

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának évkönyve

1.

(1992–2000)

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Karának évkönyve

1.

(1992–2000)

Annales Facultatis Philosophicae Universitatis
Catholicae de Petro Pázmány nominatae
I.
(1992–2000)

Piliscsabae
2003

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Karának évkönyve
1.
(1992–2000)

Piliscsaba
2003

Az anyagot gyűjtötték és szerkesztették:

BALATONI KINGA CECÍLIA, BOROMISSZA ZSOLTNÉ, DOLGOS JUDIT,
HAJNÓCZI GÁBOR, HARGITTAY EMIL, MARÓTH MIKLÓS, SIMON ANITA,
TOPICSNÉ MONOSTORI ÉVA, TUSOR PÉTER

© Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar

Felelős kiadó: Dr. Fröhlich Ida dékán
Tördelte és nyomtatta: mondAt Kft., Budapest
Felelős vezető: Nagy László

TARTALOM

AJÁNLÁS	7
DEDICATIO	9
I. EMLÉKEK, DOKUMENTUMOK, CÉLOK	
Arcképvázlat Pázmány Péterről	13
Pázmány érseki egyetemétől a Királyi Magyar Egyetemig (1635–1850)	17
A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának tanulmányi rendszere a jezsuita korban	20
A Pázmány Péter Katolikus Egyetem küldetésnyilatkozata	22
Alapelvek a Kar szervezése során	24
A piliscsabai campus avatásán elhangzott beszédek (1994. szeptember 22.) .	26
Visszatekintés az első öt évre (Maróth Miklós dékán ünnepi beszéde az 1997. szeptember 15-i évnyitón)	36
„Alkotni csak békében lehet...” (Az utolsó beszélgetés Gál Ferencsel, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem volt rektorával)	40
Emlékezés Gál Ferencre, egyetemünk első rektorára (1992–1998)	45
Az Apostoli Szentszék alapítólevele és annak magyar fordítása (1999. március 25.)	48
II. A KAR SZERVEZETI EGYSÉGEI, MŰKÖDÉSE	
Az Egyetem főbb szervezeti egységei és vezetői	55
A Kar oktatási és tudományos intézményei (intézetek és tanszékek)	56
A Kar állandó bizottságai	59
A Kar egyéb intézményei, hivatalai	62
III. OKTATÁS ÉS KUTATÁS	
Általános műveltséggel és hitélettel kapcsolatos előadások	71
Tanárképzés	80
Idegen nyelvi képzés	84
Általános nyelvészet szak	86
Angol szak	91
Arab szak	98
Cseh szak	102
Eszttétika szak	107
Filozófia szak	112
Finnugor szak	116
Francia szak	121
Hebraisztika szak	126

Kommunikáció szak	130
Latin szak	132
Lengyel szak	136
Magyar szak	142
Művészettörténet szak	155
Német szak	158
Ógörög szak	160
Olasz szak	164
Spanyol szak	170
Szlovák szak	173
Szociológia szak	181
Történelem szak	191
Történettudományi doktori képzés	199
Szakirányú továbbképzés	206

IV. A KARI ÉLET

A Bölcsészettudományi Kar eseménynaptára (1992. január 1.–2000. augusztus 31.)	221
A piliscsabai campus	252
Az építkezés kezdetei és a Stephaneum építészeti formanyelve	257
Egyetemi Lelkészség	258
Hallgatói Önkormányzati Tanács	259
„Nehéz idők voltak” – elnökök a Hallgatói Önkormányzatról	260
A Kar könyvtára	263
Prohászka Műhely Szakkollégium	273
Pázmány Péter Történész Kör	275
Pázmány Egyetemi Kórus	276
Újságírás – <i>Próbakő</i> és <i>Pázmány Campus</i>	277
Kaotikus Színpad	279

V. ADATTÁR

A Bölcsészettudományi Kar oktatói (1992. szeptember 1.–2000. augusztus 31.)	283
Kitüntetett, díjazott, ösztöndíjban részesített, pályázati nyertes hallgatók (2000. augusztus 31-ig)	312
A Karon diplomát szerzett hallgatók névsora (1997–2000)	316
A Kar hallgatóinak névsora az 1999/2000. tanévben	324

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	343
SZERKESZTŐI UTÓSZÓ	345
KÉPEK	347

AJÁNLÁS

Tacitus a korabeli Róma történelmét *Annales* című művében írta meg. Az Évkönyv azonban nemcsak a római birodalom, hanem minden intézmény számára fontos történeti dokumentum. Most, amikor útjára bocsátjuk ezt a kötetet, akkor többek munkája eredményeként két célt szeretnénk megvalósítani.

Egyrészt szándékunk minden tanárunk és minden hallgatónk kezébe adni egy dokumentumot, hogy annak lapjait olvasva föl tudja magában idézni a gyorsan múló évek eseményeit, az ismerős arcokat, és kiolvashassa belőle, mennyiben járult ő maga hozzá a közös munka sikeréhez, akár erről, akár arról az oldalról tette is ezt.

Másrészről ezekben a kötetekben szeretnénk az utókor számára megörökíteni mindazokat az eseményeket, amelyek egykor majd történelemnek számítanak, s amelyeket e kötetek nélkül fáradságos munkával kellene majd összegyűjtenie – ha ugyan ez akkor még lehetséges lesz – annak, aki egyetemünk, s benne Karunk történetét akarja majd megírni.

Ezekkel a gondolatokkal szeretném Évkönyvünket minden olvasója jóindulatába ajánlani.

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Mihály Kibbly". The signature is written in a cursive, somewhat stylized script. Above the signature, there is a small, simple line drawing of a bird or a winged figure.

DEDICATIO

(Habsburg Ottó levele az évkönyv megjelenése alkalmából)

Örvendetes, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem évkönyve megjelenik. Nagyon örülök, hogy ez az évkönyv is újra kimutatja, mennyire haladt az egyetem az utolsó időkben. Ha visszagondolunk arra, hogy honnét indult, bámulatos, hogy az összes nehézség közepette már elérte ezt a mostani pontot. Főleg azért is örülök ennek, mert így újból érzem, hogy a Bölcsészettudományi Kar mostanáig nagyon sikeresen működött, és tovább is így lesz. Erre olyan szempontból is szükségünk van, mert tovább kell harcolnunk azért, hogy mielőbb teljes jogú tagjai legyünk az Európai Uniónak. Itt nagy szükségünk lesz történészekre és másokra, akik tudják, hogy honnét jövünk. Régi tapasztalatom, hogy az, aki nem tudja, honnét jön, nem is tudhatja, hogy hová megy, mert nem tudja, hogy hol van. És ebben a döntő időben szükségünk lesz egyénekre, akik ismerik a történelem lefolyását és akik ezáltal működnek, hogy az Európai Unióban is megtartsuk katolikus és magyar jellegünket.

Vannak sokan nálunk, akik fékezik nemzetünk jövőjét a nagy Európai Unióban. Én nem félek a jövőtől. Ez a nemzet a történelem folyamán sikeresen élt olyan földön, amely kiválóan szép, de amelynek az a hátránya, hogy a hadak útján fekszik. Hogy egyáltalán egy maroknyi népnek sikerült megmaradnia, egymagában is majdnem csoda. Így tehát biztos vagyok abban, hogy a jövőben is, amikor mi az Európai Unió tagjai leszünk, nemcsak nagyobb biztonságot fog jelenteni számunkra ez a tény, hanem meg fogjuk tartani magyarságunkat és – adja Isten – kereszténységünket is. Ez biztosítja nemzetünk jövőjét.

Ezen az úton az Egyetemnek nagy sikert kívánok a jövőben is, Isten áldásával szolgálja nemzetünk jövőjét.

I. EMLÉKEK, DOKUMENTUMOK, CÉLOK

ARCKÉPVÁZLAT PÁZMÁNY PÉTERRŐL

Pázmány Péter 1570. október 4. (Várad) és 1637. március 19. (Pozsony) között leélt életének csaknem hét évtizedében jelentősen megváltozott az ország vallási képe: a katolicizmus visszaszerezte elhódított pozícióinak javarészét. A folyamat alapját a tridenti zsinaton (1545–1563) elhatározott, tudatosan vállalt hitviták sora (az ellenreformáció) és a saját fogyatékoságok felmérésével megindult belső megújulás (katolikus restauráció) jelentette. Mindez a katolikus európaiságot hozzánk közvetítő Habsburg-birodalomhoz való erőteljesebb kapcsolódáshoz vezetett, elsősorban a királyi országrész számára. A más megoldásokat kereső, többnyire protestáns Erdélyi Fejedelemséggel való párbeszédre való törekvés, a török offenzíva fegyverszüneteiben való viszonylagos nyugalom megőrzése szintén lényeges alkotóelemei voltak Pázmány felfogásának az ellenreformációs és katolikus restaurációs törekvéseken kívül. Túlzott leegyszerűsítés lenne azonban a XVI–XVII. század fordulójának jelentős változásait egyetlen személy működése eredményének tekinteni. Pázmány nem egymagában vívta meg a katolikus megújulás szellemi harcát, kortársainak egész csapata állt mögötte. Író-literátor papok, mint a vitaíró püspök Balásfi Tamás, Balassi Campianus-fordításának kiadója a jezsuita Dobokay Sándor, a szintén jezsuita Dobronoki György a nagyszombati egyetem első rektora, az imádságos könyv-szerző Hajnal Mátyás, a bibliafordító Káldi György, a költő Nyéki Vörös Mátyás, a Kempis-fordító Vásárhelyi Gergely, a református prédikátorból katolikkussá tért Vörösmarti Mihály, világi politikusok és arisztokraták mint Esterházy Miklós nádor, a történetíró Istvánffy Miklós, az eposzíró apja Zrínyi György, a Forgáchok, a Batthyányiak, a Pálffyak és mások, akiket részben maga Pázmány térített vissza a katolikus hitre.

A váradai születésű Pázmány maga is református neveltetésben részesült, s tizenhárom éves korában katolizált a kolozsvári jezsuita kollégiumban. Belépve a jezsuita rendbe, tanulmányait Krakkóban, Jaroslavban, Bécsben és Rómában végezte, majd hét nyelv ismeretében és alapos enciklopédikus műveltséggel a birtokában pályáját tanárként kezdte: filozófiát és teológiát adott elő latin nyelven a grazi jezsuita főiskolán. Egyetlen rövid megszakítással tehát csaknem két évtizedet töltött el idegenben. Szülőhelyét és Erdélyt később sem láthatta viszont. Miután 1607-ben Magyarországra végleg visszatért, élete nagy részét Pozsonyban és Nagyszombatban élte le. Pápai engedéllyel elhagyva a jezsuita rendet és tisztázva az állítólagos szerelmi ügyeiről szóló pletykáktól és feljelentésektől, 1616-ban lett esztergomi érsek, majd 1629-ben bíboros. Így az ország első zászlósuraként és a még Grazból ismert II. Ferdinánd császár bizalmasaként közvetlen alakító szerepet töltött be a politikai élet legmagasabb hazai és nemzetközi szinterein. Ez a bizalmas szerep egyre inkább közvetítést jelentett a Habsburg házból való magyar király és a református er-

déli fejedelmek, Bethlen Gábor és I. Rákóczi György között. Az erdélyi függetlenséget még a katolikus nádorral, Esterházy Miklóssal szemben is védelmezte, csak így látta fenntarthatónak a Habsburg–magyar egyensúlyt és a törekeny békét.

Bármennyi időt is töltött hazájától távol Pázmány, anyanyelvét nem felejtette el, sőt írásművészete a magyar irodalom csúcsait jelzi. A „bíboros Cicero” stílusát számosan megcsodálták századunkban is Kosztolányi Dezsőtől Móricz Zsigmondon keresztül Kolozsvári Grandpierre Emilig és Weöres Sándorig. Hatalmas életművének csaknem kétharmadát (mintegy hatezer oldalt) magyarul, a többit idegen nyelveken (elsősorban latinul) írta. E munkák sorában valamennyi fontos korabeli prózai műfaj helyet kapott. Műveinek egy részét több kiadásban is megjelentette, s az új megjelenések alkalmával mindig aprólékosan kijavította, átdolgozta azokat.

Első nyomtatásban megjelent magyar nyelvű írása a Magyar István sárvári prédikátor műve ellen írt *Felelet* (Nagyszombat, 1603), amelyben az evangélikus szerző érveit – mindenekelőtt: a katolikusok az igaz hittől eltévelyedtek, azaz bálványimádók – azzal az érveléssel fordította vissza, hogy a Luther fellépése után Magyarországot sújtó török hódoltság méltán jelent meg Isten büntetéseként a protestáns bálványimádók miatt. Fennmaradt e mű saját kézzel alaposan végigjavított és kibővített munkapéldánya, amely a magyar irodalomtörténet első teljes korrigált kötete. Ez után nem sokkal már ellentámadásként jelentette meg Grazban 1609-ben *Öt szép levél* című írását, amely az egyik leghíresebb református prédikátorhoz, Alvinczi Péterhez szólt. Az ötlet ugyan nem eredeti, de igen hatásos: egy fiatal kálvinista prédikátor a „hangosszavú fülemülé”-től, Alvinczi Pétertől kér tanácsokat öt fiktív levélben hitbéli kételyeinek eloszlatására. Pázmány legfőbb eszköze itt az ironia, és a gúny, sőt – a korabeli vitairatok alacsony stílusának megfelelően – helyenként még durván személyeskedő is. Alvinczi válasza elveszett, csupán Pázmány visszontválaszából (*Alvinczi feleletének megrostálása*, Pozsony, 1609) következtethetünk a protestáns fél érveire. Pázmány a továbbiak során még számos vitairatot szerkesztett. Ezek gyűjtőmedencéje és a későbbi vitairatok kiindulópontja az 1613-ban Pozsonyban megjelentetett *Isteni igazságra vezérlő kalauz* volt, amelyet ismételtén átdolgozva még kétszer kiadott, 1623-ban és 1637-ben. Írói alapállása, nézőpontja, szándéka szerint a *Kalauz* nem vitairat, hanem a katolikus vallás rendszeres teológiai szintézise. E – nem sokkal később latinra és szlovákra is lefordított – munka azért is jelentős, mert benne szerzőjének csaknem valamennyi korábbi műve szükség szerint átformálva kapott helyet, ahogy maga Pázmány megfogalmazta: „Az elébb kibocsátott könyveim részeit... megjobbítom, megrövidítem, megtoldom”.

A hitvitázó művek mellett megjelent ájtatossági művek sorát az 1606-ban Grazban napvilágot látott *Imádságos könyv* nyitja meg, amellyel Pázmány a katolikus imádság megújítójává vált. Módszerének lényege, hogy az imákban bibliai helyek, liturgikus szövegek és egyházatyák (elsősorban egyes Szent Ágoston-művek) szövegrészleteinek kompilációját végezte el. Helyenként kortársainak az írásait is szerepel-

tette, így például Balassi Bálint 50. zsoltárfordítását és Nyéki Vörös Mátyás zsoltárfordításait is fölvette gyűjteményébe. E műve még életében további három kiadásban, minden alkalommal átdolgozva jelent meg (1610-ben, 1625-ben és 1631-ben).

Pázmány 1624-ben jelentette meg a 15. századi németalföldi Thomas Kempis Európa-szerte gyakran kiadott *De imitatione Christi*jét. Fordítói elve szerint nem a betű szerinti fordítást, hanem a tartalom szabatos visszaadását tartotta fontosnak. Ahogy ezt a Kempis-fordítás bevezetésében megfogalmazta: „Igyekeztem azon, hogy a deák bötűnek értelmét híven magyaráznám; a szólásnak módját pedig úgy ejteném, hogy ne láttatnék deákból csigázott homályossággal repedeztetnek, hanem oly kedvesen folyna, mintha először magyar embertől magyarul íratott volna.” Az idézet arra az írói technikára is rávilágít, amelyet Pázmány ritkán alkalmazott: művében a latin citátumokat, bibliai idézeteket csakis magyar nyelven adja.

Írói működésének betetőzése négy évtizedes prédikációs tevékenységének összefoglalása a mintegy száz beszédet tartalmazó prédikációgyűjtemény, amely a halála előtti évben, 1636 karácsonyán jelent meg Pozsonyban. E terjedelmes beszédek elmondásuk esetén két-három órát is igénybe vehettek. Ebből lehet arra következtetni, hogy korábbi vázlatait alaposan átdolgozta, kibővítette. Prédikációiban mellőzte a vitatkozást, ennél fontosabb volt számára a társadalom minden rétegéhez szóló keresztény erkölcsstan és etika kifejtése. A művében szereplő latin idézetek ezreit magyarul is tolmácsolta, hogy beszédei mindenki számára érthetővé és követhetővé váljanak.

„Akié a fundus, azé a capella” – fogalmazta meg Pázmány a *cuius regio, eius religio* elvét, felismerve annak következményeit. S bár az általa a katolikus egyházba visszatérített ismert személyek száma viszonylag csekély, ez a gyakorlatban mégis tízezrek rekatolizációját jelentette rövid idő alatt. Térítő módszerének lényege a személyes vagy levélbeli meggyőzés, a kivárás, a szelíd türelem volt.

Pázmány az első magyar szerző, akinek nagy mennyiségű, több mint 1200 – magyarul, latinul, németül és olaszul írt – levele maradt fenn, melyekből életrajza, mindennapjainak szorgos munkája, szigorú, de bölcs, ugyanakkor gyakran ironikus szemlélete megismerhető. A datálásokból nyilvánvalóvá válik, hogy – néhány napot leszámítva – sohasem élt a mai Magyarország területén. Pázmány jezsuita rendi előjárói szerint alapvetően kolerikus természetű volt, de sohasem vált erőszakossá. Bőkezűen alapította meg egyházi intézmények sorát, ezek között a legjelentősebbet, a nagyszombati jezsuita egyetemet, melynek alapítólevele 1635. május 12-én kelt. Pázmány szívügyének tartotta saját „Benjáminját”. Fél évvel az egyetem megnyitása után egy ünnepélyes dispután ő maga is megjelent, de nem maradt tétlenül ülve az előkelő vendégek sorában, hanem maga is hozzászólt az éppen tárgyalt logikai kérdéshez. Ahogyan Dobronoki György feljegyezte: „jóllehet életének hatvanhatodik évét taposta és vagy 25 éve se nem hallott, se nem tárgyalt a logika területéről való ellenvetéseket, mégis olyan teljes lélekjelenléttel, ruganyos fellépés-

sel és töretlen szellemi erővel szorította sarokba a magyarázó professzort, hogy úgy látszott, mintha azon frissiben került volna ki Aristoteles iskolájából.” Szinte halálának pillanataig dolgozott, egyetemalapítását azonban nem sokkal élte túl. Utolsó fennmaradt levelében az elhatalmasodó betegség nehézségeivel dacolva fanyar humorral arra kérte Pálffy Pál feleségét, hogy „ő kegyelme csináltassa meg nekem egy Apotékában ezt az egynihány pilullát, és küldje alá: *Recipe pillulas tres, pro sene 68 annorum, ut viginti annis junior fiat. [Végy 3 pillulát egy 68 éves ember részére, hogy húsz évvel fiatalabbá legyen.]* Valamit kíván a patikáros, megfizetem”. Nyolc nappal később, március 19-én hunyt el. Végakarátának megfelelően nem főpapi ornátusban, hanem egyszerű jezsuita öltözetben temették el Pozsonyban.

Hargittay Emil

PÁZMÁNY ÉRSEKI EGYETEMÉTŐL A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMIG (1635–1850)

A Pázmány Péter alapította intézmény éppen jellegében tért el az idők során életképtelennek bizonyult középkori magyar egyetemektől, s ez sokban befolyásolta későbbi sorsát is. A nagyszombati egyetem létrehozását ugyanis nem elsősorban művelődési vagy politikai törekvések motiválták, hanem alapvetően az ellenreformáció nagy vallási mozgalma állt a háttérben. Másrésről a középkori egyetemekkel ellentétben nem az uralkodó, hanem az ország prímása volt az egyetem alapítója és első szervezetének megalkotója is. Pázmány ugyan többször is kérte VIII. Orbán pápát, hogy erősítse meg és lássa el a szokásos pápai kiváltságokkal az intézményt, mivel azonban ekkor még csak a hittudományi és a bölcsészeti kar alakult meg, a pápa a jogi és orvostudományi kar hiányára hivatkozva vonakodott a kívánt bullát kibocsátani. Nem úgy az uralkodó, II. Ferdinánd király és választott római császár, aki a szintén jezsuita irányítás alatt és szintén két karral működő bécsi egyetem mintájára 1635. október 18-án Bécsben kelt oklevelével „a Római Szent Birodalom határain belül császári, Magyarországon pedig királyi hatalmának teljességéből” jóváhagyta az egyetemet, s egyszersmind azt is elrendelte, hogy az „császári és királyi hatalmának erejével mindazokkal az összes és egyes kiváltságokkal, mentességekkel, kivételekkel, kitüntetésekkel, előjogokkal, tehetségekkel, jogokkal, engedelmekkel és kegyekkel éljen, élhessen és képes legyen élni, melyekkel a római birodalombeli összes osztrák hercegi országok, vagy tartományokbeli bármely helyű, vagy nemzetiségű többi gimnáziumok, főiskolák és egyetemek élnek”, ez utóbbiak alatt pedig nyilván a kölni, bécsi, mainzi, ingolstadti, prágai, olmtüzi és grazi felsőoktatási intézeteket kell érteni.

Az egyetem alig másfélszáz esztendeig működött a jezsuiták irányítása alatt. Mielőtt ugyanis XIV. Kelemen pápa 1773-ban feloszlatta volna a Jézustársaságot, Mária Terézia – azon felvilágosodás kori alapelvől kiindulva, hogy a közoktatás, s így az egyetem is, az egész országot, s nem csak egy felekezetet érintő ügy, – 1769. július 16-án a kibővítés szándékával a nagyszombati egyetemet „a maga és magyar királyi utódai különös kegyelmes oltalmába és igazgatásába” vette. A királynő anyagiilag is biztosítani kívánta az intézmény fejlődését, ezért a meglévő vagyonhoz további egyházi javadalmat, a földvári apátságot csatolta. Ezt követően 1769 novemberében elrendelte az egyetem szervezetének átalakítását, a meglévő karokat orvosi fakultással egészítette ki, s ily módon a Lippay György érsek alapítványából 1667-ben megalakult jogi karral együtt immár négy karral működött az egyetem, vagyis jogi értelemben ekkor lett az intézmény a szó legteljesebb értelmében tudományegyetemmé, s szinte észrevétlenül egyházi egyetemből állami felsőoktatási intéz-

ménnyé is – hisz a működését biztosító gazdasági erőforrások is nem sokkal később állami kezelésbe kerültek. A jezsuita rend feloszlátása után ugyanis 1775-ben a királynő a rend egykori ingatlanait is az egyetemhez csatolta, mivel azonban 1774-ben az udvari kamara ezen ingatlanokat a helytartótanács felügyeletére bízta, az egyetem sosem gazdálkodhatott maga a fenntartására rendelt javakkal. Ehhez a vagyonhoz tartozott ekkor már az Egyetemi Nyomda is, mely az 1577-ben alapított pozsonyi érseki nyomdából fejlődött ki, ez utóbbi ugyanis 1644-ben Nagyszombatba költözött, s itt Kollonits Lipót érsek költségén kibővülve az egyetem nyomdájaként folytatta a működését. Jövedelmét az egyetemi könyvtárak gyarapítására és a királyi egyetemi tanács által arra érdemesnek tartott művek szerzőinek jutalmazására szánták. Hogy ezeket a jövedelmeket gyarapítsa, a királynő 1779-ben a nyomdát kiváltságlevelében a tankönyvkiadás kizárólagos jogával ruházta fel. Mária Terézia az 1777-ben megjelent *Ratio Educationis*ban Magyarország területén egy királyi tudományegyetem létezését ismerte el, ennek következtében azonban újra felmerült a nagyszombati egyetemnek az ország központjába való áthelyezésének régóta vitatott terve, Pázmány ugyanis az alapítólevélben maga is nyitva hagyta annak lehetőségét, hogy az egyetem székhelye idővel megváltozzon, azzal az éppen nem lényegtelen megszorítással, hogy mindenképpen maradjon az esztergomi egyházmegye területén („Hogyha pedig idő folytán Isten megszabadítván Magyarországot a török járom alól alkalmasabb hely [*opportuniior urbs*] találkozik az egyetem számára, szabad legyen a társaságnak ezt a mi alapítványunkat az egyetemmel együtt áttenni, mindazonáltal mégse vonassék ki az esztergomi egyházmegyén kívül és sértetlenül maradjon meg a nagyszombati collegiumnak is az ő előbbi alapítványa”). A tervet a királynő még az év folyamán meg is valósította, s új székhelyül a budai várban a királyi várpalotát jelölte ki, az Egyetemi Nyomda azonban csak húsz esztendő elmúltával követte az egyetemet. Mária Terézia az egyetemmel kapcsolatos reformtevékenységére azzal tette fel a koronát, hogy 1780. március 25-én kiadta az egyetem nagy kiváltságlevelét (*diploma inaugurale*), melyben az egyetem jogainak, kiváltságainak és birtokainak felsorolása mellett külön megemlékezett az egyetem pecsétjéről és címeréről is.

A királynő fiának, II. Józsefnek felvilágosult eszmék szülte rendelkezései súlyosan érintették többek között az egyetem elhelyezésének kérdését és vagyonának kezelését is. A közigazgatási reform során ugyanis az országos kormánysszékeket (Pozsonyból a helytartótanácsot és kamarát, Pestről pedig a királyi kúriát) Budára, a királyi várpalotába helyezték, ahonnét ennek következtében 1783-ban az egyetemnek Pestre kellett átköltöznie, a bölcsészeti kar ekkor a kúria épületét kapta meg. Ennél is súlyosabb csapás érte az egyetem hittudományi karát, melyet először Pozsonyba helyeztek vissza, hogy ott egyetemes papneveldeként működjék, kapcsolata az egyetemmel csak annyiban maradt meg, hogy doktori fokozatot csak az univerzitás nevében adhatott ki. Ezt követően a hányatott sorsú kart visszaköltöztet-

ték ugyan Pestre, de viszontagságai ezzel sem értek véget, hisz 1786-ban jó időre az uralkodó megszüntette a működését. A hittudományi fakultás visszaállítására csak 1802-ben kerülhetett sor, amikor is I. Ferenc helyreállította mindazokat a II. József által megszüntetett egyházi intézményeket, melyek ekkortól fogva közfeladatok el- látását vállalták magukra. II. József ugyanakkor jelentékenyen kibővítette az egye- tem szervezetét. 1782-ben a bölcsészeti karral szoros szervezeti kapcsolatban létre- hozta a mérnöki intézetet, melyből 1844-ben királyi rendelet gondoskodott a Mű- egyetem elődjének, az ipartanodának a megalapításáról. Még 1782-ben sor került ugyanakkor egy állatgyógyintézetnek az orvosi karhoz történt csatolására is.

Az 1848. évi 19. törvénycikk ugyan az 1844 óta magyar nyelven oktató egyete- met a közoktatásügyi miniszter felügyelete alá helyezte, s ezzel nagy lépést tett a korszerű nemzetállami tudományszervezés irányába, ám 1849-ben a császári és ki- rályi vallás- és közoktatásügyi miniszter az egyetem régi jogait felfüggesztette, s 1850-ben egy leiratban a Bécsben székelő minisztériumnak rendelte alá. A kényszer- rendelet ezáltal szervezetileg a pesti egyetemet az osztrák egyetemek közé sorolta, és ennek folyományaként kiterjesztette rá gróf Leo Thun porosz rendszert szem előtt tartó szervezeti és tartalmi reformjait. Ekkor önállósult többek között a József-műegyetem és az állatorvosi főiskola is, s vette kezdetét a középkor egyetem- fogalmának végleges elhanyaglása. 1867 után a felelős magyar kormány egyik első dolga volt, hogy az egyetem jellegét és az időközben megnövekedett fenntartási költségeit tisztázza. A kormány báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter javas- lata és Deák Ferenc hangadó hozzászólása nyomán az 1848-as törvény alapjára he- lyezkedett, s az egyetem mind nagyobb mértékű állami támogatását és mind telje- sebb állami irányítás alá vonását határozta el. Deáknak a vitában elhangzott egyik megjegyzéséből azonban az is kiderül, hogy maga a szónok is történetietlennek érezte saját érvelését, vagyis úgy gondolta, hogy ha Pázmány szándékaitól nem is, a részleteket illető elképzeléseitől azonban mindenképpen eltávolodott háromszáz esztendőös fejlődése során a magyar egyetem.

Szovák Kornél

A KIRÁLYI MAGYAR PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KARÁNAK TANULMÁNYI RENDSZERE A JEZSUITA KORBAN

(Részletek Szentpétery Imre 1935-ben megjelent A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem története, IV., A Bölcsészettudományi Kar története 1635–1935 című könyvéből.)

„A Jézus-társaság iskoláinak tanulmányi rendszere nemcsak a szervezet egységének és mély átgondoláson alapuló következetességének szempontjából mondható szinte tökéletesnek, hanem annak idején egyebekben is kitűnően megfelelt a nevelés-oktatás bonyolult feladatának az iskolázás alsóbb és felső fokain egyaránt. (...) Felsőfokú oktatásokról elfogulatlanul mindenkinek azt kell megállapítani, hogy az, nevezetesen a filozófiai oktatás, mint az általános tudományos tanítás betetőzése, mely után a szakkiképzés következett, ’általában megfelelő és korszerű’ volt. Mégis ez a tanítás, a legfelső fokon is, inkább az ismeretek puszta elsajátítását, semmint a tudományoknak, jelesül a filozófiának továbbfejlesztését tartotta szem előtt.” (25–26.)

A tanítás anyaga és módszere

„Mivel a (szabad) művészetek és a természettudományok (scientiae naturales) az elméket a teológiára készítik elő és annak tökéletes megismerésére és alkalmazására szolgálnak és ehhez a célhoz eljutást már maguktól is elősegítik, azért ezeket a tanító, mindenben a tisztességet és Isten dicsőségét keresve, akként tárgyalja, hogy hallgatóit, különösen pedig a jezsuita-rendhez tartozókat (nostros) a teológiára készítse elő és főként teremtsék megismerésére sarkallja. Ezzel kezdi az 1599-i Ratio Studiorum a filozófia tanára számára előírt szabályokat. S ugyanezt a célt hangsúlyozza akkor is, amikor a leendő filozófia-tanároktól a teológia elvégzését és annak két évig ismétlését azért kívánja meg, ’hogy tanításuk annál biztosabb lehessen és annál inkább szolgáljon a teológiának’. Ez volt tehát a főcél, melyet a filozófiai cursusszal a jezsuita-rend egyetemein elérni akart; hiszen az etika természetszerűen szorosan csatlakozott a filozófia előadásához; a matematikában beérték annyival, ’amennyi a kitűzött célnak megfelel’.

Ennek az általánosan kitűzött célnak a szemelőtt tartásával a filozófia tanításának alapjául a jezsuita tanulmányi szabályzat Aristoteles tanait jelölte ki, előírva, hogy a filozófia tanára ’a jelentőséggel bíró dolgokban Aristotelestől el ne térjen, kivéve, ha olyasmi fordulna elő, ami ellentmond az academiákon mindenütt elfogadott tanoknak; és még inkább kivéve olyasmit, ami az igaz hittel ellenkezik’.

Valóban, ha a filozófiai tanítás megismerésének azonkori egyik legilletékesebb forrását, az egyetemeken, nevezetesen Nagyszombatban tartott nyilvános vitatkozások és defenziók tárgyát összefoglaló theséseket nézzük, melyeket részint külön füzetként, részint a már többször említett tiszteleti kiadványok végén vagy elején tettek közzé, azt látjuk, hogy ezek az aristotelesi filozófiából vannak merítve, sőt többnyire Aristoteles könyvei szerint is vannak csoportosítva. Egyébként a Ratio Studiorum a filozófia tanára számára pontosan elő is írja, hogy mit és hogyan tanítson az egyes évfolyamokban, kiemelve végül, hogy különösen Aristoteles szövegének helyes interpretálására törekedjék, s erre nem kevesebb fáradságot fordítson, mint a kérdésekre. Aristotelesnek ezzel a mindenképpen előtérbe helyezésével méltán kiérdemelte a bölcsészeti kar a 'facultas Aristotelica' nevet, ahogy többször találjuk nevezve." (74–75.)

A hallgatók. A bölcsészeti kar szerepe a nemzetnevelésben

„Ámbár a jezsuita tanulmányi rendszerben a bölcsészeti kar éppúgy a felsőbb tanulmányok része volt, mint a hittudományi, s a Ratio Studiorum a kettőt együtt, mint 'felsőbb karokat' (superiores facultates) tárgyalja, elválasztva az 'alsóbbfokú tanulmányok'-tól (studia inferiora, classes inferiores), – a mondottakból kitetszőleg a filozófiai kar mégis összekötő volt, amelyen át vezetett az út a gimnáziumi tanulmányoktól a szaktudományi ismeretek elsajátításához. Igaz, hogy sokan beérték a bölcsészeti tanfolyam elvégzésével és ott megállapodtak, vagy megelégedve a tanfolyamon szerzett általános tudással, vagy pedig gyakorlati úton sajátítva el azután az életpályájukhoz szükséges ismereteket. Hiszen azt, amit Pázmány Péter az alapító oklevél szavai szerint az egyetem céljaként a maga retorikus fogalmazásában úgy fejezett ki, hogy ott 'a harcias nemzet lelkülete (animi) megszelídüljön', vagyis a műveltség magasabb szintjére emelkedést a bölcsészeti tanfolyam valóban meg is adta. De a bölcsészeti tanulmányok igazi rendeltetése nemcsak a jezsuita korban, hanem azután is még hosszú ideig mégiscsak a szaktanulmányok folytatására szükséges alap megszerzése volt." (116–117.)

„A jezsuita tanügyi intézmények nemcsak tanító, hanem – és talán elsősorban – nevelő hivatást is teljesítettek, az oktatás felső fokán is. Éppen a nevelés terén elért eredményeik biztosították intézeteiknek elterjedtségét és népes voltát. A nevelés az egyetemen is vallásérkölcsi volt; főként a vallási kötelmek teljesítésére és az erkölcsi kihágások megakadályozására irányult s célját szigorú fegyelmezzéssel igyekezett elérni." (124.)

„A nagyszombati egyetem bölcsészeti kara az egész országra kiterjedő, nagyjelentőségű nevelője volt az akkori Magyarország vezető emberei nagy részének, akik a karon töltött évek alatt bizonyára fontos, többé-kevésbé az egész életre kiható irányításokat vettek. Persze, általában a katolikus Magyarország emberei voltak ezek. Hiszen Pázmány Péter egyeteme katolikus főiskola volt s bár említett forrásaink a bölcsészethallgatók vallását nem írták ki, megállapítható, hogy a hallgatóság túlnyomó nagy része katolikus ifjakkból állt." (126–127.)

A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM KÜLDETÉSNYILATKOZATA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara a Pázmány Péter bíboros, prímás esztergomi érsek által 1635-ben Nagyszombatban alapított Egyetem Hittudományi Karának jogutódja. Bölcsészettudományi Karát a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia alapította az Apostoli Szentszék 1992. január 24-én kelt hozzájárulásával, mely az Egyetem egészét Katolikus Egyetemnek ismerte el. A Jog- és Államtudományi Kart a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 503/1995. számú határozatával alapította. Az Egyetemen belül a Hittudományi Kar és a Kánonjogi Posztgraduális Intézet egyházi fakultás jelleggel bír, és a „Sapientia Christiana” kezdetű apostoli rendelkezés és az egyházi fakultásokra vonatkozó többi egyházi jogszabályok keretei között működik. Az Egyetem Magyarországon államilag elismert egyházi egyetem, összhangban az 1032/1993. (V.6.) Kormányhatározattal, valamint a Felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 1. sz. mellékletével.

Az Egyetem a Katolikus Egyház és a Magyar Köztársaság jogrendjében jogi személyiséggel rendelkezik. A Katolikus Egyházban hivatalos egyházi jogi személynek (*persona iuridica publica*) minősül. Az Egyetem székhelye Budapesten található, itt működik a Jog- és Államtudományi Kar, valamint a Hittudományi Kar; ugyanakkor az Egyetem Bölcsészettudományi Kara Piliscsabán oktat. Az Egyetem a jognak megfelelően karokat és önálló karközi szervezeti egységeket alapíthat, és tevékenységet folytathat Magyarország más pontjain is.

Az Egyetem a katolikus egyetemekről szóló „*Ex corde Ecclesiae*” kezdetű apostoli rendelkezés szerint működik és tölti be egyházi küldetését. Emellett sajátos célkitűzései különösen a következők.

Az Egyetem tudományos közösség, mely szigorúan és kritikusan segíti elő az emberi méltóság és a kulturális örökség védelmét és fejlődését kutatással, oktatással és azokkal az egyéb tevékenységekkel, amelyeket a helyi nemzeti és nemzetközi közösségnek nyújt, különösen a hittudomány és az oktatott humán tudományok terén, de lehetőségeihez mérten a természettudományok területén is.

Az Egyetem törekszik

- egyetemes, átfogó, elmélyülésre és szintézisre képes tudományos szemléletre,
- az emberi személyiség, a keresztény és európai műveltségismerés és a család tiszteletére,
- az együttműködési készségre, mások értékeinek elismerésére,
- a tudomány nyíltságára, nemzetköziségére, autonómiájára és az egyetemi szabadság biztosítására az egyén és a közösség jogai, az igazság és a közjó határai között,

- az ország és a magyarság – Pázmány Péter akaratával megegyező – szellemi és etikai felemelkedésének szolgálatára,
- a keresztény életszemlélet és a katolikus tanítás megismertetésére, az erre épített szellemiség szeretetére, átélésére és megvalósítására az egész egyetemi tevékenységben, különösen pedig a nevelésben.

Az Egyetem, mint katolikus egyetem rendelkezik az alábbi lényeges tulajdonságokkal:

- katolikus eszmeiség, nemcsak az egyének, hanem az egyetemi közösség részéről is,
- állandó reflexió az emberi tudás növekvő gazdagságára a katolikus hit fényében, ennek a tudásnak saját kutatásokkal való gyarapítása,
- hűség az Egyház által közvetített keresztény üzenethez,
- intézményes elkötelezettség Isten népének és az emberiség nagy családjának szolgálatára azon az úton, amely az életnek értelmet adó transzcendens cél felé vezet.

Vallási vagy szent tudományok oktatásában az Egyetem a Katolikus Egyház Tanítóhivatalának útmutatásait tartozik követni a keresztény örömhír teljességének megőrzése érdekében. A világi tudományok oktatását az Egyetem a katolikus hit fényében, azt tiszteletben tartva végzi. A tudományos és pedagógiai követelmények az Egyetem oktatásában nem maradhatnak el a többi magyarországi egyetemektől. A világi tudományokat oktató Karoknak meg kell felelniük a megfelelő képzítés megszerzéséhez előírt állami követelményeknek is.

Az Egyetem az oktató munka korszerű színvonalon tartása érdekében a képzési területeknek megfelelő tudományágakban rendszeres tudományos munkát végez, figyelemmel kíséri és közreadja a tudomány új eredményeit. Az Egyetem alapképzést, szakképzést, tudományos és doktori képzést folytat.

Az Egyetem oktató és tudományos munkájában együttműködik a külföldi katolikus egyetemekkel, szakmai tudományos szervezetekkel, továbbá más hazai és külföldi oktatási és tudományos intézményekkel. Fontos feladata a nemzetközi kapcsolatok ápolása és bővítése. Azokkal az intézményekkel, amelyekkel a kapcsolat tartósan és több területen alakul ki, az Egyetem az együttműködést szerződésben is rögzítheti. Az Egyetem fokozott figyelmet fordít a hazai felsőoktatási és tudományos intézményekkel kialakított kapcsolatokra, a tapasztalatok kölcsönös hasznosítására.

Az egyetemi feladatok megoldását a Katolikus Egyház jogszabályai szerint, a világi tudományokban való képzés tekintetében a magyar felsőoktatási rendszerhez igazodva, az Egyetem vezetői és vezető testületei – az őket a katolikus egyházi és a magyar állami jog szerint megillető hatáskörön belül – önállóan szervezik és irányítják. Az Egyetem központi szerveire az állami jogszabályok közül csakis azok alkalmazhatók, amelyek a nem állami, illetve az egyházi egyetemekre vonatkoznak.

Az Egyetem független minden párttól és politikai szervezettől. Ezért semmilyen szerve vagy szolgáltatása nem támogathat pártpolitikai jellegű megnyilvánulásokat. Területén ilyen jellegű rendezvények nem tarthatók.

ALAPELVEK A KAR SZERVEZÉSE SORÁN

E kötet hallgató-szerkesztői megbíztak, írjam meg, milyen alapelvek vezettek a Kar szervezése során. A föladat nehéz, mert néhány sorban vagy lapon nehéz sok év tapasztalatait, az azokból származó szerteágazó gondolatokat röviden összefoglalni.

Először is látni kell, hogy a mai középiskola nem készít föl humán stúdiumokra. A számtalan matematika, kémia, fizika és egyéb óra mellett a humán tárgyakat még az ötvenes-hatvanas évekhez képest is csak felére csökkentett óraszámban, igen alacsony fokon tanítják. Miközben diadaljelentések teszik közzé, hogy középiskolásaink fizikából és matematikából a világ legjobbjai között vannak, addig hallgatnak arról, hogy egy egyszerű anyanyelvi szöveg megértésében, ugyane fölmérések szerint, fekete afrikai országok hosszú sora után a világ utolsó országai között végeztünk.

Márpedig egy bölcsész föladata éppen az, hogy megértsen és magyarázni tudjon szövegeket. A középiskola pontosan erre nem készít föl senkit sem. Ugyanakkor hiányzik a középiskola tanrendjéből minden olyan tárgy, amely az ifjúságot öntudatos, a közügyekben tájékozódni tudó állampolgárrá nevelné.

Amerikában a rossz középiskolák ellensúlyozására a középiskola és az egyetem közé iktatták a négy évig tartó *college*-okat. Ezekben részben pótolják a középiskolában elmulasztottakat, részben általános tárgyakkal megalapozzák az egyetemi oktatás sikereit.

Magyarországon a törvény rendeletei szerint a humán tárgyakat gyöngén oktató középiskolát a mindössze öt évig tartó egyetem követi. Meg kell tehát találni annak a módját, hogy a választott szak oktatásán kívül ebben az öt évben pótoljuk a hiányokat és megalapozzuk az egyetemi oktatást is. Azaz az öt év szakmai képzése mellett el kell még végezni valamit, ami ellátja az amerikai egyetemek *college*-ainak a funkcióit.

A lehetőségekhez mérten színvonalas szakmai oktatáson kívül tehát meg kellett állapítani mindazoknak a tárgyaknak a sorát, amelyek szándékuk szerint értelmiségivé nevelik azt, aki komolyan végigtanulja őket.

Ezek sorában elsőként kell említeni (a törvény által is előírt) idegen nyelveket. Nyelvismeret nélkül senki sem lehet jó szakember. Idegen nyelven kell olvasni a szakirodalmat, amely — elsősorban humán tárgyak esetében — a múlt századig latinul íródott. Ugyanakkor a latin komoly gondolati fegyelmező eszköz. Elég itt arra utalni, hogy egy igealak megadása voltaképpen azonos egy rendszeres gondolkodásra szoktató definiálási eljárással. A latin oktatásnak ezen kívül nagy „pedagógiai transzfer hatása” van, azaz olyan képességeket fejleszt ki (észrevétlenül), amelyek más tárgyak tanulmányozása során is kamatoztathatók.

Ugyancsak fontos a filozófiai tárgyak tanulmányozása. Filozófiai műveket olvasva mindenki elsajátíthatja a szövegek vagy problémák elemzésének módszerét, az elvont fogalmakban való gondolkodást, és érzékennyé válhat az elméleti kérdések iránt.

Az egyéb tárgyak (szociológia, közgazdaságtan, politika) ugyan hasznosíthatók az egyes szaktárgyak művelése során is, mégis inkább az állampolgárrá nevelés szempontjából fontosak.

Mindezek a tárgyak természetesen akkor hasznosak, ha a szaktárgyak kívánalmait figyelembe véve határozzák meg tartalmukat, hogy azok tanulmányozása és művelése során éreztessék jótékony hatásukat. Mára világossá vált, hogy sajnos ez nem így van, ezért változtatni kell tartalmukon. Ez természetesen csak akkor lehetséges, ha a szaktárgyak tanárai világosan megfogalmazzák igényeiket, és azokat a filozófiai tárgyak oktatói figyelembe is veszik.

A műveltségi tárgyakkal szembeni ellenérzések a diákok részéről onnan származnak, hogy tapasztalatok hiányában még nem látják át, mire van szükségük szakmájuk sikeres művelése céljából.

A tanárok részéről néha tapasztalható értetlenség abból származik, hogy ők sem mentek végig egy ilyen képzésen, és úgy látják, hogy enélkül is (épp eléggé nagy) tudósokká lettek.

Az Akkreditációs Látogató Bizottság véleménye szerint azonban ezek a tárgyak látható és mérhető módon tükröződnek hallgatóink átlagos teljesítményében. Szerintük a többi bölcsészhez viszonyítva nagyobb szókészlet és jobb érvelési készség jellemzi őket.

Van azonban ezen túl még egy másik, rejtett szempont is.

Ha minden hallgatónk végigmegy a műveltségi tárgyak során, akkor egy meghatározott ismeretanyag lesz a fejében. Ha találkozik egy másik pázmányos diákkal, akkor tudni fogja azonnal, hogy annak is ugyanez az ismeretanyag van a mondati és gondolatai mögött. Ez elmélyítheti a köztük való szimpátiát, alapot szolgáltat az összetartozás érzésének kifejlesztéséhez.

A fősorolt szempontok közül talán ez a morális szempont a leglényegesebb.

Maróth Miklós

A PILISCSABAI CAMPUS AVATÁSÁN ELHANGZOTT BESZÉDEK (1994. SZEPTEMBER 22.)

I. Angelo Acerbi érsek, apostoli nuncius beszéde

Köszönetet mondok a megtiszteltetésért, hogy megáldhatom a Pázmány Péter Katolikus Egyetem épületeit. Jelen voltam a katolikus egyetem gondolatának megszületésénél, mindenre kiterjedő érdeklődéssel követtem a megvalósulás fázisait, és őszintén örülök annak, hogy ma megnyílnak első saját épületei. Ebből az alkalomból szeretném biztosítani önöket arról, hogy a Szentszék megbecsüléssel és jóindulattal van a katolikus egyetem iránt, és azt várja ettől az intézménytől, hogy általa a magyar egyház és társadalom olyan fiatal szakemberek sokaságával gazdagodjon, akiket a közösség számára végzett szolgálatukban a keresztény hit értékei vezetnek. Bízom abban, hogy a katolikus egyetem képes lesz az ország egyetemeinek élvonalába emelkedni, és továbbra is megteremti azt a jogi elismerést, amely biztosítja számára a létezést és a fejlődést. Az épületek megáldásával Isten segítségét kérjük, hogy a katolikus egyetemnek meglegyenek az anyagi eszközei, de főleg azért imádkozunk, hogy a tanárok és a diákok világosságot és erőt nyerjenek ehhez a fontos oktatási vállalkozáshoz.

[Magyar nyelven:] Szeretettel köszöntöm a megjelenteket. Gratulálok mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak e szép terv megvalósításához, és arra kérek mindenkit, hogy támogassa a katolikus egyetemet.

II. Gál Ferenc rektor beszéde

Első kötelességemnek tartom, hogy köszöntsem a megjelent vendégeket, akik ezzel is kimutatták rokonszenvüket és érdeklődésüket.

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a magyar katolikus püspöki kar tagjait, élükön Paskai László bíboros-érsekkel, Seregély István egri érsekkel, s a püspöki konferencia elnökével és Angelo Acerbi vatikáni nunciussal. Továbbá a körünkben megjelent Habsburg Ottó főherceget és családjának tagjait, Habsburg Mihály főherceget és Erba Odescalchi Sándor herceget. Tisztelettel köszöntöm Csehország és Szlovákia nagykövetét, a művelődési minisztérium részéről megjelent dr. Gábor József államtitkár-helyettes urat, Bod Péter Ákost, a Magyar Nemzeti Bank elnökét, a katolikus egyetemek képviselőjében megjelent Nikolaus Lobkowitz herceget, az Eichstätti Katolikus Egyetem rektorát, a Budapesti Műszaki Egyetem rektorát, dr. Bíró Péter professzort, és a keszthelyi Agráregyetem rektorát dr. Sáringer Gyula

professzort, a Pest megyei Közgyűlés képviselőit, a Pázmány Péter alapítvány és egyetem tagjait, professzorait, dolgozóit, hallgatóit és minden kedves vendégünket.

Amikor, mint rektor, megnyitom az Egyetem 1994/95-ös iskolai évét, és amikor a Bölcsészettudományi Kar birtokba veszi a volt szovjet katonai telepet, szeretném néhány szóval felvázolni ennek a napnak jelentőségét. Ünnepségek ragyogó őszi napfényben, erdővel borított dombok között játszódik le, és szemünk már megpihen a művészi ízléssel átalakított épületeken, de még látjuk a másik sárga, kopott kaszárnyát, meg a katonai célokat szolgáló düledező barakkok falait a háttérben, s ez a kettősség önkéntelenül kiváltja bennem a gondolatot, hogy a további kettőségeket, mint mélyebb szimbólumokat értelmezzem.

Katonai laktanyát alakítunk át békés célra, egyetemi oktatásra és nevelésre. A vashból és acélból készült fegyverek helyett, mi a szellem fegyvereit akarjuk használni és tökéletesíteni, s ezt kötelességnek érezzük. Benne akarunk állni azoknak a sorában, akikről majdnem háromezer évvel ezelőtt a próféta jövendölt, hogy minden emberi gyarlóság és gonoszság ellenére lesznek olyanok, akik a kardokból ekevasat, a lándzsákból sarlókat kovácsolnak. Ehhez a feladathoz kértük ünnepségek elején a *Veni Sancte*ben Isten áldását és segítségét. Mi ma is érezzük a régi zsoldáros szavainak erejét. Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak, akik rakják a falakat. Századunkban tanúi lehetünk nagy emberi kezdeményezések és hatalom összemomlásának, ezért megtanulhattuk, hogy minek van igazán jövője és jelentősége.

Egyetemünk már két évvel ezelőtt megkezdte működését Budapesten, de csak szűkös helyen és albérlésben. A bölcsészkarunknak nem volt saját otthona és terjeszkedési lehetősége. Ez a nap a nyilvános bemutatkozás alkalma is, sőt mondhatnám, a honfoglalásé. A fővárosból kijöttünk falura, de nem azért, hogy visszahúzódjunk az ismeretlenségbe, hanem azért, hogy belegyökerezünk a magyar földbe. Éppen azon a helyen, ahol Buda és Esztergom között Árpád fejedelem megvetette lábát, s ahol felállította családjának és törzsének sátrait. Valójában itt, ezen a vidéken kezdett a nemzet szíve dobogni, s mi, amikor a modern világ és tudományosság követelményeivel nézünk szembe, akkor is hordozni akarjuk a magyar nép hagyományait, értékeit, kezdve az Árpádoktól, Pázmány Péteren keresztül napjainkig. Meg lehet érteni, hogy az elmúlt idők idegen hatásai és az átalakulás bizonytalanságai között kialakult a lelkekben a félelem és a csak mának élő anyagiasság szelleme. Ezért az ifjúságnak keresni kell és megtalálni azokat az eszményképeket, akiktől tanulhat, és akikre mint emberekre feltekinthet. Ha mi be akarunk gyökerezni a magyar földbe, akkor tanulnunk kell azoktól az ősoktól, akik reménytelennek látszó helyzetekben sem keseregtek, hanem tudtak bízni, alkotni és áldozatot hozni.

A múltra való hivatkozással egyúttal már a jogfolytonosságot is érintettem. Különböző új egyetem vagyunk, de valójában folytatjuk Pázmány Péter alapítását, amelyet ő történelmünk szomorú korszakában, a török időben létrehozott. Azt az egyetemet ugyan ötven évvel ezelőtt megnyirbálták, nevét átalakították, de teljesedett

benne a szentírás szava, hogy a „levágott fa újra zöldül”. Ez a gondolat nem homályosult el bennünk, hiszen a nemrég elhunyt esztergomi érsek jelszavának is ezt választotta: *succisa virescit*. Ha hozzátesszük, hogy csak az a fa tud újra kizöldülni, amelynek gyökere ép és lenyúlik az éltető talajba. Pázmány alapítása azért állt és te-rebélyesedett háromszázötven éven át, mert a magyarság testéből és a keresztény hitből nőtt ki. Ezt a célt tűztük mi is magunk elé. A „katolikus egyetem” nem akar valami szakító különlegességet jelenteni, hanem eredeti értelemben veszi a szava-kat. Az egyetem, az *universitas* a középkorban a tanárok és a tanulók egyetemességét jelentette, akiket a közös vágy, a tudomány ápolása és az emberi élet tökéletesítése hozott össze valamilyen ideális nemzetföltéttségben. A görög *katholikosz* szó is eredetileg azt jelölte, hogy a kereszténység hordozza a teljes isteni kinyilatkoztatást az egész emberiség számára, s ezzel minden ember javát keresi.

Ennek megfelelően úgy akarjuk a tudományt művelni, és olyan berendezkedést akarunk, hogy az megfeleljen az isteni és az emberi követelményeknek. Ez pedig magába foglalja az igazsághoz és az erkölcsi elvekhez való feltétlen ragaszkodást, amit mind a hallgatóknak, mind a tanároknak magukévá kell tenniük.

Végül nem feledkezem meg arról, hogy a mai ünnepségnek megvan az előtörténete. Az állami egyetemről 1950-ben leválasztott teológiai kar negyven évig, mint különálló intézmény működött. Már 1990-ben felmerült a gondolat, hogy egy második kar alapításával új egyetemmé válhat. Létrehoztunk egy alapítványt, amely kiigényelte ezt a volt szovjet katonai létesítményt, amit azután az állami vagyonkezelőség és a piliscsabai önkormányzat készségesen rendelkezésünkre bocsátott. Ugyanakkor elhangzott az ígéret a kormányzat részéről, hogy az idegen katonaság által üresen hagyott épületek hasznosítására az állam segílyt biztosít. Az előző kormánytól és parlamenttől az 1994-ik évre ezt a támogatást meg is kaptunk, s azt úgy használtuk fel, hogy most több mint 3000 m² alapterületen kezdhetjük meg a tanítást.

Ugyanakkor felújítottunk két épületet 100–100 fős leány- és fiúkollégium számára. Az illetékes hatóságoknak ezért őszinte köszönetemet fejezem ki. De még itt áll elhagyatott állapotában egy nagy kaszárnyaépület, amely felújításra vár. Azonkívül a bölcsészkar jelenlegi három évfolyamának már hétszáz hallgatója van, ami majd a negyedik és ötödik évfolyammal az ezret meghaladja, tehát további kollégiumokra, könyvépületre, sportlétesítményekre van szükségünk, azért reméljük, hogy terveinkhez a jövőben is megkapjuk az állami támogatást. Azt, hogy az épületek átalakítása ilyen látványosan sikerült, köszönhetjük Makovecz Imre építésznek és tervezőirodájának, a kivitelezést végző vállalatoknak, a községi önkormányzat, az alapítvány és az egyetem dolgozóinak. El kell készülnünk arra, hogy az új helyzetbe való berendezkedés, a Budapestről való kijárás tanároknak és hallgatóknak áldozatot jelent. Ehhez kérem megértésüket és készséges lelkületüket. Minden emberi alkotás áldozatból születik, s az életnek mégis az a legnagyobb öröme, ha jó munkát végezhetünk.

III. Maróth Miklós dékán beszéde

Tisztelt Vendégeink! Tisztelt Hallgatóság! Seregély érsek úr ma kettős felelősségről beszélt: az Isten és a történelem előtti felelősségről. 1988-ban, amikor néhányan elhatároztuk egy új egyetem alapítását, ez a kettős felelősség lebegett szemünk előtt. Tudtuk, hogy a magyar ifjúság nagy része bár egyetemre való, sohasem fog tudni egyetemre menni a férőhelyek szűkössége miatt. Szociológiai felmérések bizonyítják, hogy az ifjúságnak ebben a rétegében az átlagosnál nagyobb számban fordulnak elő neurotikus megbetegedések és öngyilkosságok. Úgy éreztük, hogy ezekért a magyar fiatalokért tartozunk felelősséggel saját lelkiismeretünk és a történelem előtt. Kezdeményezésünket a Magyar Katolikus Püspöki Kar elfogadva megalapította a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet. Ehhez 1992 januárjában megkaptuk a Szentészék jóváhagyását, 1993. január 29-én pedig a Magyar Parlament kormányzó és ellenzéki pártjai majdnem egyhangúlag, egy ellenszavazattal, a magyar törvényeknek megfelelően is elismerték az új egyetemet. 1992. május 6-án pedig a Magyar Kormány megalapította a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen belül a pápai fakultásnak számító Hittudományi Kart, valamint a katolikus egyetemi fakultásnak számító Bölcsészettudományi Kart. A pápai fakultások Róma kizárólagos felügyelete alatt teológiai tudományokat oktatnak, a katolikus fakultások pedig Róma támogatásával, de az anyaország szakmai felügyelete alatt a civil társadalom számára képeznek világi tudományokban jártas szakembereket. Ennek jegyében karunk 1992-ben négy szakon kezdte meg az oktatást: magyar nyelv és irodalom, történelem, szlovák és latin szakon. Azóta többfajta szorításban tevékenykedünk.

Egyrészt szorítanak a diákok, akik az egyetemen minél nagyobb tantárgyi kínálatot szeretnének látni. Ennek következtében mindent megteszünk annak érdekében, hogy újabb szakokat indítsunk. Törekvéseinket csak az angol és a német szak esetében koronázta siker, további 12 szak indítási kérelmünk az Oktatásiügyi Minisztérium útvesztőiben vár a sorára.

Hallgatóink létszáma évről-évre nő. A Ménési úton, ahová ideiglenesen befogadtak bennünket, 500 hallgatónk és tanáraink számára mindössze 800 m² állt rendelkezésünkre. Itt Piliscsabán mától kezdve 3000 m²-t foglalhatunk el. Ezt a beruházást a Művelődési és Köznevelési Minisztérium anyagi támogatása tette lehetővé. A költségvetéstől kapott 260 millió Ft-os támogatást egyéb segítséggel kiegészítve, idén egy 400 millió Ft-os beruházást hajtottunk végre, amelynek eredményeként két oktatási épület, egy menza és két, egyenként 100 férőhelyes kollégium kezd meg ma működését.

Szeretnénk a jövőben legjobb tehetségünkhöz mértien szolgálni a magyar felsőoktatás és a magyar kultúra ügyét és mindent megtenni a magyar fiatalok egyetemi képzése terén. Reméljük, hogy ehhez mind az állami szervektől és főhatóságainktól; mind pedig az egyháztól a szükséges támogatást megkapjuk.

IV. Gábor József helyettes államtitkár beszéde

Meghatottságtól elcsukló hangon, néhány prózai gondolattal, ezt a magasztos, szép ünnepet hadd tegyem teljessé! Nem mellőzhetem én sem a köszönetnyilvánítást mindazoknak, akik ezért az ügyért fáradoztak. Az elhangzott beszédekben kiemelték azoknak a honatyáknak a szerepét, akik megteremtették az alapvető feltételeit az egyetem, mint intézmény működésének, s azt követően az infrastrukturális és egyéb jogszabályi feltételeit. Köszönetet mondok azoknak a kormányzati képviselőknek, akik bátor döntéseikkel ezt lehetővé tették. Nem mellőzhetem, hogy kiemeljem három ember szerepét: a néhai miniszterelnök, Antall Józsefét, első kormányának művelődési miniszterét, dr. Andrásfalvy Bertalanét, és a körünkben jelen lévő dr. Mádl Ferenc miniszter úrét. Természetesen a köztisztviselők szorgos munkája is szükséges volt, hogy a kiemelkedő személyiségek ezt a tettet véghez vigyék. Külön hadd említsem a Miniszterelnöki Hivatal, a Pénzügyminisztérium és a Művelődési és Köznevelési Minisztérium jelen nem lévő munkatársait, tisztviselőit.

V. Hans Zehetmair bajor miniszterelnök-helyettes, bajor oktatásügyi kulturális és tudományügyi miniszter beszéde

Körülbelül öt évvel az után, hogy Magyarország kinyitotta a vasfüggönyt, és ez Európa történelmét alapvetően változtatta meg, Németországnak pedig meghozta az egységet, Magyarországon egy Katolikus Egyetemet nyitnak meg. Az épületek felszentelése a magyar nép számára fényes példájául szolgál annak, hogy nemcsak az oktatásügy, hanem az egész társadalom, valamint az egyház és állam viszonya gyökeresen megváltozott.

Nemcsak Magyarországnak, hanem egész Európának szüksége van arra a Katolikus Egyetemekről jövő iránymutatásra, amelyik hozzásegíti az embereket és a népeket az együttéléshez. Ezért ennek az Egyetemnek az alapításában egy lépést látok annak a keresztény nyugatnak a továbbfejlesztése útján, amelyiknek az értékrendje Európát egykor a nemzeti határokon túllépve egyesítette, és amelynek az egyetemekről származó szellemi ösztönzései Európa kialakulásához hozzájárultak.

Együtt örülök a Magyar Állammal és az Egyházzal az Egyetem alapítása miatt. Remélem, hogy az új Egyetem együtt fog tudni működni más európai katolikus egyetemekkel, közöttük az Eichstätti Katolikus Egyetemmel Bajorországban. Bajorország nevében, amely régóta szoros és baráti szálakkal kötődik Magyarországhoz, minden elképzelhető jót kívánok a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetemenek. A kutatás és oktatás szabadsága jegyében, sikeres működést kívánok a népek kölcsönös megértésének és a békének az érdekében.

VI. Wolfgang Schaube a Német Parlament CDU/CSU frakciója vezetőjének üdvözlete

A Katolikus Egyetem alapítása Budapesten jól mutatja, milyen mélyreható változás ment végbe Európában. Mi, németek ebben a folyamatban sok köszönettel tartozunk Magyarországnak. Nagyon örülök annak, hogy országaink között ebben a rövid időben, amely a határok bátor kinyitása óta eltelt, sok területen szoros és baráti kapcsolatok jöttek létre. Nagyon fontosnak tartom ezt a kutatás és az oktatás, valamint a tudományos utánpótlás képzése területén.

Minden jót és megérdemelt sikert kívánok az egyetemi oktatóknak és a diákoknak, akik ezen a fakultáson együttesen és tudatosan vállalják Magyarországnak a hosszú, a tolerancia és a pluralizmus jegyében kialakult akadémiai hagyományait, akik a kutatásban és az oktatásban hozzájárulnak Magyarország jövőjéhez és egy elválasztó határok nélküli egyesült Európa kialakításához.

VII. Nikolaus Lobkowitz herceg, A Katolikus Egyetemek Világszövetsége elnökének, az Eichstätti Katolikus Egyetem rektorának beszéde

Az egyetemek azokhoz a kevésszámú intézményekhez tartoznak, amelyek a nemzeti határokon túl, egy egész világra kiterjedő közösséget képeznek és ennek még a mély világnézeti különbségek ellenére is, teljesen a tudatában vannak. Bár saját nemzetük és hazájuk sorsához elemi fontossággal járulnak hozzá, mégis lényegük-nél fogva nemzetközi, sőt nemzetek fölöttiek. Ezáltal egy olyan hagyományt képviselnek, amely a XII. század végétől sohasem szakadt meg, és amelynek történelmi gazdagságát csak a majdnem az összes egyetem alapításában közreműködő egyház múlja fölül. A pécsi, a budai, valamint a nagyszombati és pozsonyi egyetemek magyar elődei mind csak az után jöhettek létre, hogy a Pápa őket bullával elismerte.

Ezért látogatják egymást az egyetemek ünnepélyes alkalmakkor. Ezért fogadják el az állam támogatását, jól lehet lényegük szerint apolitikusok. A nemzeteken, még az elnyomottakon kívül is aligha lehetne a világon más olyan intézményt találni, amelyik annyira fontosnak tartaná függetlenségét, mint az egyetem. Úgy gondolják, hogy saját nemzetük a nekik otthont adó államuk, végső soron Európa és a világ kultúráját épp azáltal tudják a legjobban szolgálni, hogy semmiféle érdeket, legkevésbé politikai érdekeket sem tartanak fontosnak, hanem egyedül az igazságot kutatják, és azt adják tovább az újabb generációknak.

Egy katolikus egyetem, a Bajorországban található Eichstätti Katolikus Egyetem üdvözlétét hozom. A budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetemmél együtt sok

száz katolikus egyetem közösségéhez tartozunk, amelyeket immár minden kontinensen meg lehet találni, kivéve az északi és a déli sarkot.

Egy katolikus egyetem, uraim és hölgyeim, egyszersmind jó egyetem akar lenni, ideális esetben a legjobb. Nincs katolikus fizika vagy földrajz, sem katolikus történelem, sem katolikus nyelvtudomány, nincs és mindig ezt állítottam, katolikus filozófia, hanem csak jó és rossz filozófia, egyedül a teológia tudományának az esetében van másképp, de az az Istenbe vetett hitet az Istenről szóló hitet akarja artikulálni.

A katolikus egyetemek sajátos teljesítménye nem valami „katolikus tudomány” létrehozásában áll. Abban áll, hogy tanárai, mint keresztény emberek hajlandók végiggondolni mindazt, amit ők kutatókként és egyetemi tanárokként tesznek, és abban áll, hogy hallgatóik hajlandók erről együtt gondolkodni. Ennek a jelentősége az, hogy még a leginkább absztrakt tudományokban is figyelembe vesznek értékeket, és ezért nemcsak szakmára oktatnak, hanem a szó legmélyebb értelmében képeznek is. A képzés többet jelent, mint a készségek és a tudás. A képzés egyszersmind egy éthosz is tartalmaz, amelyik az ember esélyeit és a rá leselkedő veszélyeket a teremtés kozmikus összefüggéseiben vizsgálja és egy ennek megfelelő életet akar kialakítani.

Saját egyetemem nevében ma a Pázmány Péter Katolikus Egyetemnek azt kívánom, hogy gyorsan épüljön föl és érjen el sok sikert, járuljon hozzá Magyarország fölvirágoztatásához, Európa békés fejlődéséhez és annak az ideálnak a sikeréhez, amelyet II. János Pál a „szeretet kultúrájának” nevezett.

VIII. A hallgatók nevében felolvasott beszéd

(Kiss Antal HÖK elnök beszédét Hernádi Zsolt másodéves hallgató olvasta fel.)

Nehéz a mögöttünk levő két esztendő tapasztalatáról és a jövő reményéről néhány percben beszélni. Mégis megpróbálnám ezt négy szó segítségével. Tapasztalat és remény a befelé, kifelé, lefelé, felfelé szavak tükrében.

Mottóként gondolataimhoz Arisztotelész *Politikájából* idézek: „minden közösség nyilván valami közjó megvalósítására alakult (mert hiszen az emberek mindent a legjobbnak látszó cél érdekében tesznek). Világos, hogy noha mindezek valami jó elérésére törekszenek, a legfőbb jó elérésére elsősorban mégis az a legfelsőbbrendű közösség törekszik, amely a többi mind magában foglalja. Ez pedig az, amit városállamnak nevezünk, vagyis az állami közösség”.

Az elmúlt időszakban talán leginkább a befelé fordulás volt jellemző intézményünkre. A megerősödés, az öntudatra ébredés napjai, hetei, szemeszterei voltak ezek, a születés utáni első mohó levegővételek, a fürkésző tekintetek, kutató kérdések. Magunknak, sokszínű, heterogén csoportosulásnak kellett egyetemi közösséggé válnunk, belső magot alkotni, megtalálni a forrásokat, melyek életetünk lesz-

nek. A családiasnak mondható egyetemi létszám, és a közös nehézségek ezt lehetővé is tették. Kifelé fordulásunkhoz Arisztotelész buzdítása mellé szeretnék a II. Vatikáni Zsinat *Gaudium et Spes*, az egyház és a mai világ viszonyáról szóló konstitúciójából idézni: „A zsinat tehát nagy tisztelettel tekint mindarra, ami igaz, jó és igazságos abban az oly sokféle intézményben, amelyet az emberiség a maga javára alapított és alapít. Kijelenti ezen felül: az egyház – amennyiben rajta múlik, és küldetésével összefér – segíteni és támogatni akarja az összes ilyen intézményeket, és őszintén szeretne mindenki javára szabadon fejlődni bármely kormányzat alatt, amely elismeri a személy meg a család alapvető jogait és a közjó követelményeit”.

Kifelé fordulásunkban a reményt hordozzuk az előbb hallottak szellemében a mindenkori kormányzat felé, hogy alapvető személyi jogainkat tiszteletben tartva részesedhessünk országunk terheiből, kivehessük részünket a feladatokból, ugyanakkor örömmel fogadjuk, hogy a közös jóért az állam, mint tápláló anya minden gyermekének juttat javaiból is.

„Mert igaz ugyan, hogy bizonyos szempontból egységesnek kell lenni a családnak és a városállamnak, de nem ám mindenestül! Mert van, amikor a városállam előrehaladva az egységben, megszűnik városállam lenni, megmarad ugyan annak, de közel ahhoz, hogy már ne legyen többé az, tökéletlenebb államalakulattá lesz, éppúgy, mintha csak valaki az összhangzatot egyszólamú zenévé, a ritmust egy ütemmé teszi. Ámde a városállam, amely [...] pluralitás, neveléssel közösséggé és egységgé tehető, márpedig a furcsa dolog az volna, ha az, aki egy nevelési rendszert akar bevezetni, és amellyel azt hiszi, hogy az államot virágzóvá teszi, ilyen eszközökkel gondolja megreformálni, nem pedig a szokás, a bölcsélet és a törvényhozás útján” – figyelmeztet Arisztotelész a *Politika* II. könyvében.

Tisztelt Művelődés- és Köznevelési Minisztérium, Mélyen tisztelt Államtitkár Úr!

Kifelé fordulásunkkal a reményt hordozzuk, a pluralitás reményét, országunk szellemiségének jól csengő összhangzatának a reményét, melyben ez az intézmény is hangot szeretne kapni. Az egyetemi hallgatók számát tekintve a háború előtt hazánk az európai középmezőny tagja volt, mára Albániával és Romániával az utolsó helyen áll. A meglevő intézmények falai szét nem feszíthetők, talán ez az erdő szélén elterülő campus egy tágasabb, nyitottabb felsőoktatási rendszer jelképe is lehet. A mi feladatunk a szokás és a bölcsélet iskoláját kijárni. A szabad fejlődés megteremtéséért pedig a törvényhozás bölcsességében bízunk.

Mélyen tisztelt Nuncius Úr, Érsek Úr!

Egyetemünk nevének jelzője van: katolikus. Intézetünket Krisztus egyháza fogadta magába és biztosított számára jogi kereteket, és bekapcsolt a lefelé tekintő alázat, és a felfelé tekintő bizalom transzcendens hullámhosszába. A latin szó egyetemest jelent, mely nem beszűkít, hanem kitágít, mindenkit befogad, nem rekeszt

ki senkit magából, kapui a zörgetők előtt mindig nyitva állnak. És zörgetők vannak, akik éhesek a tudásra, és tapasztalatom szerint fogékonyak a transzcendens látásmódra, az elmélyült keresésre. Kicsivé válva a végtelen tudás előtt, és bizonyosságot, egzisztenciális biztonságot merítve a végtelen tudásból, az egyház hite szerint a személyes Istenből. Annak a keresztény hagyománynak, egyetemes kultúrkörnek a talaján állva egyensúlyozunk mai világunkban, melyet sokan megkérdőjeleznek, ám amely Európának napjainkig megadja arculatát. Gyökér lehet ez nekünk, mely nem a vallási, hitbeli diszciplínák gyűjteményét, és tökéletes tudását rejtő számunkra, hanem azt a dinamikus, évszázadokon át élő lelkiületet, mely az idők jeleire érzékenyen reagáló, az adott heterogén társadalomban stabil, sajátos komponenssé tud válni. Forrás számunkra az a magyar kultúra, melybe születünk, s melynek oly sokkal tartozunk. Az Augustineum épülete ezt a két bástyát szimbolizálja szolid dísztelenségében, mozdulatlan szürkeségében, megingathatatlan erejében. Felselemás világunkban, számtalan vonzás között, talán az egyház lefelé és felfelé tekintése iránymutató lehet.

Kedves Hallgató Társaim!

Széchenyi ezt írja 1825-ben, *Naplójában*: „A legtöbb baj a világon onnan származik, hogy az emberek nem értik egymást.” Váljunk igazi hallgatókká és látva látókká a befelé, kifelé, lefelé és felfelé tükrébe nézve, és higgyük, hogy a mellébeszélések kora lassan lejár, és az emberiség őszinte szívből jövő értékei lesznek azok, melyek egy szebb jövő zálogát hordozzák.

IX. Habsburg Ottó, a Páneurópai Unió elnökének beszéde

Ez a nap egy rendkívüli nap, és ez a hely egy rendkívüli hely. Elvégre elég ritka, hogy az ember láthassa azt, ahol kezdődik egy egyetem. Ugyan létezett már két évvel ezelőtt, de mégis csak most kezdődik ezen a földön, és ezen a vidéken és ezen a helyen. Itt ünnepeljük az egyetemet, ott ahol még holnap a munkások fognak dolgozni, hogy építsék ezt a házat. Hölgyeim és uraim, én úgy érzem, hogy ennek az egyetemnek az építése egy szimbóluma mindannak, ami nálunk Magyarországon az utolsó 50 év alatt történt. Ha visszaemlékszünk arra, hogyan nézett ki ez az ország 5 évvel ezelőtt, és mit tudtunk elérni máig, hát büszkék lehetünk országunkra. Hallatlan haladás történt és – habár sokan érthető módon elégedetlenek a mai helyzettel – mégis el kell ismernünk, hogy tényleg óriási lépéseket tettünk előre és ezeknek a lépéseknek egyik legnagyobbika ez a Pázmány Péter Katolikus Egyetem. Ugyanis nemzetünknek főleg embereire van szüksége. Bizony. Pénzre, anyagi javakra is szükség van, de a fő dolog az, hogy legyenek emberek, akik képesek lesznek mindazzal működni, amire szükségünk van a jövő számára, és itt egy egyetem és

főleg egy független egyetem sokat számít. A független egyetem egy vallásos egyetem, s ez pedig a szabadság jele. Csak azokban az országokban tud katolikus egyetem létezni, ahol szabadság uralkodik. És mivel mi magyarok azon az úton, amelyen megyünk Európa felé, mindig azt akarjuk mutatni a világnak, hogy szabad nép vagyunk, ami nekünk már lehet természetes, de másoknak talán még mindig mutatnunk kell. Amíg mi ezt úgy fogjuk mutatni, hogy ennek a katolikus egyetemnek erőt adunk, sikert adunk, jogi lehetőségeket és anyagi lehetőségeket adunk, ez talán éppen a mi kormányunk számára is egy nagy és dicső feladat az eljövendő években.

Hölgyeim és Uraim! Ebben az időben talán jó, ha csak pár szóval visszaemlékezünk azokra, akiknek ezt a nagy pillanatot köszönhetjük. Én itt elsősorban azokat akarom megnevezni, akik 1956-ban fölkeltek és a nemzet becsületét védték a külföldi erőkkel szemben.

Hölgyeim és Uraim! Ez az egyetem is azt mutatja, hogy Magyarország volt a nagy győztese a hidegháborúnak. Hogy ez a keresztény magyarság volt az, amely megdöntötte a kommunizmus hatalmát, és hogy ennek a kifejeződése ez az egyetem. Így tehát csak azt mondhatom, amikor eszmélem azt az utat, amelyen mi most Európa felé haladunk, hogy Isten áldja meg nemcsak ezt az országot, hanem ennek az országnak az egyetemét, ennek az országnak a fiatalságát! Legyen a fiatalság méltó azokhoz, akiknek ezt a mostani haladást köszönhetjük, és Isten áldja meg a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet!

VISSZATEKINTÉS AZ ELSŐ ÖT ÉVRE (MARÓTH MIKLÓS DÉKÁN ÜNNEPI BESZÉDE AZ 1997. SZEPTEMBER 15-I ÉVNYITÓN)

Tisztelt Vendégeink, Tisztelt Hallgatóság!

A nyolcvanas évek végén megfogalmazódott az a több egyházi és világi forrásból származó gondolat, hogy a világ számos országához hasonlóan Magyarországon is létre kellene hozni egy katolikus egyetemet. Ehhez a gondolathoz több olyan – magát katolikus értelmiséginek tartó – személy is csatlakozott, akinek hosszú tapasztalata volt a felsőoktatás területén. Ezek, látva a magyar felsőoktatás morális züllését és nem bízva az esetleges lassú reformok útjának sikerében, úgy gondolták, hogy egy olyan központ felügyelete alatt kell új egyetemet szervezni, amely szervezetnek morális tekintélye megingathatatlan, magas színvonalon megfogalmazott erkölcsi és szakmai követelményei világosak, ugyanakkor távol áll a magyar szellemi életet elszűrítő, monopolhelyzetben levő érdekszövetségek befolyásától, azaz lehetővé teszi, hogy az egyetemi életben szóhoz jussanak olyanok is, akik e körökön kívüliek lévén mindaddig a tudományos közéletben nem kapták meg a tudásuknak megfelelő tekintélyt, hogy így az új embereken keresztül az egyes tudományágakban új irányzatok és új gondolatok is megjelenhessenek az egyetemi tananyagban.

Mindennek a révén ez a néhány ember azt akarta elérni, hogy megmutathassa, a megszokottól eltérően, más módon is lehet egyetemet működtetni, és épp a megkövesedett szokásoktól való eltérés, az újítás a föltétele annak, hogy a világ egyébként folyton megújuló felsőoktatásával lépést tudjunk tartani mi magyarok is. Épp ez a föltétele annak, hogy Magyarországon végre valamilyen mozgás mutakozzék a rendkívül konzervatív egyetemi életben és kialakuljon egy olyan versenyhelyzet, amely jótékony hatással lesz mindenkire.

Ez a néhány ember Erdő Péter kezdeményezésére hozta létre világi szakemberekből és néhány szerzetesrend képviselőiből a Katolikus Egyetemi Alapítványt. A Katolikus Egyetemi Alapítvány keretében két irányban folyt a munka. Egyrészt össze kellett állítani a majdan megalakítandó karok oktatási programját, másrészt helyet kellett találni a föllállítandó egyetem számára. Ez utóbbi probléma több lehetséges helyszín fölkutatása után akkor oldódott meg végleg, amikor Piliscsaba önkormányzata térítésmentesen följánlotta a tulajdonában levő Perczel Mór laktnyát az Alapítvány számára, és egyben az önkormányzat e szempontból legfontosabb tisztségviselői, Kasza Péter polgármester úr és Csíky Gábor személyesen is csatlakoztak az alapítványhoz.

Amikor megvolt a terület és megvoltak az oktatási programok, akkor az alapítással járó nehézségeket kellett legyűrti. A parlamenti engedélyezés szükséges elő-

feltétele volt az, hogy az egyetemet szervező társaság a képzés teljes idejére, azaz legalább öt évre tudja igazolni, hogy a szükséges anyagi fedezet rendelkezésére áll. Mivel ez a föltétel egy tőkeszegény országban nem volt teljesíthető, más utat kellett választani. Ez pedig az volt, hogy egy már létező és egyetemi jogú intézmény keretében kellett megalapítani az új fakultásokat. Erre egy kézenfekvő megoldás kínálkozott: a Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia.

Ebben a tekintetben döntő jelentőségű elhatározásra jutott Seregély István egri érsek úr, egyben a Hittudományi Akadémia nagykancellárja, aki elfogadva az Alapítvány elnöki tiszttét Tanárképző Intézetként befogadta az alakuló Bölcsészettudományi Kart, és mint a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke egyben megszerezte a Püspökkari Konferencia támogatását ahhoz, hogy e két intézményből létrehozzák a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet. Ezt a határozatot 1992 januárjában jóváhagyta a Szentszék Katolikus Nevelési Kongregációja. Ezzel az új egyetem egyházjogilag létrejött.

Döntésével mind a Magyar Katolikus Püspöki Kar, mind Piliscsaba önkormányzata előrelátásról és bölcsességről tett tanúbizonyságot. Mindketten jól tudhatták ugyanis, hogy e döntésükkel óriási terhet, rengeteg gondot és bajt zúdítanak saját fejükre. Mindketten mégis vállalták a lépésükből fakadó összes következményt, mert mindketten tudták, hogy szűkebb pátriájuknak illetve hazájuknak ezzel teszik a legnagyobb szolgálatot.

Az egyetemek ugyanis nem a józan ész szabályai szerint viselkednek a társadalomban. Különböző fölmérésekből köztudomású, hogy az elméletben csak pénzt fogyasztó egyetemek a gyakorlatban mindig azt eredményezik, hogy környezetükben az életszínvonal magasabb, mint másutt. Ezt elsőként az USA-ban figyelték meg, ahol kimutatták, hogy az életszínvonal azokban az államokban a legmagasabb, ahol sok egyetem van, az iparilag fejlett államok csak ezek után következnek. Ugyanezt az eredményt mutatják a magyarországi regionális kutatások is: nálunk a Sopron–Győr–Budapest útvonalon kívül kiugróan magas fejlettséget mutat Pécs, Szeged és Debrecen. Amikor az új egyetem számára Piliscsaba önkormányzata egy félmilliárd értékű területet adott, akkor cserébe megnyerte századokra előre a fejlődés lehetőségét, de vele együtt természetesen a fejlődésből származó megannyi gondot is vállalnia kellett.

A Magyar Katolikus Püspöki Kart nem regionális, hanem országos szempontok vezették elhatározásában. A Katolikus Egyház régi hagyományaihoz csatlakozva ez a testület az ország általános tudományos színvonalának az emeléséhez, a tanárképzés javításához akart hozzájárulni. Természetesen ez a dicséretes cél a történelem tanúsága szerint csak a püspökök és tudósaik közti igen bonyolult és sokszor nagyon kényes viszony keretében érhető el. Tudjuk azt, hogy egyes egyházi méltóságok épp azáltal lettek híresek, hogy egyetemalapítással vagy más módon járultak hozzá a tudomány fejlődéséhez. Ezekhez tartozik, például Ximenez kardinális, aki

az Alcalai egyetemet (ma: Complutense Madridban) alapította, de ezek közé számított Pázmány Péter is. Egyetemalapításával a Magyar Katolikus Püspöki Kar ezek sorába lépett be. Más egyházi méltóságok ezzel szemben azért lettek közismertek, mert ellentétbe kerültek tudosaikkal. Erre példa Eckhart mester kölni püspöke, akit elsősorban arról ismerünk még ma is, hogy megkeserítette a híres tudós életét.

Az egyetemek és a tudósok dolga ugyanis az, hogy folyton újra törekedve a járt utat elhagyják a járatlanért, ezzel folytonos aggodalomban tartva környezetüket, elsősorban a vallási tekintélyeket, akiknek ezzel szemben az a dolguk, hogy egy örökké érvényes és változtathatatlan üzenetet közvetítsenek a világnak. Ezt a két gyökeresen különböző föladatot néha bizonyos kérdésekben nagyon nehéz összehangolni. Példa erre a muszlim országokban számos kivégzett tudós, de a kereszténység történetében is találhatunk erre a számos homályban maradt eseten kívül néhány kirívó példát, mint amilyen Galileo Galilei és VIII. Orbán pápa esete, valamint az ügyet a tudós rehabilitálásával lezáró II. János Pál pápáé. Mára ugyanis nyilvánvalóvá vált az a katolikus egyetemek tevékenységét szabályozó pápai konstitúcióba is belekerült tétel igazsága, hogy a kutatási és szakmai szabadságot nem szabad semmiféle megfontolásból sem korlátozni. A tudományos igazság ugyanis nem állhat ellentétben az Egyház tanításával és a szakmai gyarapodás egyúttal az egész társadalom, benne az egyház gyarapodását is jelenti.

Bármennyire is eltér a változatlan, örökérvényű igazságok hirdetése a folytonosan újra való törekvéstől, az már az Ókortól kezdve köztudott, hogy állandóság és megújulás egyszerre jellemzi a földi létet. Ez a két különböző törekvés csak egyszerre, egymást kiegészítve lehet helyes. Mindkettőnek szüksége van a másikra. A szakmai szabadság, az egyetemi autonómia tiszteletben tartása egyrészt, az Egyház magasabb erkölcsi küldetésének tisztelete másrészt az az eszköz, amely segít kiküszöbölni minden fölösleges súrlódást az egyház és a hozzá tartozó tudósok között.

Ha ezek figyelembevétele alapján visszatekintünk az egyetem alapítása óta végzett tevékenységére, akkor elmondhatjuk, hogy az első öt év alatt sikerült ellátni az egyetem alapfunkcióját. Létrehoztunk több szakot, azok öt éves tananyagát kidolgoztuk és elfogadtattuk, elkezdtük kiépíteni a piliscsabai campus területét.

Ma még nem mondhatjuk el, hogy a BTK szakos kínálata megfelelően gazdag lenne, nem mondhatjuk el, hogy minden tanszék megfelelően lenne elhelyezve, nem mondhatjuk el, hogy könyvtárunk az oktatással kapcsolatban minden igényt kielégít, nem mondhatjuk el, hogy tanáraink fizetése az állami egyetemek tanáraiéval összevetve vonzó lenne, de elmondhatjuk, hogy az öt évvel ezelőtti állapotokhoz képest óriási fejlődésen mentünk keresztül. Akkor mindössze hat székünk volt, abból is egy törött, két évig nem volt saját épületünk és az egész kar összesen 1000 négyzetméterre volt összezsúfolva, diákjaink az előadásokat egy nagy teremben, télikabátban hallgatták végig, mert saját leheletük jelentette az összes fűtést, és nem volt saját könyvtárunk. A töretlen lelkesedés és munka, az első évfolyamok áldo-

zatvállalása, az egyház mögöttünk álló tekintélye és a nemes céljainkkal szemben a társadalom különböző rétegeiben megmutatkozó segítőkészség azonban mára már jól látható gyümölcsöket terem. Ma kapja meg első évfolyamunk minden öt év alatt végzett hallgatója a diplomát.

A campuson több épület áll, amelyek egyébként már most külföldi építészeti akadémiák tananyagába bekerültek, van egy többszázezer kötetes könyvtárunk, és a művelődési miniszter ez év tavaszán adott értékelése szerint intézményünk e rövid idő alatt elérte, hogy az ország negyedik legnépszerűbb egyetemévé vált.

Az előttünk álló időben az a feladat vár a Bölcsészettudományi Karra, hogy az oktatási rendszert tovább fejlessze. Az elért eredmények mellett olyan újításokat kell bevezetnünk, amelyek a diákok eredményességét fokozzák. Ilyen például az úgynevezett speciális tanrend, amelynek létrehozását számos magyar egyetem számos tanára szorgalmazza, de amelynek kialakítása mindenütt az újítástól való irtozás mocsarába fulladt, és amelynek számos gyakorlati nehézségtől sem mentes ki-fejlesztésében Honti Mária államtitkár asszony erkölcsi támogatása nagyon sokat jelentett számunkra.

Emellett azonban a Hittudományi Kar után a két világi tudományokat oktató fakultásán is létre kell hoznunk azt, ami egy egyetemet egyetemmé tesz: az új eredmények elérését garantáló kutatói tevékenységet, ki kell alakítanunk a saját kutatói arculatunkat. Ezen az úton is már megtettük az első lépéseket Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon hallgatóink díjakat nyertek, némelyikük munkáját azonnal publikálták is. Megjelentek tanáraink tollából az első jegyzetek, és ezeket a jegyzeteket már több magyar egyetem is megrendelte kiadónktól.

Az elkövetkező tanév feladata akkreditáltatni első doktori kurzusainkat. Doktoriskolánkban arra kell törekedni, hogy az ott létrejövő disszertációk színvonala lehetővé tegye azok könyv formájában való megjelentetését.

Bízunk abban, és egyben kérjük is, hogy mindkét főhatóságunk, a főntartónknak számító Magyar Katolikus Püspöki Kar és a szakmai fölügyeletet gyakorló Művelődési és Közoktatásügyi Minisztérium egyaránt adjon meg minden segítséget ahhoz, hogy az ország, a magyar ifjúság és a magyar tudomány fejlődésének az érdekében végzett munkánkhoz a jövőben minden szükséges eszköz és föltétel rendelkezésünkre álljon. Ne kelljen erőinket fölöslegesen arra pocskolnunk, hogy a pusztta túlélésért, vagy a működéshez óhatatlanul szükséges minimális fejlődésért kilincselünk.

Korábban már említettem céljaink közt azt, hogy versenyt szeretnénk létrehozni a felsőoktatási szférában. Versenyt mindenki hasznára. Versenyről beszélve azonban sohasem akadályversenyre gondoltunk.

„ALKOTNI CSAK BÉKÉBEN LEHET...”
– AZ UTOLSÓ BESZÉLGETÉS GÁL FERENCCEL,
A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
VOLT REKTORÁVAL

Dr. Gál Ferenc professzor 1992-ben akkor vállalta el az újrainduló Katolikus Egyetem rektori tisztét, mikor más már szövetpapucsos nyugdíjas éveit tölti két évtizede. Akkor 78 éves volt. Voltak akik valóban nyugdíjasként szerették volna látni, de ő megmaradt annak, ami volt: kemény, határozott, céltudatos, földi hatalmak előtt soha nem hajbókoló, nagy munkabírási, elkötelezett keresztény ember.

A professzor

„Feri bácsi”, ahogy sokan ismerik, ősz hajával, békés tekintetével, tiszta érvelésével, világos gondolataival még ma is zsúfolt templomot jelent a déli misén a Lécai téren, ahol lelkipásztori kisegítő. 84. életévében jár, egyik munkája a másikat éri, bár élete fő művének azt tartja, hogy a katolikus egyetem megalapításában hathatósan közreműködhetett. Most, hogy a szeretett egyetemtől távolabb került, egy kicsivel felszabadultabb a mosoly az arcán. „Végre többet sétálhatok, nem kell pénz után rohángálnom!” Tanít, ír, fordít, lelkipásztorkodik. Fáradhatatlan lélek.

Hatan voltunk testvérek, öt fiú és egy lány – kezdi az életpálya rövid áttekintését néhány korty elmaradhatatlan fekete után –, a legkülönbözőbb hivatásokat választottuk. Én a gimnáziumot Sátoraljaújhelyen végeztem a piaristáknál 1921 és 1933 között. Kellemes emlékek kötnek ide, bár mint gyereknek a tanulás nekem sem volt valami kellemes, de valahogy sikerült végeznem. Nagyon jó hittanárom volt, aki egyben a cserkészparancsnokunk is volt, rengeteget táboroztunk, jártuk a hegyeket télen, nyáron. Azt hiszem ezek hatására erősödött meg bennem, hogy én is szeretnék egyházi vonalon maradni, fiatalokkal foglalkozni. Így az érettségi után jelentkeztem a püspökömnél, és meg is kezdtem tanulmányaimat a Pázmány Péter Egyetem Teológiai Karán, Budapesten a Központi Szemináriumban laktam. Egy évet itt végeztem el, majd egy erdélyi tanárom – akinek iskolatársa volt a római Germanicum–Hungaricum akkori rektora – ajánlására és segítségével sikerült Rómába mennem. Felajánlásán nem gondolkodtam, nagy dolog volt akkor kijutni egy vidéki magyar fiúnak az örök városba. Ősztől hat éven keresztül tanultam itt, 1940-ig. Filozófiát, teológiát hallgattam, a tanulmányaim befejezéséhez közeledve azonban kitört a háború. Én mindenképpen haza akartam jönni, bár még hátra volt a doktorátus. Honvágyam összecsengett a kassai püspök úr igényével is, akinek papra volt szüksége, így hazajöttem és káplánként dolgoztam, a doktorátust is már itt szereztem meg Budapesten. Később Göncön plébános lettem, ahol 1954-ig

voltam, ekkor Egerbe hívtak teológiai tanárnak. Itt öt évig tanítottam, aztán mivel Takács József és Cserhádi József után megüresedett a dogmatikai katedra Budapesten, engem hívtak, hogy töltssem be. Itt első nyugdíjazásomig, 1985-ig dolgoztam. Nyugdíjazásom után a Ferences Hittudományi Főiskolán oktattam tovább. Nagyon szerettem a ferenceseket, az én védőszentem is Assisi Szent Ferenc. Igazi kis család volt ez a közösség, ahova mindig szívesen mentem, hisz a fiataloktól, az oktatástól nehéz volt elszakadni.

Emellett egy katolikus teológus számára talán legrangosabb feladatot is betöltött professzor úr Rómában.

Igen, 1980-tól tagja voltam öt éven keresztül a Nemzetközi Teológiai Bizottságnak Rómában. Ez évi többszöri római elfoglaltságot is jelentett nekem. Összesen harminc tagja van ennek a bizottságnak a világ különböző részeiről. Igen nívós társaság tagja voltam. Ez 1980-ban többet jelentett annál, mint hogy valaki előbújik a vasfüggöny mögül és Rómába megy. Bizottsági tagságom a világegyház életébe való bekapcsolódás mellett egy állandó, eleven kapcsolatot jelentett a felettesünkkel, a Hittani Kongregációval, így a mindenkori legújabb teológiai áramlatokat naprakészen ismerhettem. Sokszor dolgoztam együtt Ratzinger bíborossal is.

A majdnem püspök diplomata

Professzor úr nem szokott beszélni róla, de a legnehezebb időkben, a hatvanas években a megüresedett kalocsai érseki székre Gál Ferencet jelölte a Szentszék és az Állam Egyháziügyi Hivatal egyaránt. Ilyen egyetértés ritka volt a két testület között, lett is riadalom, amikor visszautasította a lehetőséget, hisz papok karrierjük csúcsának gondolják a püspöki címet és nem nagyon gondolkodnak az igenlő válaszon.

Valóban megkaptam a felszólítást Rómából, hogy vállaljam el a püspökséget, én udvariasan válaszoltam, hogy köszönöm, de nem vállalom. Megírtam VI. Pálnak, hogy én sokkal többet tehetek az egyházért és az országért azzal a munkámmal, amit jelenleg teszek, tanítom az ifjúságot, járom az országot, papoknak tartok továbbképzést, lelkigyakorlatokat, az egyetemi templomban konferencia-beszédeket. Az tudvalevő, hogy a püspöki szék, kiemelten akkoriban a kalocsai érsekség adminisztratív személyné teszi a püspököt. Akkor a kommunista rezsim megkövetelte az együttműködést, hozzám is számtalanszor jöttek, kávézni hívtak a Gellértbe, kedveskedtek, de rossz helyen kopogtattak nálam. Így lehetett egyedül bátorságom a későbbiekben bármihez, nem kellett hajlott derékkal járnom. Amikor később VI. Pállal egy küldetésemből fakadóan személyesen találkoztam, megölelt és megkérdezte újból, miért nem vállaltam el a püspökséget. Elmondtam neki ismét az érveimet, hozzátéve, hogy a környezetem, ha püspök lennék, hemzsegne a beépített emberektől. „Igen, igen mondta, tudom, még a portás is.” Jót neveltünk, az ügy el lett felejtve. Nagyon jól tudták ezt akkor Rómában is. Naprakészek voltak, az én munkám eredményeit is ismerték.

Annak ellenére, hogy nem épült be a kommunista nagy falba, a prágai tavasz után igen fontos államközi megbeszélésre küldték ki professzor urat Rómába.

A világpolitikában a hidegháborúvá merevült időkben nagy visszhangot váltottak ki a prágai események, a Szovjetunió egy kis enyhülésre lett kényszerítve, s mivel Magyarország egy kirakatállam volt a blokkban, rá várt a feladat, hogy mutasson valamit, nyisson nyugat felé. Erre jó lehetőség volt, hogy négy idősebb püspöknek lejárt a szolgálata, újakat kellett kinevezni. Engem kértek meg erre a feladatra, vittem a hivatalos iratokat, tárgyaltam. Egy nap alatt elkészült a vízumom, a határon tiszteltet a katona: „Gál professzor? További kellemes utazást kívánok!” Több, mint tíz napot töltöttem a Vatikánban, tárgyaltam Casaroli bíborossal, államtitkárral, mint már említettem, VI. Pállal. Azt mondták, addig nem engednek haza, amíg az összes papot ki nem engedik a magyar börtönökből. Ez az utolsó amnesztia meg is történt néhány nap alatt, mert ettől tettek mindent függővé Casaroliék. Hoztam a kinevezéseket, az elfogadott lemondásokról szóló papírokat. Kezüket tördelő hivatalnokok vártak a pályaudvaron, hogy sikerült-e a küldetésem. Nekik egzisztenciális félnivalójuk volt, a magyar kommunista államnak pedig bizonyítania kellett a nagy testvérnek. A Vatikán volt annyira széles látókörű, hogy nem zárkózott el a közeledéstől, ezután minden félévben volt tárgyalás.

A lelkipásztor

Prohászka Ottokár 1927-ben az egyetemi templom szószékén halt meg. Konfereciabeszéd-sorozataival hagyományt teremtett a század elején. Ebbe a hagyományba csatlakozott professzor úr is az ötvenes évek végén.

Igen, mondhatom, hogy életem legkedvesebb lelkipásztori élményei voltak ezek az adventek és nagyböjtek az egyetemi templomban. Sík Sándor után, 1959-ben vettem át, és 29 éven keresztül tartottam a beszédeket zsúfolt templom előtt. Egyszer egy állami ember megkérdezte valamelyik püspökünket, hogy miért jönnek ennyien. Ő azt válaszolta, hogy valószínűleg az igazságot mondom. A valódi igazságra szomjaztak az emberek. Az előadásokat kimondottan egyetemistáknak és az intelligenciának szántam, ez volt az egyetlen lehetőség, hogy megfelelő szellemi-lelki táplálékot kapjon ez a társadalmi réteg. Előddöm, Sík Sándor a teológiai kérdéseket irodalmi kontextusban tárgyalta, én dogmatikus lévén tudományos oldalról közelítettem. A hitvédelem „spanyolfala” mögé sok aktuális kérdést lehetett elrejteni, akikhez szóltam, ők értették is. Sokszor hallottam vissza, hogy érvelésem másnap a marxizmus-leninizmus „világnézeti” órán heves vitákra adott alapot. Akik átértük a kommunista rezsim éveit, nagyon jól tudtuk, hogy a jövő a fiatalok kezében van. Ezért nem vállaltam el semmi magasabb feladatot, úgy éreztem, hogy a tehetségem és a küldetésem az ifjúsághoz szól.

A rektor

A minap találkoztam Szántó Konrád egyháztörténésszel, aki szomorúan konstataulta, hogy immár 78 éves. Mondtam neki, ne keseredjen el, mert neki is most érkezik el élete nagy pillanata, hiszen Gál Ferenc is ennyi idős volt, amikor egyetemi rektor lett. „Ja, hát kérlek szépen ő GÁL FERENC, nagy betűvel, ő más.” Nem volt nehéz kiszakadni a kellemes köznapokból, hisz egyetemi rektornak lenni nem épp nyugdíjasnak való feladat?

Szerencsére egy pap nem kötheti életkorhoz a nyugdíjat, amíg viszi a lába, amíg cselekedni tud, amíg hasznára lehet másoknak, dolgoznia kell. Én is így gondolom mind a mai napig. Akkoriban, a rendszerváltás idején mindenkire szükség volt, aki nem korrumpálódott, akinek megfelelő tudományos háttere volt. Már valóban elmúltam 75 éves is (katolikus papoknál ez a nyugdíjkorhatár) amikor megkerestek azzal a szándékukkal az alapítók, hogy vállaljam el a rektori feladatot. Én elvállaltam, mert éreztem magamban annyi erőt, hogy hasznára tudok lenni a beindulás éveiben az egyetemnek.

Mik voltak azok az érvek, melyek mindenképpen egy új egyetem létrehozása mellett szóltak?

Az egyetem alapítása előtt már kitapintható volt, hogy a katolikus értelmiség körében igény van egy felsőfokú oktatási intézmény létrehozására, több okból is. Egyrészt a hitük szerint élő emberek szerették volna megadni gyermekeiknek, unokaiknak a lehetőséget, hogy olyan tanárok oktassák a világi tudományokat is számukra, akik velük azonosan gondolkodnak, a keresztény világnézet talaján állnak. Én római időm alatt szemmel kísérhettem az akkor nemrégiben milánói katolikus egyetem éledését. Mára 20 ezer hallgatója van, a világ egyik leghíresebb egyeteme, ahol nem bigott, vallásoskodó, jámbor lelkek járnak-kelnek, hanem a pápai konstitúciók szellemében oktató, magasan kvalifikált tudósok adnak rangot a névnek. Erre Magyarországon is adott volt a szellemi állomány, így nyugodtan tekinthettünk a jövőbe. A másik ok, ami az alapítás mellett szólt, az a szocialista-kommunista rendszer alatt megmerevedett oktatási modell, melybe belekövült személyek, adminisztratív egységek alkalmatlanok voltak a változásra. Antall Józseffel való tárgyalásaim során a néhai miniszterelnök is belátta, hogy jobb valami újat létrehozni, mint az általa először vázolt koncepció szerint inkarnálódni az állami egyetembe. Aztán az események felgyorsultak, megalakult a Katolikus Egyetemi Alapítvány, mely megkapta a volt piliscsabai katonai laktnyát, ahol megkezdődött az építkezés. A már meglevő Teológiai Kar mellé 1992-ben megalakult a Bölcsészettudományi Kar, majd 1995-ben a Jog-és Államtudományi Kar. Az első kettő létezésétől már egyetem lehettünk, a harmadik létrejöttével pedig megfeleltünk a katolikus egyetemek nemzetközi szervezeteibe való kapcsolódás követelményeinek is.

A mór megtette...

Professzor úr rektori megbízatása az egyetem elindítására szólt. Vége van ennek a folyamatnak, ez az indoka, hogy lemondott feladatáról?

Az imént említettem a milánói egyetemet, amelynek hosszú évekbe, évtizedekbe került, míg elért egy olyan szintre, amikor már nem az alapítással, helykereséssel, struktúrák kialakításával kell bíbelődni. A Pázmány Egyetem esetében is az út elején vagyunk. Igen fontos, hogy a szervezeti kiépítés mellett létrejöjjön az a szellemi bázis, mely meghatározó ereje lehet ennek az országnak, nemzetnek. Ilyen szempontból nincs vége az alapításnak, beindításnak, de én már úgy gondoltam, hogy ideje átadni a helyet törekvő fiataloknak, akik a növekvő feladatokkal nagyobb lendülettel tudnak szembenézni. Azt hiszem megtettem a kötelességemet, hosszú életem fő művének tartom az egyetem alapítását, legszebb éveimnek ezt a hat évet. De azért el nem szakadok az egyetemtől, a bölcsészkar első évfolyamának „Keresztény Világnézet” címmel előadást tartok, hiszen a katolikus egyetemen is sok olyan fiatal található, aki nem kapott sokirányú nevelést, akinek a keresztény értékek ismerete hiányzik. Egy egyetem pedig attól katolikus, hogy az egyetemes szellemi értékek magas fokú művelésén túl a katolikus gondolkodásmódot, keresztény értékeket hiteles személyek képviselik az oktatásban, ezeket igyekeznek átadni. Ezért akadémikus a vita a „katolikusságról”. Az oktatás, az ifjúság volt mindig a legkedvesebb nekem, ettől elszakadni nagyon nehéz, mert látom, hogy a fiatalokat érdekli a hit, a vallás.

Mi az ami e hosszú élet fontos üzenete lehet?

Valóban Isten jóságából hosszú élet tapasztalata áll mögöttem, melynek legfontosabb tanulsága közül az egyik, hogy alkotni csak békében lehet. Egyrészt törekedni kell a belső békességre, ha ez megvan, akkor ennek nyoma van a munkában is. Ha bárhol, bármilyen intézményben felüti fejét a békétlenség, annak okai belülről fakadnak. Ezért szeretek kijárni Piliscsabára is, hiszen itt a környezet sugallja ezt a békességet. Nagy szüksége van erre a világnak, ennek megteremtéséért pedig bármilyen kis helyen tenni lehet, aminek sokkal nagyobb a kisugárzása, mint gondolnánk.

Az interjút készítette: Kiss Antal

(Az interjú megjelent a Pázmány Campus című kari újság 1998. évi 3. számában, április 22.)

EMLÉKEZÉS GÁL FERENCRE, EGYETEMÜNK ELSŐ REKTORÁRA (1992–1998)

Gál Ferenc (Pácin, 1915. március 3.–Budapest, 1998. július 24.), egyetemünk első rektora, az idősebb generációk tagjai számára igen jól ismert és híres személyiség volt. A hatvanas években egyetemisták és idősebb értelmiségiek rendszeresen hallgatták advent és nagyböjt idején vasárnaponként az Egyetemi Templomban tartott konferencia-beszédeit. Akkoriban ezek jelentették azt az egyetlen fórumot, ahol a hivatalos propagandától eltérő szellemű beszédeket és okfejtéseket lehetett hallani. Az ő beszédei jelentették az oázist a sivatagban.

Ugyancsak az ő dogmatikai tankönyve, majd ennek bővített változata jelentette a hit ismeretének egyetlen hozzáférhető, eredeti földolgozásban megjelent megbízható forrását.

Gál Ferenc tehát a civil társadalom nevelője volt.

Ugyanakkor Gál Ferenc teológiai tanárként papok nagy számát is tanította. Dogmatikai munkásságát is elsősorban a papnevelés céljainak megfelelően fejtette ki. Amikor professzori munkásságával nagy tekintélyre tett szert, akkor az Egyház püspökké akarta szentelni. Ő azonban elhárította ezt a megtiszteltetést: A püspökké szenteléshez kellett ugyanis az állam hozzájárulása, és ő nem akart „tartozni” az államnak. Félt attól, hogy esetleg nem engedik tovább tanítani, vagy ha igen, akkor nem lelkiismeretének megfelelően. A tanítás és az ifjúság nevelése annyira fontos volt számára, hogy ezért úgy gondolta, nem szabad elfogadnia a püspöki méltóságot.

Ehelyett folytatta a plébániákon is folyó „szakmai továbbképző” tevékenységét: néha valamelyik plébánián éjjel két óraker, titokban, megkezdte előadását, amelyen a környékbeli falvak papsága vett részt.

Fáradtságot nem ismerve minden erejét a tanulásnak, a kutatásnak és mások tanításának szentelte egész életében.

Gál Ferenc a mai Magyarország észak-keleti sarkában született egy öt gyermekes falusi családban. Középiskoláit Sátorajújhelyen végezte a piaristák gimnáziumában, majd érettségi után papi pályára lépett. Nemi szerencséivel tanulmányai kezdetén előjárói Rómába küldték, ahol a legjobb hittudományi egyetemen, a Gergely Egyetemen szerezte meg szükséges teológiai ismereteit. A *Collegium Germanicum*ban lakva már tanulmányi éveit alatt a szükséges latinon és olaszon kívül jól elsajátította a német nyelvet is, megismerte azokat a német nyelvterületről érkezett fiatal teológusokat, akik később fontos vezető egyházi posztokra kerültek. Óriási tudásán kívül kiterjedt külföldi kapcsolatait is Rómából hozta.

1939. október 29-én pappá szentelték, majd 1940-ben előbb Bodrogkeresztúron, majd Szerencsen kapott kápláni kinevezést. Káplánként írta meg doktori disszertációját. 1942-ben ennek nyomán Kassára kinevezték teológiai tanárnak, ahol egy-

szersmind ellátta a püspök titkáranak a funkcióját is. A történelmi változások oktatói tevékenységének véget vetettek, ezért 1946–47-ben ismét Szerencsen működött káplánként, majd 1948–54-ig plébános volt Göncön.

Élete e kezdő szakasza után pályája az adottságainak és érdeklődésének megfelelően alakult. Előbb ugyanis 1954–59-ig Egerben, majd 1959–85-ig Budapesten lett teológiai tanár. Ez utóbbi helyen a dogmatika tanszékét vezette, a hívők széles községe is ebben a minőségében ismerhette meg, részben pedig a már említett, az Egyetemi Templomban tartott konferencia-beszédeiből.

Ezek a beszédek a széles hívő rétegek számára óriási élményt jelentettek. A katolikus sajtó és könyvnyomtatás háttérbe szorításának az idején a laikus hívek számára szinte ezek a beszédek jelentették a hittudomány legfrissebb eredményeiben való tájékozódás egyetlen eszközét. Vasárnaponként 12 órakor egyetemisták tömegei lepték el a templomot, hogy végighallgassák az egy órás beszédeket, majd pedig részt vegyenek az egy órakor kezdődő szentmisén. Egyetemista koromban én is ott találkoztam évfolyamtársaim javával, hétfőnként pedig róla beszélgettünk.

Ha ma vezető értelmiségiek találkoznak, gyakran rövid időn belül rájönnek arra, hogy annak idején mindannyian ott voltak az Egyetemi Templomban Gál professzor beszédein. Talán elmondhatjuk, hogy nemcsak a nála tanult papság, hanem az értelmiség számára is Gál Ferenc lett a mérce, a legismertebb és egyben a legnagyobb tiszteletben részesített magyar egyházi személy. Mivel szellemi frissességét élete végéig megőrizte, ezért híre és ismertsége haláláig egyre nőtt.

Beszédeit minden látványos elemet félretéve, mozgás és gesztikulálás, hangja föl-emelése nélkül, becsukott szemét a templom egy sarkára irányítva, merev tartásban adta elő, mégis beszédei racionális okfejtése, világos érvelése erejével hallgatóságát egy teljes órán keresztül büvököreben tudta tartani.

Saját elbeszéléséből tudom, hogy amikor VI. Pál pápa megkérdezte tőle, miért nem fogadta el a püspökséget, azt válaszolta, hogy véleménye szerint egy kommunista országban az ilyesmit nem adják ingyen, ő pedig nem akar az államnak tartozni. A püspökség teológusi és tanári tevékenységében korlátozná. Feleletül a pápa megölelte. Élete végéig *ezt* az ölelést tartotta a legnagyobb kitüntetésének.

A 80. születésnapja alkalmából megjelent kötetben található bibliográfiája 23 könyvét, 132 tanulmányát és 6 fordítását tartja számon. Eltekintve attól, hogy bibliográfiája azóta is nőtt, tudni lehet róla, hogy az ismerteken kívül rengeteg munkát végzett el névtelenül, mert számára a katolikus hittudomány művelése, írásban való publikálása mindennél fontosabb volt. Haláláig dolgozott két munkáján, az utolsó pillanatban mindkettőt be tudta fejezni.

Amikor fiatalon Olaszországban tanult, akkor alapították és kezdték fejleszteni a milánói Szent Szív Katolikus Egyetemet. Ezek az évek számára örök élményt jelentettek, ezért élete nagy jutalmának tartotta azt, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1992-ben, 1985-ös nyugállományba vonulása ellenére őt bízta meg az alakuló Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektori teendőinek ellátásával.

A fiatalság oktatása iránti elkötelezettsége és a fiatalkori olaszországi élményei következtében óriási lelkesedéssel és kötelességtudattal vetette bele magát a munkába. A hozzá közel álló ismerősei és barátai mind tudták, hogy egész élete minden feladatával és munkájával összevetve is legkedvesebb tennivalójának, büszkesége legfőbb tárgyának a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet tartotta. Halálos ágyán azt mondta: „Ez az egyetem volt az életem.”

Fiatalokat meghaladó munkabírásról tett tanúbizonyságot akkor, ha az egyetemről volt szó. Volt olyan nap, hogy lakásáról reggel nyolckor hoztam el és csak éjjel 11 után vittem haza. Volt példa arra is hogy 2-kor kezdődő egyetemi órája megtartása érdekében, nyolcvankét évesen, egy órákor elindult otthonról. A nagy hőésés miatt azonban mind az autóbusz, mind a vonatközlekedés megbénult Piliscsaba irányában. Ilyen körülmények között a vonatsíneken gyalog indult el, és este 6 órákor ki is érkezett Piliscsabára, ahol természetesen már egy diákot sem talált. Ezek után szokó nélkül indult vissza Budapestre, nem kevésbé könnyű körülmények között.

Egész életében a most leírt történetből is kiolvasható kötelességtudat, erős akarat, a feladat teljesítésére irányuló makacs kitartás jellemezte. De jellemezte az a szerénység is, amely meggátolta abban, hogy saját személyét bármilyen tekintetben is előtérbe tolja.

Élete végéig a valódi eredményekben gazdag, a kötelességüket megtett és az Istenben hívő tiszta lelkiismeretű emberek nyugalma jellemezte. Halálos ágyán, amikor már alig tudott beszélni, amikor csak a bekötött infúzió táplálta, a hogyléte iránt érdeklődő kérdésre szemével az infúziós üvegre bökkve, huncut mosollyal azt mondta: „Múlt péntek óta csak ezt ettem.” Bátran nézett szembe a halállal, nem félt tőle, sőt, az nem is érdekelte. Tudta, hogy odaát az az örök boldogság vár rá, amelyben egész életében hitt, amelyet tanított és amelyről prédikált. Ő minden tekintetben megtette kötelességét, és utolsó írásait befejezve, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektori teendőitől megválva már nem volt feladata a Földön, ami itt tartsa.

Nyilvánvaló nagysága a hivatalos szerveket nem ösztönözte arra, hogy azt címek vagy kitüntetések adományozásával hozza még jobban a világ tudomására, amint ezt a kétséges esetekben meg kell tenniük. Az ő közismert szerénységének sem volt erre szüksége. Azt a pár, nagyságához méltatlan apróbb elismerést, amit kapott, nem tartotta számon, nem említette senkinek sem.

Mi, kortársai, csak magunkat becsülhettük volna meg azzal, ha életében elismerjük nagyságát. Akik körülötte álltak, ezt szeretetükkel meg is tették, mert csak erre tellett nekik. A többieknek pedig tudomásul kell venniük, hogy Gál Ferenc távoztával a maguknak az ő személyén keresztül való megbecsülésének lehetőségét örökre elszalasztották. Minden magyar katolikus hívőnek és az egész magyar katolikus egyháznak tudnia kell, hogy most már örökre Gál Ferenc adósa marad.

Adósságunk kis részét törlesztjük akkor, ha emlékét megőrizzük.

AZ APOSTOLI SZENTSZÉK ALAPÍTÓLEVELE ÉS ANNAK MAGYAR FORDÍTÁSA (1999. MÁRCIUS 25.)

N. 1151/98

CONGREGATIO DE INSTITUTIONE CATHOLICA (DE SEMINARIIS ATQUE STUDIORUM INSTITUTIS)

DECRETUM

Cum in Tyrnaviensi civitate Em.mus Cardinalis Petrus Pázmány, S.I., Archiepiscopus Strigoniensis, a. D. MDCXXXV sub Societatis Iesu ductu Universitatem condidisset, eiusdem Institutionis prima Facultas Theologica fuit. Etsi Universitas a. D. MDCCLXX in Universitatem Regalem commutata atque ex civitate Tyrnaviensi a. D. MDCCLXXVII in civitatem v. "Buda" et postea a. D. MDCCLXXXIV in civitatem v. "Pest" translata est, tamen Theologica Facultas suam missionem usque ad a. D. MCML integre ac institutionaliter continuavit.

Eodem anno, ab Universitate civili publice avulsa, Conferentiæ Episcoporum Hungariæ tradita, "Római Katolikus Hittudományi Akadémia" usque ad a. D. MCMLXXX nuncupata est; postea "Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia" nomen accepit.

Varia difficilia rerum adiuncta effecerunt ut Facultas Theologica Universitati civili integrari non posset. Tempora vero volentia suaserunt Theologicæ Facultati alia Instituta Studiorum Superiorum adnectere ita ut dicta Facultas in Universitatem Catholicam converteretur. Huic proposito libenter accedens Conferentia Episcoporum Hungariæ die XXX mensis Ianuarii a. D. MCMXCII Catholicam Universitatem "Péter Pázmány" in Budapestinensi civitate erexit, quæ annorum decursu maiora in dies incrementa sumere atque variis ditari Facultatibus et Institutis cœpit.

Rev.mi Rectoris memoratæ Catholicæ Universitatis precibus die XV mensis Iunii a. D. MCMXCVIII hæc Congregatio rogata est ut perpendere benigne vellet opportunitatem canonicè hanc erigendi Universitatem ad normas de re vigentes.

Quare, probe consideratis variis temporis locique adiunctis ac ratione habita sive studiorum structuræque huius Universitatis, sive partitionis Facultatum Institutorumque ibi vigentium, necnon numeri docentium eorumque progressionis in muneribus, ac pariter alumnorum admissionis et curriculi universitarii ab iis agendi ad varios academicos gradus consequendos; consideratis præterea tum suppellectilibus scientificis subsidiisque didactico-pædagogicis quibus instructa est, et certa pecuniarum cautione qua vita universitaria in tuto ponatur; perspecto denique consensu Hungariæ Episcoporum, qui spondent de fructuosa eius progressionem iuxta principia educationis catholicæ, ut illa exstet veluti officina et rectrix cuiusque in regione conatus vulgandi altiora studia ad lucem Evangelii, prælucente Ecclesiæ Magisterio; præsentis Decreto, ad normam can. 807 *Codicis Iuris Canonici* necnon art. 3 §1 Normarum Generalium Apostolicæ Constitutionis *Ex corde Ecclesiæ*,

CATHOLICAM STUDIORUM UNIVERSITATEM DE PETRO PÁZMÁNY NOMINATAM in Budapestinensi civitate

canonice erigit erectam que declarat, constantem Facultate Theologiæ, Facultate Litterarum, Facultate Iuris Civilis, Facultate Informaticæ et Instituto Iuris Canonici ad instar Facultatibus; regendam autem propriis Universitatis Statutis ab eadem Congregatione approbatis.

Insuper, hoc Dicasterium confirmat Conferentiæ Episcoporum Hungariæ Præsidem Universitatis Magnum Cancellarium ex officio, ut, Sanctæ Sedis nomine, administrandæ Universitati præsit et invigilet iuxta canonica de re præscripta et propria ipsius Universitatis Statuta; salvis omnibus iuribus et officiis, oneribus et honoribus ad Catholicas Universitates canonice erectas spectantibus, ceteris servatis de iure servandis; contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romæ, ex aedibus eiusdem Congregationis, die XXV mensis Martii, in Sollemnitate Annuntiationis Domini, a. D. MCMXCIX.

PRAEFECTUS

A SECRETIS

+ Josephus Ruffini. S. J.

A KATOLIKUS NEVELÉS KONGREGÁCIÓJA (SZEMINÁRIUMOK ÉS OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KONGREGÁCIÓJA)

HATÁROZAT

Amikor Pázmány Péter SJ bíboros ő Eminenciája, esztergomi érsek 1635-ben Nagyszombatban Jézus Társaságának vezetése alatt egyetemet alapított, ennek az intézménynek az első kara a Teológiai Fakultás volt. Bár az egyetem 1770-ben királyi egyetemmé alakult át, és 1777-ben Nagyszombatból előbb Budára, majd 1784-ben Pestre helyezték át, Hittudományi Kara küldetését 1950-ig teljesen és intézményesen folytatta.

Ebben az esztendőben a Hittudományi Kart a világi egyetemről hivatalosan leválasztották, átadták a Magyar Püspöki Konferenciának. 1980-ig Római Katolikus Hittudományi Akadémia néven működött.

Különböző súlyos körülmények okozták, hogy a Hittudományi Kar a világi egyetemnek nem lehetett része. Az idők változása indokoltta tette, hogy a Hittudományi Karhoz más felsőoktatási egységeket is kapcsoljanak, úgy, hogy az említett kar katolikus egyetemmé alakuljon. Ezt a szándékot a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia szívesen fogadta, és 1992. január 30-án Budapesten megalapította a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet, mely az évek során egyre növekedett és különböző karokkal és intézetekkel bővült.

A nevezett katolikus egyetem főtitelendő rektora 1998. június 15-i kérvényében arra kérte Kongregációnt, hogy jóindulatúan mérlegelje az egyetem kánoni alapításának alkalmasságát a kérdésre vonatkozó szabályok szerint.

Ezért a hely és idő különböző körülményeit mérlegelve, figyelembe véve mind az egyetem tanulmányi struktúráit, mind karainak és intézeteinek felépítését, az oktatók számát és tisztségükben való előmenetelét, valamint a hallgatók felvételét és azokat az egyetemi tanulmányokat, melyeket a különböző akadémiai fokozatok elnyerésére el kell végezniük, szem előtt tartva továbbá azokat a tudományos felszereléseket és oktatási segédeszközöket, amelyekkel az egyetem rendelkezik, valamint azt a biztos pénzügyi hátteret, amely az egyetemi életnek garanciája, tekintettel Magyarország püspökeinek egyetértésére, akik biztosítják az egyetem gyümölcsöző fejlődését a katolikus nevelés elvei szerint, hogy az műhelye és vezetője legyen a tér-ségben mindazon törekvéseknek, melyek a magasabb tanulmányok terjesztését szolgálják az Evangélium fényében az Egyházi Tanítóhivatal vezetésével, a jelen határozattal, a *Codex Iuris Canonici* 807. kánonja, valamint az „Ex corde Ecclesiae” kezdetű apostoli rendelkezés általános szabályai 3. cikkelyének 1. §-a szerint

A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEMET

Budapest városában

kánonilag megalapítja és megalapítottak nyilvánítja. Az Egyetem Hittudományi Karból, Bölcsészettudományi Karból, Jogtudományi Karból, Informatikai Karból és fakultási jellegű Kánonjogi Intézetből áll. Működését az Egyetem Kongregációnk által jóváhagyott Szabályzata irányítja.

Központi hatóságunk megerősíti továbbá, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke hivatalánál fogva az Egyetem nagykancellárja, aki a Szentszék nevében az Egyetem kormányzatának élén áll és az erre vonatkozó kánoni előírások, valamint magának az Egyetemnek a saját Szabályzata szerint felügyeletet gyakorol, tiszteletben tartva mindazokat a jogokat és köteleességeket, terheket és tiszteletbeli jogokat, amelyek a kánonilag alapított katolikus egyetemeket megilletik, egyebekben megtartva mindazt, amit a jog szerint meg kell tartani, minden ellenkező rendelkezés hatályon kívül helyezésével.

Kelt Rómában, Kongregációnk székhelyén, 1999. március 25-én, az Angyali Üdvözlés ünnepén.

Pio Laghi
bíboros, prefektus

Giuseppe Pittau SJ
titkár

II. A KAR SZERVEZETI EGYSÉGEI, MŰKÖDÉSE

AZ EGYETEM FŐBB SZERVEZETI EGYSÉGEI ÉS VEZETŐI

NAGYKANCELLÁR: Seregély István egri érsek,
a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM, REKTORI HIVATAL

(1088 Budapest, Szentkirályi utca 28.)

Rektor: Gál Ferenc (1992–1998)

Erdő Péter (1998–)

Rektorhelyettes: Fodor György (1999–)

BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR

(2087 Piliscsaba-Klotildliget, Egyetem u. 1.)

Dékán: Maróth Miklós (1992–2000)

Fröhlich Ida (2000–)

Külügyi dékánhelyettes: Martonyi Éva (1995–1996, 1997–1998)

Fröhlich Ida (1999–2000)

Oktatási dékánhelyettes: Hargittay Emil (1995–1996, 1997–2000)

Tudományos dékánhelyettes: Berényi István (1999–)

HITTUDOMÁNYI KAR

(1053 Budapest, Veres Pálné utca 24.)

Dékán: Bolberitz Pál (1992–1996)

Erdő Péter (1996–1998)

Rózsa Huba (1998–2000)

Tarjányi Béla (2000–)

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR

(1088 Budapest, Szentkirályi utca 28.)

Dékán: Zlinszky János (1995–2000)

Radnay József (2000–)

INFORMÁCIÓS TECHNOLÓGIAI KAR

(1088 Budapest, Szentkirályi u. 28.)

Dékán: Roska Tamás (1998–)

KÁNONJOGI POSZTGRADUÁLIS INTÉZET

(1088 Budapest, Szentkirályi utca 28.)

Elnök: Erdő Péter (1996–)

A KAR OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS INTÉZMÉNYEI (INTÉZETEK ÉS TANSZÉKEK)

1. ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉGGEL ÉS HITÉLETTEL KAPCSOLATOS ELŐADÁSOK

Vezető: Maróth Miklós (1992–1997), Bodor Mária Anna (1997–)

2. ANGOL NYELV ÉS IRODALOM INTÉZET

Intézetvezető: Fabiny Tibor (1993–1998)

Halácsy Katalin (1998–)

Angol nyelvtanári szak (3 éves főiskolai szak)

Koordinátor: Károlyi M. Ágnes (1997-ig)

Halácsy Katalin (1997–)

3. ESZTÉTIKA TANSZÉK

Tanszékvezető: Jelenits István (1995–1997, 1999–)

Hörcher Ferenc (1997–1998)

4. FILOZÓFIAI INTÉZET

Intézetvezető: Bodor Mária Anna (1997–)

5. GERMANISZTIKAI INTÉZET

Intézetvezető: Vizkelety András (1993–1995)

Tarnói László (1995–1997)

Károlyi Lászlóné (1997–2000)

Német nyelvtanári szak (3 éves főiskolai szak)

Koordinátor: Deschmanné Pálos Emese (1997-ig),

Károlyi Lászlóné (1997–)

6. IDEGEN NYELVI INTÉZET

Intézetvezető: Miséjéné Lovas Judit (1993–)

7. KOMMUNIKÁCIÓ INTÉZET

Intézetvezető: Nemeskürty István (1993–1994)

Péterffy András, Osztovits Ágnes (1995–1996)

Szilágyi Erzsébet (1997)

Kiss Mihály (1998–2000)

Kókay György (2000–)

8. MAGYAR IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET

Intézetvezető: Nyilasy Balázs (1992–1994)

Kiczenko Judit (1994–1997)

Nagy László (1997–2000)

9. MAGYAR NYELVÉSZETI INTÉZET

Intézetvezető: Horváth Mária (1992–1996)

Hegedűs Attila (1996–)

Általános nyelvészeti tanszék

Tanszékvezető: Szende Tamás (1996–)

Finnugor Tanszék

Tanszékvezető: Zaicz Gábor (1994–1998)

Csúcs Sándor (1993, 1998–)

10. MŰVÉSZETTÖRTÉNET TANSZÉK

Intézetvezető: Urbach Zsuzsanna (1997–)

11. ORIENTALISZTIKA INTÉZET

Intézetvezető: Fröhlich Ida (1998–)

Arab Tanszék

Tanszékvezető: Maróth Miklós (1993–)

Hebraisztika Tanszék

Tanszékvezető: Fröhlich Ida (1994–)

12. ÓKORTUDOMÁNYI INTÉZET

Intézetvezető: Maróth Miklós (1998–)

Görög Tanszék

Tanszékvezető: Maróth Miklós (1992–1996, 1999–)

Szepessy Tibor (1996–1999)

Latin Tanszék

Tanszékvezető: Maróth Miklós (1992–)

Medievisztika Tanszék

Tanszékvezető: Solymosi László (1996)

Kapitánffy István (1997)

Szovák Kornél (1998–)

Ókortörténeti Tanszék

Tanszékvezető: Hegyi Dolores (1992–1997)

Maróth Miklós (1997–1998)

Kovács Péter (1999–)

13. PEDAGÓGIA INTÉZET

Tanszékvezető: Hoffmann Rózsa (1996–)

14. PSZICHOLÓGIA INTÉZET

Tanszékvezető: Horváth-Szabó Katalin (1995–)

15. ROMANISZTIKA INTÉZET

Intézetvezető: Martonyi Éva (1995–)

Francia Tanszék

Tanszékvezető: Martonyi Éva (1995–)

Olasz Tanszék

Tanszékvezető: Hajnóczy Gábor (1995–)

Olasz nyelvtanári szak (3 éves főiskolai szak)

Koordinátor: Hegyi Ágota (1997-ig)

Spanyol Tanszék

Tanszékvezető: Csuday Csaba (1996–)

16. SZLAVISZTIKA–KÖZÉP-EURÓPA INTÉZET

Intézetvezető: Käfer István (1993–)

Cseh Tanszék

Tanszékvezető: Käfer István (1993–1999)

Antonín Vašek (1999–)

Lengyel Tanszék

Tanszékvezető: Kovács István (1995–1999)

Pálfalvi Lajos (1999–)

Szlovák Tanszék

Tanszékvezető: Käfer István (1993–)

17. SZOCIOLÓGIA INTÉZET

Intézetvezető: Varga Károly (1993–1994, 1997–)

Váralljai Csocsán Jenő (1994–1997)

18. TESTNEVELÉS SZAKCSOPORT

Vezető: Hargita Gábor (1997–)

19. TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI INTÉZET

Intézetvezető: Vargyas Péter (1992–1994)

Katus László (1994–1996)

Zimányi Vera (1996–97)

M. Kiss Sándor (1997–)

Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék

Tanszékvezető: M. Kiss Sándor (1997–)

A KAR ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGAI

ARCULATTERVEZŐ BIZOTTSÁG

A Kar arculatának, külső megjelenésének kialakítása.

Elnök: Topicsné Monostori Éva

Tagok: Bodor Mária Anna, Botos Máté, Simon Anita, Takács László

DIÁKJÓLÉTI BIZOTTSÁG

Kollégium-, menza-, ösztöndíj-, szociális segély-, tandíjfizetéssel kapcsolatos ügyekben állásfoglalás, döntés.

Elnök: Bodor Mária Anna

Tagok: Hegedűs Attila, Kovács Ákos, Nagy Ildikó, Simon Anita, kollégiumi ügyintéző, 3 HÖT-tag

DOKTORI ÉS HABILITÁCIÓS BIZOTTSÁG

A doktori, illetve habilitációs eljárások lefolytatása.

Elnök: Berényi István

Tagok: Őze Sándor, Szende Tamás, Zimányi Vera, Varga Károly

FEGYELMI BIZOTTSÁG

Hallgatók fegyelmi ügyeiben való döntés első fokon.

Elnök: Hegedűs Attila

Tagok: Hargittay Emil, Majorossy Imre Gábor, Takács László, Topicsné Monostori Éva, 3 HÖT-tag

Albizottsága: *Fegyelmi és Etikai Bizottság*

A Kar oktatóinak és alkalmazottainak etikai és fegyelmi ügyeiben való javaslattétel.

Elnök: Hegedűs Attila

Tagok: Hargittay Emil, Jany János, Gáborné Kurucz Katalin, Takács László, Topicsné Monostori Éva

GAZDASÁGI BIZOTTSÁG

A Kart érintő lényeges gazdasági kérdésekben való állásfoglalás.

Elnök: Maróth Miklós

Tagok: Bodor Mária Anna, Jany János, Molnárné Mayer Éva, Topicsné Monostori Éva

KIADÓI BIZOTTSÁG

A Kar nevében kiadandó könyvek ügyében döntés.

Elnök: Hajnóczi Gábor

Tagok: Esztó Péterné, Hargittay Emil, Hegedűs Attila, Jany János,
Molnárné Mayer Éva

KÖNYVTÁRI BIZOTTSÁG

A könyvtári beszerzések koordinálása, a könyvtár munkájának támogatása.

Elnök: Käfer István

Tagok: Esztó Péterné, Nagy László, Ormai Lóránt, Szakács Béla Zsolt

KÜLÜGYI BIZOTTSÁG

A Kar külügyeit érintő kérdésekben állásfoglalás, döntés.

Elnök: Fröhlich Ida

Tagok: Botos Máté, Károlyi Lászlóné, Károlyi M. Ágnes,
Majorossy Imre Gábor, Martonyi Éva

PEDAGÓGUS TOVÁBBKÉPZŐ BIZOTTSÁG

A pedagógus továbbképzési programok szakmai felügyelete.

Elnök: Hoffmann Rózsa

Tagok: Horváth Szabó Katalin, Károlyi Lászlóné, Kiczenko Judit,
Tóth Eszter

TANULMÁNYI BIZOTTSÁG

A hallgatók tanulmányi kérelmeinek elbírálása.

Elnök: Hargittay Emil

Tagok: Bángi-Magyar Attila, Misejéné Lovas Judit, Pintér Károly, 3 HÖT-tag

Albizottsága: *Felvételi Bizottság*

A felvételi követelmények kidolgozása és betartásának ellenőrzése.

Elnök: Hargittay Emil

Tagok: Hajnóczi Gábor, Kiss Mihály, Topicsné Monostori Éva,
J. Újváry Zsuzsa

TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG

A Kar tudományos koncepciójának és arculatának kialakítása.

Elnök: Szovák Kornél

Tagok: Fröhlich Ida, Maróth Miklós, Nagy László, Varga Károly

Albizottsága: *Minőségbiztosítási és Kari Ekvivalencia Bizottság*

Elnök: Szovák Kornél

Tagok: Csúcs Sándor, Jany János, Molnár Antal, Pintér Károly,
Szakács Béla Zsolt, Topicsné Monostori Éva

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA BIZOTTSÁG

A hallgatók szakmai előkészítése és támogatása az Országos Tudományos Diákköri Konferencián való részvétel során.

Elnök: M. Kiss Sándor

Tagok: Gereben Ferenc, Hargittay Emil, Polgár Viktória (hallgató),
Takács László

VENIA LEGENDI BIZOTTSÁG

A Kar által újonnan foglalkoztatni kívánt tanárok meghallgatása, javaslattétel alkalmazásukra.

Elnök: Hargittay Emil (1994–1997)

Nagy László (1997–2000)

Tagok (1994 és 2000 között): Gereben Ferenc, Martonyi Éva, Szende Tamás,
Szovák Kornél, Vizkelety András

A KAR EGYÉB INTÉZMÉNYEI, HIVATALAI

I. A főbb intézmények, hivatalok vezetői, munkatársai

DÉKÁNI HIVATAL

Vezető: Topicsné Monostori Éva

DÉKÁNI TITKÁRSÁG

Titkárságvezető: Simon Anita

Dékáni titkárnő: Székely Katalin, Vajainé Horváth Ágnes

TANULMÁNYI OSZTÁLY

Vezető: Szepessy Lajosné (1994–1996)

Pázmándi Péterné (1996–1999)

Gáspár Józsefné (1999)

Bángi-Magyar Attila (1999–2000)

Titkárnő: Valovicsné Skuta Ildikó

Tanulmányi előadók: Dalnoki Sándorné

Horváthné Parádi Ibolya

Mogyorósi Júlia

Németvölgyi Péterné

Stocker Lászlóné

EGYETEMI LELKÉSZSÉG

Lelkészek: Gödölle Márton, esztergom–budapesti főegyházmegyes
(1994–1995)

Nobilis Márió, piliscsabai és klotildligeti plébános,
székesfehérvári egyházmegyes (1995–1997)

Várnai Péter, esztergom–budapesti főegyházmegyes (1997–)

KÖNYVTÁR

Vezető: Esztó Péterné

DIÁKTANÁCSADÓ IRODA

Csoportvezető: Simon Anita, Pereszlényiné Mándity Mária

TANRENDI ÉS FELVÉTELI IRODA

Vida Gabriella, Konrád Zsuzsanna

KOLLÉGIUMI ELHELYEZÉSEK

Ügyintéző: Krekó Károlyné

TOVÁBBKÉPZÉSI ÉS PÁLYÁZATI IRODA

Vezető: Bángi-Magyar Attila

Pályázati felelős: Pillán Réka

NEMZETKÖZI IRODA

Vezető: Radványi Lászlóné, Károlyi M. Ágnes

EGYETEMI MŰSZAKI IGAZGATÓSÁG

Igazgató: Csíky Gábor (1995–1999)

MŰSZAKI OSZTÁLY

Vezető: Lubi Géza (1996–)

Gondnok: Czégeni Árpád

GAZDASÁGI OSZTÁLY

Vezető: Perge Anna (1993–1994),

Csizma László (1994–1996),

Molnárné Mayer Éva (1997–)

HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZATI TANÁCS

Elnökök: Schmidelik Péter (1992–1993)

Kiss Antal (1993–1995)

Vörös Tamás (1995–1996)

Kucsera Tamás Gergely (1996–1997)

Drucza Attila (1997–1998)

Kovács Martin (1999)

Kükedi Tamás (1999–)

OKTATÁSI KÖZPONT

Vezető: Kozma Gábor (1996–1997)

KOLLÉGIUMOK

Szent Péter Leánykollégium

Igazgató: Gáti Ágnes

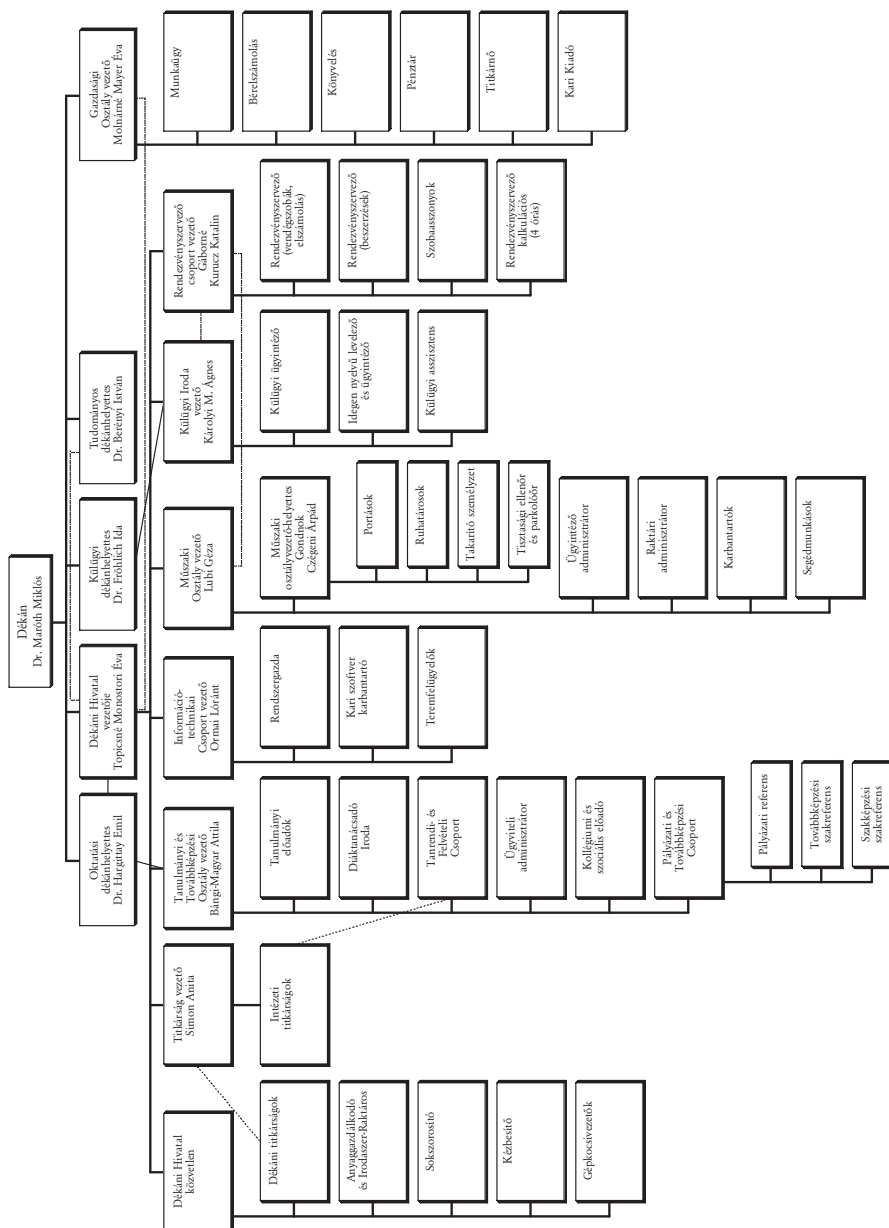
(2081 Piliscsaba, Mátyás király u. 38.)

Boldog Gizella Leánykollégium
Igazgató: Maria von Linden
(2081 Piliscsaba, Mátyás király u. 44.)

Szent Márton Fiúkollégium
Vezető: Bársony István
(2081 Pilisjászfalu, Bécsi út 45.)

Szent Vince Fiúkollégium
Vezető: Bíró Szilveszter
Gálffy István
(2081 Piliscsaba, Templom tér 14.)

II. A Kar hivatali struktúrája

Hivatali struktúra 1998 decemberétől

III. A Kar főbb hivatalainak kialakulása és feladatai

A DÉKÁNI HIVATAL

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara 1992-ben kezdte meg működését Budapesten a Ménesi út 27. szám alatt található zárda két emeletén, összesen 1000 m²-nyi területen. A teljes adminisztráció számára ott mindössze egy szoba állt rendelkezésre – annak megfelelő (2 fő) adminisztrációs apparátussal. Ez a helyzet az akkori alacsony diáklétszámnak kezdetben még megfelelt. A diákok létszáma idővel folyamatosan bővült. A Kar 1994 szeptemberében kiköltözött Piliscsaba-Klotildligetre, a fővárostól 24 km-es távolságra, páratlan szépségű természeti környezetben fekvő faluba, ahol a volt szovjet laktanya területén megnyitotta campusát, bár adminisztrációját – helyhiány miatt – továbbra is Budapesten tartotta. Ez az állapot azonban rövid idő alatt tarthatatlanná vált. A Kar 1995 szeptemberében megkezdte adminisztrációjának kiépítését a saját székhelyén. Ezt igencsak megnehezítette az a körülmény, hogy eleinte nem volt sem megfelelő épület az adminisztráció elhelyezésére, sem megfelelően hozzáértő személy az adminisztráció kiépítésére és irányítására. 1996 nyarán fejeződött be a szovjetek idején fogdaként használt laktanyaépület átépítése. Itt, az Emericanumban kapott irodát a dékán, a dékánhelyettesek, a Dékáni Hivatal vezetője és a Dékáni Titkárság 3–4 fő alkalmazottja. A földszinten a dékán (Maróth Miklós), a dékánhelyettesek (akkoriban az oktatási: Hargittay Emil, külügyi: Martonyi Éva), a Dékáni Hivatal vezetőjének (Topicsné Monostori Éva), a kari főtítkárr (Kovács Eleonóra) szobái, illetve a hozzájuk tartozó titkársági szobák, a dékáni tárgyaló, valamint a postázó (összesen nyolc helyiség) áll a hivatal rendelkezésére. Az emeleten a vendégtanárok részére kialakított lakások találhatók.

A második, Quaestura nevet viselő épület 1997-ben nyerte el mai formáját, emelet ráépítésével. 1995-től itt működött a Tanulmányi és a Gazdasági Osztály a mostaninál jóval kisebb létszámban és rendezetlenebb körülmények között. A Quaesturában található ma a Tanulmányi Osztály, az ahhoz tartozó Diáktanácsadó és Felvételi Iroda, a Továbbképzési és Pályázati iroda, a Központi Sokszorosító, a Külügyi Iroda, a Rendezvényszervező Csoport, az Informatikai Csoport főhadiszállása és a Gazdasági Osztály, valamint a Kari Kiadó. A Kar adminisztrációjának tervszerű kiépítése 1996 tavaszán kezdődött el.

A már létező épületek és a tábor két oldalán található hegyek magassága, valamint az a körülmény, hogy a campus természetvédelmi területhez tartozik a lehetőségeknek eleve határt szabtak, így továbbra is csak a pavilonjellegű építkezés marad a járható út. E két hátrányos körülmény ellensúlyozásaként viszont említést érdemel az építés során beszerelt technológiailag fejlett információátviteli hálózat. Ez utóbbi lehetőséget ad a szétszórtságából adódó hátrányok enyhítésére.

A TANULMÁNYI OSZTÁLY

1996-tól 1999 tavaszáig vezette az osztályt Pázmándi Péterné, aki 1994 óta dolgozott – a még igen csekély létszámú – Tanulmányi Csoportban. 1999. március 4-én nyugdíjba vonult. Utána Gáspár Józsefné vette át az osztály vezetését, aki álláshirdetésünkre jelentkezett, de a nyári vizsgaidőszakban a felvételi vizsgák vége előtt kilépett. 1999 szeptemberében összevonásra került a Tanulmányi Osztály és a Továbbképzési és Pályázati Iroda (csoport). Az új szervezeti egység neve Tanulmányi és Továbbképzési Osztály, melynek vezetésére Bángi-Magyar Attila – aki korábban a Továbbképzési Irodát vezette – kapott megbízást. 2000. szeptember 1-jén ismét szétvált a TO és a Továbbképzési és Pályázati Iroda. A tanulmányi osztályvezető Pereszlenyiné Mándity Mária lett, aki 1999. szeptemberétől vezette a Diáktanácsadó Irodát, és szükség esetén helyettesítette az osztályvezetőt. 2000. szeptember 1-től ismét Bángi-Magyar Attila vezeti a TPI-t.

A DIÁKTANÁCSADÓ IRODA

A Diáktanácsadó felállítására az Utrechti Egyetem diáktanácsadó-modelljét véve alapul 1997 szeptemberében került sor, azzal az elsődleges céllal, hogy biztosítsa a hallgatók számára mindazokat az információkat, amelyekre tanulmányaik során szükségük lehet, illetve szolgáltatásai által segítséget nyújtson a hallgatói létből adódó problémák megoldásában. A Diáktanácsadó szolgáltatásainak és az ehhez szükséges eszközök folyamatos bővítését a különböző pályázatok elnyerése tette lehetővé.

A Diáktanácsadó Iroda tevékenységi területe:

- tájékoztatás tanulmányi ügyekben,
- különböző igazolások kiadása,
- a Diáktanácsadó munkatársai a tanulással kapcsolatos „problémás” esetekben (például a TB-hoz írt vagy méltányossági kérelmek) segítséget nyújtanak a kérények megfogalmazásában,
- felvételi kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatás,
- az alapozó évfolyamra vonatkozó teljes ügyintézés,
- tájékoztatás a vizsgaszabályzatról, kollégiumi elhelyezésről, szálláslehetőségekről,
- szabadidős programok felkutatása, szervezése vagy segítségnyújtás azok szervezésében a HÖT-tel közösen, és azok reklámozása hallgatóink körében,
- diákok személyes problémáiban való tanácsadás, illetve a különböző témakörökben illetékes szakemberek felkutatása és az azokkal történő kapcsolattartás. (A Diáktanácsadó külső munkatársai között pszichológus is van, aki életvezetési tanácsadással foglalkozik, továbbá egy jogász, aki – elsősorban az alkalmi és állandó munkavállalással kapcsolatos – jogi kérdésekkel kapcsolatosan segíti hallgatóinkat, valamint egy fő adótanácsadó.)

A TOVÁBBKÉPZÉSI ÉS PÁLYÁZATI IRODA TEVÉKENYSÉGI TERÜLETE

- pályázati figyelés kari szinten és a pályázati kiírások továbbítása a tanszékek és az adminisztratív egységek, valamint a Diáktanácsadón keresztül a hallgatók felé
- szakképzések szervezése
- továbbképzések szervezése
- tanártovábbképzés
- szakirányú továbbképzés
- másoddiplomás képzések
- nyári egyetemek
- egyéb költségtérítéssel tanfolyamok
- a kar akkreditációs anyagainak kezelése

Topicsné Monostori Éva

III. OKTATÁS ÉS KUTATÁS

ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉGGEL ÉS HITÉLETTEL KAPCSOLATOS ELŐADÁSOK

A gondolkodás az emberi személyiség attribútuma, és meghatározó jellemzője, hogy a létezők érzékfeletti összetevőit, összefüggéseit és végső alapját kutassa az ész természetes fényénél. A marxista feltételezéssel ellentétben az ember nemcsak a napi gondoktól megszabadulva, kedvtelésből kérdez rá a létezés végső, és láthatatlan alapjára, de minden ember természetből fakadó igénye, hogy saját eszének természetes fényében határozza meg, mi a világ és mi ő benne.

Az újkor kezdetéig az emberek sokkal aktívabban figyelték, és próbálták megmagyarázni a körülöttük lévő látható világ rejtett alapjait, összefüggéseit, sőt, az egyetemek megalapításával és a szaktudományok megjelenésével egyre teljesebb képet is kaptak, miközben a filozófia fokozatosan elkülönült a teológiától, és ezzel a világ egységes teológiai-filozófiai felfogása kettétört.

A filozófia története eljutott oda, hogy egyre világosabban látja az előtte álló két legsúlyosabb kérdést: milyen összefüggésben van a 'lét' és a 'lényeg', ill. világ az ember számára csupán a tudat transzformációjában létezik?

Az egyetemi alapképzés integrális részét képező 'Általános műveltséggel és hitélettel összefüggő tantárgyak' először ezért filozófiai kérdésekre keresnek választ, majd katolikus elkötelezettségünknek megfelelően a továbbkutatás lehetőségeire rámutatva a teológia felé orientálódnak.

Ószövetség

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: általános tudásanyagot ad közismert tárgyként, s mint ilyen, része a bölcsészkar általános képzésnek.

A tantárgy tartalma: az Ószövetség mint az egyetemes műveltség és a világirodalom kiemelkedő darabjának megismertetése, a kutatásával kapcsolatos főbb elméletek és eredmények, az Ószövetség helye az ókori keleti irodalmak körében.

Újszövetség

Az Újszövetségi Könyvek irodalom- és történetkritikai módszerének az ismertetése után egy átfogó kép kialakítása következik, amely lehetővé teszi egy felnőtt keresztyén ember „Írásokon” nyugvó világnézeti eligazodását. Ez a kurzus lehetőséget ad további elmélyülésre, és egyben pótolja, ha a középiskolában valaki nem tanult hittant.

Egyházatyák irodalma

A patológia az egyetemes filozófiatörténeti stúdium integráns része, amely a Kr. u. II–VIII. századig tekint át a filozófia problematikájának valamint az egyes filozófusok ill. irányzatok eszméinek történelmi alakulását, különös tekintettel a kor-

ra sajátosan jellemző teológiai kontroverziák filozófiai heurisztikájára. Kétségtelen ugyanis, hogy azon fogalmi erőfeszítések, amelyek a teológiának mint a keresztény hit tartalmi kifejtésére irányuló rendszeres-elméleti reflexiónak a létrejöttét és kibontakozását kísérték, egy már meglévő, jelentős hagyománnyal rendelkező filozófiai terminológia horizontján mentek végbe, oly módon azonban, hogy eredményeik pozitív visszahatásával egyszersmind magát a filozófiát is gazdagították.

A patrológia oktatásában a történeti-narratív kifejtéssel szemben ezért főként a spekulatív probléma- és fogalomtörténeti szemléletmód érvényesül. Különös figyelmet fordítunk Platón, Arisztotelész, a sztoa, a közép- és újplatonizmus eszméinek keresztény recepciótörténetére. A patrisztikus kor gondolkodóinak érdeklődése elsősorban a hit és a tudás, az istenismeret, az Isten lényege és tevékenysége, a logosz, a teremtés, az ember, a lélek és az erkölcsi rend problémáira koncentrált. Ugyanakkor a trinitológiai (III–IV. sz.), a krisztológiai (III–V. sz.) és mariológiai (V. sz.) viták az *ousia*, a *hypostasis*, a *physis*, a *subsistentia* és más – eredendően filozófiai – terminusok fejlődéséhez is hozzájárultak. A *theosis* újplatonikus fogalma sajátos értelmet és kidolgozást nyer Nazianzoszi Szent Gergelynél, és fontos közvetítő kapcsot jelent a későbbi századok keleti-orthodox gondolkodása felé.

Vallásfilozófia

A vallásfilozófia olyan filozófiai gondolkodás, amely vizsgálódása tárgyául magát a vallást teszi meg, és azt a jelentéstartalmat kutatja, amelyet a vallás további gondolkodás tárgyául nyújthat. Felmerül azonban rögtön a kérdés: mi egyáltalán a vallás ebben a filozófiai összefüggésben? A legfontosabb annak az alapvető szempontnak az elfogadása és tisztázása, hogy a filozófia a vallást 'adott'-nak fogadja el, sőt azt is, hogy a vallás nagyon hosszú ideig nem is jelentett filozófiai gondolkodást, ugyanakkor európai gondolkodásunk meghatározó vonása a filozófiának a vallással való mély kapcsolata és kölcsönhatása, ami miatt érdekes lehet számunkra a vallásfilozófiával foglalkozni.

Logika

A logikát nem pusztán 'egyedülálló' tudományként tekintjük, hanem olyan diszciplínaként értelmezzük, amely szervesen beépül a társadalomtudományok s azon belül a filozófia nagy rendszerébe.

Legfőbb vezérlőelvünknek az egyetemes tudományoszményt tekintjük. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a humán tudományokat oktató tanár szellemi arzenáljába hézagmentesen illeszkedjen be az elméletalkotás tudományos igénye, az elméleti konstrukció filozófiai koncepciója.

A teoretikus szintézisre törekvést a „minden tudományok végső alapjának” elméleti feldolgozását a filozófus legfőbb feladatának tekintjük. Ezért a Logika című tárgy oktatása azt a célt szolgálja, hogy megismertesse a hallgatót az elméletalkotás módszertani szépségeivel.

A szisztematikus filozófia művelése magát a tudást, az emberi gondolkodást is kritikai vizsgálat alá veti. A logika reflexív tudomány, az új ismeretek argumentatív kifejtése közben magára a gondolkodás folyamatára tekint vissza, arra kérdez rá, s ezáltal széles tudományelméleti alapokra helyezkedve járul hozzá az elméletalkotás folyamatához.

A Logika című kurzus keretében a klasszikus arisztotelészi formális logika legfontosabb elveivel kezdjük a megismerkedést. Ezután a skolasztikus logika vonatkozásait vesszük nagytitok alá, különös tekintettel Canterbury Szent Anzelm és Aquinói Szent Tamás munkásságára. Az ismeretelmélet carteziánus fordulatának és a kanti „kopernikuszi fordulat” ismertetése után Hegel dialektikus alapelveit igyekszünk elsajátíttatni.

Fontosnak tartanánk, ha a hallgatók a Logika című tantárgyat be tudnák illeszteni filozófiatörténeti tanulmányaikba. A Szimbolikus logika tárgy oktatását – jól megfontolandó tudománytörténeti és pedagógiai okokból – csak a végzős évfolyamok számára tartjuk eredményesen oktathatónak (pl.: párhuzamosan a Filozófiatörténetben az Analitikus filozófia, logikai pozitivizmus című tárgy oktatásával).

Érveléstechnika

Az Érveléstechnika című tárgy oktatását azért tartjuk fontosnak, mert így megmutatkozhat a döntően elméleti alapú Logika gyakorlati oldala. A praktikum oldaláról szemlélt Logikának új dimenziói tárulnak föl, amelyek argumentatíven kimagasló diskurzusokban jutnak kifejezésre. Az Érveléstechnika nem önálló tudományág, hanem a Logika és a Retorika tárgyak szerves, kiegészítő része.

A tantárgy elsajátítása azért fontos, mert a hallgatók egyrészt a mindennapi élet „logikus” gondolkodásmódját teszik magukévá, másrészt a tudományos elméletalkotás gyakorlati oldalával ismerkednek meg.

A tantárgy oktatása az ésszerűség elméletének kidolgozásával kezdődik, majd a hétköznapi kommunikációban felhasznált beszédaktusokkal folytatódik. A kijelentések szerkezeti ábrázolása, az egyik legalapvetőbb, a hétköznapi beszélt nyelvben használt logikai fogalmak rendszerezésével foglalkozik (meghatározás, bizonyítás). Az Érveléstechnika című tárgy oktatása az argumentatív diskurzusok mindennapi alkalmazásával, tudományos alapokra fektetésével foglalkozik, s mindezt a szillogisztikus következtetések segítségével végzi el. Az Érveléstechnika elméleti oldalának kidomborítását azért tartjuk fontosnak, mert így a társadalmi cselekvések típusai, a társadalmi viselkedés modelljei tárulnak föl, amennyiben az argumentatív diskurzív nézetegyeztetés talajáról szemléljük. Ezzel az eljárással a társadalomfilozófia etikai oldalát ismertetjük meg.

Ismeretelmélet

Az ismeretelmélet a legelső diszciplína, amely a tudományok történetében megjelent. Fejlődéstörténete széles skálán ábrázolható, az ókori görög preszokratikus fi-

lozófusok naív empirizmusával kezdődően egészen napjaink modern analitikus tudományfilozófiájáig. Az ismeretelmélet nem pusztán a tapasztalati tények formális ábrázolását, gondolati, elvont fogalmi rendszerezését jelenti – ezt elvégzi a logika tudománya – hanem a gondolkodás tárgyát, objektív alapját képező világot szeretné önnön struktúrájában feltárva megismerni. A világ diszkurzív módon megismerhető, elsajátítható.

Az ismeretelmélet tantárgy oktatása során a megismerés objektív feltételeit adó, az érzékszerveink által feltárható tapasztalati világot, valamint a megismerés szubjektív feltételét nyújtó tudati struktúrát egyidejűleg vizsgáljuk.

Az ismeretelmélet tárgyalása során a hallgatókat meg kell ismertetni a társadalomtudományok szerkezeti konstrukciójával, felépítésével. A tantárgy oktatásakor nagy hangsúlyt kell fektetni a filozófiatörténeti, természetfilozófiai és kozmológiai tanulmányokra is.

Görög filozófia

A görög filozófiával kapcsolatos előadásokra és szemináriumokra kettős feladat hárul. Egyrészt – magától értetődően – meg kell ismertetni a hallgatót a különböző filozófiai irányzatok és egyes szerzők elméleteivel. Tennie kell ezt annak tudatosításával, hogy az európai filozófia kezdeteivel, valamint sok esetben alapvető szerzőivel és szövegeivel állunk szemben. Ennek a filozófiának az ismerete tehát azt is hordozza, hogy a hallgatók elsajátítják azokat a problémákat és megismerkednek olyan elméletekkel, amelyekkel későbbi tanulmányaik során is találkozni fognak – néha kissé megváltozott formában.

Másodszorban, mindenekelőtt a szövegelemzések során, találkozni fognak olyan problémafelvetésekkel és argumentumokkal, amelyek ma is relevánsak. Ez nem azonos egy adott elmélet elfogadásával, hiszen nem kell ahhoz – hogy két példát említsünk – elfogadni sem Arisztotelésznek a *De Animában* vagy Platónnak a *Teaitétoszban* adott végkövetkeztetéseit ahhoz, hogy belássuk, hogy az ott felvetett problémák és a megoldásukra alkalmazott argumentumok mennyire fontos szerepet játszanak kortárs filozófiai problémák kezelésekor. Ebben az értelemben a szövegek tanulmányozása olyan mércét ad, amelyekkel a kortárs elméletek is szembe-síthetők.

A hellenisztikus filozófia kurzus célja az, hogy bevezesse a hallgatót a hellenisztikus filozófia tanulmányozásába. Az utóbbi évtizedig a hellenizmus korában felbukkant elméleteket másodrendűeknek tekintették a klasszikus kori, Platónhoz és Arisztotelészhez köthető filozófiákhoz, valamint a Szókratész előtti gondolkodók elméleteihez képest. Ez a kép mára megváltozott, világossá vált, hogy különösen a morálfilozófia és a lételmélet terén ez a kor fontos és releváns újdonságokat hozott, amelyek nagy belső koherenciát és kifinomultságot mutatnak.

Keleti (arab és zsidó) filozófia

A kurzus sajátos célja bemutatni azt, hogy a késő ókori (azaz alexandriai görög) filozófiához hogyan kapcsolódik a középkori skolasztikus filozófia. A kettő között a hagyományos filozófiatörténeti könyvek előadásában óriási törés látható, mivel a köztük levő kb. 700 év teljes anyaga kimarad. A tantárgy révén a hallgatóknak ezt a mindenhol hiányzó anyagot kell megismerniük, mégpedig részben azért, hogy a lényeges kérdésekben lássák a filozófiai hagyomány megszakítatlanságát, részben azért, hogy lássák, milyen kulturális egységet jelentett valaha a Földközi tenger medencéje és milyen módon vált az európai civilizáció bölcsőjévé.

A hallgatók ekkorra túl vannak a görög filozófiai kurzuson. Az itt megszerzett ismeretek szükségesek az azokra építő kurzus elvégzéséhez.

A tantárgy főbb témakörei: apróbb változtatások az arisztotelészi logikán; az arisztotelészi bizonyításelmélet ártértelezése és módosítása; valamint annak bemutatása, hogy az arabok logikai tanításában kidolgozott bizonyításelmélet hogyan működik Ibn Khaldún történetfilozófiáján. Az arabok fizikai tanítása: ennek középpontjában a világ teremtett vagy teremtetlen voltáról szóló vita Philoponos és Arisztotelész, illetve Philoponos és Proklos között, ennek folytatódása az arab filozófusok és teológusok, valamint a zsidó filozófusok és teológusok munkáin keresztül Aquinói Szt. Tamásig, illetve az inkvizíció erre épülő tevékenysége; Arisztotelész kozmológiai tanítása Alexandros Aphrodiseus, Ptolemaios, Philoponos és Asklepios ártértelezésében, illetve al-Fárábí és Avicenna ezen alapuló tanítása, valamint ennek folytatódása Aquinói Szt. Tamás művében, amelyet aztán Kopernikus változtatott meg; a filozófusok világképe deduktív (al-Fárábí) és induktív (ibn Tufail) elrendezésben; filozófia és teológia különbsége: atomizmus, elsősorban Maimonidés előadásában; az elérhető ismeretanyag filozófiai és teológiai szempontú összefoglalása Jehuda Hallévi munkásságában; a filozófiai megalapozott misztikus mozgalom: a szúfizmus; Arisztotelész etikája Miskavaihi földolgozásában az arab filozófia részeként; al-Gazzáli és Hasdai Crescas megsemmisítő támadása az arisztotelészi filozófia ellen.

Középkori nyugati filozófia

Az előadás három szempontot tart megvalósítandónak:

1. Az előadás elsődleges célja a kor kiemelkedő filozófusainak és főbb gondolatainak a megismertetése. Szükséges egy rendszerezett, tárgyilagos filozófiatörténeti tudás. Fontos az egyes filozófusok és gondolatmenetek, problémák kapcsolódásának a bemutatása. Kiemelten Eriugena, Szt. Anzelm, Abelard, Szt. Bonaventúra, Aquinói Szt. Tamás, Scotus, Eckhart, Ockham, Cusanus munkássága és az univerzalizmus-nominalizmus, a megismerés, a módszer, az egyediség, az istenérvek, a misztika, az etika kérdései kerülnek előtérbe.
2. Szükséges a filozófia teológiához fűződő kompromisszumkereső jellegének a hangsúlyozása. A filozófia a korban elfoglalt helye révén mindig valamilyen

- mértékben teológia is, e kapcsolat miatt – vagyis a kor filozófiájának jobb megértése miatt – elkerülhetetlen néhány teológiai kérdés tárgyalása. E korban – a kimagasló gondolkodóknál – a hit-tudás kérdése a gyakorlati élet problémáinak és az elmélyült szellemi tevékenység eredményeinek a szintézisét teremtette meg.
3. Fontos a filozófiatörténeti „folytonosság” kiemelése. A középkori filozófia önállósága mellett egyfajta átmenet az antik és az újkori gondolkodás között. A középkor őrzi, fenntartja és újrafogalmazza az antik filozófia problémáit, eredményeit. Az újkori gondolkodás kérdései gyakran már itt szerepelnek, bizonyos esetekben már valamilyen mértékű megoldást is kapnak.

Újkori filozófia

Az ‘újkori filozófia története’ című tantárgy a 17–18. század filozófiatörténetéről kíván áttekintést adni Descartes-tól Hume-ig és Rousseau-ig. Az előadások folyamán három egymástól elválaszthatatlan szempontot szeretnénk szem előtt tartani: 1) A tantárgy elsődleges feladata, hogy (a hallgatók további munkáját megkönnyítendő) *szisztematikus* áttekintést adjon a korszak főbb filozófiai problémáiról, gondolkodási stílusairól, illetve a jelentősebb gondolatok egymásra gyakorolt hatásairól. Az előadások keretében elsősorban a szerzők ismeretelméleti és metafizikai gondolatait részesítjük előnyben az etikai és társadalom- vagy politikaelméleti megfontolásokkal szemben (melyek más kurzusok anyagát képezik). 2) E gondolatokat felbukkanásuk *történeti* összefüggéseinek előtérbe helyezésével szándékozunk megvilágítani. Így azok a világos határok, melyeket egy szisztematikus megközelítés kijelölhet, állandó felülvizsgálatra szorulnak. Ha az ismeretelmélet valódi helyét és értelem-összefüggéseit keressük, akkor semmiképpen sem zárhatók ki teljesen a vizsgálatból az adott szerzők etikai, politikaelméleti vagy társadalomfilozófiai megfontolásai. Ezek tárgyalását ugyanakkor szeretném az ismeretelméleti és metafizikai kérdésekkel való összefüggésük megvilágítására korlátozni. 3) Végezetül egy akárcsak megközelítőleg is hiteles történeti leírás nem hagyhatja figyelmen kívül a gondolatok kontextusának *nem filozófiai* jellegű összetevőit. Ez *határátlépések* újabb sorának szükségességére hívja fel a figyelmet a természettudomány, a teológia vagy akár az utazási irodalom területei felé.

Amennyire az előadások elsődleges célja megengedi, szeretnénk nagyobb súlyt fektetni olyan szerzők tárgyalására, akiket a filozófiatörténeti hagyomány a „nagyokkal” (Descartes-tal, Spinozával, Leibniz-cel, Locke-kal, Berkeley-vel és Hume-mal) szemben másodvonalbeli szerzőknek tekint. Minthogy a korabeli értékítélet nem minden esetben egyezett a maival, az illető szerzők (Gassendi, Arnauld, Malebranche, Boyle vagy Pierre Bayle, hogy csak a legismertebbekre utaljunk) olykor a „nagyokat” is megelőző szerephez jutottak. A korabeli olvasat rekonstruálásának az igénye abból a reményből fakad, hogy e „kerülőút” nagyban hozzájárul az események egy filozófiai-lag gazdagabb interpretációjának jelenkori követelményéhez.

Ezen elgondolás jegyében igyekszünk például elkerülni azt a megközelítést, mely

a 17-18. századi filozófiát két határozottan szemben álló tábor, az *empiristák és racionalisták* küzdelmeként ábrázolja. E sztereotípiák érvényesítése helyett egyrészt azokat a *közös* kérdéseket, ismereteket és célokat szeretnénk kidomborítani, amelyek lassan módosulva többé-kevésbé meghatározó kihívásokat jelentettek a kor szak valamennyi gondolkodója számára, másrészt szeretnénk kissé megvilágítani azokat a bonyolult kereszthatásokat, melyek minduntalan átszelik a feltételezett „táborok” határait. Mindez nem lehet ugyanakkor teljes az eltérő megoldási stratégiák és gondolkodási stílusok markáns különbözőségeinek felmutatása nélkül.

Etika

A nemzetközi filozófiai etikai irodalom aktuális témája a gyakorlati filozófia valóban gyakorlati alkalmazhatóságának, ill. tényleges alkalmazásának kérdése. A téma több, az etika alapjait érintő problémát vet föl, így pl. az etika helyének meghatározását a filozófia rendszerében, valamint az etika alanyával, a normativitással, az etikai érvelés és az alkalmazás módszertanával összefüggő komplex kérdéseket. A kurzus célja: egy kortárs etikai kísérlet – integratív etika – bemutatása.

Az integratív etikai kezdeményezés jól kiegészíthető az egész filozófia gyakorlati irányultságát hangsúlyozó filozófiai életművészet koncepciójával. Itt előtérbe kerül a képzelőerő szerepe az erkölcsi ítéletben, valamint utóbbinak az esztétikai ítéletalkotással való alapvető párhuzama. A merőben új megközelítések mellett a filozófiai alapokon való élethalakítás perspektívája egyúttal biztosítja a nyugati filozófiai hagyományhoz való szerves visszakapcsolódás lehetőségét.

Metafizika

A metafizika hagyományosan a létezőknek vagy a „valóság” egészének fogalmi megismerését jelenti. E tárgy nemcsak a filozófiának, de a szellem egész birodalmának is természetes centrumát képezi, ezért válsága (mint az napjainkban megfigyelhető) a legkülönfélébb területek zűrzavarával jár együtt.

A metafizika tanításában abból indulunk ki, hogy a hallgatók ismerjék meg a tradíció reprezentatív szövegeit, különös tekintettel a következő „rétegekre”:

- a. Klasszikus metafizikai szövegek.
- b. Támadások a klasszikus metafizika módszerei és tanításai ellen.
- c. A támadások elhárítása illetve a velük való számvetés, s az ezen keresztül ki-munkált modern metafizika.

A művek elemzése során nagy gondot fordítunk arra, hogy a tradícióban (a historizmus vagy relativizmus egyoldalúságát elkerülve) ne csak az álláspontok sokfélesége, de az a kontinuitás is láthatóvá váljon, ami éppen e sokféleségben tartja fenn magát. Reméljük, ez megvilágítja majd az olvasott művek maradandó értékét, ami semmiképpen sem merül ki valamiféle kulturális vagy műveltségbeli szerepben, hanem (épp mint örök igazság) önálló gondolkodásra hív fel itt is és most is.

Antropológia

Az emberről való gondolkodás helye a filozófia történetében és rendszerében. Az emberrel kapcsolatos legfontosabb fogalmak és meghatározások a filozófiai hagyományban. Az antropológia mint ontologia specialis. A modern filozófiai antropológia távolabbi és közvetlen előzményei. A filozófiai antropológia és a szaktudományos antropológiák.

A kurzus célja: a XX. századi filozófiai antropológia fontosabb irányzatainak, kritikájuknak és alternatíváiknak áttekintése.

A modern filozófiai antropológia klasszikusai. A tudományos igényű antropológia mint a filozófia kiindulópontja. Az emberi lényeg meghatározására irányuló törekvések kritikája és meghaladása. Az ember kitüntetett helye a világban és az élőlények között. Az emberi létező sajátosságai. Az ember meghatározatlansága. Az ember lényének immanenciája, nyitottsága és transzcendenciája.

Az emberrel kapcsolatos filozófiai hagyomány, valamint a XX. századi filozófiai és szaktudományos antropológiák együttes és radikális kritikája az egzisztencialista, marxista és strukturalista filozófiákban. Az antropológiai kérdésfeltevés létjogosultságának megkérdőjelezése. Filozófiai antropológia és humanizmus viszonya. Az emberről való filozófiai gondolkodás újabb kísérleteinek elemzése és kritikája. Filozófiai jellegű fejtegetések a szaktudományos antropológiák képviselői részéről, interdiszciplináris megközelítések.

Az ember filozófiai tárgyalása a XX. század keresztény ihletettségű filozófusainál. Kapcsolatok a filozófiai hagyománnyal és a korábban vázolt modern megközelítésekkel. A filozófiai és teológiai antropológia határterületei.

Kozmológia

A Kozmológia tantárgy a történeti elemekre és a történelmi ismeretekre épít. Erre a tananyag kiegyensúlyozása miatt is szükség van. Még fontosabb szempont, hogy a kozmológia filozófiai problémái a kozmológia történetén keresztül érthetők meg. A modern kozmológia a természettudományok minden ágára támaszkodik, ezért a történeti megközelítés is foglalkozik a természetfilozófia és a tudománytörténet minden lényeges pontjával.

A kozmológia – főként az elmúlt évtizedekben – egyre inkább etikai tudomány. Soha nem mutatott még rá úgy a teremtett világot elemző tudomány a világ és ezen belül az ember esetlegességére és felelősségére, mint a kozmológia, amely szerint a világ térben és időben véges, és a magyarázatát nem hordja magában.

Bevezetés a szociológiába

A tantárgy célja, hogy a szakra – és az egyetemre – frissen bekerülő hallgatóságnak mintegy „első térképet” nyújtson választott szakterületéről: végig a szakma és a képzés egészének körvonalait szem előtt tartó, orientációs célú bevezetést a mo-

dern társadalomtudomány fejlődésébe, szemléleti, elméleti perspektíváiba, módszereibe, társadalmi szerveződésének és gyakorlati alkalmazásainak kérdéseibe.

Feltételezett tudásanyag: az egyetemre és a szakra történő felvételhez szükséges műveltség, ismeretek, valamint a korosztálynak megfelelő társadalmi tapasztalatok.

A tantárgy tartalma: a tárgyalás központi fogalma a társadalmi szabályozás, menete a következő tematikát követi. A társadalomfejlődési, tudománytörténeti, tudományelméleti alapok (modern társadalom, modern tudomány, társadalomtudomány, a szociológia mint a „társadalom” „tudománya”, értelmezési keretek és feltevések). A „társadalmi szabályozás” fogalma és más lehetséges fogalmi alapvetések. A „társadalmi szabályozás” alapfogalmai. A „társadalmi szabályozók” és kutatásuk kérdései (magatartás-minta, szerep, intézmény, kultúra). A „társadalmi egységek” és kutatásuk kérdései (társadalmi kategória, társadalmi réteg, környezeti egység, csoport, szervezet, szövetség, közösség, társadalom). A „társadalmi folyamatok” és kutatásuk kérdései (szocializáció, társadalmi ellenőrzés, kommunikáció, mobilitás, társadalmi változás). A „társadalmi magatartás-típusok” és kutatásuk kérdései (konformitás és deviancia). A szakmai szocializáció egyes kérdései (a szociológia mint társadalmi képződmény/folyamat, intézményes gyakorlat; a szociológus értékrendje, szerepei, lehetőségei, korlátai).

A számonkérés módja: kollokvium.

Közgazdaságtan

A tantárgy általános célja: a közgazdaságtan alapjainak bemutatása; a makro- és mikroökonómia összefüggéseinek ismertetése; az ökonometria egyenletek készségi szintű elsajátítása.

A tantárgy tartalma: Mi a közgazdaságtan; piac—termelés—értékesítés; (államháztartás; önkormányzatok; TB); mikroökonómiai szereplők (vállalatok és egyéb gazdálkodó szervezetek); gazdaság és szociológia; gazdaság és etika.

Politikatudomány

A Politológia tárgy keretében végigkísérjük a politikai gondolkodás történetét Szókratésztől a katolikus egyház társadalmi tanítását összefoglaló legfontosabb pápai enciklikákig. Az oktatás alapvetően a legfontosabb szerzőkre koncentrál, de igyekszik megismertetni a hallgatókat az egyes korok jellemző felfogásaival és vitáival. A féléves előadássorozatban nyilván nem törekedhetünk teljességre, de az adott kereteken belül jól hasznosítható tudást igyekszünk átnyújtani a hallgatóknak.

OKTATÓK AZ 1999/2000. TANÉV II. SZEMESZTERÉBEN

BÉNDEK PÉTER, BODOR MÁRIA ANNA, BOTOS KATALIN, FARKAS PÉTER, HOFFMANN RÓZSA, HORVÁTH-SZABÓ KATALIN, KIS-RIGÓ LÁSZLÓ, KOLLÁR JÓZSEF, MARÓTH MIKLÓS, TÓTH MIHÁLY

TANÁRKÉPZÉS

A képzés

indulása: 1994/95, II. szemeszter

akkreditációja: 1995, 1997

intézménye: Pszichológia Intézet, Pedagógia Intézet

A Karon a Tanárképző Intézet keretén belül az 1994/95-ös tanév II. félévében kezdődött el a tanárképzés, a pszichológiai tárgyak oktatásával. A pedagógiai tárgyak oktatása pedig az 1995/96-os tanév I. félévében indult meg. A Magyar Akkreditációs Bizottság 1995 októberében akkreditálta az addig már megindult szakokhoz kapcsolódóan Karunk tanárképzési programját. 1996 szeptemberében a Tanárképző Intézetből két intézet alakult: a Pedagógia Intézet és a Pszichológiai Intézet.

I. Pedagógiai képzés

A hazai felsőoktatásban közel egy évszázada a bölcsészeti (és a természettudományi) karokon folyik a középiskolai tanárok képzése, mintegy kiegészítve a tudományos alapképzést a neveléstudománynak a pedagógussá váláshoz szükséges ismereteivel és gyakorlatával. Így magától értetődő volt a Kar indulásakor, hogy a hagyományos bölcsészeti szakok egyben tanári képesítést is nyújtanak a hallgatóknak a képzés során.

A tanári szakok létesítése különösen sürgetővé vált a 90-es évek elején a Katolikus Egyetemen. Az állam iskolaalapítási monopóliumának 1989-ben történt megszüntét követően gyors ütemben szerveződtek újjá a katolikus (és a keresztyén) közoktatási intézmények, valamint újak is alakultak. (Mára az összes magyarországi iskola, óvoda és kollégium 5%-ának valamelyik keresztyén vagy keresztyén egyház a fenntartója.) Ezeknek az iskoláknak mindennél nagyobb szükségük van keresztyén szellemben nevelt és képzett tanárookra.

A pedagógiai elméleti és gyakorlati képzés megalapozza a pedagógus hivatás és szakma elméleti ismereteit és gyakorlati képességeit, elősegíti ezek kölcsönhatását. Felruhazza a hallgatókat a szakma történetének, fejlődésének ismeretével. Képessé teszi őket arra, hogy korszerű ismeretek birtokában, felelősséggel és szakértelemmel tudják vállalni a 10–18 éves gyermekek illetve ifjak nevelését/oktatását. Alkalmassá teszi őket arra, hogy alkotó módon tudjanak hozzájárulni a nevelésügy fejlődéséhez.

Célunk olyan szaktanárok képzése, akik tudományos szakismereteik mellett a korszerű, de keresztyén szellemű pedagógia terén is alapos elméleti és gyakorlati felkészültséggel rendelkeznek.

Célunk olyan tanárok képzése, akik képesek és készek a 10–18 éves korosztály nevelésére/oktatására, valamint a pedagógus professzió hivatásának gyakorlására. Akik eligazodnak a köznevelés és a közoktatás-politika változó világában, és képesek megfelelni az újonnan jelentkező kihívásoknak.

Célunk, hogy a Karunkon képzett tanárok megállják a helyüket mind a katolikus, mind a világi iskolák pedagógiai gyakorlatában.

A KÉPZÉSI PROGRAM

A pedagógia alapvető klasszikus ágait tanítjuk 1995-től kezdődően hagyományos, teljes évfolyamoknak szervezett előadások keretében. Miután a pedagógia erőteljesen gyakorlatorientált tudomány, olyan elmélet tehát, amely a praxisból merít és ki is szolgálja azt, a tudományos elméletet közvetítő előadásokhoz szemináriumok is járulnak az alábbiak szerint:

III. évfolyam:

Általános pedagógia és neveléstudomány előadás (heti 2 óra, kollokvium)

Neveléstudomány szeminárium (heti 2 óra, gyakorlati jegy I. félév)

A tantárgy célja a hallgatók elméleti és nevelés-módszertani kultúrájának és pedagógiai kompetenciájának megalapozása. Feladata a neveléstudomány alapfogalmainak, a nevelési folyamat tartalmának, szerkezetének, feladatainak és módszereinek megismertetése. A stúdium megismerteti a hallgatókat a neveléstudomány különböző ágaival, az iskolarendszer és az iskola működésével. Célja az is, hogy a majdani pedagógusok képesek legyenek tovább képezni magukat a neveléstudomány valamely kiválasztott ágában, és alkotó módon tudjanak részt venni az iskola életében.

Didaktika és közoktatás-politika előadás (heti 2 óra, kollokvium)

Didaktika szeminárium (heti 2 óra, gyakorlati jegy II. félév)

A tantárgy célja: olyan korszerű oktatástudományi-tanulástudományi műveltség, szemlélet megalapozása, amely a hallgatókat képessé teszi a 10–18 éves gyermekek oktatásának-tanulásának szervezésére; segíti a pedagógiai tudatosság kialakulását a tanításra való felkészülésben és a tanulás irányításában. Megismerteti a hallgatókat a tanári pálya szakmai, tanítás-etikai követelményeivel, a képzés tartalmi, tantervelméleti kérdéseivel. Megismerteti a hallgatókat a didaktika alapismereteivel, amelyekre építve feldolgozható a tanítás/tanulás szervezési formáinak és módszereinek témaköre. Célja továbbá, hogy a tanárjelöltek megismerjék az oktatási rendszer működését, hogy alkotó módon tudjanak majd részt vállalni annak formálásában.

IV. évfolyam:

Tanári készségfejlesztő szeminárium (kötelezően választandó speciális kollégium, heti 1 óra, gyakorlati jegy).

Célja: a tanári kompetencia fejlesztése, a különböző tanári szerepek helyszíni illetve laboratóriumi körülmények között történő gyakorlása. A tanári pálya egy-egy speciális területének alaposabb megismerésére, az abban szükséges jártasságok kialakítására készít fel. A meghirdetett speciális kollégiumok tematikája mindenkor a hallgatók érdeklődésétől, illetve a kar fő- és másodállású oktatóinak ajánlatától függ. Például: a tantervelmélet alapjai, helyi tantervkészítés, tankönyvírás, tankönyvkritika, nevelésfilozófia, nevelésszociológia, bevezetés a vezetéselméletbe, iskolavezetés, iskolai szervezetfejlesztés, pedagógiai mérés, stb.

Nyári pedagógiai gyakorlat (60 óra, aláírás)

Az iskolai gyakorlat két részből áll: 30 óra nyári és 30 óra tanév eleji gyakorlat. A gyakorlat célja: Betekintést nyerni a gyerekekkel való foglalkozás szakmai kérdéseibe, ismerkedni a gyerekek életkori sajátosságaival, szembesülni a pedagógusszemélyiség meghatározó voltával, a pedagógiai hatás lehetőségeivel, ízelítőt kapni a felelősségvállalásból és a hivatás vállalásából. A hallgatók pedagógiai megfigyeléseket és pedagógiai aszisztensi munkát végeznek erre felkért külső pedagógus szakvezető irányításával. A nyári 30 óra elsősorban a szabadidős pedagógiai tevékenység, a tanév eleji 30 óra az iskolai tanórai és tanórán kívüli pedagógiai tevékenység megfigyelését szolgálja. A gyakorlati jegyet a külső szakvezető igazolására a tanszék adja meg. A gyakorlat helyszínét a hallgatók választják meg. Tematika: a hallgatók önálló iskolai gyakorlaton szerzett tapasztalatainak, végzett megfigyelésének feldolgozása. Kiemelt témáink: táborszervezés, kirándulásszervezés, tanévkezdés, szülői értekezletek és kapcsolattartás a szülőkkel.

OKTATÓK

DESCHMANNÉ PÁLOS EMESE, ÉDER MARIANNA, FEKETE JUDIT, GOMBOCZ ORSOLYA, HOFFMANN RÓZSA, KARLOVITZ TIBOR, LISZKA GÁBOR, SÁLYINÉ PÁSZTOR JUDIT, SOMOGYI-TÓTH KATALIN

ÓRAADÓK

ÁBRAHÁM KÁROLYNÉ, BALASSA KATALIN, DEME TAMÁS, EDWARDS MELINDA, GLOVICZKI ZOLTÁN, HORÁNYI KRISZTINA, JÁRÓ ILDIKÓ, KARLOVITZ JÁNOS, KORMOS JÓZSEF, KOTSCHY ANDRÁSNÉ, KOTZIÁN TAMÁS, KRAFCSIK ISTVÁNNÉ, LÁSZLÓ TÍMEA, MARLOK ZSUZSANNA, MESTER KLÁRA, MIKONYA GYÖRGY, SÁVOLY MÁRIA, SCHAFFHAUSER FRANZ, TIHANYI KATALIN

KORÁBBI ÓRAADÓK

ADONYINÉ GÁBORI MÁRIA, ÁRKOSSY KATALIN, BOGNÁR TIBOR, CSERHALMI ZSUZSA, GOMBOCZ JÁNOS, GOSZTONY ORSOLYA, KERESZTÉNY ÉVA, LUKÁCS JÓZSEFNÉ, MATHEIDESZ MÁRIA, NÉMETH ANDRÁS, PÉTER ZSUZSANNA, RUBOVSKY RITA, SERES KRISZTINA, VÁRNAGY ELEMÉR

Összeállította: Hoffmann Rózsa

II. Pszichológiai képzés

A pszichológiai program célja a pedagógiai gyakorlat pszichológiai szempontú megalapozása, valamint az iskola világával összefüggő pszichológiai jelenségek felismerésére és kezelésére való felkészítés.

A képzési program tárgyai:

Bevezetés a pszichológiába (1 félév; heti 2 óra)

Az emberi megismerés és fejlődése (1 félév; heti 2 óra)

Fejlődéslélektan (1 félév; heti 1 óra)

Nevelés és szociálpszichológia (1 félév; heti 2 óra)

Szociálpszichológia az iskolában (1 félév; heti 1 óra)

Személyiségfejlődési zavarok (1 félév; heti 1 óra)

Személyiségfejlesztés (kötelezően választandó gyakorlat) (1 félév; heti 2 óra)

TUDOMÁNYOS MUNKA

A képzést ellátó Pszichológia Intézet kutatási tevékenységet a nevelés- és a valláslelektan területén végez. Témák: affektív nevelés, erkölcsi és vallási fejlődés összefüggései, önismeret és önértékelés fejlődése és fejlesztése. Kutatási eredményeiről több hazai és nemzetközi konferencián számoltak be, illetve több tanulmányt jelentettek meg.

A tanszék a Karon belül emellett többértű feladatot lát el: a tanárképzés mellett részt vesz a szociológia és kommunikáció szakos hallgatók alap- és szakirányú képzésében. Valamint felkészült a pszichológus képzésre, amelynek indítását a szakminisztérium 2000. szeptemberétől engedélyezte.

Anton Hajos a Justus-Liebig-Universität (Giessen) tanára tartott előadást 1998 áprilisában a percepció kutatásban elért eredményeiről.

OKTATÓK

BOROSS OTÍLIA, GEBAUER FERENC, HORVÁTH-SZABÓ KATALIN, KÉZDY ANIKÓ, SZEGEDI MÁRTON, SZITÓ IMRE

ÓRAADÓK

BUZA PATRIK, BALAJTHY FLÓRA, KISS SZABOLCS, B. MÉSZÁROS KATALIN, SZABÓ CSILLA, URBÁN SZABOLCS

Összeállította: Horváth-Szabó Katalin

IDEGEN NYELVI KÉPZÉS

A képzés

indulása: 1993/94, I. szemeszter

intézménye: Idegen Nyelvi Intézet

Az Idegen Nyelvi Intézet 1993-ban alakult az Egyetem minden hallgatója számára kötelező latin és a nem idegen nyelv szakos hallgatóinknak az élő idegen nyelvek oktatására. Az intézet 1994 szeptemberétől a piliscsabai campus Catharineum épületében működik.

Az intézet a lektorátusi nyelvoktatás mellett az angol, német, olasz bölcsész szakra felvett olyan hallgatók részére tart előkészítő évfolyamot, akik a bölcsész-képzésben a még nem megfelelő nyelvi felkészültség miatt nem tudnak bekapcsolódni. Az intézet vezette be az angol, német és olasz hároméves főiskolai szintű nyelvtanárképzést és akkreditáltatta az angol és német főiskolai szakokat. Ez a képzési forma 1997-ig állt fenn. A hároméves nyelvtanárképzés a szakminisztérium tanácsára négyéves főiskolai képzéssé alakult át, amelynek szervezése már a bölcsész szakokon folyik.

Az intézet alapozó évfolyamokat, előkészítő tanfolyamokat tart, továbbá az ET képzés nyelvoktatás részét látja el.

1997 óta az Idegen Nyelvi Intézet az angol, német, olasz francia középfokú (ELC volt ICC) nyelvvizsgáztatás megszervezését, lebonyolítását is ellátja, mint a TIT által akkreditáltatott nemzetközi nyelvvizsga vizsgahelye. Az egyetem hallgatóinak így lehetősége van a diplomához szükséges kötelezően választott élő idegen nyelvi vizsga letételéhez intézményünk szervezésében.

Az intézet a Karon végzett feladata mellett 1995 óta a Jog- és Államtudományi Kar idegen nyelvi oktatását is ellátja a két kar között létrejött megállapodás értelmében.

Az intézetben főállásban egyetemi nyelvszakos tanári diplomával rendelkező nyelvtanárok oktatnak, továbbá lektorátusi nyelvórákat óraadó nyelvtanárok és végzős egyetemi hallgatóink is ellátnak.

Az intézet vezetését az intézet vezetője látja el és képviseli a Kari Tanácsban. Az intézeten belüli oktatói állásokra az intézetvezető tesz javaslatot a dékannak. A pályázónak a nyelvtanári állásra a pályázatát nem kell a Venia Legendi Bizottság elé terjeszteni.

OKTATÓK

BALOGH, MARLEN (német), BÁTHORY ORSOLYA (latin), BOGNÁR TIBOR (angol), FEHÉR BENCE (latin), FELLER KATALIN (latin), HEGYI ÁGOTA (olasz), KRÄHLING EDIT (latin), LEHOCZKY KATALIN (német), MISEJÉNÉ LOVAS JUDIT (olasz), PAÁL ZSUZSANNA (olasz), SIKOTA KRISZTINA (német), SZÁLKA MAGDOLNA (német), SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTER (angol), SZILÁGYI CSABA (latin), TUSOR PÉTER (latin), VARGA BARNABÁS (latin), VARGA JUDIT MÁRIA (német), WEISZER MARIANN (latin).

Összeállította: Misejéné Lovas Judit

ÁLTALÁNOS NYELVÉSZET SZAK

A szak

indulása: 1996/97, I. szemeszter

akkreditációja: folyamatban

intézménye: Magyar Nyelvészeti Intézet, Általános Nyelvészeti Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI

Az általános nyelvészet szakosok képzésének speciális szükséglete a humán tudományok egyre nyilvánvalóbb elméleti/módszertani integrációs tendenciáiból vezetődik le: új tudományos – és ezek nyomán gyakorlati – eredmények csak akkor és azáltal teremthetők az új évezred elején, ha a rokon diszciplínák kérdésfeltevésai egymásra vonatkoztatva vetődnek fel, mégpedig a természettudományokban kidolgozott egzakt kutatási elvek és eljárások felhasználása mellett. A nyelvre vonatkozó ismeretek terén ez a szemlélet tette és teszi lehetővé a hangtan, a szintaxis, mindenekelőtt azonban a jelentéstan megújítását, természetesen a logika, az ismeretelmélet, sőt a matematika bizonyos ágazatainak összekapcsolása révén.

A szak oktatási stratégiáját két vezérelv irányítja:

1. A hiteles felsőoktatás alapja a tematikai irányválasztásaiban korszerű ismeretközlés és az aktív kutatómunka együttes művelése.
2. Minden élvonalbeli egyetem sajátos – elsődlegesen tematikai irányválasztásaiban és módszereiben meghatározott – arculatával nyeri el képzési és tudományos rangját.

A KÉPZÉS CÉLJA

A Bölcsészettudományi Kar szakjai (mindenekelőtt a magyar, az idegen nyelv szakok, a hírközlés és a szociológia) feltételeznek olyan általános nyelvészeti ismereteket, amelyek elsősorban a XX. század második felének, azon belül pedig a jelen tudományos eredményeire épülnek. Kíváncsú, hogy az ismeretközlés szakok szerinti módszertani elszigeteltségét, az egyedi nyelvekre hagyományozott szemléletet tükröző széttagoltságát szerves, egységes elméleti megalapozás váltsa fel.

A szakot az egyetem hallgatói – az egyetem kétszakos képzési hagyományainak megfelelően – egy választott másik szakkal együtt végezhetik. A másik szak szabadon választható.

Mind a kutatómunka, mind a PhD-képzés olyan teoretikus általános nyelvészeti bázis megteremtését igényli, amely alapja, önálló fejezete és kerete az idevágó feladatok megoldásának.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Első oktatási szakasz (I–IV. szemeszter):

A nyelvtudomány alapjai
Matematika és (szimbolikus) logika
Fonetika és fonológia
Morfematika, szófajtan és szintagmatika
Grammatika: a szintaxis alapjai
A jelentéstan alapjai
Bevezetés a történeti nyelvészetbe
A nyelvészeti kutatás módszerei
Speciális kollégium/szeminárium
A képzési szakasz lezárása: alapvizsga (1. szigorlat).

Második oktatási szakasz (V–VIII. szemeszter):

A grammatika modern elméletei
Szövegtan
A jelentéstan speciális kérdései I: a transzformációs generatív grammatikához kapcsolódó kompozicionális elemzés és kritikája
A jelentéstan speciális kérdései II: *Montague Grammar*; *Boolean Semantics*; alternatív elméletek
A jelentéstan speciális kérdései III: kognitív szemantika
Modalitás és az aspektus
A pragmatika alapvonalai
Szociolingvisztika
Pszicholingvisztika
Az alkalmazott nyelvtudomány fontosabb részterületei
Diakronia: A nyelv változása
A nyelvelmélet alapkérdései
A nyelvfilozófia területei: ismeretelméleti problémák, a merológától a „mesterséges intelligencia” nyelvi kérdéseiig
A tudmányszak története
Speciális kollégium/szeminárium
A képzési szakasz lezárása: szakvizsga (2. szigorlat).

Harmadik oktatási szakasz (IX–X. szemeszter):

Számítógépes nyelvészet
A tudmányszak története
Speciális kollégium és szakdolgozati szeminárium
A képzési szakasz lezárása: záróvizsga.

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Matematika. Alapfogalmak; halmazelmélet, valószínűségszámítás, gráf- és térelmélet.

Hangtan. fonetika és fonológiai elméletek. Artikulációs, akusztikai és percepció fonetika; a fonetika kísérleti eljárásai. A fonológia klasszikus irányzata (Trubetzkoy és a prágai iskola); a jakobsoni binarizmus: a generatív fonológia és kritikája; a „természetes fonológia”; lexikális, metrikus, autoszegmentális és dinamikus fonológia. Fonetika és fonológia összekapcsolása egy integráló elméletben.

Morfematika és lexikológia. A fonológia és a morfematika összekapcsolása; a morfematika jeltana és tipológiája. Morfematika és a szintagmatizálódás feltételei; szó-fajtan és a lexikológia részterületei (a szókészlet tagolódása és rendszerviszonyai); a szintagmák csoportjai és jellemzésük; szintagma és fölérendelt szerkezetek (mondat) viszonya.

Szintaxis. a tulajdonképpeni grammatika elméletei. A transzformációs generatív grammatika és bírálata; esetgrammatika; „*Government & Binding*”, a szintaxis alternatív elméletei (*LFG*); a minimalista szemlélet és átkapcsolódás a logikai formákhoz; az elméletek magyar és egyéb alkalmazásai. A mondat(szerkezet) tipológiai vonatkozásai. Az aktuális mondattagolás és aspektológia.

Szövegtan. A szövegnyelvészet specifikus alapfogalmai. Kohézió és koherencia; ko- és kontextuális kötöttség; a szöveggrammatika mint kommunikációs stratégia; diskurzuselmélet és -elemzés.

Jelentéstan. A nyelvi jelentés globális megközelítése: a jelentés szintjei a nyelv rendszerszintjeinek megfelelően; propozíció és a mondat jelentése; attitudinális közléstartalmak. A jelentés modern elméletei: a transzformációs generatív grammatikához kapcsolódó kompozicionális elemzés és kritikája; *Montague Grammar*; alternatív elméletek a Katz-Fodor koncepcióval szemben; kognitív szemantika; a logikai formák és a szintaxis elméleti összekapcsolása. Modalitás és az aspektus szemantikai vonatkozásai. A pragmatika alapvonalai.

A tulajdonképpeni *pragmatika.* A beszédaktus-elmélet; intencionalitás; a közlés eredményességi feltételei; az előfeltevések elmélete; *conversational implicatures*; a nyelvhasználat pragmatikai vonatkozásai.

Szociolingvisztika. A nyelvhasználat rétegződése; a nyelvhasználat modelljei: Bernstein nyelvszociológiai modellje és kritikája; a Labov-modell és leszármazottai. A modellek gyakorlati alkalmazásai. A dialektológia elméleti kérdései. Kétnyelvűség és nyelvelsajátítás.

Pszicholingvisztika. A közlési folyamatok lélektani vonatkozásai (percepció és megértés); a nyelvelsajátítás; a pszicholingvisztika speciális kérdései (kóros folyamatok nyelvi vonatkozásai: afázia és pszichopátiák).

Az *alkalmazott nyelvtudomány* fontosabb részterületei. (E tárgykör tematikai bonthatásának egyedi meghatározására és művelésére a hallgatók adottságai és igényei alapján kerül sor, feldolgozásuk formája pedig a megfelelő szakszeminárium lesz.)

Diakrónia. A nyelv változása: okmagyarázati kísérletek; a változás lefolyására vonatkozó hipotézisek; a történeti levezetés módszertana; a tiszta kauzalitás elvének kikapcsolása az interpretációból.

Nyelvfilozófia. A nyelvvel kapcsolatos általános szemiotikai problémák. A nyelvvel kapcsolatos episztemológiai kérdések tárgyalása, különösen a XX. században (a Bécsi Kör, Husserl, Wittgenstein és az örökül hagyott problémák); a heurisztikus elv és alkalmazásának gyakorlati következményei.

Számítógépes nyelvészet. A számítógép felhasználása a nyelvészeti kutatásban (adatrögzítés és statisztika); speciális megközelítések a nyelvi rendszer és nyelvi anyag vizsgálatában (modellek, a „végesség” problémája, potencialitás és aktualizáció).

A tudományszak története. A görög kezdetek: a grammatika helye, Thrax; Róma: Varro, Quintilianus, Donatus, Priscianus; antik hagyomány és újítások a középkorban; Reneszánsz: a *Sacra Philologia* hatása és a nemzeti grammatikák; a XVIII. század: az „általános nyelvtan”, nyelvészeti antropológia és tipológia; történeti és összehasonlító nyelvtudomány a XIX. században; Saussure; a jelenkor nyelvészetének fő vonalai.

SPECIALIZÁCIÓK

Az univerzalitás elve és az alapvetés két axiómája szerint a részfeladatok és a szakirány tematikai választásai a feladat- és a tárgykörök tekintetében a következő tájékozódási pontokat jelölik ki:

1. Az „általános nyelvészetnek” mint szaknak az ismeretközlés terén ki kell terjednie a nyelv egyes rendszerszintjeinek (a fonológiai, a morfológiai, a szintaktikai, a szemantikai és ezeken belül és túl egyéb, például a pragmatikai komponensnek) kellő mélységű tárgyalására, és ki kell terjednie a nyelvhasználati (például a szociolingvisztikai) modellek áttekintésére is.
2. A kutatásban – és az ehhez kapcsolódó oktatás legaktívabb alternatív területein is – meg kell találni azokat a speciális tárgy- és feladatköröket, amelyek mintegy *sui generis* módon jellemzik az egyetemet. Szakterületünkön ilyen sajátos terepként kínálkozik a nyelvhasználat rendszeres jellemzőinek kérdése.
3. A mai magyar egyetemi és kutatóintézeti programok részben tradicionális, részben pedig (*poszt*)*chomskyánus*, egy abszolútnak tételezett, a saját nyelvi intuícióra vonatkoztatott, de ismét csak *langue* típusú beállítódásokat (elméleti pozíciókat és módszertani elveket) igyekeznek követni. Éppen az elméleti igényű falzifikáció ismervét érvényesítendő, nagyon szükséges a nyelvhasználat rendszeres tárgyalása, amely – másfelől – új teoretikus és módszertani kiindulások megfogalmazásához és gyakorlásához vezet el. (E téren a honi kezdemények szerények vagy zsenigék, de épp ezért nélkülözhetetlenek.)

OKTATÓK

CSER ANDRÁS, SZENDE TAMÁS, WACHA BALÁZS

ÓRAADÓK

ÁBEL PÉTER, BARANYI KÁROLY, BENCZE LÓRÁNT, SZÉPE JUDIT

Összeállította: Szende Tamás

ANGOL SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1993, 1999

intézménye: Angol Nyelv és Irodalom Intézet

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, KÖRÜLMÉNYEI

A Kar megindításakor a szervezők magától értetődőnek tartották, hogy már 1992 őszétől induljanak a magyar, történelem, latin szakok mellett a „modern nyelvi”, elsősorban a német és az angol szakok is. Nyelvi lektorok hiányában azonban az angol és a német tanszékek munkájának megkezdésére csak egy tanévvel később, 1993-ban került sor.

Az angol tanszék megszervezésére és vezetésére Fabiny Tibor kandidátus, a szegedi József Attila Tudományegyetem Angol Nyelvi és Irodalmi Tanszékének docense kapott megbízatást, akit az Egyetem nagykancellárja nyilvános és rendes egyetemi tanárrá nevezett ki.

Az 1992/93-as tanévre mintegy hetven olyan magyar, történelem illetve latin szakos hallgató nyert felvételt, akik másik szakjukként az angolt jelölték meg, az utóbbin tanulmányaikat akkor kezdhették meg, amikor az Angol Intézet megalakult, s az intézet által előírt belső felvételin megfeleltek a követelményeknek. 1993 májusában történt meg a már másik szakon I. éves hallgatók belső felvételije, augusztus végén pedig a külső nyilvánosság számára meghirdetett pótfelvételi. Így a belső illetve a külső felvételi vizsga alapján mintegy hetven hallgató kezdte meg tanulmányait a Kar ekkor még ideiglenesen a Ménesi úton működő épületében.

Az 1993-as évtől ugyanakkor megindult a bölcsész szakkal párhuzamosan az úgynevezett „nyelvtanár-képzés” is Misejéné Lovas Judit irányítása alatt. Ezen belül az angol nyelvtanárok munkájának koordinálására Károlyi M. Ágnes nyelvtanár kapott felkérést, aki az Angol Intézet szakmai irányítása alatt szervezte meg a nyelvtanár szakos hallgatók oktatását. Ugyanebben a tanévben az egyetem a másoddiplomások számára is hirdetett programot.

Az 1993/94-es tanévben az ötéves bölcsész szakon az irodalom oktatását Fabiny Tibor, Halácsy Katalin, Márkus Zoltán, Tóta Péter Benedek és Juhász Tamás látta el, a nyelvészeti órákat Cserháti Márta, a történelmi stúdiumokat Béndek Péter, a nyelv- és stílusgyakorlatokat Marion Merrick, Gráf Zoltán Benedek szervezték meg. Több oktató volt, aki egyszerre tartott szakszemináriumot (irodalom, nyelvészet) valamint stílusgyakorlatot. Később a III. évtől esedékes nyelvtörténeti kurzusok kidolgozását Cser András (távollétében Pődör Dóra), a IV. éves módszertan megszerzését pedig Lukács Krisztina vállalta.

Amíg eleinte a legtöbb oktatónk csak „külső” óraadó volt, a már Piliscsabán megkezdett 1994/95-ös tanévben immáron az alábbi oktatók vállaltak főállásban munkát az intézetben illetve az Idegen Nyelvi Intézetben: Fabiny Tibor, Barcsák János, Tóta Péter Benedek, Szentmihályi Szabó Péter, Marion Merrick, Gráf Zoltán Benedek, Károlyi Ágnes, Aaron Stevens. 1995-től Kathleen Dubs, 1997-től Almási Zsolt, Demény Tamás és Pellérdi Márta, 1998-tól Pintér Károly, Bognár Tibor, Czottner Katalin, Ittész Gábor, Pál Cecília, Rónay Ágnes és Somogyi Tóth Katalin.

A főállású oktatókon kívül olyan kiváló szakemberek oktattak/oktatnak „óraadóként” mint Ruttkay Kálmán és Rozsnyai Bálint irodalomtörténész, az 1997-ben tragikus hirtelenséggel elhunyt, Skóciából hazatérő Hervey Sándor nyelvész professzor, vagy Mattheidesz Mária a nyelvtanítás módszertanának elismert szakembere.

A KÉPZÉS CÉLJA

A képzés egyik legfontosabb célja, hogy angol nyelvtanárokat képezzen. Az öt-éves egyetemi angol nyelv és irodalom szak ún. bölcsészképzést végez, ami annyit jelent, hogy fokozott hangsúlyt kap az angol-amerikai irodalom, az angol nyelvészet, valamint az angol történelem és kultúra oktatása. Természetesen nyelvi és módszertani képzés is zajlik, ám a nyelvi továbbképzést az egyetem egyéb stúdiумok eszközeként, nem pedig célként kezeli! Éppen ezért az angol szakok egyikét sem ajánljuk azoknak, akik kizárólag nyelvtudásuk tökéletesítése céljából kívánnak egyetemünkre felvételizni.

A szak indulásakor a tanszék vezetője egy, a szegedi József Attila Tudományegyetem angol tanszékén már kipróbált, és ott nagyon jól bevált tantervet vett át és adaptált. Mivel a rendszerből kikerülő első hallgatók 1998-ban végeznek, a tapasztalatok értékelése ezután válhat teljessé. A tantárgyak meglehetősen szoros rendben követik egymást az irodalomtörténet, a szinkron és diakron nyelvészet és a nyelvpedagógia területén. Az egyéni tantervalakítás teljes szabadságát nem tartjuk kívánatosnak, mivel az együttműködő hallgatói csoportok felbomlásához, és a különböző nyelvtudású, ill. előképzettségű hallgatók keveredéséhez vezet. Ez lehetetlenné tenné, hogy a tantárgyak egymásra épüljenek, s a hallgatók nemcsak mennyiségben több, hanem minőségben is egyre magasabb szintű tudásra tegyenek szert. A vegyes hallgatói csoportok adta előnyöket a speciális kollégiumoknál akarjuk hasznosítani.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Az ötéves képzés jelenlegi menete:

alapképzés (I. év) – mely alapvizsgával zárul,

törzsképzés (II–III. év) – mely a III. év végén szigorlattal zárul,

specializáció (IV–V. év) – mely a szakdolgozat megvédésével és egyetemi záróvizsgával fejeződik be.

Az elsőéves szigorlat (alapvizsga) célja annak felmérése, hogy a hallgatóknak si-

került-e egyetemi szintre emelni a tudásukat, a távolabbról indulóknak felzárkózni mind nyelvből, mind irodalomból, nyelvészetből és országismeretből. A harmadéves szigorlat célja pedig az, hogy a megtanult anyagot sikerült-e magas szintű tudássá integrálni.

Az alábbi táblázat a tanegységek félévenkénti lebontását mutatja (1999-től felmenő rendszerben lép érvénybe ez a lebontás):

	Tanegység	Félév											
		–1	–2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
001–004	Stílusgyakorlat ⁰	8gy	8gy										
009	<i>Nyelvi küszöbvizsga</i>		ny										
111	Bevezetés az angol irodalomtudományba			2gy ¹									
121	Bevezetés az angol nyelvtudományba				2gy ¹								
131	Országismeret – Anglia			2gy									
132	Országismeret – USA				2gy								
141	Esszéírás				2gy								
142	Stílusgyakorlat1			2gy ²									
143	Stílusgyakorlat2			2gy ³									
144	Stílusgyakorlat				2gy ³								
199	<i>Alapvizsga</i>				a								
211	A XVIII. sz. angol irodalma					2ko							
212	A XVIII. sz. angol irodalma					2gy							
213	A XIX. sz. angol irodalma					2rsz							
214	A XIX. sz. angol irodalma					2gy							
221	Angol szintaxis I					2ko							
222	Angol szintaxis I					2gy							
223	Angol szintaxis II						2ko						
224	Angol szintaxis II						2gy						
231	Nagy-Britannia története					2ko							
232	Az USA története						2ko						
241	Stílusgyakorlat					4gy							
242	Stílusgyakorlat						4gy						
311	Középkori angol irodalom							1ko					
312	Középkori angol irodalom							2gy					
313	A reneszánsz angol irodalma								2sz2				
314	A reneszánsz angol irodalma								2gy				
315	Korai amerikai irodalom							1ko					
321	Fonetika – fonológia							1sz1					
322	Fonetika – fonológia							2gy					
398	<i>Nyelvészet szigorlat</i>							sz1					
341	Stílusgyakorlat							4gy					
342	Stílusgyakorlat								4gy				

	Tanegység	Félév											
		–1	–2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
399	<i>Irodalom szigorlat</i>								sz2				
411	A XX. sz. angol irodalma									2gy			
412	A XX. sz. angol irodalma										2gy		
413	A XX. sz. amerikai irodalma									2gy			
414	A XX. sz. amerikai irodalma										2gy		
421	Angol nyelvtörténet I									1ko			
422	Angol nyelvtörténet I									2gy			
423	Angol nyelvtörténet II										1ko		
424	Angol nyelvtörténet II										2gy		
441	Stílusgyakorlat									2gy			
442	Stílusgyakorlat										2gy		
451	Módszertan I									2ko			
452	Módszertan I									2gy			
453	Módszertan II										2gy		
551	Módszertan III											2gy ¹	
611–618	Speciális kollégiumok vagy szemináriumok					2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko	2gy/ko
769	Tanítási gyakorlat											gy ¹	
798	Szakdolgozat												sza
799	<i>Záróvizsga</i>												z

⁰ Ez az évfolyam az első évesek gamma csoportba felvett, nyelvi alapoásra szoruló hallgatóira vonatkozik.

¹: Az 1999–2000. tanévben felvehető az első vagy a második félévben, a továbbiakban a választhatóság csak az 551-re vonatkozik.

²: Az alfa csoportosoknak kötelező.

³: A béta csoportosoknak kötelező.

ny: nyelvi vizsga: írásbeli és szóbeli. Az írásbeli a szóbeli előfeltétele, a téli vizsgaidőszakban a vizsgát nem hirdetjük meg, a nyári vizsgaidőszakban csak augusztusban ismételhető.

a: alapvizsga: ny + 111–114

rsz: rész-szigorlat, kétféléves vizsga, a jegy a szigorlat jegyébe számít bele.

sz: szigorlat

sz1: angol nyelvészet szigorlat: 221, 223, 321 anyagából

sz2: angol irodalom szigorlat: ny + 213rsz eredménye + vizsga a 311, 313 anyagából

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Angol–amerikai irodalom. A képzés célja az angol irodalom történeti áttekintése a középkortól a XX. századig. Az első félévben a hallgatók elsajátítják – az irodalmi

műfajok tanulmányozása alapján – az irodalmi elemzés és az irodalomtudomány alapvető terminológiáját. A továbbiakban az angol és az amerikai irodalom történetét végigkísérő kurzusok kronológiailag épülnek egymásra.

Angol nyelvészet. A képzés első évében a diákok megismerkednek a nyelvészet különböző területeivel, a fonetikától a morfológián keresztül a történeti nyelvészetig. Míg a bevezető előadás-sorozat célja a fontosabb nyelvészeti tudományágak alapszintű bemutatása, a szeminárium gyakorlati példákon keresztül nyújt megfelelő alapot a további nyelvészeti tantárgyak eredményes elvégzéséhez. A következő két év során három nyelvészeti terület részletes megismerésére kerül sor. A fonetika-fonológia tantárgy keretében bevezetett elméleti összefüggések elősegítik a történeti nyelvészet előadásokon bemutatott folyamatok megértését. A szintaxis kurzus önálló egységet képez. A harmadéves szigorlat után a hallgatóknak lehetősége nyílik tudásuk szakszemináriumokon történő bővítésére és elmélyítésére.

Angol–amerikai országismeret és történelem. Az országismereti kurzusok célja olyan alapozó jellegű, az adott országra jellemző ismeretek áttekintése, amelyekkel minden angol szakos hallgatónak rendelkeznie kell, mert ezen ismeretek hiánya minden egyéb szakos foglalkozást lehetetlenné tesz. A történelem előadássorozat erősen vázlatosan, csak a legfontosabb tendenciákat áttekintve ismerteti a két ország történelmét elsősorban abból a célból, hogy az irodalom- és nyelvtörténeti kurzusok hátterül szolgáljon.

Nyelv- és stílusgyakorlat. Ezek a kurzusok segítséget igyekeznek nyújtani ahhoz, hogy az angol szakos hallgatók nyelvtudásukat mind a négy készség (megértés, beszéd, olvasás, írás) terén egy idegen nyelv tanárától elvárható szintre fejlesszék.

Nyelvpedagógiai módszertan. A módszertani képzés célja, hogy a jövőbeni nyelvoktatók képzésük befejezésekor rendelkezzenek a feladataik ellátásához nélkülözhetetlen elméleti és gyakorlati felkészültséggel.

Speciális kollégiumok. A kötelező kurzusok mellett már az első évtől fogva lehetséges, a harmadik évtől pedig félévente kötelező egy-egy speciális kollégiumot felvenni. A speciális kollégiumok a fenti tantárgycsoportok egy-egy kisebb részterületén adnak lehetőséget az elmélyülésre, továbbképzésre, a szakdolgozati téma kiválasztására. A speciális kollégiumok igen széles skálát fognak át, az angol és amerikai irodalmi és történelmi témák mellett vannak ausztrál és kanadai szakkurzusok, angol képzőművészeti szemináriumok, speciális nyelvészeti stúdiumok és módszertani kollégiumok.

SPECIALIZÁCIÓK

Az intézet kísérletezett az amerikanisztikai speciális képzéssel, amelyre volt hallgatói igény és szakmai kompetencia is. A képzés célja az Amerikai Egyesült Államok történetéről, kultúrájáról, irodalmáról elméletileg megalapozott ismeretekkel rendelkező, az angol nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudó, s annak amerikai változatairól is tájékozott szakemberek képzése a tudományos és kulturá-

lis élet valamint az oktatás számára. Azok a hallgatók, akik a hároméves részképzést teljesítették, diplomájukban erről elismerést kaptak. Az amerikanisztikai képzést Rozsnyai Bálint, majd Kathleen Dubs, az ír tudományokét Pődör Dóra, az ausztrál tudományokét Szántó Ildikó koordinálta. Anyagi okok miatt az amerikanisztikai képzés három év után ideiglenesen megszűnt.

Egyetemünkön 1996 ősze óta vehetnek fel hallgatók francia–kanadai és 1999 tavasza óta angol–kanadai tárgyú speciális kollégiumokat; 1999 márciusában pedig hivatalosan is megalakult Kanada magyarországi nagykövetségének közreműködésével a Kanadai Tanulmányok Központja. A Központ nemcsak a kanadisztika egyetemünkön való bevezetését és szakóráinak koordinálását látja el, de feladata szakirányú konferenciák, tanár- és diák csereprogramok szervezése, vendégelőadók fogadása, kanadai tárgyú publicisztika követése és megjelentetése, egy kanadisztikai alapkönyvtár kiépítése valamint a multikulturalizmus, a kanadai és magyar, illetve a kanadai magyar kultúra közvetítése mindkét irányban. A Kari Tanács 2000 ősztől engedélyezte a kanadai specializáció beindítását. Az órákat – Kanada hivatalos nyelveinek figyelembevételével – angolul és franciául tartjuk. A kanadai specializációt alapvetően angol, vagy francia szakos diákoknak ajánljuk, akik a másik nyelvet is legalább alapfokon ismerik, illetve mindazon bármely szakos diákoknak, akik ezeket a nyelveket középfokon elsajátították. A tanegységek elvégzésével diplomájukba a specializációt elismerő bejegyzés kerül. A specializáció nemcsak arra ad lehetőséget, hogy megismertesse Kanada különleges kultúráját, hanem arra is módot ad, hogy ottani egyetemeken folytassák tanulmányaikat a kialakulóban levő cserekapcsolatok során. A kanadai specializáció programjának keretében kötelezően felveendő 6 tanegység, amelyet a második évtől kezdve minden félévben átlagban 3–4 meghirdetett kanadisztikai speciális kollégium közül lehet kiválasztani. A specializációért felelős oktatók Martonyi Éva, tanszékvezető egyetemi docens, a francia–kanadai terület nemzetközi tekintélyű ismerője, és Szigeti Lawrence László, egyetemi adjunktus, az angol–kanadai terület valamint az amerikanisztika szakértője. Mindketten alapítói és aktuális vezetői a Központnak.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

Az oktatáson kívül az intézet kezdettől nagy hangsúlyt helyezett az oktatók tudományos munkásságára. Számos fiatal oktató PhD képzésben vesz részt (Almási Zsolt, Baky Zsuzsa, Barcsák János, Cser András, Csorba Ildikó, Demény Tamás, Farkas Ákos, Ittész Gábor, Kristó László, Pintér Károly, Reuss Gabriella). Több kolléga ebben az időszakban szerezte meg tudományos fokozatát (pl. Tóta Péter Benedek). Oktatóink rendszeresen részt vettek a *Hungarian Society of Studies in English* (HUSSE) konferenciáin és a Magyar Shakespeare Bizottság munkájában.

Számos hallgatónk eredményesen szerepelt dolgozatával az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon.

Az 1999/2000-es tanévben két diákunk töltött egy félévet Finnországban, csereprogram keretében. A 2000/01-es tanév első félévében pedig egy finn hallgató tanul majd nálunk.

RENDEZVÉNYEK

Tanszékünk két nemzetközi konferenciát is szervezett közösen a budapesti Hermeneutikai Kutatóközponttal. 1995 nyarán „Teaching the Bible and Literature at Universities,” 1998-ban pedig „Interpretation of Texts, Sacred and Secular” címen. A konferenciákon elhangzott előadások kiadása folyamatban van. A tanszék vezetője és oktatói számos nemzetközi konferencián (Los Angeles, Vancouver, stb.) vettek részt, s számos kiváló külföldi szakember (Professor Robert Denham, Professor Gerald T. McDermott az Egyesült Államokból, Professor Michael Edwards, Professor George Pattison, Professor David Daniell Nagy Britanniából, Professor Guido Latré pedig Belgiumból tett rövidebb-hosszabb látogatást Karunk Angol Intézetében.) Meghívásukat az intézetünkben a Minisztérium által támogatott „Irodalom és Vallás az Angolszász Kultúrákban” című intézeti programunk tette lehetővé.

OKTATÓK:

ALMÁSI ZSOLT, BARCSÁK JÁNOS, BAKY ZSUZSA, BALOGHNÉ BÉRCES KATALIN, CZOTTNER KATALIN, CSORBA ILDIKÓ, CSER ANDRÁS, DEMÉNY TAMÁS, KATHLEEN E. DUBS, ÉDER MARIANN, EDWARDS (KOMLÓSI) MELINDA, FABINY TIBOR, HALÁCSY KATALIN, KRISTÓ LÁSZLÓ, NAGY EMÓKE, PELLÉRDI MÁRTA, PINTÉR KÁROLY, RÓNAY ÁGNES, REUSS GABRIELLA, RUTTKAY KÁLMÁN, SCHANDL VERONIKA, SOMOGYI TÓTH KATALIN, SZÁLKA MAGDOLNA, SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTER, SZIGETI LÁSZLÓ LAWRENCE, TÓTA PÉTER BENEDEK, TÓTH ZSUZSA, TÓTH ILDIKÓ, CARL WHITEHOUSE

ÓRAADÓK:

ÁBRAHÁM KÁROLYNÉ; FARKAS ÁKOS; GELLÉRT MARCELL; GULYÁSNÉ PUSZTAI RÉKA; PUKYNÉ HEGEDÚS TÜNDE; JÁRÓ ILDIKÓ; KARÁTH TAMÁS; KIRICSI ÁGNES; MARION MERRICK, NAGY ANDREA; SOMLÓ ÁGNES; DAPHNE STIEDA, STRÓBL ERZSÉBET; SZÁNTÓ ILDIKÓ

Összeállította: Halácsy Katalin

ARAB SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1996, 1999

intézménye: Orientalisztika Intézet, Arab Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A SZAK CÉLKITŰZÉSEI

A történelem során a bölcsészettudományi karok túlnyomó részt a klasszikus és a sémi nyelvek tanulmányozása körül jöttek létre. Ezt részben a Biblia szövegének alaposabb megismerése iránti igény, részben Galénos eredeti szövegének és arab átdolgozásának tanulmányozása magyarázza. Az arab szak következésképp – a latin és görög szakkal együtt – a bölcsészkarok megjelenésének legkorábbi idejében is a bölcsész tanulmányoknak a középpontjában állt. Egy új bölcsészkar sem nélkülözheti tehát, már a hagyományok miatt sem, az arab szakot.

Ugyanakkor történeti tény, hogy a Földközi tenger medencéjében jött létre, nem függetlenül egymástól, az a három önmagát kinyilatkoztatottnak tartó vallás, amelyek közül az egyiknek a szent nyelve az arab. Ennek következtében a muszlim országokban a tudomány nyelve is az arab lett.

Így tehát mind az iszlám vallásához, mind a keleti országok tudományához az arab nyelv segítségével lehet hozzáférni. Ugyanakkor az arab nyelvű szerzők vették át és fejlesztették tovább a görög filozófiát és vele a tudományokat, mindenekelőtt az arisztotelészi hagyományokat. Ezt adták tovább az addig platonista talajon álló Európának, és ezzel a skolasztika korszakának második felére teljesen megváltoztatták az európai tudomány, és általában véve az európai kultúra arculatát. Következésképp a skolasztika, a középkori Európa megismerésének nélkülözhetetlen eszköze az arab nyelv.

Mindezek a kérdések minden bölcsészettudományi kar érdeklődésének középpontjában állnak, ezért tudományos programjának sikere érdekében nem nélkülözheti az arab szak meglétét.

A Karunkon folyó arab oktatás célja sokoldalú ismereteket adni a szak hallgatói számára. Ennek következtében az oktatási programban megtalálhatók az iszlám ismeretét szolgáló tárgyak: Korán, hadís, aqá'id (muszlim hitvallások) stb. Ugyancsak a tanrend része az arab nyelvészeti szövegek olvasása, valamint az arab irodalom és a történelem tanulmányozása. Az európai középkor szempontjából lényeges stúdium az arab filozófia.

Mindezeket a tárgyakat előadásokon és hozzájuk kapcsolódó szövegolvasásokon keresztül kell a hallgatóknak elsajátítaniuk, hogy elméleti és gyakorlati ismereteik egyaránt meglegyenek.

A szövegolvasó órák kívánják a sokoldalú szókinccs és szövegismeret megalapozá-

sával a nyelvi készségeket kifejleszteni. Ezt a célt szolgálják még a társalgási órák is, valamint a lényegében a szak minden hallgatója számára nyitva álló lehetőség: egy év ösztöndíjas tanulmányút valamelyik arab országban.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Az oktatás három szakaszból áll, mindegyik szakaszt egy nagy vizsga zár le. Az első (előkészítő) szakasz az első év. Ennek végén az egész első évi anyagról adnak számot a hallgatók egy szűrővizsga keretében.

A második, alapozó szakasz a harmadik év végén teendő szigorlattal fejeződik be. A szigorlaton az első három év összes tárgyából kell vizsgázni. Ebben a szakaszban kell elsajátítani az arab szövegolvasást közepes nehézségű szövegeken, valamint meg kell ismerni az arabisztika alapvonalait.

A harmadik szakaszt az ötödik év végén teendő szigorlat fejezi be. Erre az időre meg kell tanulni nehezebb arab szövegeket is olvasni, a mai nyelvben el kell érni a társalgási szintet, és át kell tudni tekinteni az arabisztika minden területét. Készen kell állni vagy valamilyen gyakorlati pályára, vagy tudományos kutatásra.

Első (előkészítő) oktatási szakasz (I–II. szemeszter):

Arab nyelvtan
Arab beszédgyakorlat
Sémi népek nyelve és irodalma
Latin nyelv I–II.
Görög nyelv I–II.
Arab szövegolvasás (Brünnow–Fischer)
Arab társalgás
Bevezetés az arab filológiába

Második (alapozó) oktatási szakasz (III–VI. szemeszter):

Arab szövegolvasás (Brünnow–Fischer)
Beszédgyakorlat
Hadithok olvasása (Bukhári, Muslim)
A hadith-irodalom
Arab történelem I.
Latin nyelv III–IV.
Görög nyelv III–IV.
Szövegolvasás (Brünnow–Fischer)
Hadithok olvasása (Tirmidhi és mások)
A muszlim vallás kialakulása és fejlődése
Arab történelmi szeminárium I.
Latin nyelv IV.

Görög nyelv IV.

A kalám és a mutakallimok

Mutakallimok szövegeinek olvasása (Aš'ari, Maturidi, Rázi, Dsuwaini, Šahristani, Idsi)

Arab irodalomtörténet I–II.

Korán olvasása (Baidawi kommentárjával)

Arab filozófia története

Filozófiai szövegek olvasása

Harmadik oktatási szakasz (VII–X. szemeszter):

Arab irodalomtörténet III.

Irodalmi szövegek III.

Arab filozófiai szövegek

Arab nyelvészeti szövegek

Szakdolgozati szeminárium

Második keleti nyelv

Aqa'id

A hozzá tartozó szövegek olvasása

Arab történelem II.

Az arab országok modern kori szellemi mozgalmai

Az iszlám modern gondolkodói (Al-Afghání, Mohammed Abdu, stb.)

Fiqh (Abu Jusuf, Ibn Málík, al-Šāfi'i)

A muzulmán jog fejlődése és rendszere

Konzervatív mozgalmak az iszlámban (Ibn Hazm, Ibn Tajmijja, Ibn Dsawzijja művei)

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

A szaknak egységes tanrendje van, de tanárainak érdeklődése következtében alapjában véve három nagyobb területre igyekszik különös figyelmet fordítani.

1) Az arab irodalom, elsősorban az arab irodalom elméletének, a stilisztikának a kérdéseit igyekszik eredeti előadások és források olvasásának a révén megismertetni a hallgatókkal. Az irodalom fogalma a keleti nyelvek esetében tágabb a szokásosnál. Ide tartoznak a prózaírók, költők, de a történetírók és az értekező próza szerzői is. A három félévre elosztott előadás mindezekkel a területekkel foglalkozik, az előadásokhoz kapcsolódó szövegolvasás keretében pedig a megfelelő verses vagy prózai szövegeket kell lefordítani.

2) A filozófia, és a filozófiához távolabbról csatlakozó vallás, nevezetesen a racionális teológia problémakörébe akarja bevezetni a hallgatókat. Mind a filozófia, mind pedig a görög filozófiai előképzettség segítségével történő Korán-magyarázat, aminek az eredménye a racionális teológia, görög alapokon nyugszik. A filozófusok a görög filozófiai iskolák tevékenységét folytatták, a mutakallimok (racionális

teológusok) pedig részben a görög filozófiai iskolákhoz, részben az egyházatyák munkásságához csatlakoztak. Mindkét terület problémái és azok megoldása során elért eredményei sokban gazdagították a skolasztikusok, elsősorban Aquinói Szent Tamás és Nagy Szent Albert nézeteit. Ők voltak azok, akik arab hatásra Arisztotelészt bevezették az európai tudományos közéletbe és megtették annak alapjául.

3) Az arab tudományok – nyelvészet, Korán, hadisz, jog, stb. – ismerete azért fontos, mert ezek önmagukban is tanulmányt érdemelnek, de másrészt meghatározzák a muszlim országok lakóinak mindennapi nézeteit, politikai cselekvéseit stb. Ha valaki meg akarja érteni az arab világot, akkor tisztában kell lennie mindazokkal a nézetekkel, amelyeket az emberek azokban az országokban gyermekkoruktól kezdve sajátítanak el otthon és iskolában, és amelyek meghatározzák napirendjüket, ízlésüket és minden egyéb megnyilvánulásukat.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A tanszéknek nincsenek, csak a tanszéken tanító tanároknak vannak kapcsolatai, gyakorlatilag minden fontosabb egyetem arab tanszékéhez, minden fontosabb arabistához. Ennek eredményeként járnak a tanszéken időről-időre előadók, akik egy-egy előadás erejéig találkoznak a hallgatókkal. Ezeknek az előadásoknak az a célja, hogy a hallgatók lássák, mivel foglalkoznak más egyetemeken, megismerjék a szakma kiemelkedő külföldi művelőit.

Külföldi vendégeink sorában üdvözölhettük többek közt J. Peters professzort, a katolikus egyetemek európai szervezetének vezetőjét (Fő műve: *God's Created Speech*, Leiden, 1976); U. Vermeulent, a Leuveni Katolikus Egyetem professzorát, valamint legutóbb Dominique és Marie-Thérese Urvoy-t, a toulousi állami ill. katolikus egyetem professzorait.

Megállapodást kötöttünk az aleppói és a damaszkuszi egyetemek arab tanszékeivel, de az oktatási együttműködésből – pénz hiányában – mindeddig semmi sem lett.

RENDEZVÉNYEK

A szaknak eddig két nemzetközi rendezvénye volt. Az egyik címe *Problems in Arabic Philosophy* volt, és 1996 szeptember 10–12-én tartottuk a campuson.

A második címe *Theoretical and Practical Issues in Arabic Literature* volt, ugyancsak a campus területén tartottuk 1999. április 23–26-ig.

OKTATÓK

DOBOS KÁROLY, MARÓTH MIKLÓS, TUSKE LÁSZLÓ

ÓRAADÓK

FEHÉR BENCE, KEMAL MAHMUD

Összeállította: Maróth Miklós

CSEH SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1999

intézménye: Szlavisztika–Közép-Európa Intézet, Cseh Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI

A cseh szak indítását elsősorban a cseh irodalom és kultúra iránti erősödő érdeklődés indokolta. A mai és a régebbi cseh irodalom is nemcsak regionális, hanem világirodalmi szinten is jelentős, Jan Amos Komenskýtól Karel Čapekon át Bohumil Hrabalig vagy Milan Kunderáig.

A szak indításának másik oka az volt, hogy a Szlavisztika–Közép-Európa Intézetet bővítsük egy nyugati szláv nyelvvel. Így a már meglévő szlovák szakkal és az 1995-ben indult lengyel szakkal együtt a cseh képzés jelentős kiegészítésként szolgál a hungarológiához, hiszen a magyarországi művelődéstörténetet kelet-közép-európai régiójában célszerű vizsgálni. Ezzel hozzájárulhatunk térségünk európai integrációjához is.

A KÉPZÉS CÉLJA

A cseh kultúra, a cseh nyelv és a nyelvtudomány, a művészetek, az irodalom és irodalomelmélet, a történelem, a történelmi földrajz, a néprajz és a művelődéstörténet magas szintű oktatása. A képzésben tehát a hagyományos filológusképzés mellett a cseh kultúra átfogóbb ismeretének átadására is törekszünk, a cseh képzőművészet, színház, film és filozófia bemutatására.

Célunk olyan szakemberek, filológusok, bölcsezszerképzése, akik átfogó nyelv- és irodalomtudományi ismeretekkel, széleskörű történelmi, kulturális tájékozottsággal, biztos gyakorlati nyelvtudással rendelkeznek és a cseh filológia területén önálló tevékenységre alkalmasak, illetve képesek arra, hogy dolgozzanak különböző tudományos, kulturális, szervező, tömegkommunikációs stb. intézmények ilyen jellegű munkahelyein, alkalmasak legyenek fordítói, tolmács, újságíró, diplomata vagy adott esetben akár üzletkötő feladat ellátására is. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a nálunk végzett hallgatók hozzájáruljanak az egyházi kapcsolatok erősítéséhez, elmélyítéséhez is.

A cseh kultúra kezdetektől fogva európai léptékű, a cseh korona a Német–Római Birodalom, majd Ausztria–Magyarország része volt. A cseheket a német, szlovák nyelvű lakossággal való együttélés jellemezte. Ezért is fontos, hogy együttműködjünk egyetemünk Szlovák Tanszékével, hiszen a szlovákság irodalmi nyelve a 19. század közepéig a cseh volt, így az egyetemen folyó szlovakisztikai kutatásokhoz elengedhetetlen a cseh szak léte és tevékenysége.

Kapcsolatot kívánunk kialakítani a brünni Masaryk Egyetemmel, hiszen ez a

cseh kultúra második legfontosabb központja, a cseh katolikus szellemiség meghatározó helye. Földrajzi helyzete – közelsége – is indokolja a szorosabb együttműködés kialakítását, amely így egy olyan regionális kutatási program egyik fontos állomása lehet, amely kiterjed a magyarok, szlovákok és csehek lakta területre.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJA

A szak a jelentkezőktől a cseh nyelvtudást nem követel meg, hiszen az ország egyik középiskolájában sem tanítják ezt a nyelvet. A felvételizők magyar nyelvű felvételi beszélgetésen vesznek részt, ahol általános műveltségükről, a cseh kultúráról, irodalomról, zenéről, filmről, képzőművészetről, történelemről való ismereteikről adnak számot. A vizsgához szükséges olvasmánylista a tanszéken hozzáférhető.

A tanulmányi idő 10 félév. Az 5 éves képzés tulajdonképpen két részre oszlik: a bevezető jellegű első év arra szolgál, hogy a hallgató intenzív nyelvi képzés keretében megszerezze a későbbi tanulmányokhoz szükséges nyelvtudást, valamint bevezetést nyerjen a cseh kultúrába. Az év végén a hallgatók záróvizsgát tesznek.

A továbbiakban a hallgatók a megfelelő irodalomtudományi és történeti, valamint nyelvészeti ismereteket sajátítják el és specializálódhatnak.

A szak oktatási programjának egységei:

Cseh nyelvgyakorlat

1) Cseh nyelv- és stílusgyakorlat

2) Fordítástechnikai gyakorlatok

Bevezetés a cseh kultúrába

Bevezetés az irodalomtudományba

A XIX. és XX. századi cseh irodalom története

A régi cseh irodalom története

Bevezetés a szlavisztikába

Bevezetés az indoeurópai összehasonlító nyelvészetbe

Bevezetés a cseh nyelvészetbe

A cseh nyelv mai rendszere

A cseh nyelv története

Ószláv nyelv

A cseh irodalmi nyelv fejlődéstörténete

Csehország története

A szlovák irodalom áttekintése

Műfordítási szakszeminárium

A diploma megszerzéséhez a hallgatóknak abszolválniuk kell a felsorolt tanegységeket, el kell készíteniük egy minimum 45 oldalas, cseh nyelven írt szakdolgozatot és szakzáróvizsgát kell tenniük.

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Cseh nyelvgyakorlat.

1) *Cseh nyelv- és stílusgyakorlat.* Mint arra már utaltunk, a cseh szakon a nyelvi képzés kezdő szintről indul. Miután az előadások és a szemináriumok nyelv a II. évfolyamtól kezdve a cseh, a hallgatóknak el kell érniük az ehhez szükséges nyelvi szintet. A nyelv- és stílusgyakorlat órákon a hallgatók elsajátítják és folyamatosan bővítik a mindennapi, kulturális, politikai és gazdasági élet valamint a filológia szókincsét, áttekintik a cseh nyelv nyelvtani szerkezetét és megtanulják annak szabályrendszerét. Ezen kívül kiemelkedő jelentősége van a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésének.

2) *Fordítástechnikai gyakorlatok.* Az órák célja a hallgatók gyakorlati nyelvtudásának továbbfejlesztése, valamint a gyors, pontos és választékos írás- és szóbeli fordítási készség kialakítása. A gyakorlati órák anyagát a mindennapi élet és a kultúra témaköreit feldolgozó (egyben a nyelv- és stílusgyakorlathoz kapcsolódó) különböző típusú szövegek, újságcikkek, szakirodalom, szépirodalmi szemelvények, szakszöveg más tudományterületekről (például az üzleti életből), illetve nyelvtani példamondatok kétirányú fordítása képzí.

Bevezetés a cseh kultúrába. Ez a tárgy a cseh nyelv és kultúra helyét, eredetét és fejlődését hivatott bemutatni. Az órákon a hallgatók foglalkoznak a cseh képzőművészet legfontosabb irányzataival és kiemelkedő alkotásaival, a zenei élettel, a híres cseh zeneszerzőkkel és műveikkel. Betekintést nyerhetnek a cseh színjátszás és filmkultúra múltjába és jelenébe. Megismerkednek a későbbi tanulmányaikhoz elengedhetetlen szótárakkal, lexikonokkal és enciklopédiákkal valamint a jelentősebb kulturális, irodalmi és nyelvészeti folyóiratokkal. A kurzus további céljai közt szerepel, hogy a hallgatókat megismertesse a Cseh Köztársaság természetföldrajzával és történelmi földrajzával, Prága történeti és kulturális nevezetességeivel, a csehek életformájával, szokásaival és bemutassa, hogy ezek milyen módon tükröződnek az irodalomban és más művészeti formákban.

Bevezetés az irodalomtudományba. Az általános irodalomtudományi alapoktól (anyaggyűjtés, dolgozatírás módszerei, az irodalom tudományos megközelítésének lehetőségei) kívánunk eljutni a legkorszerűbb irodalomtudományi elméletek ismertetéséig. Különösen fontosnak tekintjük a cseh irodalomelmélet ismertetését (F. X. Šalda, F. V. Krejčí, Arne Novák, Jan Mukařovský, V. Černý, M. Červenka és mások művei). Az anyagkísérő szemináriumon az elméleti ismeretek gyakorlatban való hasznosítását mutatjuk be, cseh és magyar irodalomból vett művek, elsősorban költemények elemzése révén.

A XIX. és XX. századi cseh irodalom története. A négy félévre elosztott előadások és szemináriumok kronologikusan követik a cseh irodalom fejlődését:

II. évfolyam, 1. félév: A felvilágosodástól a cseh romantikáig.

II. évfolyam, 2. félév: A XIX. század hatvanas éveitől a század végéig.

III. évfolyam, 1. félév: A XX. század elejétől a második világháborúig.

III. évfolyam, 2. félév: A második világháborútól napjainkig.

Kiemelkedő írói életművek (J. Dobrovský, J. Jungmann, K. H. Mácha, K. J. Erben, B. Němcová, J. Neruda, J. Vrchlický, J. Zeyer, O. Březina, F. X. Šalda, J. Hašek, K. Čapek, V. Vančura, J. Seifert, F. Halas, V. Holan, J. Zahradníček, Jiří Kolář, E. Hostovský, B. Hrabal, M. Kundera, J. Škvorecký, L. Fuks, V. Havel, J. Topol, M. Viewegh) és a legfontosabb alkotások megismertetése és elemzése révén kívánjuk a legfontosabb irodalomtörténeti folyamatokat és fogalmakat megragadni.

A régi cseh irodalom története. A két szemeszteren át tartó kurzus a cseh irodalom két nagy időszakát, a régi (a kezdetektől Jan Hus nyilvános fellépéséig, 1409-ig) és a középső szakaszt (Jan Hus fellépésétől a felvilágosodás hatásának kezdetéig, 1774-ig) tekinti át. Ennek során a cseh írásbeliség előzményeit, a csehországi ószláv és latin nyelvű irodalmat, a cseh írásbeliség kezdeteit, annak összefüggéseit a középkori európai kultúrával és irodalommal, a cseh irodalom önállósodását, késő középkori és reneszánsz kori felvirágzását, majd a barokk kori tetszhalott állapotát vizsgáljuk. Elengedhetetlen a kulcsfontosságú művek irodalomtörténeti elemzése és nyelvtörténeti ismeretek segítségével való olvasása (például Ócseh Alexandreis, Dalimil Krónika), illetve több szerzői életmű részletes elemzése (például Jan Hus, Petr Chelčický, Jan Ámos Komenský).

Bevezetés a szlavisztikába. A tárgy áttekinti a szláv nyelvtudomány történetét, forrásait, az összehasonlító-történeti nyelvészet, a nyelvtipológia és az areális nyelvészet alapfogalmait, kiemelkedő művelőit. A hallgatók megismerkednek a szláv nyelvek csoportosításával, azok helyével az indoeurópai nyelvek között, az ószlávokat és a szláv őshazát illető legfontosabb kérdésekkel. Bevezetést nyernek az ószláv nyelv hangtanába, áttekinthetik a magánhangzó- és mássalhangzórendszer fejlődését és az ószláv alaktan alapjait.

Bevezetés az indoeurópai összehasonlító nyelvészetbe. A félév során a hallgatók a következő témákról hallgatnak előadásokat: Az indoeurópai összehasonlító nyelvészet alapjai. A történeti-összehasonlító nyelvészet tárgya, általános módszerei. Az indoeurópai alapnyelv fogalma, nyelvtani szerkezete. Az indoeurópai nyelvcsalád főbb ágainak alapvető jellegzetességei, különös tekintettel a klasszikus nyelvekre és a germánra. A szláv nyelvek helye az indoeurópai nyelvek között.

Bevezetés a cseh nyelvészetbe. A kurzus bemutatja a cseh nyelv helyét a világ nyelvei között és érinti a nyelvrokonsággal, az indoeurópai és a szláv nyelvek kapcsolatával kapcsolatos kérdéseket. Foglalkozik a szláv nyelvek csoportosításával és főbb fejlődési tendenciáikkal. További témák: A cseh nyelv fejlődésének főbb periódusai. A cseh irodalmi nyelv, fontosabb nyelvjárások. A cseh írás, helyesírás jellege és változásai. A cseh nyelv szókincse: szláv örökség, idegen szavak, fontosabb szóképzési tendenciák a mai cseh nyelvben. A cseh nyelvészet történetének áttekintése, a legfontosabb személyiségek a középkortól napjainkig. A cseh nyelvészet műhelyei ma: nyelvészeti társaságok és folyóiratok.

A cseh nyelv mai rendszere. A mai cseh nyelv rendszerének tudományos leírása, a nyelvtudományi terminológia elsajátítása. Az anyagkísérő gyakorlati órákon a hallgatók elmélyítik és kiegészítik az előadás anyagát. Minden nyelvi szinten (hangtan,

szóalkotás, morfológia, mondattan, lexikológia) tekintettel van az oktatás a cseh és a magyar nyelv közötti egybeesések és különbségek tárgyalására.

A cseh nyelv történetét a magyar nyelv figyelembevételével tanítják, hangsúlyozva a cseh és a magyar nyelv történeti kapcsolatait.

Az ószláv nyelv tanítása során a hallgatók általános képet kapnak a vallási és kulturális szempontokról is, illetve Szt. Cirill (Konstantin) és Metód tevékenységéről a Nagymorva Birodalomban.

A cseh nemzet története című tanegység röviden bemutatja Csehország történetét Közép-Európában.

A szlovák irodalom áttekintése. A szlovák irodalom megismerése a bohemisták számára különösen a nyelvi közelség miatt fontos, a két irodalom fejlődésének eltérő körülményei ellenére is. A kurzus áttekinti a szlovák irodalom korszakait a IX. századtól napjainkig. Különös figyelmet szentelünk a cseh–szlovák irodalmi kapcsolatoknak, illetve annak a ténynek, hogy a szlovák irodalom egy évezreden keresztül magyar környezetben fejlődött.

Műfordítási szakszeminárium. Fordítástechnikai ismeretek, műfordítás. Több műfordítás összehasonlító vizsgálata, egy mű több fordításának összevetése, a fordítás és az eredeti összevetése, egy műről több különböző fordítás készítése. A gyakorlat anyaga főleg a modern cseh próza és költészet.

VENDEGEK, RENDEZVÉNYEK

Az elmúlt néhány év során több neves vendég is meglátogatta tanszéküket. Nálunk járt többek között a Cseh Köztársaság egykori és jelenlegi nagykövete, Richard Pražák és Rudolf Jindrák. Beszélgetést szerveztünk Ludvík Vaculík és Jáchym Topol írókkal, akik a kortárs cseh irodalmi élet kiemelkedő személyiségei. Bemutatkozott egyetemünkön a *Souvislosti* című folyóirat is.

1999 karácsonyán szerveztük meg az első cseh tanszéki karácsonyt, ahol a hallgatók bemutatták és megkóstoltatták a maguk által elkészített jellegzetes cseh süteményeket, előadást hallgathattak meg a karácsonyhoz fűződő cseh hagyományokról, cseh karácsonyi dalokat tanulhattak meg, népi betlehemet készítettek és együtt fogadhatták a csehül beszélő Mikulást. Reményeink szerint idén is rendezünk hasonló estet, mellyel hagyományt kívánunk teremteni.

OKTATÓK

DANIEL BÍNA, HANKÓ B. LUDMILLA, KÄFER ISTVÁN, MÉSZÁROS ANDOR, ANTONÍN VAŠEK, VÖRÖS ISTVÁN

ÓRAADÓK

BEKE MÁRTON, JOSEF BRADÁÈ, HALÁSZ IVÁN, HALÁSZ KRISZTINA, KRISTÓ LÁSZLÓ, MURATOVNÉ DÜRR ÉVA, KAROL WLACHOVSKÝ

Összeállította: Antonín Vašek

ESZTÉTIKA SZAK

A szak

indulása: 1995/96, I. szemeszter

akkreditációja: 1999

intézménye: Esztétika Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A SZAK CÉLKITŰZÉSEI

Az egyetemen működő esztétika szak egyrészt olyan műhely kíván lenni, amely az esztétikai gondolkodás egészével és különböző részterületeivel ismerteti meg hallgatóit, másrészt a Kar más szakjain tevékenykedő diákoknak kíván általános képet nyújtani a régi korok és századunk esztétikummal kapcsolatos rendszerezhető ismeretanyagáról.

A képzés részben hagyományos keretek között, a történeti szempont érvényesítésével tárgyalja az esztétikai minőségeket és a rájuk irányuló módszeres elemzéseket. Ugyanakkor tekintettel van arra, hogy a rendszerteremtés végképp lehetetlenné vált; ezért a képzési célok között szerepel, hogy a hallgatók e tapasztalatnak a modernség krízisét követő feldolgozásával is szembesüljenek. Az esztétikai beállítódás természetes naivitásának elvesztésével együtt járó talajtalanság elfogadásán túl, a képzés kimondott célja e történeti helyzet problémaérzékeny értelmezése, az európai eszme- és művelődéstörténet egészének szem előtt tartásával.

Az esztétika szakos oktatás céljaink szerint világossá teszi azt a létező határvonalat, amely a művészettörténeti tények ismeretét és a filozófiai gondolkodás elméleti eredményeit elválasztja egymástól. E finom és átjárható határvonal az esztétikai gondolkodás margója. E belátás tudatosításával (amely létfontosságú az esztétika fennmaradásához) a hallgatók elsajátítják azokat az ismereteket, amelyeket a rendszeres filozófiai gondolkodás, a művészetek története, az egyes művészeti ágak és a rájuk vonatkozó esztétikai reflexió tár eléjük.

A KÉPZÉSI PROGRAM JELLEGE ÉS RÉSZTERÜLETEI

A szak mint nyolc féléves, nappali képzés illeszkedik az egyetem képzési rendszerébe. A szakon a teljes képzés 60 tanegységből áll, s ennek döntő többsége, azaz a törzsanyag az első hat félévben arányosan rendeződik el. Az utolsó két félévben, tekintettel a diplomamunka elkészítésére és a szakzáró vizsgára, az előző félévekhez képest kisebb óraszámmal fejeződik be az alapképzés. A szak lehetőséget nyújt a Karon tanuló diákok számára a szakismeretek tanulságain túlmutató, tudományos, ugyanakkor az egész embert érintő – vagyis az esztétikum világára sajátosan jellemző – tapasztalati és tudásanyag elsajátítására.

Előadások:

Propedeutika. A bevezető előadás az esztétika tudományának fogalmi készletét ismerteti, azokra az összefüggésekre összpontosítva, amelyek az esztétikatörténet és különösen a filozófiai reflexió horizontján jelentkeznek.

Bevezetés az esztétikába. A bevezető előadás alapozó-áttekintő ismereteket nyújt az esztétika mint hagyományos bölcséleti diszciplína rendszeréről. A kurzus során az előadó egy rendszeres esztétikát tárgyal fejezetről fejezetre, sorra véve az esztétika elméletének legégetőbb kérdéseit, különös tekintettel a művészi alkotásokban megnyilvánuló hatásokra és a hallgatók befogadói tapasztalataira.

Esztétikatörténet. Mint minden elméleti stúdium, így az esztétika esetében is az oktatás egyik fontos része a történeti szempont érvényesítése. Az újabb esztétikatörténeti kutatások eredményeit felhasználva, nem valamilyen célelvű történetiség jegyében szerveződik az előadás, ugyanakkor mégis gondot fordít rá, hogy a különböző korok esztétikai gondolatvilágának rekonstruálásából nyert tapasztalatokat a mai esztétikai problémák irányában is felhasználhatóvá tegye.

Magyar esztétikatörténet. A kurzus irányadó szempontjai: az egyetemes esztétikatörténet fejleményeinek honi átörökítése és árnyalása, valamint sajátosan magyar problémák kidolgozása. Mindez lehetővé teszi, hogy diszciplínánk majd minden vonatkozása egy többé-kevésbé megszakítatlan történeti ív mentén, pontosabban a folytonosságok és megszakítottságok nem célirányos vetésforgójában kerüljön tárgyalásra.

Filozófiai esztétika. A tantárgy a hallgatók számára lehetőséget teremt az esztétika és a többi filozófiai diszciplína viszonyának értő áttekintéséhez, illetve általában a bölcséleti tájékozódáshoz – úgy a filozófiatörténet jelentős alkotóinak életművében, mint a filozófia mai kérdésfelvetéseinek területén. A hallgatók elé két célt tűz ki: az esztétikai hagyomány filozófiai alapjainak elsajátítását, és erre az ismeretre építve, a mai esztétikai rendszerekben és művészetbölcséleti töredékekben felmerülő termékeny teoretikus feszültségek alkotó megértését.

Ágazati esztétikák. Figyelembe véve az esztétika rendszerszerű feldolgozásának jelenkori nehézségét, a filozófiai rendszeralkotás kérdésességét, különösen fontosnak tartjuk képzési programunkban, hogy áttekintsük a különböző szakesztétikákat. Ezért az oktatás során minden félévben más-más művészeti ág esztétikai alapjait tárgyaljuk, nagy hangsúlyt fektetve a műközeliség követelményére, továbbá arra, hogy lehetőség szerint minél élesebben vethessük fel az adott ágazati esztétika jelenkori kérdéseit.

Határtudományok. Hangsúlyosan szerephez kívántuk juttatni azt a felismerést, amely az esztétika szaktudományos határainak leomlására vonatkozik. E tantárgyblokk azonban az „esztétika halála” tétel helyett az „esztétika határterületeinek felfedezése” program jegyében áll össze. E stúdium azokat a határzónákat kívánja feltérképezni, ahol az esztétikai tapasztalat másfajta tudásmódokkal szövetkezve jut el

tárgyáig. A sokféle lehetőség közül e curriculum a pszichológia, a szociológia, a művésztörténet, a hermeneutika, az antropológia-teológia és a gyakorlati filozófia újabb eredményeivel kívánja megismertetni a hallgatókat, külön figyelmet fordítva e határdiszciplinák egymás közötti vitáira, illetve átfedéseire.

Szemináriumok:

Propedeutika. A szeminárium a *Propedeutika* előadás által felkínált szempontokat és fogalmakat alkalmazza egy-egy esztétikatörténeti szöveg elemzése során.

Bevezetés az esztétikába. A szeminárium módszertani szerepe, hogy az egyetemi képzésüket elkezdő hallgatók megismerkedjenek alapvető esztétikai szempontokkal és azok gyakorlati szerepével – a *Bevezetés az esztétikába* előadás elméleti alapszövegének részletes tárgyalása kapcsán. Itt nyílik számukra először lehetőség arra, hogy a művészetek iránti gyakorlati érzéküket fejlesszék és ízlésítéleteik fogalmi kifejtését tökéletesítsék.

Szövegolvasó szeminárium. A tanegység az esztétikatörténeti előadás jobb megértését, az ott hallottak szövegszerű feldolgozását teszi lehetővé.

Retorika, stilisztika, narráció. A gyakorlati bevezetés arra szolgál, hogy a hallgatók művészi és elméleti szövegek kifejezett szövegszerűségére, azaz nyelvi-stiláris megformáltságára figyelve és azt elemezve esztétikai belátásokra tegyenek szert. A gyakorlati munka során, a *kritikairás mestersége* bevezetőjeként, a hallgatók megtanulják a nyelvi tapasztalatot az esztétikai reflexió fogalmi horizontjára emelni.

A kritikairás mestersége. A szeminárium célja, hogy ösztönözze a kritikai-kritikusi gondolkodást, összekötve egyfajta stílusgyakorlattal: megismerteti hallgatóinkat a modernség kritikai hagyományával, és erre alapozva kifejleszti gyakorlati, kritikairói készségüket is. Kritikai folyóiratok, műhelyek, személyiségek és eszmék vizsgálatát kívánjuk elvégezni. A szemináriumi munka részeként alkotói műhelyekbe is bepillantunk.

Alkotói műhely. A hallgatók egy-egy kortárs magyar művész irányításával az alkotás műhelytitkaiba nyernek bepillantást úgy, hogy avatott vezető segítségével tehetik próbára saját alkotói képességüket.

Tömegkultúra és média. A huszadik századi művészeti és esztétikai reflexiót alapvetően meghatározza a tömegkultúra és az elektronikus média megjelenése. E részben technikai, részben világnézeti forradalom hatására mind a művészi tevékenység, mind a befogadói tapasztalat gyökeres változáson megy át. A szép esztétikáján túlélve lehetőség nyílik az újabb jelenségek pontos leírására és értelmezésére. A hallgatók megismerkednek a modern művészeti médiumok természetével és a század legfontosabb életműveinek ez irányú tanulságaival.

Választható szeminárium. A mindenki számára kötelező stúdiumok mellett a hallgatóknak fel kell venniük olyan választható kollégiumokat, amelyek a szakmán belüli tájékozódásukat könnyítik meg. A specializáció ágazati, történeti, iskolák szerinti és egyéb szempontok segítségével tárgyalja a sokféleképpen megmutatkozó tudományágat.

SZAKIRÁNYOK, SPECIALIZÁCIÓK

A szak által felkínált lehetőségek:

- Az esztétika tudományának behatárolása, tárgyának, fogalmi készletének, vizsgálati módszereinek beható ismerete (*Propedeutika, Bevezetés az esztétikába*).
- Az esztétika történetének átfogó ismerete a klasszikus ókortól napjainkig, az egyes korok, irányzatok, iskolák összehasonlító vizsgálatának elsajátítása (*Esztétikatörténet, Szövegolvasás, Magyar esztétikatörténet*).
- A különböző művészeti ágakkal kapcsolatos esztétikai (filozófiai, történeti, műelemző) ismeretek és készségek megszerzése (*Ágazati esztétikák: Építészet, Képzőművészet, Színház, Irodalom, Zene, Film*).
- Az esztétika tudományelméleti önreflexiójának eredményeként a képzési követelmények között szerepel az egyéb résztudományokkal érintkező határterületek feltérképezése, a szükséges szintű jártasság megszerzése, s ezáltal az esztétikai horizont szélesítése. (*Határtudományok: Művészetpszichológia, Művészetszociológia, Művészettörténet, Hermeneutika, Antropológia-teológia, Gyakorlati filozófia*).
- Gyakorlati tudásként olyan műalkotás-elemzési és kritikairási készségek elsajátítása, amelyek a hallgatót alkalmassá teszik önálló esztétikai stúdiumok (kutatás, kritikairás, műelemzés) végzésére (*Retorika, stilsztika, narráció, A kritikairás mestersége, Alkotói műhely, Média és tömegkultúra*).
- Az esztétikának, mint filozófiai diszciplínának megismerése, a jelentős filozófiai esztétikai rendszerek, illetőleg a modern esztétikai tárgyú és filozófiai igényű irányzatok, felfogások, iskolák és életművek rekonstrukciójának képessége (*Filozófiai esztétika*).
- A valamilyen fokon és irányba történő szakosodás lehetősége (*Választható szeminárium*).
- Két idegen nyelv középfokú ismerete, az *Évfolyamdolgozat*, illetve a *Diplomamunka* megírása és ez utóbbi nyilvános megvédése az államvizsga részeként.

TUDOMÁNYOS MUNKA, SAJÁT KIADVÁNYOK

A tanszék évente szimpóziumot rendez valamely meghatározott téma körül. A konferenciákat többnyire más egyetemek tanszékeivel közösen szervezzük és bonyolítjuk le. Ilyenek voltak például: *A város, Az ember és a víz, Ipari műalkotások, Játék*. A rendezvények keretében eddig mintegy harminc tudományos előadás hangzott el, amelyek egy része publikáció formájában hozzáférhető. A szimpóziumok kiegészítő programjai: filmvetítések, szépirodalmi felolvasások, színházi előadások, koncertek, kiállítások, szakmai viták, kerekasztal-beszélgetések. A diákok számára a konferenciák egyik legfontosabb eseménye az előre kiírt *Hallgatói pályázat* értékelése és megvitatása.

A szimpóziumok között rendszeresen egyéb szakmai rendezvényeket, kerekasztal-beszélgetéseket szervezünk, amelyek egy-egy aktuális téma köré rendeződnek.

Ezekre a programokra más tudományos műhelyek képviselőit is meghívjuk. Ilyen rendezvények voltak például: *Vita Arthur C. Danto magyarul megjelent tanulmányköte­tről*, *Önábrázolás*, *Szellem és menedzsment*.

A tanszékünk által szervezett előadásokon hazai és külföldi szakemberek fej­tet­tek ki kutatási eredményeiket. Meghívott előadóink voltak például: Marosi Ernő (művészettörténész, CEU), Karátson Gábor (író, képzőművész), Radnóti Sándor (esztéta, ELTE), P.J. Jones (filozófus, Edinborough University, P. Rossi SJ (filozó­fus, teológus, Marquette University) , Hans Blom (filozófus, Erasmus University).

A tanszék minden évben több napos kirándulást szervez – az ország határain be­lül vagy kívül. A helyi műemlékek, gyűjtemények és színházi előadások megtekintése során újra felvethetünk olyan kérdéseket, amelyekkel az egyetemi képzés során már szembesültünk. Eddigi kirándulásaink úticéljai voltak: Kassa – Felvidék, Észak-Magyarország, Nagyvárad – Partium.

Tanszéki munkával készítjük Jacques Maritain két kötetének fordítását. Angolból a *Teremtő képzelet az irodalomban*, franciából a *Művészet és skolasztika* című munkáját. Terveink között szerepel még az oktatást is elősegítő kiadványok megjelentetése.

OKTATÓK

BAZSÁNYI SÁNDOR, GRUDL JÓZSEF, HÖRCHER FERENC, JELENITS ISTVÁN, KOVÁCS ÁKOS

ÓRAADÓK

CZIGÁNY ÁKOS, HAJNÓCZI GÁBOR, VIDOVSZKY GYÖRGY, VIKÁR GYÖRGY

Összeállította: Jelenits István

FILOZÓFIA SZAK

A szak

indulása: 1997

akkreditációja: 2001

intézménye: Filozófiai Intézet

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI

Filozófia szakos tanárookra a középiskolákban és a felsőoktatás különféle területein, magas szintű filozófiai képzettséggel rendelkező értelmiségiekre pedig a magyar szellemi, kulturális és közéletben van szükség.

A középfokú képzés szinte általánossá válásával egyre több intézmény igényli a filozófia szakos tanárokat, akik nemcsak a már említett tantárgyak oktatására hivatottak, hanem sokrétű képzettségük miatt a művészethez, irodalomhoz, vallásokhoz kapcsolódó szakkörök, fakultációk, szabad foglalkozások vezetésére is alkalmasak. A magyarországi közoktatás egy mind jelentősebbé váló tényezőjében, az egyre gyorsuló számú felekezeti, főképp katolikus iskolában a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről kikerülő filozófia szakos tanárookra fokozott igény mutatkozik. Az intézményünkben kötelező kétszakosság pedig azt segíti elő, hogy még a kisebb középiskolák is teljes munkaidőben foglalkoztathassák végzett hallgatóinkat, mivel nem csak egy tárgy oktatásával lehet őket megbízni.

A középfokú oktatás mellett az egyetemek és a főiskolák is számos filozófia szakos végzettségű szakembernek kínálnak állást, hiszen a hallgatók általános művelésében ott is kiemelkedő helyet kap a filozófia, ahol filozófia szakos képzés nem folyik. Ehhez járulnak az egyes tudományterületek sajátos filozófiai kérdéseit, valamint etikai problémáit tárgyaló kurzusok, melyek egyre inkább részét képezik a különböző tudományágak képzési ideáljának. Mindezek a körülmények biztosítják, hogy az intézményünkben filozófia szakos oklevéllel kibocsátott szakemberek jó eséllyel találjanak munkát az oktatásban.

A filozófia tanárok mellett komoly szükség van ma Magyarországon – azon belül pedig kiváltképpen a keresztény közösségekben – filozófiai magasan képzett értelmiségiekre is, akik a szellemi, a kulturális és a közélet legkülönbözőbb szféráiban találják meg hivatásukat. A képzésük során nyert sokrétű előképzettség (logika, társadalomfilozófia, tudományelmélet, etika, szellemtörténet, szövegolvasás-elemzés stb.) jól kamatoztatható többek között az újságírás, a lap- és könyvkiadás területén, de számos példa mutatja, hogy az üzleti szektor vezetésében is.

Magyarországon jelenleg öt egyetemen (DE, ELTE, ME, PTE, SZTE) folyik filozófia szakos képzés. Ezekben az intézményekben (a költségterítési helyeket is figyelembe véve) 35–55 közötti felvételi keretszámok jellemzőek, és jelentős túljelentke-

zés figyelhető meg. A hallgatók által megjelenített kereslet feltétlenül indokolja a már meglevők mellett egy további képzési hely létesítését Budapest vonzáskörzetében.

A felsorolt egyetemek és a filozófia szakot nem működtető más felsőoktatási intézmények filozófia oktatásához a PPKE BTK a vallásfilozófia és az etika hangsúlyos művelésével kíván csatlakozni.

AZ INTÉZMÉNY CÉLJAI A SZAK INDÍTÁSÁVAL

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara sajátos értékeit képviselve részt kíván vállalni a magyar szellemi élet állandó megújításában, ennek megfelelően megalakulása óta törekszik a bölcsészettudományok valamennyi klaszszikus ágában tevékenykedő szellemi műhellyé és e tudományok szakembereit és tanárait nevelő iskolává válni. Figyelembe véve az európai egyetemek történelmi hagyományait, kevés olyan szak képzelhető el, amelyik jobban hiányozna egy bölcsész-karról, mint a filozófia. E szak oktatása és a filozófiai gondolkodás művelése nélkül az egyetem tudományos profilja volna csonka.

Egy katolikus egyetem elsőrangú hivatásához tartozik, hogy megteremtse a két évezredes, keresztény ihletésű bölcséleti hagyomány kutatásának, ápolásának és továbbgondolásának intézményes kereteit. Egyetemünk úgy ítéli meg, hogy ez az örökség a harmadik évezred társadalma számára is nélkülözhetetlen, ezért a filozófia szakon folyó képzéssel is hozzá kíván járulni ahhoz, hogy ezek az értékek széles körben ismertekké váljanak.

Tanulmányai során a Kar valamennyi hallgatója legalább hét (heti két kontaktórás) filozófiai tárgyú kurzust végez. A Kar a számukra meghirdetett kurzusokat tartó szakembergárdára építve kíván filozófia szakos képzést működtetni, mégpedig erre a célra harmincat fenntartva az államilag finanszírozott hallgatói keretéből.

A SZAK KÉPZÉSI ÉS KUTATÁSI ELŐZMÉNYEI AZ INTÉZMÉNYBEN

Az egyetem Bölcsészettudományi Kara megalakulása óta működtet filozófiát művelő szervezeti egységet, előbb Filozófiai és Vallástudományi Intézet, majd 1999-től Filozófiai Intézet néven, azzal a kettős céllal, hogy ez az intézet lássa el az egyetem valamennyi hallgatója számára kötelező filozófiai témájú általánosan művelő tárgyak oktatását, továbbá hogy bázisa legyen egy filozófia szaknak.

A SZAK TANTERVE

A Filozófiai Intézet oktatási programja három nagy csoportból áll: 1) az „Általános műveltséggel és hitélettel kapcsolatos tárgyak” oktatása, 2) a szakos oktatás három szakaszban, 3) a PhD program kidolgozása, mely metafizikai és vallásfilozófiai irányú.

A szakos képzés első szakasza

Bevezetés a filozófiába

Bevezetés az esztétikába

Logika

Ismeretelmélet

Érveléstechnika

Görög filozófia

A középkori keleti filozófia története

A középkori nyugati filozófia története

Patrológia

Hermeneutika

Újkori és legújabbkori filozófia

Társadalomfilozófia

Latin nyelv

Görög nyelv

*Alapvizsga**A szakos képzés második szakasza*

Cosmologia

Újplatonikus szövegek olvasása, I–II. (I–VII. század)

Középkori nyugati filozófia – szövegolvasás, I–II. (IX–XIV. század)

Nyelvfilozófia

Klasszikus német filozófia, I–II.

Vallásfilozófia

Bevezetés az etikába

Latin nyelv

Görög nyelv

*Első szigorlat**A szakos képzés harmadik szakasza*

Újkori filozófiai szövegolvasás, I–II. (angol, német, francia)

Metafizika

Etika

Fenomenológia

Antropológia

Tudományfilozófia

Speciális kollégium

Második szigorlat

Kortárs filozófia
Neotomizmus
Politikai filozófia
A filozófiaoktatás módszertana

Szakdolgozat
Szakzáró vizsga

OKTATÓK AZ 1999/2000. TANÉV II. SZEMESZTERÉBEN

BARANYI KÁROLY, BÉNDEK PÉTER, BODOR MÁRIA ANNA, CZAKÓ ISTVÁN, DÁVID VERONIKA, FRENYÓ ZOLTÁN, HANKOVSKY TAMÁS, JANY JÁNOS, KOLLÁR JÓZSEF, KORMOS JÓZSEF, LAUTNER PÉTER, MAJOROSSY IMRE GÁBOR, OCSKAY GYULA, PERMAY ÉVA, SZALAI KATALIN, SZALMA NATÁLIA, SZOMBATH ATTILA, TÓTH ANNA JUDIT, TÓTH MIHÁLY, TURGONYI ZOLTÁN

Összeállította: Bodor Mária Anna

FINNUGOR SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1999

intézménye: Finnugor Tanszék, Magyar Nyelvészeti Intézet

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI ÉS CÉLKITŰZÉSEI

A bölcsészkar tanulmányok egyik alappillére a magyar nyelv és irodalom szak. Nyelvünk legrégibb története és eredete megkívánja a magyar nyelvtörténeti vizsgáldások mellett a finnugor (uráli) stúdiumok tüzetes ismeretét és ismertetését is. A rokon nyelveket és népeket ismertető tanárok ezáltal részben az egyetem magyar szakos hallgatóinak finnugor (uráli) alapképzését látják el, a következő tárgyak oktatása révén: 1) a finnugor (uráli) népek és nyelvek, 2) a magyar és 3) egy választott rokon nyelv (finn, észt, lapp, mordvin, cseremis, votják) finnugor (uráli) alapjai és a finnugrisztika (uralisztika) alapkérdései.

A finnugor szakos képzés fő célja a hallgatók sokoldalú felkészítése a rokon népek nyelvének és műveltségének tárgykörében, hogy a szak elvégzésével a finnugor nyelvészet kezdő kutatóivá válhassanak. Ez a cél megfelel mind a finnugor nyelvutomány igényeinek, mind pedig a szak képesítési követelményeinek.

Az oktatás és képzés tekintettel van arra, hogy a finnugor szakos bölcsész diploma majdani viselője a szakterületen vagy kutatói, vagy pedig egyetemi oktatói munkakörben helyezkedhet el.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Első oktatási szakasz (I. szemeszter):

Finn nyelvi alapozó

Finnugor (uráli) filológiai szeminárium

A képzési szakasz lezárása: alapvizsga.

Második oktatási szakasz (II–V. szemeszter):

A finnugor (uráli) nyelvészet alapjai

Összehasonlító hangtan

Hangtani szeminárium

Összehasonlító morfoszintaxis

Alak- és mondattani szeminárium

Lexikológiai és etimológiai szeminárium

Általános nyelvészeti kollégium

Finn nyelv

2. finnugor (uráli) nyelv

3. finnugor (uráli) nyelv

A képzési szakasz lezárása: 1. (nyelvészeti) szigorlat.

Harmadik oktatási szakasz (VI–VII. szemeszter):

Östörténet

Az uráli népek történelme

Az uráli népek néprajza

Néprajzi szeminárium

Az uráli népek irodalma

Irodalmi szeminárium

Finn nyelv

2. és 3. finnugor (uráli) nyelv

Szakszöveg-olvasás

A képzési szakasz lezárása: 2. (filológiai) szigorlat.

Negyedik oktatási szakasz (VIII–IX. szemeszter):

Finn nyelvtörténet

A 2. és 3. finnugor (uráli) nyelv története

Nyelvészeti speciális kollégium

Nyelvészeti szeminárium

Filológiai speciális kollégium

Szakdolgozati szeminárium

Szakmai gyakorlat

A képzési szakasz lezárása: záróvizsga.

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Finn nyelv. Oktatási cél a finn nyelv (a nyelvi rendszer, valamint a szókészlet és a szakszókincs) olyan mértékű elsajátítása, hogy a hallgatók képesek legyenek szakszövegeket fordítani és ezáltal azokat tanulmányaikban hasznosítani, továbbá – a finnugor szak elvégzésének egyik feltételeként – a nyelvből eredményes állami nyelvvizsgát tegyenek le.

Filológia. A hallgatókat elsősorban érdeklő finnugor néprajzi, történelmi, irodalmi kérdések megbeszélése figyelemfelkeltő célzatú tanári előadások során és szemináriumi dolgozatok elkészítése, kiértékelése révén.

A tudományszak nyelvészeti alapjai. A finnugrisztikai vizsgálódások áttekintése, tudománytörténeti alapismeretek. A finnugrisztika különböző ágainak kutatása (folk-lór, tárgyi néprajz, antropológia, irodalom, zene). Az őshazaelméletek áttekintése nyelvi adatokkal. Areális kapcsolatok, kölcsönzések. A szókincs megközelítése, az alapszókincs nagysága. Az onomatopoezis. Az alapnyelv kapcsolata más nyelvcsa-

ládokkal. A finnugor nyelvészeti források: etimológiai szótárak, folyóiratok, sorozatok, kézikönyvek. A nyelvészeti alapfogalmak, a finnugrisztika legfontosabb terminusai.

Hangtan, morfofonológia és lexika. Az alapnyelvi mássalhangzórendszer jellemzése. Az alapnyelvi orális és nazális zárhangok, affrikáták, réshangok, likvidák, mássalhangzó-kapcsolatok és leánynyelvi fejleményeik, a rokon nyelvi alakok és a kikövetkeztetett alapalakok ismeretével. Az első szótagi vokalizmuselméletek és azok értékelése. Az alapnyelvi morfémaák fonológiai szerkezete és a morfofonematikus alternációk.

Morfológia. Az alapnyelvi morfémaosztályok. Az esetrendszer, a számjelölés, a birtokos jelölése, a mód- és időjelölés, az igeragozás és a szóképzés az alapnyelvben és a leánynyelvekben. Ősi morfológiai szóösszetételi típusok a rokon nyelvekben.

Szintaxis. A történeti-összehasonlító mondattani kutatások célja és jogosultsága. Az alapnyelv főbb mondattani jellegzetességei. Az alapnyelvi szórend. A predikatív, a tárgyas, a határozós és a jelzős szerkezetek. A rokon nyelvek mondatértékű igeneves szerkezetei.

Általános nyelvészet. Az Általános Nyelvészeti Tanszék egyik kollégiumának (például Szociolingvisztika, Diakrónia, Nyelvfilozófia, A tudományszak története) felvétele vizsgakötelezettséggel.

A 2. és a 3. rokon nyelv. A szóban forgó finnugor (votják, cseremis, mordvin, észt, lapp) vagy szamojéd (jurák, szelkup, kamassz) nyelv rendszerének és ősi szókészletének megismertetése, elsősorban a tanár összegző előadásai, valamint különféle kresztomátiák szövegeinek fordítása és szerkezeti-etimológiai vizsgálata révén.

Őstörténet és történelem. Finnország, a Baltikum, Oroszország északkeleti és nyugat-szibériai területeinek múltja és jelene, a rokon népek őstörténetétől a legújabb kori történetükig.

Néprajz. Az anyagi és a szellemi néprajz alapjai. Az anyagi kultúrára vonatkozóan: a finnugor ősnépesség, illetve az onnan kiváló népcsoportok, a mai nyelvrokokok életmódja, gazdálkodása, települése, társadalomszervezete, építkezése, népi öltözködése, kereskedelme. A folklór témakörben: a világ teremtése, szent helyek, hitvilág, mitológia, áldozatok és szertartások, a sámánizmus, a medvekultusz.

Irodalom. Az obi-ugor, a permi, a volgai finnugor népek és a lappok írásbeliségének, irodalmának sajátosságai, és legnagyobb alkotóik életműve. A finn és az észt irodalom fejlődéstörténete, főbb korszakai, a legjelentősebb írók élete és munkássága.

Szakszöveg-olvasás. Német, orosz, esetleg angol nyelvű szakszövegek tanulmányozása révén a nyelvészeti szakszókincs elsajátíttatása. A záróvizsgára bocsátás feltételeként a hallgatóknak a finn mellett a német nyelvből is középfokú állami nyelvvizsgálattal kell rendelkezniük, és nagyon ajánlatos számukra az orosz nyelvvizsga megszerzése is.

Finn nyelvtörténet. A finnnségi (balti finn)elvek, illetőleg a közfinn nyelv kialakulása és fejlődése: hang-, alak- és mondattan. A finnnségiek őstörténete. Érintkezéseik más nyelvcsoporthal. A finnnségi népek írásbeliségének kialakulása.

A 2. és a 3. rokon nyelv története. Az egyik választott kisebb finnugor nyelv (votják, cseremis, mordvin, észt, lapp stb.) történeti fonológiájának, alaktanának, mondattanának, a szókészlet etimológiai rétegeinek áttekintése a legrégibb időktől a 20. század végéig. A nyelvtörténeti korszakok, a nyelvi újítások (innovációk) és az idegen hatások. Az írásbeliség és az irodalmi nyelv(ek) kialakulása.

Nyelvészeti speciális kollégium. A turkológia és a szlavisztika alapjai, valamint a finnugor–török és a finnugor–szláv nyelvi kapcsolatok kérdésköre. A finnugor nyelv-tudomány részletes története. Az elmúlt néhány év legjelentősebb finnugor nyelvészeti munkái.

Filológiai speciális kollégium. A mai finn és észt műveltség (irodalom, zene, építészet, film stb.) legjelentősebb személyiségei, irányzatai, tendenciái. A legújabb kulturális, társadalmi és egyéb sajátosságok, változások a kisebb rokon népek körében.

SZAKIRÁNYOK, SPECIALIZÁCIÓK

A féléves előkészítő és a kétéves (4 féléves) alapképzést követő kétéves (4 féléves) szakképzés második tanévében a hallgató megteszi az első lépéseket a szakmai önállóulás felé: 1) szakdolgozatának készítése, 2) szakmai gyakorlat végzése, 3) speciális kollégiumok hallgatása (általános nyelvészeti, turkológiai, szlavisztikai, illetőleg néprajzi, történelmi, irodalmi szakosodás stb.) révén. A specializálódás irányulhat tehát egyfelől a finnugrisztika valamelyik diszciplinájára, másfelől viszont az egyik rokon nép nyelvére és műveltségére. A nyelvészeti és egyéb szakmai programok a hallgatók érdeklődésének figyelembevételével alakítandók ki.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, VENDÉGEK

A szak, illetőleg a tanszék rendszeres kapcsolatokat tart fenn a belföldi felsőoktatási intézmények (az ELTE, valamint a Debreceni Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Szombathelyi Tanárképző Főiskola) finnugor / uralisztikai tanszékeivel, továbbá az MTA Nyelvtudományi Intézetén az uráli nyelvek osztályával.

A külföld vonatkozásában a finnországi (Helsinki, Turku, Jyväskylä), észtországi (Tartu, Tallinn), oroszországi (elsősorban Szentpétervár, Moszkva, Szaranszk, Joskar-Ola, Izsevszk), németországi (Göttinga, Hamburg), svédországi (Uppsala), norvégiai (Oslo), továbbá amerikai (Bloomington), kanadai (Vancouver) és japán (Oszaka) egyetemi, kutatóintézeti, illetve szakmai kapcsolatokat emeljük ki.

1993-ban a tanszéken látogatást tett Pertti Torstila finn nagykövet, és előadást tartott Finnország külpolitikájáról. 1997 novemberében Olli Pekka Heinonen, Finnország oktatási minisztere látogatta meg karunkat, és tanszékünknek több száz kötetből álló, értékes szakkönyvanyagot nyújtott át.

Az elmúlt évek során számos neves bel- és külföldi szakember tartott előadást a finnugor tanszéken. Hosszabb időt eddig ketten töltöttek egyetemünkön: 1995 tavaszán a magyar származású kanadai lappológus, Zita McRobbie-Utasi, 2000 tavaszán pedig a mordvin nyelvrokonaink nyelvét anyanyelveként beszélő oroszországi Raisza Sirmankina volt három-három hónapig a vendégünk. Mindketten az egyetemi campus egyik tanári lakásában laktak, és részt vettek tanszékünk oktató- és kutatómunkájában.

RENDEZVÉNYEK

1997. január 10–11-én egyetemünk Finnugor Tanszéke adott otthont a 7. Finnugor Szemináriumnak; ezen a szakmai eszmecserén a finnugrisztikának mintegy ötven hazai képviselője vett részt. 2000. március 2–3-án hozzátétőlegesen 25 kolléga jelenlétében került sor a Finn Lektor Konferenciára. – Ami a külföldi rendezvényeket illeti, Zaicz Gábor 1996 márciusában kétnapos szimpoziont szervezett és vezetett a finnországi Jyväskyläben, melynek témájaként az európai egyetemek finnugor tantervének – közöttük az öt hazai egyetem finnugor szakos programjának – egybevetése, a tanulmányok kölcsönös elismertetése, valamint többek között a tanárok és a diákok cseréjének lehetséges módozatai szerepeltek (bővebben lásd az észtországi *Linguistica Uralica* című folyóirat 32. kötetének 236–238. lapján olvasható német nyelvű szemlében).

1998 tavaszán négy hallgatónk és két oktatónk, 2000 tavaszán pedig tanszékünknek összesen öt képviselője kétnapos látogatást tett a Debreceni Egyetem síkfőkúti alkotóházába, és ott mindegyikük beszámolót tartott a finn és finnugor szakos diákoknak és tanáraiknak egy-egy általuk választott finnugor nyelvészeti, irodalmi, illetőleg folklórtémáról. A debreceni egyetem finnugor és magyar nyelvtudományi tanszékével fenntartott jó kapcsolat bizonyítékeként a debreceni Nyári Egyetemen Zaicz Gábor 1994 óta képviseli egyetemünket egy-egy finnugrisztikai és magyar nyelvességi-nyelvművelési témakörű előadásával. A Miskolci Egyetem magyar nyelvészeti tanszékének felkérésére tanszékünk a 2000. tavaszi szemeszterben segítséget nyújtott a miskolci magyar szakos hallgatók finnugrisztikai képzésében. – 1996 júliusában tanszékünk nyolctagú küldöttsége 15 napos ész- és finnországi tanulmányi kiránduláson vett részt a kari mikrobusz igénybevételével, Zaicz Gábor vezetésével.

OKTATÓK

CSÚCS SÁNDOR, VARGA JUDIT, ZAICZ GÁBOR

ÓRAADÓK

FEHÉRVÁRI GYÖZÖ, KEREZSI ÁGNES, TAMÁS ILDIKÓ

Összeállította: Zaicz Gábor

FRANCIA SZAK

A szak

indulása: 1995/96, I. szemeszter

akkreditációja: 2000

intézménye: Romanisztika Intézet, Francia Tanszék

OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

A francia szakos oktatás a hagyományos hármas alappilléren nyugszik: 1) Nyelvészet: leíró és történeti nyelvészet, 2) Irodalom: irodalomtörténet és irodalomelmélet, 3) Kulturális ismeretek az ország történelmének és a jelenkori társadalomnak a megismerése. Emellett a frankofón országok civilizációjának és irodalmának megismertetését is célul tűzzük ki, megfelelően strukturált speciális kollégiumok keretében. A műfordítási gyakorlatok hangsúlyozottan jelen vannak, s a tevékenység eredménye már számos kisebb publikációban látható. A tanszék keretein belül folyik a szakdidaktika oktatása is. A szabadon választott szemináriumok témája meglehetősen széleskörű, a már említetteken kívül például a következők szerepelnek: trubadúrköltészet, Simone Weil és Pilinszky János költészete, bevezetés a szövegnyelvészetbe, stb.

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

A Francia Tanszék fennállása óta elsősorban a katolikus egyetem bölcsészettudományi karának profiljához leginkább illeszkedő kutatási tevékenységbe fogott. Ezeket a kutatásokat a fiatal oktatók PhD fokozatuk megszerzése érdekében is folytatják, a lehetőségek szerint bevonva a tanszéken oktató neves óraadó tanárokat is. A kutatási beszámolók részben a Romanisztika Intézet folyóiratában, a *Verbumban* jelennek meg, részben egyéb kiadványokban. A főbb témák a középkortól a modern korig terjednek, irodalmi vonatkozásban a keresztény középkort a francia, illetve a provanszál elbeszélő költészet és próza formai jegyeinek vizsgálata képviseli (Majorossy Imre Gábor), a modern kort Simone Weil költeményeinek szöveggenetikai feldolgozása (Gutbrod Gizella). Kiegészül mindez egyrészt irodalomelméleti, másrészt komparatistikai vizsgálódásokkal, elsősorban Balzac munkásságával kapcsolatosan. (Martonyi Éva, *Balzac és a képzőművészet, Balzac regényeinek hatása a 19. és 20. századi magyar regényirodalomra* stb. A frankofónia területén is folynak kutatások, a maghrebi francia nyelvű regényirodalom kezdeteinek feldolgozásával Hardi Ferenc foglalkozik, a québeci irodalom modern korszakának feldolgozásával Martonyi Éva. Ádám Anikó a romantikus esztétikán belül a gótika és az építészet kapcsolatait kutatja. A nyelvészet területén az önéletírás lingvisztikai vonatkozásainak feldolgozása érdekes határterületen áll a nyelvészeti és az irodalmi kutatások között (Bors Edit).

PERSPEKTÍVÁK, SPECIALIZÁCIÓK ÉS VÁLASZTÉKBŐVÍTÉS

Kanada (Québec)-Központ. Az országban elsőként és egyedülállóan két tanszék égisze alatt alakult meg. Kanada kétnyelvű ország lévén, az angol-kanadai kultúra és irodalom az angol tanszék közreműködésével, a francia kanadai pedig a francia tanszék közreműködésével szervezi a Központ oktatási és egyéb kapcsolatteremtő tevékenységeit. Dokumentációs központként is működik, bár e téren még komoly fejlesztésre szorul. Az oktatásban helyi szakemberek és hazai, valamint külföldi vendégoktatók egyaránt részt vesznek. Célunk a diplomában is tükröződő specializáció felé való törekvés, továbbá komoly oktatási és kutatási kapcsolatok kiépítése kanadai egyetemekkel. Mindebben nagy segítségünkre voltak a kanadai közép-európai program keretében küldött gyakornokok, David Kukurin és Rachel Pulfer. Vendégeink közül említésre méltók a következők: Gilles Dorion, Danielle Fournier, Jacques Lacoursière. A Központ létrehozásához komoly segítséget kaptunk Kanada nagykövetségétől, Susan Cartwright nagykövet asszonytól és Albert Galpin első titkártól.

Wallónia-Brüsszel (Belgium) Egyetemi Központ. Részben a belgiumi francia közösség külügyi központja (CGRI), részben a Louvain-la-Neuve-i Katolikus egyetemmel való együttműködéssel jött létre. A Központ elsődleges célja, hogy a régióra vonatkozó dokumentációs centrumként működjön, továbbá az, hogy színvonalas vendégelőadásokat fogadjon, és pedig nem kizárólag irodalmi tárgykörben. Az előkészítésben és a működtetésben nagy szerepet játszott belga részről Marc Quaghebeur, magyar részről Lackfi O. János. A hallgatók részben a műfordítási tevékenységbe kapcsolódhatnak be, részben rövidebb tanulmányutakat tehetnek például szakdolgozatuk témájában való tájékozódás, kapcsolatfelvétel céljából.

Romanisztikai Audiovizuális Központ. A Francia Nagykövetség kulturális osztályától kapott anyagi segítség képezi e Központ alapját. A parabolaantenna és megfelelő technikai berendezések beszerzésével lehetővé válik a francia, illetve egyéb neolatín nyelvű tévéadások felvétele, ami az oktatásban akár nyelvi órák keretében, akár egyénileg pedagógiaiilag jól hasznosítható.

ETK – Francia Intézet. A jövőben céltudatosabban készítjük fel hallgatóinkat az Európai Tanulmányokra, lehetővé téve számukra mint továbbképzési lehetőséget a Karunkon működő ETK szakirányú továbbképzésén való részvételt. Véltetően a jövő Európa-szakértői számára jól hasznosítható lesz a biztos francia nyelvtudás.

LÁTOGATÁSOK, VENDÉGELOADÓK, KÜLKAPCSOLATOK

Jacqueline de Brissac francia teológusnő három előadásból álló konferenciasorozatot tartott Szent Ágostonról, Dávid királyról és Ábrahámról, francia illetve angol nyelven. A kapcsolat azonban szélesedett, mivel Jacqueline, Duchesse de Brissac „au pair”-ként meghívott néhány hallgatónkat franciaországi nyári tartózkodásra, lehetővé téve a nyelvtanfolyamon való részvételüket is.

Yves Girard professzor a genfi egyetemről látogatott hozzánk, és Molière-ről tartott előadást.

Jean-Luc Outers neves belga író előadást tartott saját írói munkásságáról, és neki köszönhetjük, hogy a wallon közösség kulturális minisztériuma rendszeresen küld számunkra belga kiadványokat.

André Lorant Professzor a Paris-XIII, Université de Créteil komparatistikai tanszékén oktat, nálunk André Gide fiatalkori műveiről tartott előadást.

Gilles Dorion a québeci Laval egyetem emeritus professzora előadásában áttekintést adott a kanadai francia irodalom mintegy száz éves történetéről.

Nagy esemény volt a lyoni katolikus egyetem tanárainak és diákjainak látogatása. *La dimension sacrée dans l'interprétation des textes littéraires* címmel Jean-Pierre Gerfaud professzor és dékán, valamint Jean-Paul Tourvel professzor számolt be kutatási eredményeikről és a kísérlet pedagógiai hasznosíthatóságáról.

A svájci francia nyelvű irodalomról Alain Bagnoud tartott előadást 1998-ban.

Hardi Gilbert Gábor O. Cist., az University of Dallas volt professzora és dékánja, aki jelenleg a zirci Szent Bernát Hittudományi Főiskolán tevékenykedik, érdekes filozófiai és teológiai problémákról beszélt.

Petr Kylousek Brno-ban tanít a francia tanszéken, s mivel szintén a frankofónia iránt érdeklődik, a belgiumi francia nyelvű irodalomról tartott előadást.

Marc Quaghebeur, aki a belgiumi francia nyelvű irodalom egyik legszínesebb egyénisége, 1998-ban tartott nálunk több előadást is.

Jeannine Burny Maurice Carême belga költő hagyatékának gondozója bevezette a hallgatókat e nálunk kevésbé ismert költő világába.

Danielle Fournier québeci író nő egy hónapot tartózkodott nálunk. Ez alatt nemcsak előadássorozatot tartott, hanem felkészítette hallgatóinkat a genovai egyetemen rendezett nemzetközi tudományos konferenciára is. Ezen a konferencián három hallgatónk vett részt, meglehetősen sikerrel.

Sylvia Shreiber, a nizzai egyetem tanára, nálunk a nyelvoktatás módszertani kérdéseiről beszélt.

Jacques Lacoursière québeci történész, számos tudós könyv és népszerűsítő tévésorozat szerzője, érdekes szempontokkal gazdagította ismereteinket Québec történetéről.

Emellett természetesen számos magyar egyetemi oktató is tartott egy-egy előadást nálunk.

A Magyarországra akkreditált diplomáciai testületek tagjai közül a következő személyek látogattak el hozzánk: Francois Nicoullod francia nagykövet, Henri Lebreton kulturális tanácsos, Patrick Prévost és Laurent Croset az oktatási és technikai együttműködési iroda vezetői, Susan Cartwright kanadai nagykövet asszony, Guy Archambault és Albert Galpin kultúratanácsosok, Michel Carlier belgiumi nagykövet, Gianfranco Verderame olasz nagykövet.

Elsőként a Lyoni Katolikus Egyetemen sikerült felvennünk a kapcsolatot.

Nyári egyetemükön évente négy-öt diákunk és egy-egy oktatónk vesz részt.

Egy-egy szemeszterre már sikerült kiküldelnünk hallgatóinkat, úgy, hogy az ott elévezett kurzusokat beszámítottuk itthoni tanulmányaikba.

Valószínűleg lehetőségünk lesz közös kutatási projektek realizálására is, „Az irodalmi szövegek szakrális dimenzióinak feltárása” címmel.

Egy diákunk a luxemburgi egyetemen végzett el egy tanévet.

Jelenleg kapcsolatokat építünk ki a Louvaini Katolikus Egyetem francia tanszékeivel, tanár- és diákcsera céljából. Főként nyelvészeti kutatásaik lehetnek számunkra hasznosak, a lexikográfia terén. Binon professzor elfogadta meghívásunkat, amelyre a budapesti Francia Intézet segítségével kerítünk sort, remélhetőleg a közeljövőben.

Továbbá a Louvain-la-Neuve-i katolikus egyetemen is folynak tárgyalások, amely egyetemen nemcsak a nálunk létesülő Wallónia–Brüsszel–Központ keretein belül, hanem az Európai Tanulmányok Központja keretein belül is szándékunk különféle együttműködési formákat kialakítani. Ez utóbbi főként a posztgraduális oktatásban való részvételre ad lehetőséget.

A Bordeaux-III egyetemen Erasmus kapcsolatot építettünk ki, amelynek első lépése a jövő tanévben realizálódik.

RENDEZVÉNYEK

Kirándulást szerveztünk Pannonhalmára az apátság ezer éves történetét bemutató jubileumi kiállításra.

Évente legalább egyszer francia szakestet rendeztünk.

Fogadtuk a lyoni oktatókat és diákokat, mely alkalommal koncertet, kulturális műsort, városnézést, kirándulásokat, ismerkedési esetet szerveztünk.

A következő kiállításokat rendeztük meg:

Elhoztuk a Petőfi Irodalmi Múzeum, a *Légendes* c. franciaországi folyóirat, továbbá a Károlyi József Alapítvány közös gondozásában létrehozott kiállítást, melynek címe „Az európai öntudat írói”.

Fénykéпкиállítás rendeztünk hallgatói kezdeményezésre a burgundiai tanulmányútról (Toma Vanda hallgatónk összeállításában).

A Kanada-Központ megnyitója alkalmával kisebb tudományos konferenciát szerveztünk a kanadai angol és francia nyelvű novellairodalom témaköréből, egy magyar nyelvű antológia megjelenetése céljából.

Inuit (eszkimó) művészek bemutatkozását tettük lehetővé a Kanada-Központban (ősi táncok és zene, rajzművészeti bemutató).

A magyarországi francia tanszékek éves találkozójának egy részét tavaly Piliscsabán tartottuk. Mintegy ötven résztvevő tekintette meg a campust és az ETK-t. A konferencia témája egyébként az Európai Tanulmányi Központok és a francia tanszékek együttműködési lehetőségeinek és perspektíváinak megbeszélése volt.

KÖNYVTÁR

A francia nyelvű könyvek törzsanyagára egy Tempus-projekt keretében számunkra juttatott vásárlási keret segítségével tettünk szert. Így a legfontosabb kötelező olvasmányok helyben rendelkezésünkre állnak.

Nemrégiben megvásárolta a Kari Központi Könyvtár Süpek Ottó hagyatékát, amely főként a francia középkori szakirodalmat tartalmazza, s későbbi kutatások számára nyújt jó lehetőséget.

Rendszeres adományok formájában a következő forrásokból gyarapodik könyvtárunk:

- a budapesti Francia Követség Kulturális Osztályától kapott hitelkeretek szakfolyóiratok előfizetésére és könyvvásárlásra nyújtanak lehetőséget,
- a budapesti Francia Intézetben működő Könyv- és Médiatár kislejtezett többletanyagából már több alkalommal részesedtünk,
- a kanadai kormány európai kulturális programja alapján juttatott keretből vásárlásokat eszközöltünk,
- a belgiumi francia közösségtől rendszeresen kapunk könyvküldeményeket.

OKTATÓK

BORS EDIT, BOTOS MÁTÉ, GUTBROD GIZELLA, HARDI FERENC, KASSAI ILONA, KELEMEN TIBORNÉ, KISS SÁNDOR, KOVÁCS ILONA, MAJOROSSY IMRE, MARTONYI ÉVA, PÉTER ZSUZSA, RUBOVSKY RITA, STÉPHANIE SIWIASZCZYK (lektor), SYLVIE PASQUET, (lektor)

ÓRAADÓK

ÁDÁM ANIKÓ, LYDIA ADAMS, CSÜRY ISTVÁN, LACKFI O. JÁNOS, LÁSZLÓ TIMEA, MARY MARTINE, PALÁGYI TIVADAR, SEPSI ENIKŐ, SUJTÓ LÁSZLÓ, SZABÓ MAGDA, SZILÁGYI KATALIN

Összeállította: Martonyi Éva

HEBRAISZTIKA SZAK

A szak

indulása: 1994/95, I. szemeszter

akkreditációja: 1997

intézménye: Orientalisztika Intézet, Hebraisztika Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, CÉLKITŰZÉSEI

Jó nyelvi és filológiai alappal és megfelelő szakirányú ismeretekkel rendelkező szakemberek képzése a héber nyelvészet, történelem és irodalom területén. A végzett szakemberektől megkövetelhető szakmai kompetencia: nyelvismeret (klasszikus és modern héber, görög, latin és egy másik sémi nyelv közepes ismerete), tárgyi ismeretek a zsidóság ókori, középkori és modern történetére és kultúrájára vonatkozólag, az ezekkel kapcsolatos szakirodalom ismerete és a felmerülő problémák megítélésének képessége.

A szak oktatásában a perzsa–hellénisztikus kori, a késő-ókori patrisztikus és rabbinikus irodalmak, valamint a középkori zsidó–arab irodalom és vallástörténet állnak. Az általános képzés mellett a megfelelő előképzettségű (például másik szakján görög vagy arab tanulmányokat folytató) hallgató elmélyítheti tanulmányait az említett területeken. Célunk, hogy az említett szakterületeken a jövőben egy akkreditálandó orientalisztikai és ókortudományi program keretében doktori képzést is nyújthassunk. Az 1999/2000. tanévtől kezdve a tanszék az ELTE Egyiptológia Tanszékével közösen hároméves vallástörténeti programban vesz részt a FEPP (Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázat) keretében. A program címe: Vallástörténet a hellénisztikus és római korban. A programban hirdetett órákat a résztvevő intézmények tanegységekként ismerik el diákjaik számára. A szak hallgatói ezenkívül kapcsolódhatnak az első szigorlat után az ELTE három éves jiddis programjához is.

A szak nem kívánja a Magyarországon másutt már megindult képzés felépítését és tanrendjét reprodukálni, hanem saját arculat kialakítására törekszik. Ezt egyrészt az egyetem katolikus jellege határozza meg, ahol kiemelt szerepe van a bibliai hagyomány kutatásának, a Biblia nyelvei, irodalma, történeti és kulturális háttere, valamint a bibliai hagyomány továbbélése kutatásának és oktatásának. Ezért a képzésben hangsúlyozott szerepe van a klasszikus tudás (bibliai héber nyelv, a Biblia irodalma, az ókori Kelet története és művelődéstörténete) megszerzésének. Ugyancsak kiemelt hely illeti meg más klasszikus sémi nyelvek oktatását, a hellénisztikus korban döntő jelentőségű göröggel együtt.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Első szakasz (2 éves oktatási szakasz):

- Ókori és középkori forrásismeret (4 félév, heti 2 óra elmélet)
- Történelem, vallástörténet (4 félév, heti 2 óra elmélet)
- Nyelv (héber nyelvtan) (3 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Nyelv (arámi nyelvtan) (1 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Ószövetségi fonások (4 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Szövegolvasás (héber) (4 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Egyéb (ivrit) (4 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- A képzési szakasz lezárása: alapvizsga (1. szigorlat)

Második szakasz (2 éves oktatási szakasz):

- Középkori és újkori forrásismeret (4 félév, heti 2 óra elmélet)
- Történelem és művelődéstörténet (4 félév, heti 2 óra elmélet)
- Nyelv (arámi) (2 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Ószövetségi források (4 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Szövegolvasás (rabbinikus és középkori szövegek) (4 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Egyéb (görög nyelv) (2 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Egyéb (rabbinikus szövegek) (2 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- A képzési szakasz lezárása: szakvizsga (2. szigorlat)

Harmadik szakasz (1 éves oktatási szakasz):

- Történelem és művelődéstörténet (liturgia) (2 félév, heti 2 óra elmélet)
- Forrásolvasás (szabadon választott szövegek) (2 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- Egyéb (forrásolvasás a specializáció nyelvének szövegeiből) (2 félév, heti 2 óra gyakorlat)
- A képzési szakasz lezárása: záróvizsga

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Forrásismeret. Az ókori, középkori és újkori héber nyelvű irodalom legfontosabb forrásainak és az azokkal kapcsolatos problémák (műfajok, datálás, a szóbeli és írásbeli hagyomány kapcsolatai) megismertetése, előadások formájában Ezen belül külön forráscsoportot képez az Ószövetség, különleges problémáival, a műfaji sokféleség és a hagyományozás sajátosságai miatt. Ezek egyben általános filológiai problémák is. A tantárgy oktatásában kiemelt szerepet kapnak a holt-tengeri tekercsek mint a legrégebbi ismert ókori kéziratok.

Történelem, vallástörténet. Bevezetés az ókori Kelet anyagi kultúrájába és történelmébe. Ismertetés az ókori Kelet sémi népeinek nyelveiről, műveltségéről és irodalmáról. Az ókori Izrael és a világbirodalmakban illetve diaszporában élő zsidóság története és vallástörténete.

Nyelv 1. A bibliai héber nyelv írása és nyelvtana. Alaktan és mondattan.

Nyelv 2. A bibliai arámi alak- és mondattana. Arámi dialektusok, az arámi nyelv történeti formái.

Egyéb nyelv 1. A modern beszélt héber nyelv (*ivrit*) mondat- és alaktana, szókincese. Modern héber szövegek olvasása.

Egyéb nyelv 2. A klasszikus görög nyelv alak- és mondattana. Görög szövegek olvasása.

Forrásolvasás (őszövétségi). Válogatott őszövétségi szövegek olvasása és nyelvi elemzése (a későbbiekben a történeti és kulturális háttér elemzésével együtt).

Forrásolvasás. Nem őszövétségi héber szövegek olvasása, nyelvtani és tartalmi elemzése. Ókori feliratok és kézíratszövegek paleográfiája.

TUDOMÁNYOS MUNKA

A szak oktatása és a szakon folyó kutatás korszerű szakirodalom segítségével folyik. A szükséges szakirodalom, szövegkiadások, szótárak, lexikonok, feldolgozások megtalálhatók a szak könyvtárában. A szak fennállása óta két kutatási OTKA-pályázatot nyert. Az első pályázatban elkészült a holt-tengeri tekercsek körébe tartozó qumráni szövegek magyar fordítása, Fröhlich Ida munkájaként. Az első kiadás (478 oldal) 1998-ban, a második kiadás (560 oldal) 2000-ben jelent meg. A fordítás oktatási célra, szöveggyűjteményként használható. Ugyancsak elkészült az előbbi szerzőtől a qumráni szövegek exegetikai módszereit tárgyaló könyv kézírata is (*Exegézis a qumráni szövegekben*). A 2000-től induló második pályázat keretében, Dobos Károly és Fröhlich Ida közreműködésével apokrif (a bibliai kánonba be nem került) szövegek fordítása és elemzése folyik. A fordítások héber, arámi, illetve etióp, ósláv és latin nyelvekből folyik. Buzási Gábor és Dobos Károly a leuveni Katholieke Universiteit illetve az ELTE PhD-kurszusainak keretében készítik dolgozataikat a késő-ókori vallási jelenségek illetve a sémi filológia köréből.

Saját kiadványok: *Studia Orientalia* (a PPKE BTK Orientalisztikai Intézetének kiadványai). Megjelenik: alkalmanként. Eddig megjelent kötete Fröhlich Ida fordításában és előszavával: *A qumráni szövegek magyarul* (Studia Orientalia 1) Piliscsaba 1998. (2. kiadása: Piliscsaba–Budapest 2000.)

KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, RENDEZVÉNYEK

Jeruzsálemi Héber Egyetem, Orion Center. Részvétel az Orion Center által rendezett éves szimpóziumokon.

Universiteit Utrecht, hallgatói és tanári mobilitás a PPKE BTK ERASMUS programjának keretében.

Katholieke Universiteit, Leuven, részvétel PhD-programban.

„Jeruzsálem, három világvallás városa”. Fénykép és gyermekrajz kiállítás az Egyetem piliscsabai campusán, 1997. május.

Vermes Géza (prof. emeritus Wolfson College Oxford) szemináriumai az egyetem campusán 1996. szeptemberében a holt-tengeri tekercsek irodalmának köréből.

Pieter van der Horst, az Utrechti Egyetem professzora, 1999. március, 1 hét. Előadások és szemináriumok a görög nyelvű hellénisztikus zsidó irodalom köréből.

Magen Broshi, az Israel Museum curator emeritusa, 1999. április. Előadás a holt-tengeri tekercsek régészetéről.

Ferdinand Dexinger, az Universität Wien professzora, 1999. november. Előadások a szamaritánusokról.

Gunther Stemberger, az Universität Wien professzora, 1999. december. Előadások a rabbinikus irodalom köréből.

Az 1998/99-es tanévben rendszeres havi összejövetelek voltak a hebraisztikai és arab szak hallgatóinak részvételével, amelyeken egy-egy, a diákok által meghívott magyarországi előadó tartott előadást és ismertetést kutatásairól: Ormos István, ELTE Arab Tanszék, Varga Péter, ELTE Jiddis Program-PPKE, Voigt Vilmos, ELTE Folklore Tanszék, Kőszeghy Miklós, KGRE Ókori történelem, Nyitrai István, ELTE Iranisztika.

A meghívottak között szerepeltek a PPKE oktatói és felsőbb éves diákjai is: Tüske László, Sárközi Miklós, Magyar Balázs.

OKTATÓK

BALOGH KATALIN, BUZÁSI GÁBOR, DOBOS KÁROLY, FRÖHLICH IDA

ÓRAADÓK

JUTTA HAUSMANN, KELEMEN KATALIN, KORMOS SZILVIA, KÖVÉR ANDRÁS, SCHWEITZER GÁBOR

Összeállította: Fröhlich Ida

KOMMUNIKÁCIÓ SZAK

A szak

indulása: 1995/96, II. szemeszter

akkreditációja: 1996

intézménye: Kommunikáció Intézet

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A KÉPZÉS CÉLJA

A kommunikáció szak előzménye az úgynevezett Hírközlés szak volt, amely elsősorban az újságíró képzést tűzte ki céljául, és csak egy kisebb csoport szakosodott rádiós- és televíziós szerkesztői munkára. A specializálódás a harmadik és negyedik évfolyamon történt. A szak létrehozását a tömegkommunikáció iránti társadalmi igény egyre növekvő mértéke indokolta. Ez az igény a PPKE szempontjából főként úgy jelentkezett, hogy a tömegkommunikáció és általában a kommunikáció területén olyan szakemberek nevelődjenek, akik e területen is képesek lesznek a keresztény és humánus értékek magas szakmai szinten való képviselésére.

A szak célja, hogy általános – történeti és elméleti – műveltséget, valamint a média minden vonatkozásában magas szintű szakmai ismereteket nyújtson; áttekintést adjon az interperszonális és társadalmi, (közéleti) kommunikáció formáiról és intézményeiről; felkészítsen az interperszonális és társadalmi kommunikáció tudományos vizsgálatára; előkészítsen a társadalmi (közéleti) kommunikáció intézményeiben (sajtó, rádió, televízió stb.) a kommunikációs tevékenység végzésére.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Első oktatási szakasz: alapozó kommunikációs képzés (I–IV. szemeszter):

Nyelv és kommunikáció (nyelvtudomány, szemantika, stilisztika, vizuális nyelv)
Művelődéstörténet (egyetemes és magyar)

Kommunikációelmélet (személyiség és társadalomlélektanra épülő kommunikációs alapismeretek)

Az alapképzést mindhárom tantárgycsoportból szigorlat zárja.

Második oktatási szakasz: orientációs szakasz (V. szemeszter):

Ebben a félévben a hallgatók – az egyes szakirányok későbbi képzési tervéhez igazodó – a specializálódást megkönnyítő előadásokat és szemináriumokat kötelesek felvenni.

Harmadik oktatási szakasz: szakirányú képzés (VI–X. szemeszter):

Választható szakirányok:

hagyományos (írott) sajtó

rádió
film-és televízió
dokumentáció
közéleti kommunikáció és PR
kommunikáció szakos tanár (A szakirány terveink szerint a 2000/2001-es tanévtől indul.)

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Nyelv és kommunikáció – Művelődéstörténet – Vizuális nyelv – Bevezetés a kommunikációelméletbe – Nyelvi viselkedés (kommunikáció és személyiség) – Időszerű nyelvhelyességi kérdések – A magyar film és színház kapcsolatai 1931–1944 között – Zene és értékrend – Programozási ismeretek – Szövegszerkesztés – Fotoelmélet és gyakorlat – Retorika – Nyilvánosság és kommunikáció – Kommunikációs technológiák – Bevezetés a közéleti kommunikációba – Műfajelmélet – Beszédgyakorlatok – Zene és kommunikáció – Irányzatok a 20. századi képzőművészetben – Szellemi alkotások joga – Sajtótörténet – Keresztény világnézetű sajtó – Publicisztika – Egyházi sajtó – Külpolitikai sajtó – Hírszerkesztés – Zenei szerkesztés – Műsorszerkesztés – Multimédia – Zene és vizualitás – Napjaink filmművészete – Régiók közti kommunikáció – Modern kori sajtó – Nyelvi divathullámok az ezredvégen – Fellini filmrendező szeminárium – Rádiótechnika és rendezés – Kommunikációkutatás módszertana – Filmszociológia – Tartalomelemzés – Művelődésszociológia – Dramaturgia és gyakorlat – Közösségi rádiózás módszertana – Logikai érveléstechnika – Politikai publicisztika – Filmműfajok

OKTATÓK

KISS MIHÁLY, KÓKAY GYÖRGY, H. TÓTH TIBOR

ÓRAADÓK

ANTAL ZSOLT, ARATÓ GYÖRGY, BETHLENFALVY GÁBOR, BIKÁCSY GERGELY, BÍRÓ ÁGNES, BÖLCSKEY JÁNOS, CSÉVE MAGDOLNA, CSONTOS JÁNOS, DÉR ANDRÁS, FEJÉRVÁRI SÁNDOR, GÁLFI MELINDA, GEREKEN FERENC, HORVÁTH TIBOR, HORVÁTH Z. GERGELY, JELENITS ISTVÁN, JUHÁSZ JUDIT, KARCSAI KULCSÁR ISTVÁN, KATONA TERÉZIA, KÖVESDY ZSUZSA, LÉGÁR PIROSKA, LOVAS ISTVÁN, MÁDL ANDRÁS, MARINOVICS ENDRE, MIKLÓS GYÖRGY, MÓSER ZOLTÁN, MUCSÁNYI JÁNOS, OLÁH MIKLÓS, ORMAI LÓRÁNT, OSZTOVITS ÁGNES, PÉTER ÁGNES, PIETSCH LAJOS, ROSDY PÁL, ROSDY TAMÁS, RUDAN PÁL, SPEIDL ZOLTÁN, SZABÓ KÁLMÁN, SZATHMÁRI ISTVÁN, SZEGEDI MÁRTON, SZENDRŐI SÁNDOR, SZILÁGYI ERZSÉBET, SZÜTS LÁSZLÓ, TÓTH PÁL, VADÁSZ ÁGNES, WACHA IMRE, ZENTAI ISTVÁN

Összeállította: Balatoni Kinga Cecília, Kiss Mihály

LATIN SZAK

A szak

indulása: 1992/93, I. szemeszter

akkreditációja: 1992

intézménye: Ókortudományi Intézet, Latin Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A SZAK CÉLKITŰZÉSEI

Minden egyetemi bölcsészkaron elengedhetetlen föltétel a latin szak megléte. Egyrészt indokolja ezt a történelmi hagyomány, amennyiben a bölcsészkarok a *Collegium trium linguarum* intézményéből fejlődtek ki, másrészt indokolja a római irodalomnak, történelemnek, a római jognak és tudományoknak az önálló tanulmányozásra méltó súlya, harmadrészt pedig az a körülmény, hogy a latin nélkülözhetetlen a történelem, a művészettörténet, a filozófia stb. tanulmányozása során.

A Kar tehát mindjárt az indulás évében megindította a klasszikus stúdiumok első lépcsőjeként a latin szakot.

A szak képzésében nagy figyelmet fordít a klasszikus nyelvi normák elsajátításának, ezért az első két évben (az alapképzés szakaszában) a tananyag kiemelkedő szerepet szán Caesar és Cicero műveinek. Caesar az a szerző, akit olvasva a hallgató először juthat el ahhoz az érzéshez, hogy szótár nélkül tud latin szöveget olvasni. A Cicerónak szánt három félév pedig be akarja mutatni Cicerót a szónokot (*De coniuratione Catilinae*, *De imperio Gnaei Pompei*), a filozófust (*De finibus bonorum et malorum*) és az államférfit (*De re publica*).

A többi szövegolvasási óra szeretne képet adni a római irodalomról, történetíróról, költőkről és drámaírókról. Ezt egészítik ki az irodalomtörténeti, nyelvészeti, művészettörténeti és régészeti előadások.

Sajátossága a szaknak az, hogy külön figyelmet szentel a rétorikának és a későbbi korok egyházi szerzőinek is.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Alapképzési szakasz:

L 101 Caesar: *De bello civili* 2 óra

L 102 Caesar: *De bello civili*, szemelvények a *De bello Gallico*-ból 2 óra

L 103 Cicero: *In Catilinam I*; *De imperio G. Pompei* 2 óra

L 104 Cicero: *De finibus bonorum et malorum*, 3–4. könyv 2 óra

L 105 Latin nyelvtan 1 óra

L 106 Latin nyelvtan 1 óra

L 107 Latin stílusgyakorlat 1 óra

L 108 Latin stílusgyakorlat 1 óra

L 109 Görög nyelv 4 óra

L 110 Görög nyelv 4 óra

Alapvizsga. A vizsga anyaga az összes elolvasott auctor, a tanult anyag görög nyelvből, a görög filozófia története.

L 111 Cicero: De re publica 2 óra

L 112 Catullus: Opera omnia, szemelvények Tibullus és Propertius költeményeiből 2 óra

L 113 Ovidius: Fasti, részletek a Metamorphoses-ből 2 óra

L 114 Plautus: Miles gloriosus; Terentius: Adelphoe 2 óra

L 115 Görög nyelv 2 óra

L 116 Latin nyelvtan 1 óra

L 117 Latin nyelvtan 1 óra

L 118 Bevezetés az ókortudományba 2 óra

L 119 Latin stílusgyakorlat 1 óra

L 120 Latin stílusgyakorlat 1 óra

Szigorlat: Írásbeli: Fordítás magyarról latinra és ismeretlen latin szöveg fordítása magyarra; Szóbeli: Összes olvasott auctor; Görög nyelvi záróvizsga.

Szakképzési szakasz:

L 121 Tacitus: Agricola; Annales I–II. 2 óra

L 122 Vergilius: Aeneis 2 óra

L 123 Vergilius: Aeneis 2 óra

L 124 Vergilius: Georgica 2 óra

L 125 Horatius: Összes művei 2 óra

L 126 Horatius: összes művei 2 óra

L 127 Lucretius: De rerum natura 2 óra

L 128 Livius: Ab urbe condita 2 óra

L 129 Latin szatíra- és epigramma költészet: Juvenalis, Martialis, Persius 2 óra

L 130 Görög történelem 2 óra előadás

L 131 Római történelem 2 óra előadás

L 132 Görög irodalomtörténet 2 óra előadás

L 133 Római irodalomtörténet 2 óra előadás

L 134 Római irodalomtörténet 2 óra előadás

L 135 Bevezetés az indoeurópai nyelvtudományba 2 óra előadás

L 136 Latin nyelvtörténet 2 óra előadás

L 137 Stílusgyakorlat 1 óra

L 138 Stílusgyakorlat 1 óra

L 139 Stílusgyakorlat 1 óra

L 140 Rétorika 2 óra előadás

L 141 A classica philologia története 1 óra előadás

L 142 Antik régészet és művészettörténet 2 óra előadás

L 143 Római jog- és intézménytörténet 2 óra előadás

L 144 Szeminárium 1 óra

L 145 Szeminárium 1 óra

L 146 Szeminárium 1 óra

L 147 A latin tanításának módszertana 2 óra

Szigorlat. Írásbeli része: egy magadott irodalmi témáról latin nyelvű dolgozat írása. Szóbeli: a III. és a IV. év összes auctora, nyelvészet, ókori irodalomtörténet, ókori történelem, régészet, intézménytörténet.

Továbbképzési szakasz:

L 148 Szt. Ágoston: De civitate Dei 2 óra

L 149 Lactantius és Ambrosius 2 óra

L 150 Patrisztikai szeminárium 2 óra

L 151 Patrisztikai szeminárium 2 óra

L 152 Szakdolgozati szeminárium 2 óra

L 153 Szakdolgozati szeminárium 2 óra

A képzés egyéves alapozó évfolyammal kezdődik. Ennek végén a szűrővizsgán dől el, hogy ki folytathatja tovább tanulmányait és ki nem. Ez a félév a prózai szövegek olvasási készségét akarja megeremteni.

Ezt követően a második év részben ezt a képességet akarja tovább fejleszteni, de ugyanakkor kitekintést ad egyéb műfajok irányába is. Az első szigorlat jelenti azt, hogy a latin alapképzettséget a hallgatók elsajátították.

A harmadik és negyedik év adja meg a szakképzettséget, meglehetősen nagy óraszámban. Ennek során el kell olvasni a római irodalom minden jelentős szövegét, meg kell szerezni az alapvető ismereteket mind az indoeurópai, mind a latin nyelvészetből, történelemből, irodalomból, régészetből, művészettörténetből, intézménytörténetből, amelyre a szakma művelése során bárkinek szüksége lehet.

A szakma művelésére való képességet méri a második szigorlat.

Az ötödik év célja betekintést adni a keresztény latin irodalomba, illetve elkészíteni a szakdolgozatot.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A szak tanárai más magyar egyetemeken is tartanak doktori programok keretében kurzusokat. Szepessy Tibor Szegeden, Maróth Miklós Debrecenben szokott PhD-hallgatókkal foglalkozni.

Mindkét egyetemen közös pályázatokon is indul latin és görög szakunk.

A szak 1999 szeptemberében megtartotta első nemzetközi kongresszusát. Ennek tanulmánykötete kiadás alatt van.

A konferencián előadott olyan tanárunk is, aki tanulmányait 1992-ben nálunk kezdte meg, majd végzés után tanárunk lett.

OKTATÓK

MARÓTH MIKLÓS, PATAKI ELVIRA, SZEPESSY TIBOR, TAKÁCS LÁSZLÓ, TÓTH ANNA
JUDIT

Összeállította: Maróth Miklós

LENGYEL SZAK

A szak

indulása: 1995/96, I. szemeszter

akkreditációja: 2001

intézménye: Szlavisztika–Közép-Európa Intézet, Lengyel Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI ÉS CÉLKITŰZÉSEI

A szláv és a velük szoros kölcsönhatásban élő és változó más közép-európai kultúrák sokoldalú megismertetése s e kultúrák összehasonlító vizsgálata olyan újfajta megközelítést kínál, amely egyre inkább megfelel a hazánkban lezajlott társadalmi és gazdasági változások által diktált hallgatói elvárásoknak. A magyar kultúra európai integrációjára csak úgy van esély, ha az egész közép-európai örökség képviselőjeként, annak integráns részeként lépünk fel. Egyetemünk Szlavisztika–Közép-Európa Intézetében működő szlovák és cseh szak mellett a lengyel szak létesítése ennek az egyre konkrétabban jelentkező igénynek kíván eleget tenni, különös tekintettel arra, hogy egy katolikus egyetemen nehezen képzelhető el szlavisztikai műhely lengyel szak nélkül.

A magyar miniszterelnök 1998. augusztus 24-i lengyelországi, a lengyel miniszterelnök október 22-i magyarországi látogatásán aláhúzták, hogy a magyar–lengyel kapcsolatoknak az Európához való csatlakozásban is stratégiai jelentőséget tulajdonítanak. A két ország közötti kapcsolatot a gyakorlati élet minden területén magasabb szintre kívánják emelni. A lengyel fél elégedetten nyugtázhatta, hogy néhány éve Lengyelországban megalakult a harmadik, ezúttal kifejezetten művelődéstörténeti beállítottságú magyar tanszék (a poznańi Mickiewicz Egyetemen), ezzel azt is jelezve, hogy szívesen vennék, ha a növekvő új típusú igényeknek megfelelően Magyarországon is alakulna egy újabb lengyel tanszék. A magyar fél ennek támogatására ígéretet tett.

Magyarországon jelenleg mintegy 1500 lengyel–magyar vegyesvállalat működik. Ezeknek szükségük van magyar és lengyel, valamint nyugati nyelvet ismerő diplomásokra mind az üzleti, mind a kulturális, mind a turisztikai szférában. Emiatt kifejezetten előnyös, ha például valaki lengyel vagy cseh szakon végez. Ugyanígy a magyar közéletben egyre nagyobb szükség van jól képzett lengyel tolmácsokra és fordítókra.

A hagyományos tanári pálya a más szakkal párosított lengyel szakos diplomások előtt a növekvő regionális együttműködés következtében többletlehetőséget biztosít. Elkerülhetetlen ugyanis, hogy szomszédaink nyelvét a jövőben ne tanítsák az eddiginél több középiskolában. A budapesti középiskolákban erre konkrét igény mutatkozik.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Lengyel nyelv és stílusgyakorlat
Bevezetés a lengyel kultúrába
Bevezetés az irodalomtudományba
Bevezetés az általános nyelvészetbe
Bevezetés a szlavisztikába
Lengyel nyelvtörténet
Lengyel leíró nyelvtan
Lengyel irodalomtörténet a II. világháború után
Régi lengyel irodalom
Újkori lengyel irodalom
A lengyel irodalom története a két világháború között
Lengyelország története
Lengyel egyháztörténet
Lengyel filmtörténet
Fordítástechnika
Műfordítás
Választható szláv nyelv
Választható szeminárium
Szakdolgozati szeminárium

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Lengyel nyelv- és stílusgyakorlat. A hallgatóknak négy félév alatt olyan szinten kell elsajátítaniuk a lengyel nyelvet, hogy a harmadik évtől kezdve a lengyelül folyó előadásokon és szemináriumokon tevékenyen részt tudjanak venni. A nyelvgyakorlatok egyik alapvető célja a hallgatók lengyel nyelvtudásának megalapozása, a nyelvi jártasság és készség kifejlesztése, a másik célja pedig a fordítási készség kialakítása.

Fordítástechnika és műfordítás. A tantárgy célja a hallgatók gyakorlati nyelvtudásának továbbfejlesztése, a gyors és pontos írás- és szóbeli fordítási készség kialakítása. A műfordítás szemináriumok célja annak megértetése és megtanítása, hogyan lehet egy irodalmi művet a maga kontextusában az egyik nyelvből a másikba átemelni.

Bevezetés a lengyel kultúrába. A tárgy tartalmazza az alapvető országismereti tudnivalókat, Lengyelország történeti földrajzát, a magyar-lengyel kapcsolatok vázlatos történetét, a lengyel történelem és irodalomtörténet korszakolását, a lengyel kultúra kódjait, bemutatja a lengyelek jellegzetes életformáit, szokásait, s ezek tükröződését az irodalomban és más művészetekben (színház, film). Célja ezen kívül a szótárak, folyóiratok, kulturális központok bemutatása.

Bevezetés az irodalomtudományba. Az általános irodalomtudományi alapvetéstől (anyaggyűjtés, dolgozatírás, az irodalom tudományos megközelítésének lehetőségei) kívánunk eljutni a mai irodalomtudományi elméletek ismertetéséig. Bemutatjuk a

lengyel irodalomtudomány (Roman Ingarden, Henryk Markiewicz) módszereit, különös tekintettel a műfajok, stílusok és a szövegelemzés gyakorlati megközelítéseire.

Bevezetés az általános nyelvészetbe. Az előadás során a hallgatók betekintést nyernek a modern nyelvtudomány főbb eredményeibe. A kurzus bemutatja a nyelvészet központi területeit. A kurzus másik célja a nyelvészet és más tudományok határterületeinek ismertetése. Szó esik szociolingvisztikáról, pszicholingvisztikáról, kognitív nyelvészeről, nyelvelsajátításról, azaz a nyelv olyan aspektusairól, amelyek nemcsak nyelvészeti problémák. Megismerkednek a hallgatók az összehasonlító nyelvészet, azaz a „nyelvi régészet” alapvető módszereivel és más tudományokkal való kapcsolatával is. Végül pedig a kurzus áttekinti a XIX–XX. századi nyelvtudomány történetét, főbb irányzatait.

Bevezetés a szlavisztikába. A kurzus négy alapvető szakasza: 1) Bevezetés a történeti és összehasonlító nyelvészetbe. 2) Az indoeurópai nyelvcsalád. 3) Az ősszláv nyelv főbb jellemzői. 4) A szláv nyelvi egység felbomlása.

Lengyel nyelvtörténet. A tárgy magában foglalja a lengyel történeti hangtant, az ólengyel alaktant és mondattant, a lengyel nyelvtörténetre vonatkozó fontosabb kézikönyvek ismertetését, a nyelvféjlődés tanulmányozásának módjait és forrásait, a lengyel nyelvészet történetének áttekintését.

Lengyel leíró nyelvtan. A mai lengyel nyelv rendszerének tudományos leírása, a lengyel nyelvtudományi fogalmak elsajátítása. A tárgy három félév alatt áttekinti a lengyel hangtan, alaktan és szóképzés, jelentés- és szóképzés, valamint a mondat- alaptan alapvető kérdéseit. Foglalkozunk a lengyel helyesírás alapelveivel, a kommunikáció és a szövegfunkciók kérdésével, az írott és a beszélt nyelv közötti különbséggel, a szöveg koherenciájával, a frázis- és mondat szintaxis problémáival, a szöveg funkciójának és szintaktikai felépítésének összefüggéseivel, valamint a nyelvi kultúra, nyelvi norma, nyelvi hiba témakörével. Súlyt fektetünk a nyelvhasználat funkcionális kritériumainak elemzésére.

Lengyel irodalomtörténet a második világháború után. Tekintve, hogy hallgatóink az első évben még nem olvasnak lengyelül, célszerűnek tartottuk a rendszeres irodalomtörténet oktatását a második évben kezdeni, méghozzá a magyarul leginkább hozzáférhető időszakokkal. Az 1945 utáni lengyel irodalom minden jelentősebb műve olvasható magyarul, de a második szemesztertől kezdve arra törekszünk, hogy a hallgatók már az elején ízelítőt kapjanak az eredeti szövegekből is.

Az előadáson összefoglalót adunk napjaink legújabb, magyarul nem olvasható lengyel irodalmáról.

Régi lengyel irodalom. A lengyel irodalmi művek tárgyalásakor elsődlegesnek tartjuk felvázolni az adott korszak nemzetközi és magyar történeti, művelődéstörténeti és irodalmi párhuzamait, a szellemi irányzatok kapcsolódási pontjait. Ez annyira természetes, hogy itt az egyes korszakok ismertetésénél részletesen nem térünk ki rá. A komparatistikai szempont az egyes művek elemzésekor is mindvégig jelen

van. A lengyel irodalom kapcsán felmerülő művelődéstörténeti kérdésköröket – az első évben tanultakból kiindulva – egyfolytában igyekszünk bővíteni és azokat az egyéb (történeti, nyelvészeti) ismeretekkel összekapcsolni. A „Régi lengyel irodalom” tárgya magában foglalja a középkor, a reneszánsz és a barokk lengyel irodalmát. Megvizsgáljuk a lengyel írásbeliség kezdeteit, a lengyelországi latin nyelvű irodalmat, a lengyel írásbeliség összefüggéseit a középkori európai kultúrával és irodalommal. A továbbiakban kronologikus sorrendben tárgyaljuk a lengyel irodalom történetét.

Újkori lengyel irodalom. E tárgyhoz tartozik a felvilágosodás, a szentimentalizmus, a romantika, a pozitívizmus és a modernizmus lengyel irodalma. A kurzus során felhívjuk a hallgatók figyelmét az egyes terminológiai eltérésekre (például pozitívizmus, modernizmus) és ezek jelentőségére. Az újkori lengyel irodalom képezi a 8. félév végi irodalom szigorlat anyagát.

A lengyel irodalom története a két világháború között. Harminc év (1914–1944) lengyel irodalma. Skamander: fiatal költészet egy fiatal államban. Párhuzamok a Nyugattal. Remények és csalódások az állami függetlenség elnyerése után: Zeromski és Kaden-Bandrowski regényei. Társadalmi és lélektani regény: Nalkowska és Dabrowska. Az értelmiségi liberalizmus: Antoni Slonimski. Iwaszkiewicz költészete és prózája. A krakkói avantgarde. A lengyel expresszionizmus és futurizmus. Jasienski, Przybos. A nagy kísérletezők: Lesmian, Witkacy, Schulz, Gombrowicz. A második avantgarde: Kwadryga, Zagary. Czechowicz. Politika és irodalom, Prosto z mostu. A harmincas évek katasztrófizmus. Zdziechowski írásai. A háború alatti lengyel irodalom: Baczyński, Gajcy, Stroinski.

Lengyelország története. Lengyelország egész történetének áttekintése, a főbb összefüggések bemutatása. A lengyelség helye Európában és közelebbről Közép-Európában. A lengyel-magyar kapcsolatok története és ellentmondásai. A történeti változások tükröződése a művelődés- és eszmetörténetben. A lengyel történelem lényeges kulcsfogalmai. A lengyel történetírás „fehér foltjai”. Lengyelország részletes történeti földrajza. A lengyel társadalomtörténet főbb kérdései. A Lengyelország és szomszédai közötti viszony alakulása a történelem folyamán.

Lengyel egyháztörténet. A lengyel egyháztörténet főbb kérdéseinek áttekintése a kereszténység felvételétől napjainkig. Kiemelten foglalkozunk a reformáció századával, a lengyel tolerancia problémakörével, a lengyel területeken élő és működő felekezetekkel és ezek változásaival (ariánusok, zsidók, karaiták, pravoszlávok, görög katolikusok, stb.) a függetlenségi mozgalmak alatt a katolikus egyház szerepével, tevékenységével, valamint a XX. századi totalitárius rendszerek és az egyház összeütkezésének történetével, a lengyel értelmiség és az egyház viszonyával, a lengyel valóságosság specifikus elemeivel.

Lengyel filmtörténet. A féléves kurzus a lengyel film 1945 utáni legfontosabb alkotásait mutatja be, az úgynevezett „lengyel filmiskola” középpontba állításával, film-

vetítésekkel egybekötve. Wajda, Kawalerowicz, Munk, Has, Wójcik filmjei. Zanussi, Kieslowski életműve.

Választható szláv nyelv. A lengyel szakos hallgatóknak négy féléven át kötelező tárgy. A PPKE Szlavisztika–Közép-Európai Intézetében jelenleg választható szláv nyelvek: cseh, szlovák, szlovén, orosz. Ha valakinek már van középfokú nyelvvizsgálója egy másik szláv nyelvből, az mentesül e tantárgy alól. Célunk egy másik szláv nyelv középfokú elsajátítása, elsősorban olvasás és fordítás szintjén.

Választható szeminárium. E négy féléves lehetőség azt a célt szolgálja, hogy minden hallgató a lehető legbővebb kínálatból kiválaszthassa az érdeklődésének legmegfelelőbb témát, amely eddigi tanulmányaival leginkább összhangban van, és később szakdolgozatának írásához is felhasználható. A kurzuskínálat az igényeknek megfelelően változhat. Előnyben részesítjük a művelődéstörténeti, komparatistikai témákat.

Szakdolgozati szeminárium. E szemináriumra azért van szükség, hogy a szakdolgozat témavezetője három féléven keresztül követhesse a dolgozatírás folyamatát. A lengyel szakon elsősorban összehasonlító témákat részesítünk előnyben; például a lengyel–magyar kulturális kapcsolatoknak is számos olyan feldolgozatlan területe van, amelyek kutatása mindenki számára érdekes eredményeket hozhat. De hasznosnak tartjuk azt a rendszerező munkát is, amelynek eredménye a lengyel–magyar kulturális kommunikáció további alakulását szolgálja. Az összehasonlítás természetesen szélesebb területre is kiterjedhet. A szakdolgozat lengyel nyelven készül, ami egyben bizonyítja a hallgató felsőfokú nyelvtudását és szaknyelvi ismeretét is. Minimális terjedelem: 50 oldal és bibliográfia.

Az abszolutórium megszerzése és a szakdolgozat befejezése után a hallgató komplex záróvizsgát tesz, amely felöleli a képzés teljes anyagát. Ekkor kerül sor a szakdolgozat védésére is.

TUDOMÁNYOS MUNKA

A lengyel szak ez idáig egy tudományos konferenciát szervezett 1998-ban *Szó és tett* címmel, a magyar forradalom és szabadságharc 150 éves évfordulója, valamint Adam Mickiewicz lengyel költő születésének 200 éves évfordulója alkalmából, amelyen magyarországi és külföldi szakemberek adtak elő.

A következő konferenciánkat 2001 elején szeretnénk megrendezni kapcsolódva a millenniumi ünnepségekhez *Magyarország és Lengyelország ezer éve Európában* címmel.

Diákjaink számára alkalmat teremtünk különböző tudományos és irodalmi művek fordítására és azok publikálására.

A szak saját kiadványsorozat beindítását tervezi.

OKTATÓK

ILLÉS PÁL ATTILA, KOVÁCS ISTVÁN (1995–1999), MURATOVNÉ DÜRR ÉVA, PÁLFALVI LAJOS, REIMAN JUDIT

ÓRAADÓK

KRISTÓ LÁSZLÓ, STEFAN TOMASZEWSKI (lektor)

Összeállította: Kovács István, Pálfalvi Lajos

MAGYAR SZAK

A szak

indulása: 1992/93, I. szemeszter

akkreditációja: 1992

intézményei: Magyar Irodalomtudományi Intézet és Magyar Nyelvészeti Intézet

I. A szak célkitűzései

Magyar szakos oktatás Karunkon annak 1992. évi indulása óta folyik. Kezdetől fogva rendelkezik a szak akkreditációs engedéllyel. A képzés 10 féléves, ebből a kilencedik vagy tizedik félév tanítási gyakorlat. A négy féléves kiegészítő képzés 1998-ban indult. Az irodalomtudomány teszi ki a magyar szakos hallgatók óráinak 60 %-át, a nyelvtudomány pedig 40 %-át.

A szak feladatának tartja a korszerű irodalom- és nyelvtudomány oktatását. Célul tűzte ki azt, hogy a magyar és világirodalom megismertetése segítségével probléma-érzékeny, a világban eligazodni tudó, gondolkodó, önmagát megvalósítani, környezetét alakítani képes magyar értelmiségieket képezzen. Olyan tanárokat és a kulturális élet különböző területein jelen lévő szakembereket kíván kibocsátani, akik állandóan kapcsolatban maradnak az irodalommal és művészetekkel, szabatosan tudják kifejezni magukat, képesek magyar nyelvhasználatukat és ezáltal anyanyelvüket tudatosan művelni, alkalmasak és készek arra, hogy tudásukkal a köz javára dolgozzanak.

II. Magyar irodalom

Az irodalom oktatásáért a Magyar Irodalomtudományi Intézet vezetője felelős. Ő hangolja össze az irodalomelméleti és irodalomtörténeti képzést. A világirodalom oktatásában részt vesznek az egyetem idegen nyelvi tanszékeinek minősített oktatói és külső előadók. Igény szerint az irodalomelméleti és magyar irodalomtörténeti oktatást is segítik meghívott oktatók.

Az elmúlt években lényeges változást az 1999-ben bevezetett tanegységlistás (kreditrendszerű) oktatás jelentette. Ekkor – két évi kísérlet után – a korábban évfolyamokra elosztott tárgyakból az alábbi, részben kényszerrendezett tanegységlista alakult ki:

1. kötelező tanegységek
2. választandó tanegységek (= fel kell venni közülük az előírtak szerint. Ide tartoznak az alternatívan meghirdetett előadások és a szakdolgozati szemináriumok.)
3. választható tanegységek (= felvehetőek)

Megjegyzések. Magyar szakon a képzés 60 tanegységből (110 órából) áll. Ebből 60%, 36 tanegység jut az irodalom oktatására. Irodalomból választható tanegységként is csak a tanszék által a tanrendbe felvett tanegység vehető fel. A választható tanegységből megszerzett jegy beszámít az átlagba. Az irodalom oktatásának módszertana tanegység a pedagógiai tanegységlistán szerepel.

A MAGYAR SZAK TANEGYSÉGEI IRODALOMBÓL

Alapozó tantárgyak:

Irodalmi és művelődési alapviszonyok. A tanegység célja, hogy a magyar szakon tanulmányaikat megkezdő hallgatókat az irodalomtörténeti oktatás folyamán használatos fogalmakkal, gyakorlati tudnivalókkal megismertesse. A tanegység az elmúlt években készített tanári feljegyzések alapján állt össze és a diákok vizsgáin tapasztalt hiányosságokat igyekszik rendszerbe foglalni. Az irodalmi élet jelenségeinek megértéséhez szükséges történeti, földrajzi, vallási, társadalmi és politikai, oktatási, könyvészeti alapismeretekről és az ezekkel kapcsolatos gyakorlati tudnivalókról heti két órás előadást követő kollokviumon adnak számot az első éves magyar szakos hallgatók.

Irodalmi proszeminárium. Ezen a szemináriumon az irodalom vizsgálatához, kutatásához szükséges alapvető módszerekkel, kézikönyvekkel technikai tudással ismerkednek meg a hallgatók. A bevezető jellegű stúdium célja részint a középiskolában elsajátított irodalmi alapfogalmak rendszerező áttekintése, részint az irodalmi művek értelmezésében meghatározó szerepet játszó elméleti és gyakorlati szempontok, illetve kategóriák összegző bemutatása.

Történeti tárgyak:

A magyar és a világirodalom története. A történeti tárgyak hallgatása során a magyar és a világirodalom történetével ismerkednek meg a hallgatók. A magyar irodalom történetét bemutató kurzusok az elsőtől a tizedik félévig tartanak, az előadásokon és a párhuzamos szemináriumokon a magyar irodalom történetének kiemelt jelenségeit és szerzőit a kezdetektől napjainkig tárgyaljuk. Az órákon az ismert alkotók életművének elemzése mellett a kevésbé ismert szerzők műveit is vizsgáljuk. A világirodalmat az ókori irodalmaktól a huszadik századi klasszikusokig adjuk elő.

Elméleti tárgyak:

Bevezetés az irodalomtudományba. Az irodalom fogalmai. – Az irodalomkutatás kezdetei. – Irodalomtudomány, irodalomelmélet, kritika. – Az irodalom történetisége. Az irodalmi kánon. – A korszakolás kérdései, korszakhatárok. – Az irodalmi kommunikáció. – Az irodalom nyelve (a nyelvszemlélet változásai és az irodalomtörténet). – Az irodalmi mű felépítése (narratológia, struktúra, szövegszemiotika, műegész). – Az irodalmi mű jelentése: értelmezés, hatás, befogadás. – Beszédformák

az irodalomtudományban. – Irodalom és esztétika. – Irodalom és társművészetek. Irodalom és kultúra.

Verstani és narratológiai alapismeretek. Ritmus, rím, hangsúlyos verselés, időmértékes verselés, szimultán verselés. – Retorikai alapfogalmak (figurák, trópusok). – A verselemzés szempontjai (a műegész kérdésessége és a szövegközi vizsgálat lehetőségei). – Történet és elbeszélés viszonya. – Az elbeszélés időszerkezete. – Elbeszélői nézőpontok, elbeszélésmódok stb. (elsősorban G. Genette *Figures III.* c. műve alapján).

Műfajpoétika. Műnemek, műfajok: a rendszeralkotás néhány problémája. – A klasszikus és klasszicista poétika műfajfelosztása és a huszadik század irodalomszemlélete. – Az epikus szövegalkotás tipológiája (valóságábrázolás és fikció összefüggései). – A líraiság alapmozzanatai és történeti változása. – A jelentő játéka. Retorizáltság és jelentés. – A metafora „teljesítménye”. – Lírai formációk a modernségben. – Szubjektivitás, struktúra, lírai kommunikáció. – A drámai forma alakulástörténetéről. – A tragikum. A dráma és „nézője”.

Irodalomelmélet. Az irodalomelmélet ókori hagyománya. Poétika és hermeneutika. A bibliaértelmezés történeti paradigmái. – Az irodalom modern elméletének előzményei a XIX. században és a XX. század elején. – Az orosz formalizmus. – Történeti poétika. – A New Criticism. – Strukturizmus. – Narratológia. – Neoretorika, metaforaelméletek, intertextualitás. – Archetipikus kritika. Metahistóriai nézőpontok. – Hermeneutika. – Recepcióesztétika. – Dekonstrukció. – Értékelő áttekintés. Irodalomelméleti kutatások Magyarországon.

Folklór. Az előadáson a folklór elméletével és a magyar népköltészet műfajaival ismerkedhetnek meg a hallgatók.

Esztétika. Az irodalomtudomány társtudományának alapfogalmaival, vizsgálati módszereivel ismerteti meg a hallgatókat.

Az irodalomtudomány története. A tárgy az irodalomtudomány több száz éves történetének főbb állomásait mutatja be.

Módszertani tárgyak:

Az irodalom tanításának szakmódszertana, tanítási gyakorlat. Ezek a tárgyak a középiskolai oktatásra készítik fel. A módszertani órák, illetve a gyakorló tanítás során a hallgatók elsajátítják azokat az alapismereteket és technikákat, melyek szükségesek ahhoz, hogy az egyetemet befejező kezdő tanárok megállják helyüket az ország bármely középiskolájában. A tanítási gyakorlatról a negyedéves hallgatók külön részletes tájékoztatást kapnak.

Speciális foglalkozások:

A magyar szak minden félév elején meghirdeti azokat a nem kötelező speciális kollégiumokat és szemináriumokat, amelyek évfolyamtól függetlenül bárki számára felvehető. Ezek a foglalkozások adnak lehetőséget valamely témában való alapo-

sabb elmélyedésre, tudományos diákköri dolgozatok megírására, pályázatokon, országos versenyeken való részvételre, vagy akár a szakdolgozati témával való rendszeres foglalkozásra.

A tanszék specializációs programok folyamatos indítását tervezi. 1995 óta folyamatosá tette a *Régi magyarországi irodalom specializációt*, mely a kötelező két szak megtartásával vehető fel.

Régi magyarországi irodalom specializáció. A specializációs programban résztvevő hallgatók segítik a tanszéken folyó tudományos műhelymunkát, s jó eséllyel pályázhatnak PhD-kurzusokra. A legutóbbi két Országos Tudományos Diákköri Konferencia mindegyikén első helyet és különdíjat szereztek. A nyelvi és vallási sokféleség a Kárpát-medence irodalmában témájú doktori programot a német és szlovák tanszékekkel együtt tervezi az intézet, a más irodalmakkal is foglalkozó doktoriskolába integráltan.

1995 és 1998 között működött Kiczenko Judit vezetésével a *Századvég és századforduló specializáció*.

Az intézetben folyó tudományos munkát reprezentálta az 1998-ban tartott „Pázmány Péter és kora” című konferencia. Az ott elhangzott előadások kötetben jelennek meg. Pázmány Péter művei új kritikai kiadásának készülletei folynak. (Az első kötet 2001-ben jelenik meg.) Egy másik program XVI–XVIII. századi kéziratos források feltárását és feldolgozását tűzte ki célul. Az oktatás segítése érdekében egyetemi szöveggyűjtemények és önálló szövegkiadások készülnek: jelenleg a XIX. századnak és a századfordulónak a prózájából, valamint XVI–XVIII. századi prédikációkból.

AZ INTÉZETBEN KÉSZÜLT ÖNÁLLÓ KIADVÁNYOK ÉS SOROZATOK

Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába. Szerk. HARGITTAY EMIL. Budapest, 1997² (Felsőoktatási tankönyv).

Siralmas jajt érdemlő játék. Magyar nyelvű tudósítás a Wesselényi-mozgalomról, kiad. BAJÁKI RITA, szerk. HARGITTAY EMIL. Piliscsaba, 1997.

Naplók és útleírások a 16–18. századból (Historia litteraria 6), kiad. SZELESTEI N. LÁSZLÓ, Budapest, 1998.

Pázmány Irodalmi Műhely – Tanulmányok

1. *Levél, író, irodalom. A levélirodalom történetéről és elméletéről,* szerk. KICZENKO JUDIT, THIMÁR ATTILA, Piliscsaba, 2000.
2. *Pázmány Péter és kora,* szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba. (Megjelenik 2001-ben.)

Pázmány Irodalmi Műhely – Források

1. *Kalmár György, „a magyar nyelv szerelmese”,* kiad. SZELESTEI N. LÁSZLÓ, Piliscsaba, 2000.
2. *Ifj. Buchholtz György második peregrinációja (1713),* kiad. BOGÁR JUDIT, PILISCSABA, 2000.

Az intézet több belföldi oktatási és kulturális intézménnyel alakított ki jó kapcsolatot. (ELTE BTK, MTA Irodalomtudományi Intézet, Országos Széchényi Könyvtár). A kolozsvári és a beszercebányai egyetemek magyar tanszékeivel, továbbá a nápolyi egyetem keleti intézetével együttműködési szerződéssel rendelkezik.

Évente egy-két alkalommal a magyar irodalmi élet egy-egy jeles alakját látja vendégül az intézet. Ez kapcsolódik a Pázmány-napok rendezvényeihez és a szakesthez. Ennél gyakrabban fordulnak meg a szak meghirdetett óráin egy-egy alkalmi előadás megtartására irodalomtörténészek.

OKTATÓK

T. ERDÉLYI ILONA, HARGITTAY EMIL, HORVÁTH KORNÉLIA, KICZENKO JUDIT, MÁRTONFFY MARCELL, NAGY LÁSZLÓ, TARJÁNYI ESZTER, THIMÁR ATTILA

ÓRAADÓK

ACÉL ZSUZSANNA, ALEXA KÁROLY, BODNÁR GYÖRGY, JELENITS ISTVÁN, KISS MIHÁLY, LÖKÖS PÉTER, MARTONYI ÉVA, PATAKI ELVIRA, SIPOS LAJOS, SZÁVAI DOROTTYA, TAKÁCS LÁSZLÓ, TARNÓI LÁSZLÓ

Összeállította: Nagy László

III. Magyar nyelvészet

A nyelvészeti oktatásért a Magyar Nyelvészeti Intézet vezetője felelős. Ez az intézet tömöríti a Finnugor Tanszéket, a Magyar Nyelvészeti Tanszéket és az Általános Nyelvészeti Tanszéket. A magyar szak oktatásában mindhárom tanszék részt vesz, eltérő súllyal: leginkább a Magyar Nyelvészeti Tanszék feladata a magyar szak ellátása.

1992–97 között a magyar nyelvészeti tárgyakat féléves szabályozás szerinti rendszerben oktattuk, 1997-től kezdve bevezettük az úgynevezett reformtantervet, mely már tekintetbe vette a hallgatók eltérő alapismereteit. Ennek továbbfejlesztett változataként a szak 1999-ben bevezette a tanegységlistán alapuló, előfeltételekkel kényyszerrendezett, de a hallgatói választást és a hallgatói egyéni tanulmányütemezést elősegítő magyar nyelvészeti oktatást. Ennek tanegységei a következők:

Alapozó kurzusok:

M–201 Bevezetés a nyelvtudományba (2 ea. k. előfeltétel: 0)

M–202 Fonetika (2 sz. gyj. előfeltétel: 0)

M–203 Nyelvészeti proszeminárium (1 sz. gyj. előfeltétel: 0)

Finnugor kurzusok:

- M–211 A magyar nyelv finnugor alapjai (1 ea. k. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–212 Egy finnugor nyelv alapjai (1 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–213 Finnugor népek és nyelvek (2 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)

Leíró nyelvészeti kurzusok:

- M–221 Jelentéstan (2 ea. k. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–222 Szófajtan, alaktan (1 ea. k. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–223 Szófajtan, alaktan (2 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–224 Szintaxis (2 sz. gyj. előfeltétel: M–222, 223)
M–225 Mondattan (2 ea. k. előfeltétel: M–222, 223)
M–226 Mondattan (2 sz. gyj. előfeltétel: M–222, 223)
M–227 Szövegtan (2 sz. gyj. előfeltétel: M–224, 225, 226)
M–228 Stilisztika (2 sz. gyj. előfeltétel: M–221)
M–230 Leíró nyelvészeti szigorlat (előfeltétel: M–227, 228)

Nyelvtörténeti kurzusok:

- M–231 A magyar nyelv története (2 ea. k. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–232 Hangtörténet (2 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–234 Szó- és alaktörténet (2 sz. gyj. előfeltétel: M–232)
M–235 Mondattörténet (2 sz. gyj. előfeltétel: M–234)
M–236 Nyelvtörténeti szakszeminárium (2 sz. gyj. előfeltétel: M–234)
M–240 Történeti nyelvészeti szigorlat (előfeltétel: M–211, 212, 213, 231, 235, 236)

Nyelvészeti pragmatikai kurzusok:

- M–241 Helyesírás (1 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–242 Dialektológia (2 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–243 Szociolingvisztika (2 sz. gyj. előfeltétel: M–201, 202, 203)
M–244 Pszicholingvisztika (2 ea. k. előfeltétel: M–201, 202, 203)

Szakdolgozat:

- M–245 (=M–161) Szakdolgozati szeminárium irodalomból vagy nyelvészetből
(2 sz. gyj. előfeltétel nyelvészet esetén: M–230 vagy M–240)

Tudománytörténeti kurzusok:

- M–251 A nyelvtudomány története (1 ea. k. előfeltétel: M–230 vagy M–240)
M–252 Fejezetek a magyar nyelvtudomány történetéből (1 ea. k. előfeltétel: M–230 vagy M–240)

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Alapozó kurzusok. Egy több ezer éves tudományszak áttekintése kapcsán jelezzük a diszciplína látókörébe tartozó alapkérdéseket, tudományos kulcsfogalmainak rendjét, fontosabb részterületeinek topográfiáját, legjelentősebb elméleteinek vezérgondolatát, valamint egy-két vonatkozásban a megoldatlan problémák természetét. Témakörök:

1. A nyelv szerepe a megismerésben. A nyelv mint kommunikációs rendszer. A modern nyelvészet kialakulása. Újraíró szabályok: a gondolati és a nyelvi rendszerek közötti kapcsolódások törvényszerűségei. Transzformációs grammatika. A nyelvet használó számítógép. Szociolingvisztikai megfontolások. Az írás. A metafora.

2. A nyelvi kommunikáció és a nyelv mint jelrendszer; a nyelv kettős tagolódása. Nyelv és beszéd, a nyelv leírása, a grammatikai rendszer szintjei. A hangtani leírás szintje. A beszédképző szervek és a zöngképzés mechanizmusa. Az akadályképzés. A beszédképző szervek lehetséges működésmódjainak típusai. A magánhangzók képzési dimenziói. A mássalhangzók képzési dimenziói. Artikulációs alapú mássalhangzó-osztályozás az akadály típusa, az akadályképzés helye szerint. Fonetikai átírási rendszerek. A fonotaxis alapjai. Asszimilációs folyamatok. A szótag. Szupraszegmentális tényezők. Hangtörténeti alapismeretek.

3. Az egyetemi magyar nyelvészeti tanulmányok módszertani és gyakorlati meg-alapozása, a hallgatók felkészítése a filológiai munkára s bevezetése a magyar nyelvészeti stúdiumokba. Szövegolvasás, poétikai, stilisztikai, jelentéstani, helyesírási, nyelvtörténeti szempontú szövegelemzés. A nyelvészeti kutatómunka legfontosabb forrásainak és segédeszközeinek megismerése (folyóiratok, szótárak, kézikönyvek). Az anyaggyűjtés, a cédulázás, a szakirodalomban való tájékozódás gyakorlati kérdései, a nyelvészet alapvető terminusai, módszertani felkészülés az önálló filológiai munkára.

Finnugor kurzusok. Az uráli nyelvek – elsősorban a magyar – közös alapnyelvre visszavezethető elemeinek tárgyalása: az alapnyelvi magán- és mássalhangzórendszer, prozódiai sajátságok, morfonológia, morfémaosztályok, névragozás, névszójelek, birtokos személyjelek, mód- és időjelek, igeragozás, a szókészlet etimológiai rétegei, szóképzés és szóösszetétel, mondattani jegyek. Ismerkedés egy szabadon választott finnugor nyelv grammatikai struktúrájával, alapszókincsével. A vizsgálat fontos állomása a választott nyelv egybevetése a magyarral (nyelvtani vázlat, szövegek elemzése). Az uráli népek legfontosabb jellemzőinek megismerése (létszám, lakóhely, nyelvjárások, etnikai csoportok), valamint bevezetés az uráli összehasonlító nyelvészet társtudományaiiba: az őstörténetbe, a tárgyi néprajzba és a folklórba, a nyelvrokonok irodalmába.

Leíró nyelvészeti kurzusok:

Témakörök:

1. A szemantika tárgya, a jelentés definiálásának problémái. Jelentés, gondolat és valóság. A szó jelentése: lexikális jelentés, a szavak szemantikai osztályozása. Mondatjelentés: a predikatív viszony – propozicionális jelentés, a mondat mint logikai egység. A hagyományos magyar leíró rendszer és a szemantika. A mondat szerkezete. A jelentés tömbösödése és szinteződése. A transzformációs generatív grammatika. A nyelvi cselekvés. A mondat jelentéselemei. A jelentéstan és a grammatika kapcsolata. A szemantikai mélyszerkezet. A mesterséges intelligencia és a nyelv.

2. A mai magyar nyelv szófaji rendszerei – problémák és lehetőségek. Az ige (az ige jelentése, az igenemek, a tranzitivitás, az igék osztályozási lehetősége egyéb szempontok szerint). A főnevek. A melléknevek. A számnevek helye a szófaji rendszerben. A névmások. A segédszók (a névelő, a névutó, az igekötő, a módosítószó, a kötőszó, a segédige). A partikulák problémája. Az egyes szófajok jelentésbeli, alaktani (tőtípusok, toldalékolhatóság) és mondattani sajátosságai (mondatrészszerkezet, bővíthetőség).

3. A morfológia tárgya: a morfémák (szóelemek), a morfémaszerkezetek, a morféma-rendszerek. A morféma fogalma és fajtái, a morféma-alternánsok, szabad és kötött morfémák. A morfémaszerkezet felépítése és elemzése. Az affixumok osztályozása a töhöz képest elfoglalt helyük szerint. Az úgynevezett kötőhangzó-probléma. Az affixumok (suffixumok) alaki és funkció szerinti osztályozása. Az igerövek. A névszótövek. A képzők jellemző sajátosságai. A magyar nyelv képzőrendszere. A magyar esetrendszer. Az igeragozás (igei mód- és időjelek, igei személyragok). A szóösszetétel. A mozaikszó-alkotás. A ritkább szóalkotásmódok.

4. A szintagma fogalma és elhatárolása más nyelvi egységektől (összetételek, állandósult szókapcsolatok, álszintagmák). A szintagmák osztályozása. A hozzárendelő szintagma. Az alany-állítmányi viszony megítélése. Az alárendelő szintagma. Az igei és az igenévi szerkezet. A főnévi szerkezet. A melléknévi (és számnévi) szerkezet. A határozó(szó)i szerkezet. A névmási szerkezet. A mellérendelő szó szerkezetek. Szó szerkezet csoportok.

5. A mondat fogalma. A modalitás. A mondat implicit jelentései (beszédaktus, fatikus elemek, előfeltevések). A mondatok osztályozása modalitásuk szerint. A mondatok osztályozása szerkezetük szerint. A mondatok osztályozása logikai minőségük szerint. A különböző mondatrészek. Mellérendelt összetett mondatok. Az alárendelt mondatok (állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói, jelzői alárendelések). Sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok. A többszörösen összetett mondatok. Szöveggrammatikai jelenségek az összetett (és a többszörösen összetett) mondatokban. A mondat szerkesztésnek önálló hangtesttel nem bíró eszközei (a hangsúly, a hanglejtés, a szórend – aktuális tagolás). Modern mondattanok.

6. A szöveg tan mivolta, az elnevezés komplexitása, történeti előzmények (poéti-

kák, retorikák, a hermeneutika, a filológia, a nyelvtudomány, a szociolingvisztika, az antropológiai nyelvészet, a beszédaktus-elmélet.) A szöveg fogalma (a formai kikötés kérdése, a funkcionális jegyek, a függvényszerű beágyazottság, a szövegszintek kérdése). A szöveg pragmatikai természete (a szupertéma és a szuperstruktúra). A pragmatikai természet mibenléte: a koherencia. A szöveg szemantikai szintje: a kohézió. A szöveg szintaktikai szintje: a konnexitás. A szöveg szerkezete: a szövegmondat és a mondatsszöveg, a mondategész, a mondategység, a szabad mondat és a csonkított mondat. Szövegszerkezeti alapegységek mint a szuperstruktúra részegységei. A szövegtan kapcsolata más tudományokkal: szemiotika, irodalomelmélet, pszichológia, nyelvfilozófia, esztétika, szociológia, diskurzuselemzés. A szövegalkotás és szövegbefogadás folyamata és tényezői. Az interpretáció. A szöveg terjedelme az egyes szintek viszonylatában. A médium jelentősége, multimedialitás. Szövegfonetika. Szöveggrammatika. a rekurrencia fajtái és szerepe. Időszervezet, térszerkezet, ok-okozati viszony. Értérendszer a szövegben. Keret, séma, forgatókönyv. A szövegtípus szövegszervező szerepe. A szöveg szociolingvisztikája, a beszédhelyzet. Szövegtípusok. Intertextualitás.

7. A stilisztika története; a stilisztika a nyelvészet és az irodalomtudomány határán. A modern stilisztika irányzatai. A stilisztikai kutatások tárgykörei és vizsgálati módszereik. A stílus fogalma; különböző stílusfelfogások. A beszédhelyzet mint stílusalkotó tényező. Az irodalmi kommunikáció sajátosságai. Az írásképmintázat (a „látható nyelv”); akusztikai eszközök (hangszimbólumok, hangalakzatok stb.). Jelentéstani eszközök (szókép, képek, képrendszerek). Alakzatok (átalakító műveletek: adjekció, detrakció, transzmutáció, immutáció). A szöveg kompozicionális eszközei (szerkezeti egységek; térbeli, időbeli és oksági viszonyok; ismétlés, ellentételezés; toposz, motívum, emblema). Hagyományozott szövegtípusok, illetve a műnemek és műfajok stílusa.

Nyelvtörténeti kurzusok:

Témakörök:

1. A nyelvtörténet elméleti alapjai. A nyelvrokonság. A dinamikus szinkronia. A nyelvtörténet forrásai és módszerei. A nyelvhasználat. A nyelvemlékek típusai. Hangfejlődési tendenciák, szórványos hangváltozások, az analógia. A magyar nyelvtörténet főbb vonásai az ősmagyar kor kezdetétől napjainkig. Az egyes szinkroniák jellemző hangtani rendszerei. A szófajok története, a szóösszetétel, a több szófajúság nyelvtörténeti aspektusai. A magyar szókészlet strukturális és funkcionális jellemzői és ezek változásai. A szókészlet eredetbeli rétegződése (ősi, jövevény, belső keletkezésű szavak). A témához kapcsolódó jelentéstörténeti, mondattörténeti és művelődéstörténeti kérdések tárgyalása.

2. A magyar nyelv hangállományának fejlődéstörténete. A hangfejlődés lefolyásának, szabályainak tanulmányozása a nyelvhasználat és a nyelvemlékek segítségével. A legfontosabb szórványemlékek (DAI., VA., TA.) adatainak elemző olvasása.

3. A történeti alaktan (tövek és toldalékok) kérdései; hang-, szó- és alaktörténeti elemzések a kis szövegmélekek (HB., ÓMS., KT., GyS.), és a legkorábbi kódexek (JókK., MünchK., BécsiK.) alapján.

4. Az ómagyar szövegek nehézség nélküli olvasása, megértése és nyelvtörténeti alapú elemzése. Célja, hogy a mondatban történeti vonatkozásait elsajátítva általános kép alakuljon ki a nyelvtörténeti változások törvényszerűségeiről, és ezeket az ismereteket a hallgatók képesek legyenek az elemzések során is alkalmazni.

A tanszék, illetve a társintézetek (Általános Nyelvészeti, Finnugor) által meghirdetett történeti szakszemináriumok közül egy tetszés szerinti választandó. Célja, hogy a hallgató egy őt érdeklő történeti nyelvészeti témakörben elmélyedhessen. A szemináriumon való részvétel a szigorlati felkészüléshez szolgál.

Nyelvészeti pragmatikai kurzusok:

Témakörök:

1. Nyelv és társadalom. A nyelv rétegződése. Nyelv és nyelvjárás. Az európai és a magyar nyelvjárástudomány rövid története: a kezdetek, a nyelvatlaszok kora, strukturalista törekvések, kommunikatív dialektológia. Nyelvjárási alapfogalmak. A magyar nyelvjárási jelenségek. A magyar nyelvjárástípusok. Dialektológiai lexikológia (elvek és utak). A nyelvföldrajz. A magyar nyelvatlaszok. A nyelvjárások átalakulása. A kettősnyelvűség. A regionális köznyelv. A regionális nyelvhasználat jelenségei, lejegyzési gyakorlatok, jelenség-meghatározások.

2. A nyelv vízszintes és függőleges tagolódása: regionális és társadalmi dialektusok. Nyelv és társadalom kapcsolatai. Kisebbségi nyelvhasználat, nyelvi attitűd. Módszertani kérdések: nyelvi adat, anyaggyűjtés. A pidgin és a kreol nyelvek. A lingua franca. Eredetelméletek. A diglosszia. A regionális nyelvváltozatok kutatása. A szociolingvisztikai módszerek kialakulása a változatvizsgálatokban. A nyelvföldrajz sajátosságai és kritikája. A változatvizsgálatok problémái és eredményei (nyelvi asszimiláció, nyelvkontaktus és nyelvvesztés, nyelvcseré, stigmatizáció és hiperkorrekció). A nyelvi hátrányos helyzet.

3. A nyelvi tevékenység mint mentális funkció. A beszéd és a gondolkodási műveletek. Nyelvhasználat és megismerés. A pszicholingvisztika főbb kérdéskörei és alkalmazott modelljei. Az anyanyelv elsajátítása.

Tudománytörténeti kurzusok:

A kurzusok célja áttekintést adni az európai (és részben az amerikai) nyelvtudomány két és fél évezredes fejlődéséről, az egymást váltó irányzatok és iskolák hozzájárulásáról ahhoz, ami ma a nyelvészet különböző területeit alkotja. Az általános és szakmai műveltség gyarapítása mellett haszna lehet ennek a tantárgynak az is, hogy az egyetemen szerzett nyelvészeti ismereteiket tágabb összefüggésben tudják szemlélteni a magyar szakosok. Az előadások célja továbbá, hogy a hallgatókat egyetemi

éveik végén megismertesse a magyar nyelvtudomány történetének forrásaival, a korszakbeosztással, a régi magyar nyelvtanokkal és szótárakkal. Bemutatja a magyar nyelvtudomány fejlődését a XVI. századtól máig, kiemelve a legjelentősebb törekvéseket. Témakörök:

1. A nyelvészeti gondolkodás kezdetei. Platón és a szofisták, a nyelv és az igazság problémája. Arisztotelész és a sztoikusok; a nyelvi kategóriák megjelenése. Az alexandriai filológia és a római grammatika; a nyelvtan mint a szövegértés alapja. A grammatika latin nyelvterületen kívül és a didaktikus nyelvtanok megjelenése a középkor első századaiban, a Schulgrammatik és a Regulae. A késő középkori nyelvfilozófiai irányzat: a modista grammatika; középkori népnyelvi nyelvtanok. Reflexiók a nyelvre a reneszánszban: a héber, az arab és az „egzotikus” nyelvek megjelenése; a nemzeti nyelv problémája. A XVII–XVIII. század nyelvfilozófiája: a grammaire générale. Az összehasonlító és történeti nyelvészet kezdetei a XIX. század elején. Általános nyelvészet, nyelv és világnézet. A történeti nyelvészet a múlt század utolsó évtizedeiben. A strukturalizmus kialakulása Európában. A strukturalizmus Amerikában. A generatív irányzat első évtizede.

2. Bevezetés a magyar nyelvtudomány-történet stúdiumába: források, európai háttér, korszakolás. A régi magyar nyelvtanok és szótárak. különös tekintettel Sylvester János, Szenci Molnár Albert, Pereszlényi Pál, Pápai Páriz Ferenc műveire. Nyelvtudományi törekvések a XVIII. században. Irányzatok a felvilágosodás korának második szakaszában: Révai Miklós nyelvtörténeti alapvetése, Verseghy Ferenc leíró nyelvésze, Pápay Sámuel szintézise. Munkálatok a reformkorban: Márton József alkalmazott nyelvészeti munkássága. A Magyar Tudós Társaság nyelvtanai.

A MAGYAR NYELVÉSZET PROGRAMJAI

Névtani (onomasztikai) program

- NP-01 A tulajdonnév jelentése, funkciója, grammatikája
- NP-02 A személynévgyűjtés és -vizsgálat elméleti és módszertani kérdései
- NP-03 A régi magyar személynévadás
- NP-04 A régi magyar helynévadás
- NP-05 A helynévgyűjtés és -vizsgálat elméleti és gyakorlati kérdései
- NP-06 Névtani terepgyakorlat
- NP-07 A kisebbségi névadás
- NP-08 A név a térképen
- NP-09 A formális és informális névadás kérdései
- NP-10 Az irodalmi névadás
- NP-11 A névadás és névhasználat szociolingvisztikai és nyelvpolitikai kérdései
- NP-12 Kutatószeminárium

Lexikológiai-lexikográfiai program

LEX-01 Általános bevezetés a lexikográfiába és a lexikológiába

LEX-02 Az értelmező szótár

LEX-03 A kétnyelvű szótár

LEX-04 Etimológiai és történeti szótárak

LEX-05 A tájszótárak elmélete és gyakorlata

LEX-06 Szinkrón és történeti névtárak

LEX-07 Számítógép a lexikográfiában

LEX-08 Speciális szótárak

KÖNYVKIADÁS, TUDOMÁNYOS MUNKA

A Magyar Nyelvészeti Tanszék Kiadványai sorozatban megjelent:

KISS LAJOS, *Történeti vizsgálatok a földrajzi nevek körében*, Piliscsaba, 1999.SZÉPE JUDIT, *Fonémikus parafáziák*, Piliscsaba, 2000.

Tanszéki pályázatok:

Grammatikai szerkezetek változástípusai a mindennapi nyelvhasználatban (K+F pályázat). Témavezető: Horváth Mária. Futamidő: 1994–1996.

Pest megye helyneveinek összegyűjtése, a Pilis-medence német-szlovák-magyar regionális névadási formáinak részleges feltárása névtani oktatási-kutatási program keretében (FKFP pályázat). Témavezető: Hegedűs Attila. Futamidő: 1997–99.

Onomasztika program (Soros FEPP). Témavezető: Hegedűs Attila. Futamidő: 1999–2002.

Egyéni pályázatok:

Hegedűs Attila: 2 elnyert OTKA-pályázat

Gerstner Károly: 1 elnyert OTKA-pályázat

Ördög Ferenc: 1 elnyert OTKA-pályázat

Tanszéki dialektológiai terepgyakorlatok külföldön:

1997 tavaszán: Szlovákia

1998 tavaszán: Erdély–Moldva

1999 tavaszán: Szlovákia–Csehország

2000 tavaszán: Szlovákia–Lengyelország

OKTATÓK

FARKAS EDIT, HEGEDŰS ATTILA, HEGEDŰS RITA, HORVÁTH MÁRIA (1997-IG), HORVÁTH RAJMUND, SZÉPE JUDIT, TÓTH LÁSZLÓ, H. TÓTH TIBOR

ÓRAADÓK

CSER ANDRÁS, CSÚCS SÁNDOR, DÖMÖTÖR ADRIENNE, ÉDER ZOLTÁN, FEHÉR ERZSÉBET, FERCSIK ERZSÉBET, FODOR KATALIN, GERSTNER KÁROLY, INÁMI ZSÓFIA, KARDOS TAMÁS, KEMÉNY GÁBOR, LACZKÓ KRISZTINA, ÖRDÖG FERENC, PILECZKY MARCELL, REMÉNYI ANDREA, SIPOS MÁRIA, SZENDE TAMÁS, T. SOMOGYI MAGDA, VARGA JUDIT, ZAICZ GÁBOR, ZELLIGER ERZSÉBET, ŽILKA TIBOR

Összeállította: Hegedűs Attila

MŰVÉSZETTÖRTÉNET SZAK

A szak

indulása 1996/97, I. szemeszter

akkreditációja 1998

intézménye: Művészettörténet Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A SZAK CÉLKITŰZÉSEI, A KÉPZÉSI CÉLOK SAJÁTOS JELLEGE

Magyarországon a legutóbbi időkig egyedül az ELTE Művészettörténeti Tanszékén folyt művészettörténész-képzés. A szak iránti felfokozott igényeket ez az egyetlen hely nem tudta kielégíteni, ezért szükségesnek mutatkozott egy olyan új intézmény létrehozása, mely alkalmas arra, hogy az egyház és az ország számára megfelelő szakembereket képezzen. A PPKE hallgatói részéről is évek óta sürgető igény volt egy művészettörténeti tanszék felállítása.

A tanszék arculatának kialakításakor többféle elvárásnak kívántunk megfelelni. Az elmúlt években a művészettörténészeknek is alkalmazkodniuk kellett a változó körülményekhez, ami új típusú szakemberek képzését is szükségessé tette. Így a műemlékvédelem és a műkereskedelem ártértékelődött szerepe megfelelő szakértők képesítését igényli. A középiskolai művészettörténet-oktatásra is pozitívan hatna, ha ebbe képzett szakemberek kapcsolódhatnának bele.

Másfelől a hagyományos kutatói, muzeológusi szakember-gárda utánpótlására is fel kell készülni. Azt szeretnénk, ha a PPKE falai közül kikerülő szakemberek muzeumokba kerülve rögtön megállnák a helyüket, ezért a tárgyközpontú oktatást elsődleges feladatunknak tekintjük nagy hangsúlyt fektetünk az anyagismeretre, a muzeológiai és műemléki kérdések gyakorlati oktatására.

Mindez azzal is összefügg, hogy a Katolikus Egyetem az országos igényeken túlmenően az egyházi intézmények szolgálatát is kötelességének érzi. Olyan művészettörténészekre van szükség, akik az egyházi műgyűjteményekről és az egyház kezelésében levő hatalmas műemlékállományról szakszerűen tudnak gondoskodni. Az egyházi kiadványok színvonalát művészettörténeti oldalról is biztosítani kell, valamint végzett hallgatóink az egyházi iskolák művészettörténeti oktatásába is bekapcsolódhatnak.

A Katolikus Egyetem jellegéből adódóan a keresztény művészet oktatása kiemelt terület, ennyiben tanszékünk az egykori Pázmány Péter Királyi Tudományegyetemen működött Művészettörténeti és Keresztény Régészeti Intézet nyomdokaiba óhajt lépni. Értelemszerűen ez a tananyag elosztásában is érzékelhető, ami megnyilvánul abban is, hogy az ókeresztény és középkori művészet valamint az ikonográfia oktatása kiemelt hangsúlyt kap. Ezen felül az eddigi gyakorlattól eltérően szük-

ségesnek éreztük, hogy az ókori művészet is megfelelő nyomatékot kapjon a képzés során, ezzel megfelelő alapot teremtve a későbbi művészeti korok megértéséhez.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Első szakasz (2 éves oktatási szakasz):

Bevezetés a művészettörténetbe (1 félév, heti 1 óra)
Képzőművészeti alapismeretek (1 félév, heti 2 óra)
Építészeti alapismeretek (1 félév, heti 2 óra)
Ikonográfiai alapismeretek (1 félév, heti 2 óra)
Muzeológiai alapismeretek (1 félév, heti 1 óra)
Iparművészeti alapismeretek (1 félév, heti 1 óra)
Forrásolvasás (1 félév, heti 1 óra)
Az ókori Kelet művészete (1 félév, heti 2 óra)
Klasszikus görög művészet (1 félév, heti 2 óra)
Római művészet (1 félév, heti 2 óra)
Ókeresztény művészet (1 félév, heti 2 óra)
Bizánci művészet (1 félév, heti 2 óra)
Kora középkori művészet (1 félév, heti 2 óra)
Középkori egyetemes művészet (2 félév, heti 4 óra)
Középkori magyar művészet (2 félév, heti 4 óra)
Középkori ikonográfia (1 félév, heti 2 óra)
A képzési szakasz lezárása 1. szigorlat

Második szakasz (2 éves oktatási szakasz):

Reneszánsz egyetemes művészet (1 félév, heti 4 óra)
Reneszánsz magyar művészet (1 félév, heti 4 óra)
Muzeológia (1 félév, heti 2 óra)
Barokk egyetemes művészet (1 félév, heti 4 óra)
Barokk magyar művészet (1 félév, heti 4 óra)
Barokk ikonográfia (1 félév, heti 2 óra)
XIX-XX. sz. művészete (2 félév, heti 4 óra)
Tudománytörténet (1 félév, heti 2 óra)
Szakdolgozati szeminárium (1 félév, heti 2 óra)
A képzési szakasz lezárása 2. szigorlat

Harmadik szakasz (1 éves oktatási szakasz)

Szakdolgozati szeminárium (2 félév, heti 2 óra)
Műemlékvédelem (1 félév, heti 2 óra)
Muzeológia (1 félév, heti 2 óra)
Múzeumi gyakorlat (3 hetes gyakorlat)

TUDOMÁNYOS MUNKA, RENDEZVÉNYEK, PROGRAMOK

Tudományos konferencia *Kutatások a keresztény ikonográfia köréből*, 1999. április 14. Előadók Eörsi Anna, Galavics Géza, Jernyei Kiss János, Kovács Imre, Marosi Ernő, Szakács Béla Zsolt, Szilárdfy Zoltán, Urbach Zsuzsa, Wehli Tünde Az előadások kivonatai megjelentek *Keresztény ikonográfiai konferencia a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténet Tanszékén*, In *Művészettörténeti Értesítő* 48 (1999) 171–180.

Nyertes pályázatok Művészettörténeti multimédia műhely kiépítése, 1997/98-as tanév (Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázat) – Művészettörténeti reformterv fejlesztése, 1999/2000-es tanév (Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázat).

Külföldi kapcsolatok Wout Koppers, amsterdami egyetem – Kovács András, kolozsvári egyetem.

Nyári tanszéki tanulmányút 1997 Velence, Ravenna – 1998 Róma – 1999: Lombardia.

Egynapos tanulmányutak: Esztergom, Keresztény Múzeum – Zirc, ciszterci apát-ság restaurálása – Kecskemét műemlékei és múzeumai – Dunántúli barokk templomok.

Előadások:

Beke László: *A kortárs művészet intézményrendszerének kérdései*

Farkas Attila: *Egyházi gyűjtemények és kincstárak Magyarországon*

Krén Emil: *Virtuális múzeum CD-ROM kiadások*

Marosi Ernő: *Liturgia és művészet a Pray-kódexben*

Puskás László: *Teológia és művészettörténet*

Tóth Endre: *A magyar koronázási jelvények*

OKTATÓK

HAJNÓCZI GÁBOR, JANKOVITS KATALIN, JERNYEI KISS JÁNOS, KOVÁCS IMRE, SZAKÁCS BÉLA ZSOLT, URBACH ZSUZSANNA

ÓRAADÓK

FARBÁKY PÉTER, KÁKOSY LÁSZLÓ, LADOCSEI GÁSPÁR, MIKÓ ÁRPÁD, NÉMETH ISTVÁN, SISA JÓZSEF, SZABÓ JÚLIA, SZILÁGYI ANDRÁS, SZILÁRDFY ZOLTÁN, TÓTH ENDRE, TÁTRAI VILMOS, WEHLI TÜNDE, ZAKARIÁS JÁNOS, ZWICKL ANDRÁS,

KORÁBBI OKTATÓK

ANGYAL MÓNICA, BASICS BEATRIX, GÁSPÁR DOROTTYA, GALAVICS GÉZA, MOJZER MIKLÓS, PROKOPP MÁRIA, TAKÁCS IMRE

Összeállította: Urbach Zsuzsanna

NÉMET SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1993

intézménye: Germanisztikai Intézet

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A KÉPZÉS CÉLJA

A német szakos képzés 1993 szeptembere óta folyik a PPKE Bölcsészettudományi Karán; első végzőseink az 1997/98-as tanév végén kaptak német nyelv és irodalom szakos egyetemi végzettséget tanúsító tanári ill. esetleg bölcsész diplomát. A képzés szakmai irányítása a Kar Germanisztikai Intézetének hatáskörébe tartozik.

A képzés elsődleges célja egyetemi végzettségű, német szakos középiskolai tanárok képzése. Magyarországon a rendszerváltás óta szinte valamennyi régióban megnőtt az igény a német nyelv tanulása iránt. A PPKE BTK hozzá kíván járulni a német nyelvtanulás oktatói, pedagógusi ellátottságának az egész országra kiterjedő biztosításához.

A szaktárgyi képzés a germanisztikában hagyományos német nyelvészeti és irodalmi tanulmányok mellett az alkalmazott nyelvészetre és a német kultúrtörténetre is kiterjed. A nyelvi képzés célja a német nyelv magas szintű elsajátítása. A szakmódszertani képzés feladata, hogy hallgatóinkat a német nyelvoktatói munkára felkészítse valamennyi korosztály számára.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Az egyetemi német szakos képzés teljesítése öt tanulmányi évet feltételez. A német nyelvi és germanisztikai szakmai ismeretek elsajátítása és a szükséges készségek kialakítása az első három évben a tárgyak egymásra épülése okán, kötött sorrendben, az utolsó négy szemeszterben pedig valamelyest kötetlenebbül valósul meg.

A Germanisztikai Intézet nyelvi és szakos képzési rendszere alapozó és szakképzésre (más néven speciális képzésre) tagozódik.

Alapozó képzés:

Az alapozó képzés során a hallgatók a magas fokú gyakorlati nyelvi képzés mellett német nyelvű szakelőadásokon és szakszemináriumokon való részvételükkel, valamint az ugyancsak német nyelvű szak- és szépirodalom olvasásával alapvető ismereteket sajátítanak el a germanisztika különböző területein, nyelv- és irodalomtudományi alapfogalmakról, a német nyelvű országok irodalmának, társadalmának és művelődésének történetéről a kezdetektől napjainkig.

Az alapozó képzés három éves (1–6. szemeszter). A negyedik szemeszter nyelvi

alapvizsgával zárul, a 6. szemeszter pedig két szigorlattal (nyelvtudomány, irodalomtudomány).

Szakképzés (speciális képzés):

Az alapozó képzés után kezdődik a négy féléves kötetlenebb szerkezetű szakképzés, amely már speciális germanisztikai szakismereteket nyújt, és amelynek színvonalas elvégzése alkalmassá teszi a hallgatót a szakdolgozat megírására, ill. a későbbiekben önálló tudományos munka elvégzésére is, így például a diploma megszerzése után PhD-disszertáció készítésére.

A hároméves főiskolai képzés megszűnőben van, jelenleg az utolsó évfolyam végzi tanulmányait.

A Germanisztikai Intézet jelen szakleírásában „szakképzésen” vagy „speciális képzésen” a képzés második szakaszát azaz a 7–10. szemesztert értjük. Ebben a szakaszban a tanulmányi munka irányításában kizárólag olyan oktatók vesznek részt akik bizonyos kutatási területek országosan is elismert szakemberei, kutatásaikba integrálni képesek pl. a hallgatók szakdolgozati tevékenységét.

SAJÁT KIADVÁNYOK, KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, PROGRAMOK

Első készülő kiadványunk: *Papiere aus dem Ambrosianum. Festschrift für György Hell*, megjelenik 2000. végén.

1999. március 10: Prof. Dr. Peter Nelde, Katholische Univ. Brüssel (előadás)

Prof. Dr. Peter Glatthard, Bern

1999. március 17–19.: Maria Yendell, Düsseldorf (gazdasági nyelv szeminárium)

1999. március 24–25–26. és ápr. 7–8.: Dr. Rudolf Muhr, Graz (szeminárium)

1999. május 6–7.: TEMPUS-konferencia

1999. szeptember 15. 17. 20. 22.: Dr. Katalin Frank-Schneider (Kafka-szeminárium)

Prof. emerit. Dr. Phil. Arthur Henkel (Goethe kutató előadása)

OKTATÓK

DESCHMANNÉ PÁLOS EMESE, FEJESNÉ BOGNÁR ZSUZSANNA, HELL GYÖRGY, KARACSNÉ MARLOK ZSUZSANNA, KÁROLYI LÁSZLÓNÉ, LÓKÖS PÉTER, MÁDY KATALIN, MOLNÁR ISTVÁN, NAGY MÁRTA, OPITZ ANTONIA, ORAVECZ IMRE, POPRÁDY JUDIT, H. SCHEILL GABRIELLA, SZIGETI IMRE, TARNÓI LÁSZLÓ, VARGA MELINDA, VIZKELETY ANDRÁS

ÓRAADÓK

BOKOR FRUZZSINA, KORENCZY OTTÓ, LIPTAYNÉ KERTÉSZ MARIANN, VARGA PÉTER

Összeállította: Szigeti Imre

ÓGÖRÖG SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1996, 1999

intézmény: Ókortudományi Intézet, Görög Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A SZAK CÉLKITŰZÉSEI

Az egységes ókortudományi oktatás szükségszerűen megköveteli a latin mellett a görög oktatását is. A két tárgy oktatása, legalábbis tudományos céllal, elválaszthatatlan egymástól. A világ komolyabb egyetemein nem doktorálhat latinból és nem taníthat latint az, aki nem végzett görög szakot.

Ennek oka az, hogy a latin irodalom majdnem minden műfaja tulajdonképp görög mintákat követ. A római irodalmat nem lehet a görög nélkül megérteni. A görög és a római történelem szorosan összefonódott, görög nélkül tehát nem lehet megérteni a római birodalom keleti felének történetét, mint ahogyan a római hódítás utáni görög történelmet sem latin nélkül.

Ugyanakkor a latin nyelv jelenségeinek mélyebb megértéséhez is szükséges a görög (és az ott világosabb formákban megjelenő indoeurópai nyelvi háttér) ismerete.

Számos témában, így például ókori történelemben, filozófiában, nyelvészetben, stb. a kiválasztott téma tanulmányozásához a forrásokat elengedhetetlenül mindkét nyelven kell tudni olvasni.

A KÉPZÉSI CÉLOK SAJÁTOS JELLEGE

A holt nyelvek tanulmányozásának legfőbb nehézségét az előképzettség hiánya jelenti. A görögül tanulók túlnyomórészt az egyetemen ismerkednek meg a görög nyelv alapjaival. Ez nélkülözhetetlenné tesz egy egy éves alapozó kurzust. Az ez után hátramaradó időben kell – lehetőleg témakörök fontosságát és a kiválasztott szövegek nehézségi fokát egyszerre figyelembe véve – a tananyagot jelentő szövegeket végigolvasni.

Ugyanakkor a görög irodalom nem egységes nyelven íródott. A hagyományoknak megfelelően minden irodalmi műfajt más és más dialektusban műveltek, ezért a hallgatónak voltaképpen nem egy egységes nyelvet, hanem annak különböző változatait kell elsajátítaniuk.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Az oktatás három szakaszra tagolódik. Az első az előkészítő évből áll. A második szakasz az alapképzése, ezt zárja az első szigorlat. A második szigorlat az alaposabb ismereteket adó szakképzés után következik.

A szak elsősorban irodalmi ismereteket kíván nyújtani. Az irodalom alaposabb megismertetését célozza a négy féléven keresztül tartó irodalomtörténeti előadás. Az irodalomtörténeti ismereteket szeretné kibővíteni a görög metrika, vagy az arisztotelészi poétika megismertetése előadás, illetve szövegolvasás keretei közt.

Ugyancsak az irodalmi szövegek megértését segíti a klasszikus régészet és művészettörténet alapjainak megismerése, jóllehet ez egyszersmind a történelmet tanító egy féléves előadáshoz is kapcsolódik anyagában. Ugyancsak a történelem, de egyszersmind a görög nyelvészet számára jelent fontos ismeretet mindaz, amit a fölíratok olvasása során lehet elsajátítani. A fölíratok különböző dialektusokban és nyelvtörténeti korokban keletkeztek, de egyszersmind a görög történelem szempontjából fontos adatokat is közölnek. Ugyancsak a történelmi ismeretek kiegészítését szolgálják a történetírók (Hérodotos és Thukydides) könyveinek olvasása.

Az egy féléves görög filozófiai előadás anyagát van hivatva élővé tenni Arisztotelész lélektanának olvasása.

A képzés szakterületei tehát az irodalomból történelemből, nyelvészetből és filozófiából állnak.

Első (előkészítő) oktatási szakasz:

Ennek az anyagát azok a hallgatók végzik el kötelezően, akik nem érettségiztek görögből. Akik érettségiztek, azok a latin szak keretében meghirdetett G 101 és a G 103 számú kurzus elvégzése alól részben vagy egészben mentesülhetnek.

G 101 Gyakorlat

G 102 Újszövetség görögül. Szövegolvasás

G 103 Gyakorlat

G 104 Platón: Kritón

Az egész év során fölmutatott tanulmányi előmenetel alapján a szak tanárai eldöntik, hogy a hallgató folytathatja-e görög szakon a tanulmányait, vagy sem.

Második oktatási szakasz:

G 111 Lukianos: Istenek párbeszéde

G 112 Xenophón Kyrrou paideia (szemelvények)

G 113 Görög nyelvtani gyakorlatok (Platón Apologia szövegén illusztrálva)

G 114 Görög történelem

G 115 Ismeretlen szöveg olvasása

G 116 Homéros: Iliás (cca. 2 ének)

G 117 Homéros: Odysseia (cca. 2 ének)

G 118 Görög nyelvtan (Platón Apológiájának a szövegén illusztrálva)

G 119 Ismeretlen szöveg olvasása

G 120 Görög történelem

G 121 Hérodotos I. (szemelvények, cca. 50 kaput)

- G 122 Kharitón regénye
- G 123 Nyelvtan (Platón szövegén illusztrálva)
- G 124 Görög művészettörténet
- G 125 Ismeretlen szöveg olvasása
- G 126 A görög nyelv története
- G 127 Homéros: Iliás (cca. 4 ének)
- G 128 Hérodotos II. (cca. 50 caput)
- G 129 Nyelvtan (Platón szövegén illusztrálva)
- G 130 Görög régészet

Szigorlat. A szigorlat anyagát egyrészt az elolvasott szövegek jelentik, másrészt kiterjed a görög filozófia, történelem, művészettörténet és régészet ismeretére. A szigorlat írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli vizsga anyaga egy ismeretlen görög szöveg magyarra való fordítása. A szóbelin a fentebbi három tárgy témakörében kell felelni, valamint az összes elolvasott szöveg ismeretét kell bizonyítani tetszés szerint kiválasztott részek azonnali fordításával.

Harmadik oktatási szakasz:

- G 131 Sophoklész: Antigóné
- G 132 Aristotelész és Plótinosz lélektani írásai
- G 133 Görög feliratok olvasása
- G 134 Görög irodalomtörténet I.
- G 135 Stílusgyakorlat
- G 136 Görög irodalomtörténet II.
- G 137 Platón: Állam, VII. könyv
- G 138 Aiskhylos: Leláncolt Prométheusz
- G 139 Görög nyelvtörténet
- G 140 Stílusgyakorlat
- G 141 Görög irodalomtörténet III.
- G 142 Euripidész: Hippolytos
- G 143 Démoszthenész egy beszéde
- G 144 Görög metrika
- G 145 Stílusgyakorlat
- G 146 Görög irodalomtörténet IV.
- G 147 Thukydész
- G 148 Görög lírai szövegek
- G 149 Stílusgyakorlat
- G 150 Speciális kollégium

Szigorlat. Az írásbeli rész anyaga ismeretlen szöveg fordítása magyarra, illetve magyar szöveg fordítása görögre. A szóbeli vizsga anyaga az összes olvasott auctor, irodalomtörténet és nyelvészet.

G 151 Szakdolgozati szeminárium

G 152 Speciális kollégium

G 153 Speciális kollégium

G 154 Szakdolgozati szeminárium

Pedagógiai gyakorlat

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A szak tanárai más magyar egyetemeken is tartanak doktori programok keretében kurzusokat. Szepessy Tibor Szegeden, Maróth Miklós Debrecenben szokott PhD-hallgatókkal foglalkozni.

Mindkét egyetemmel közös pályázatokon is indul latin és görög szakunk.

OKTATÓK

A szak tanárai azonosak a latin és az ókortörténet szakon tanító tanárokkal. Ennek a három szaknak egységes tanári testülete van, de óráik különböző szakok programjába illeszkedne bele. Az óráiknak keretet adó programok szerint létezik csak ókortörténeti, görög és latin szak.

Összeállította: Maróth Miklós

OLASZ SZAK

A szak

indulása: 1995/96, I. szemeszter

akkreditációja: 1998

intézménye: Romanisztika Intézet, Olasz Tanszék

A SZAK LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI, A KÉPZÉS CÉLJA

Az olasz nyelvet Magyarország egész területén mintegy száz középiskolában oktatják.

Jóllehet már létezik négy egyetemi szintű képzési hely (ELTE, JATE, JPTE, KLTE), Budapesten és környékén még mindig igen kevés az igényekhez képest az italianisták száma: az ELTE olasz szakára például változatlanul igen magas a túljelentkezés, és igen jó képességű diákok kénytelenek lemondani arról a lehetőségről, hogy lakóhelyükhöz közel nyerjenek olyan képzést, amely munkalehetőséget is jelenthet a számukra (az ELTE olasz szakára évente 200–250 diák jelentkezik, és ebből 50-et vesznek fel). A fentiek figyelembevételével Budapest vonzáskörzetében nemcsak lehetséges, hanem feltétlenül szükséges is volt egy újabb, magas színvonalú egyetemi olasz tanszék létesítése. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem, olaszországi kapcsolatait is figyelembe véve, erre minden szempontból megfelel.

Az elsődleges cél olyan italianista szakemberek képzése, akik bölcsész kutatóként, szak- és műfordítóként, közéleti emberként és középiskolai tanárként, továbbá akik a magyar-olasz állami és egyházi kapcsolatok terén fognak szolgálatot teljesíteni. A képzési terv jellegéből adódóan az italianisztikán belül még a diploma megszerzése előtt is lehetséges az érdeklődési terület irányában történő szakosodás a szakszemináriumok szabad megválasztása révén.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Nyelv- és stílusgyakorlat I.

Kultúrtörténet I.

(Művészettörténet/1.)

Olasz leíró nyelvtan I.

(Morfoszintaxis/1.

Névszócsoportok)

Az olasz irodalom történeti
áttekintése

A szövegelemzés módszerei

Itália történelme I.

Nyelv- és stílusgyakorlat II.
Kultúrtörténet II.
(Művészettörténet/2.)
Olasz leíró nyelvtan II.
(Morfoszintaxis/2.:
az igei csoport)
Olasz irodalomtörténet I.
Itália történelme II.
Nyelvi alapvizsga

Nyelv- és stílusgyakorlat III.
Olasz irodalomtörténet II.
Olasz leíró nyelvtan III.
(Mondattan/2.)
Kultúrtörténet III.
(Művészettörténet/4.)
Általánosan kötelező tárgy:
Latin nyelv I.

Fordítástechnika I.
Olasz irodalomtörténet IV.
Az olasz nyelv története I.
Olasz nyelvtudomány V.
(Fonetika és fonológia)
Kultúrtörténet IV.
(zenetörténet)
Ált. kötelező tárgy:
Latin nyelv II.
záróvizsga latin nyelvből

Fordítástechnika II.
Olasz irodalomtörténet V.
Az olasz nyelv története II.
Kultúrtörténet V.
(színháztörténet)

Olasz irodalomtörténet VI.
Az olasz nyelv története III.
Olasz nyelvtudomány VI.
(Lexikológia és lexikográfia)
Szakszeminárium I.

Olasz irodalomtörténet VII.
Az olasz nyelv története IV.
szigorlat olasz nyelvészetből
szigorlat olasz irodalomból

Szakszeminárium III.
Szakszeminárium IV.
Szakdolgozati szeminárium I.

Szakszeminárium V.
Szakszeminárium VI.
Szakdolgozati szeminárium II.
szakdolgozat és záróvizsga

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Nyelv- és stílusgyakorlat. E tárgy célja az olasz köznyelv és szaknyelv mind magasabb szintű elsajátítása. A rendelkezésre álló négy félév során a bölcsészettudomány minden ágához tartozó lexika aktív megismerése, egyre magasabb szintű feladatok megoldása a humán szakterületek mindegyikén. Idetartozik a beszédkézség fejlesztése, az olasz nyelvű előadások megtartására való felkészülés is.

Fordítástechnika. A III. éves hallgatók két féléven keresztül megismerkednek a magyarról olaszra és az olaszról magyarra történő fordítás alapvető technikáival, segédesszéivel, formai követelményeivel. A szövegeket nem csak irodalmi szövegek közül válogatjuk (a legkülönbözőbb humán szakterületeken igyekszünk bepillantást nyújtani a sajátos lexikába). Ide kapcsolódik az alapszintű tolmácsolási gyakorlatok megkezdése.

Az olasz irodalom történeti áttekintése. A tárgy célja, hogy a félév végére a hallgatóknak legyen rálátásuk az olasz irodalom egészére, eligazodjanak a különböző irodalmi korszakokban, lássák közöttük az alapvető összefüggéseket. az előadások az időrendiség megtartásával haladnak alkotóról alkotóra, a kezdetektől napjainkig, megnevezvén és röviden „értékelvén” fontosabb műveiket.

A szövegelemzés módszerei. A tárgy célja a műelemzés, műértelmezés sajátos „fogásainak” érzékeltetése a hallgatókkal, a különböző megközelítési módszerek sajátosságainak fölismertetése. Ez irodalomtörténeti és irodalomkritikai cikkek értelmező olvasását jelenti, amelyek révén feltárulnak a különböző „iskolák” (szociológiai iskola, pszichoanalitikai iskola stb.) erényei és gyengeségei is.

Itália története. A tárgy célja megismertetni a hallgatókat a Római Birodalom hanyatlásától napjainkig terjedő történelmi folyamat legfontosabb mozzanataival: a Római Birodalom utódállamainak kialakulásával, az egység megszűnésével, az egyes területek sajátos fejlődésével, a pápaság történelmi szerepével, az egységes olasz állam létrejöttével, és végül a mai viszonyok közvetlen előzményeivel.

Kultúrtörténet (művészettörténet, zenetörténet, színháztörténet). A tantárgyat hat féléven keresztül kell hallgatni. Ennek keretében képzeljük el az itáliai művészetek történetének felvázolását. A felépítés elősegíti az átfogó látásmód kialakulását. A történet-tudományi jellegű előadáshoz forrásfeldolgozó szeminárium csatlakozik.

Latin nyelv. A tárgy általánosan kötelező az újlatin szakos hallgatók számára. A latin nyelv oktatását több szempontból is a tanulmányok elejére kell helyeznünk. Egyrészt meg kell előznie a nyelvtörténet részletes kifejtését, másrészt elengedhetetlen a latin meglehetősen magas szintű ismerete egyes forrásmunkák feldolgozásához is.

Az olasz irodalom története. A bevezető félév során a hallgatók áttekintést nyernek az olasz irodalom egészéről és megismerkednek a szövegelemzés alapvető módszereivel. Az I. év II. félévétől kezdve az irodalomtörténet oktatása a nyelvileg és emberileg könnyebben megközelíthető XIX–XX. századi olasz irodalommal kezdődik, majd a kezdetektől halad a XVIII. század végéig, a II–IV. évfolyamon. A szemináriumok feladata a szövegek feldolgoztatása, kisebb dolgozatok (folyóíratcikkek) megíratása a hallgatókkal. Az előadásokat az adott korszak szakértője tartja.

Olasz leíró nyelvtan. Felosztása: I. Morfoszintaxis: névszócsoportok; II. Morfoszintaxis: az igei csoport; III. Mondattan/1; IV. Mondattan/2; V. Fonetika és fonológia, helyesírás; VI. Lexikológia és lexikográfia

Szakszemináriumok. A szakszemináriumokat a hallgatók szabadon választják az adott félévben meghirdetett listáról, az alábbi témakörök közül. Egyes szakterületeken nemcsak a tanszék, hanem más egyetemek, főiskolák oktatói is bekapcsolódnak a munkánkba. Az ELTE és a PPKE Bölcsészkarai, illetve a két egyetem Olasz Tanszékei közötti együttműködési szerződés lehetőséget nyújt rá, hogy hallgatóink egyes szakszemináriumokat az ELTE Olasz Tanszékének meghirdetett órái közül választsanak ki. A szakszemináriumok fő területei a következők:

- Dialektológia
- Az olasz nyelvészet története
- Olasz-magyar kapcsolatok története
- Az olasz irodalomkritika története
- Kultúrföldrajz
- Az itáliai civilizációk története
- Egyes szerzők, művek, korszakok
- Egyes speciális nyelvészeti diszciplínák
- Fordítás, műfordítás, tolmácsolás
- Egyháztörténelem

BEL- ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, VENDÉGOKTATÓK, RENDEZVÉNYEK

A Milánói Katolikus Egyetemmel, a nápolyi Istituto Orientáléval és a Cassinói Egyetemmel kétoldalú kutatási megállapodásokat kötöttünk. Rendszeres kiadvány-

cserét folytatunk számos itáliai és más külföldi intézménnyel. Erasmus-program keretében 11 diákunk tanult kinn 1999/2000-ben Milánóban és Nápolyban.

Együttműködési megállapodást kötöttünk még 1995-ben az ELTE Olasz Tanszékével, és valamennyi magyarországi társtanszékkel (Szeged, Debrecen, Nyíregyháza, Szombathely, Pécs) jó kapcsolatokat ápolunk. Kiemelten fontos partnerünk az Olasz Kultúrintézet.

Az 1996/97-es tanév folyamán előadást tartottak tanszékünkön:

Pierluigi Cerisola, PhD, Milánói Katolikus Egyetem

Kelemen János, a tudományok doktora, JATE Olasz Tanszék

Szabó Győző, PhD, ELTE Olasz Tanszék

Giampaolo Salvi, PhD, ELTE Olasz Tanszék

Alessandro Tassoni, PhD, JPTE Olasz Tanszék

Madarász Imre, PhD, KLTE Olasz Tanszék

Az 1997/98-as tanév folyamán előadást tartottak tanszékünkön:

Raffaele Belvederi, PhD, Genovai Egyetem

Antal Lajos, PhD, BDTF Olasz Tanszék

Jászay Magda, PhD, ELTE Olasz Tanszék

Edoardo Barbieri, PhD, Milánói Katolikus Egyetem

Gabriele Brustoloni, PhD, Budapesti Olasz Kultúrintézet

Az 1998/99-es tanév folyamán egy hetes kurzust tartottak tanszékünkön:

Alessandro Rovetta, PhD, Milánói Katolikus Egyetem

Prof. Giuseppe Frasso, Milánói Katolikus Egyetem

Giorgio Patrizi, PhD, Római „La Sapienza” Egyetem

Az 1999/2000-es tanév folyamán kurzust/előadást tartottak tanszékünkön:

Alessandro Rovetta, PhD, Milánói Katolikus Egyetem

Prof. Giuseppe Frasso, Milánói Katolikus Egyetem

Prof. Amadeo Quondam, Római „La Sapienza” Egyetem

Alessandra Tarabochia Canavero, PhD, Milánói Katolikus Egyetem

Prof. Paul Richard Blum, DAAD

Két jelentősebb rendezvényünk:

Marsilio Ficino és Közép-Európa c. nemzetközi konferencia

Az Olasz Kultúrintézettel és az MTA Irodalomtudományi Intézetével együtt

Helyszíne: Campus

Időpontja: 1998. május

Ricerche su Dante c. nemzetközi konferencia

Helyszíne: Campus

Időpontja: 2000. április 13–14.

OKTATÓK

ACÉL ZSUZSANNA, DOMOKOS GYÖRGY, HAJNÓCZI GÁBOR, HEGYI ÁGOTA, PAÁL ZSUZSANNA, MARIA BRUNA ROMITO, MARIATERESA ZOPPELLO

ÓRAADÓK

PAUL RICHARD BLUM, BOLLA MÁRIA, KISDI ÁGNES, KÓTZLÁN TAMÁS, MÁTYUS NORBERT, SOMOGYI JUDIT, VIRÁGH LÁSZLÓ

Összeállította: Hajnóczy Gábor

SPANYOL SZAK

A szak

indulása: 1996 (nyelvtanári)

akkreditációja: folyamatban

intézménye: Romanisztika Intézet, Spanyol Tanszék

A SZAK INDÍTÁSÁNAK INDOKLÁSA

A spanyol nyelv és irodalom szak indítását a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen több tényező is indokolja, amelyek közül a legfontosabbak: a spanyol nyelv és kultúra mai világunkban betöltött szerepe, valamint a spanyol kultúra és történelem sajátos kapcsolata a katolicizmussal.

Ismeretes, hogy a spanyol nyelv, elterjedtségét tekintve, ma a második az angol mögött. A magyarországi spanyol nyelvoktatás jelenlegi helyzete s vele a spanyol nyelv és kultúra ismerete azonban korántsem tükrözi a spanyol nyelv rangját, helyzetét. Kevés a felsőfokon képzett nyelvtanár, ritka a nyelvterület kulturális értékeit avatottan közvetíteni képes bölcsész szakember. Holott a spanyol nyelv és kultúra iránti érdeklődés nálunk is egyre növekszik. Egyetemünkön például az elmúlt öt esztendőben mintegy 100 diák jelentkezett évente a különböző szintű spanyol kurzusokra, programokra.

A szak indításának jogosultságát, szükségességét alátámasztó számadatok az alábbiakban foglalhatók össze. Az ország 84 *általános és középiskolájában* a 2000/2001-es tanévben – ismereteink szerint – 3645 tanuló részesült spanyol nyelvi képzésben. Ebből *középiskolai* oktatásban mintegy 3300 diák tanulta a nyelvet, ami, a négyosztályos rendszert véve alapul, átlagosan 630 érettségizőt jelent évente. Ha igaz az a becslés, hogy a végzősök mintegy harmada rendelkezik bölcsész típusú érdeklődéssel, ez azt jelenti, hogy kb. kétszázra tehető a bölcsészkar spanyol szakok felé tájékozódók száma. A nyelv iránti érdeklődés erősödése azonban a tanulói létszám növekedését ígéri a középiskolákban, ha pedig többen érettségiznek spanyolból, emelkedik az egyetemi spanyol szakokra jelentkezők száma is.

A *felsőfokú oktatásban* jelenleg összesen 2032 hallgató kap spanyol nyelvi képzést, 18 intézményben. Egyetemi szintű spanyol bölcsész- és tanárképzés azonban mindössze két intézményben (ELTE, SZTE) folyik; a Pécsi Tudományegyetemen 3 éves főiskolai szintű spanyol nyelvtanári szak működik. Bár a pontos felvételi keretszámok nem állnak rendelkezésünkre, adottnak vehető, hogy a bölcsész és tanár szakokon hozzávetőleg 100 diák kezdi meg tanulmányait évente, a diplomát kapó hallgatók száma pedig megközelítőleg 60 fő.

Az utazási lehetőségek tágulásával a korábban távolinak tartott és kevésbé ismert Spanyolország és Latin-Amerika is mindinkább elérhetővé válik sokaknak, ami szín-

tén erősíti a terület vonzását, a nyelvtanulás illetve a nyelvoktatás iránti igényt. A magán nyelviskolákban folyó spanyoloktatást (amiről pontos kimutatások nincsenek) is részben ez az igény hívta életre, megélhetési forrást nyújtva a végzős hallgatók egy részének.

A felsőfokú spanyol nyelvtudás szükségességét az európai integrációs folyamat is felerősíti; máris mind nagyobb számban van szükség spanyolul is magas szinten tudó szakemberekre, tolmácsokra, fordítókra a közhivatalokban, a közigazgatásban.

A hazánk és Spanyolország között megélénkülő kereskedelmi és idegenforgalmi tevékenységet bizonyítja, hogy jelenleg mintegy félszáz spanyol-magyar közös vállalkozás létezik, s ez szintén kiszélesíti a bölcsész illetve tanár szakos végzősök pályaválasztási lehetőségeit.

Megfontolást érdemlő tényező az is, hogy Spanyolország súlya az euro-atlanti integrációs folyamatokban szintén meghatározó, s így a spanyol-magyar államközi és kulturális kapcsolatok jelentősége is egyre inkább számottevő. A legutóbbi magas szintű kétoldalú megállapodások eredményeképp 2000-ben megkezdte működését Budapesten a Cervantes Intézet első számítógépes központja, s ha a teljes Intézet kiépül, a British Council, a Francia Intézet és a Goethe Institut mintájára, szilárd hátterintézménye lehet a hazai hispanisztikának.

A spanyol szak indítását a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen különösen indokoltá teszi az a kétségtelenül központi szerep is, amelyet Spanyolország játszott a Katolikus Egyház és a katolicizmus történetében, illetve a katolicizmus és az Egyház különleges, kitüntetett jelenléte a spanyol történelemben, művelődéstörténetben. E fontos kultúrhistóriai réteg sajátos értékeinek közvetítésére egyetemünk minden más felsőoktatási intézménynél alkalmasabb. Itt érdemel említést, hogy Madridban, Salamancában és Pamplonában olyan katolikus egyetemek működnek, amelyek kiemelkedő szerepet töltenek be a spanyol felsőoktatásban, s így a velük kialakuló kapcsolatrendszer (ösztöndíjak, tanár- és diákcsera, posztgraduális képzési lehetőségek stb. formájában) biztosítéka lehet a spanyol szak eredményes működésének és további fejlődésének. A madridi Comillas Egyetemmel máris eredményes cserekapcsolatot folytat Karunk az Erasmus program keretében. Az említett egyetemek a Spanyol Püspöki Konferencia és a madridi Pápai Nunciatura közvetítésével is bizonyították már segítőkészségüket: eddig csaknem 800 kötetnyi adománnyal járultak hozzá a szak könyvtárának megalapozásához, az oktatás tárgyi feltételeinek megteremtéséhez.

A szak működését indokolja továbbá, hogy egyetemünkön a kétszakos képzés kötelező, s e kötelezettség értelmében a Kar lehetővé kívánja tenni, hogy a spanyol is szerepeljen a választható szakok között, mint specifikusan érdekes kulturális tanulmányi terület és elsőrendűen fontos modern nyelv.

A PPKE Bölcsészettudományi Karán 1994 óta folyik spanyol nyelvi képzés. A 4 éves nyelvtanári szak létesítésére irányuló kérelmet eddig két ízben nyújtottunk be

a Minisztériumhoz és a Magyar Akkreditációs Bizottsághoz: 1997-ben és 2000-ben. Az eltelt évek gyakorlata megteremtette Karunkon az egyetemi szintű szak indításának infrastrukturális és szakmai előfeltételeit.

A KÉPZÉS RÉSZTERÜLETEI

A szak tantervét a spanyol és spanyol-amerikai irodalom, művelődéstörténet és spanyol nyelvészet tárgykörébe tartozó elméleti és gyakorlati tárgyak alkotják. E tárgykörben a hallgatók nyelvtudását figyelembe véve az oktatás nem a kronológiai sorrendet követi. Ebből adódóan az I-IV. szemeszterben kerül sor a modern irodalom megismertetésére, míg az V-VIII. szemeszter foglalkozásai a középkortól a felvilágosodásig terjedő időszak tárgykörét ölelik fel. A spanyol nyelvészeti ismeretek oktatása a hagyományos sorrendet követve, egymásra jól épülő egységet alkot. Az iskolai pedagógiai gyakorlatot a Pedagógiai Intézet szervezi. A képzés szakdolgozattal és szakzáró vizsgával zárul.

OKTATÓK AZ 1999/2000. TANÉV II. SZEMESZTERÉBEN

BELÁNYI KLÁRA, CZÖNDÖR KLÁRA, CSELIK ÁGNES, CSÉP ATTILA, CSUDAY CSABA, GÉRO GYÖRGYI, HORÁNYI KRISZTINA, LUX JUDIT, POGÁNY ZUZSANNA

Összeállította: Csuday Csaba

SZLOVÁK SZAK

A szak

indulása: 1992/93, I. szemeszter

akkreditációja: 1993

intézménye: Szlavisztika–Közép-Európa Intézet, Szlovák Tanszék

A SZAK CÉLKITŰZÉSEI/A KÉPZÉSI CÉLOK SAJÁTOS JELLEGE

Célkitűzéseink némileg eltérnek a többi magyarországi, illetve külföldi szlovák szak tevékenységétől. A nyelvet és kultúrát nem önmagában kívánjuk megismertetni hallgatóinkkal, hanem a sok évszázados magyar–szlovák–cseh kapcsolatok, kölcsönhatások föltérképezését tekintjük feladatunknak. Az 1918 előtti közös haza, Magyarhon (*Uhorsko/Uhersko*) e három kultúrájához szervesen kapcsolódik a Felföld latin és német írásbelisége. E szak elvégzése tehát különösen történelem, magyar, német, ill. latin szakos hallgatók számára nyújt izgalmas kutatási területeket. A problémákat keresztény, humanista szellemben próbáljuk megközelíteni, ez Egyetemünk jellegéből is következik, másrészt a szlovák nemzet kultúrája a nyugati kereszténységben született és fejlődött. Ez azonban nem jelenthet felekezeti szellemet. A husziták, a csehtestvérek, az evangélikusok gyakran meghatározó szerepet játszottak az irodalom, a nemzettudat alakításában. Nem mondhatunk le a görögkatolikus vagy görögkeleti régiók eltérő fejlődésének, illetve a megkerülhetetlen zsidó-kérdésnek az elemzéséről sem. Nem elsődleges feladatunk viszont a mai magyarországi szlovákok és a szlovákiai magyarok vizsgálata, lévén ők anyanemzetük tagjai.

A szak általános célkitűzése tehát a magyar-szlovák szellemi reintegráció elősegítése a tudományos megismerés eszközeivel. Ez a napjainkig ható másfél évszázados politikai ellenségeskedés következményeinek felszámolása szinte valamennyi bölcsészettudományi diszciplína retrospektív újraértékelését jelenti. A szláv apostolok műve előkészíthette Szent István országépítő munkáját, amelyben mindvégig nagy szerepe volt a magyar-szláv szimbiózisnak. Magyarhon etnikumai közül egyedül a szlovákságnak nem volt az országhatáron kívüli anyanemzete. Ez a tény alapvetően meghatározta a magyar-szlovák szimbiózis létrejöttét, amely összehasonlíthatatlanul teljesebb volt, mint régióink bármely más interetnikus kapcsolatrendszere. A tudományos igényű retrospektív vizsgálatokhoz szükséges a kérdés szakterminológiájának reformja. A hungarológia szlovák, illetve a szlovakológia magyar összetevőinek elemzése a hungaro-szlovakológia, illetve a szlovako-hungarológia kutatási területe. A *magyarhoni* jelző használata a szlovák ill. cseh *uhorský/uherský* megfelelőjeként, a *Felföld* pedig a *Szlovákia* illetve a *Felvidék* variánsaként, a szlovák *Prešporok* az anakronisztikus *Bratislava* helyett csak a probléma felszínét jelzik.

A szlovákul nem tudó hallgatók négy szemeszteren keresztül intenzív nyelvi kép-

zésben részesülnek. A nyelvtudás gazdagítása érdekében nagy súlyt helyezünk a szlovákiai részképzésekre, melyeket az Oktatási Minisztérium ír ki szemeszterenként. Ennek keretében hallgatóink Pozsonyban, Nyitrán, Besztercebányán, illetve Eperjesen tölthetnek egy-egy szemesztert. Ezen kívül együttműködési szerződésünk van a Nagyszombati Egyetemmel, így hallgatóinknak lehetőségük van ott is eltölteni egy félévet. Évről évre több hallgatónk vesz részt a pozsonyi nemzetközi nyári egyetemen, míg másokat két-három hétre különböző plébániákon helyezünk el, ahol szlovák nyelvi környezetben fejleszthetik kommunikációs képességüket.

A SZAK OKTATÁSI PROGRAMJÁNAK EGYSÉGEI

Szlovák nyelv- és stílusgyakorlat
Bevezetés a szlovák kultúrába
Bevezetés az irodalomtudományba
Bevezetés a nyelvtudományba
Bevezetés az általános nyelvészetbe
Bevezetés a szlavisztikába
Fonetika és fonológia
Morfológia
Lexikológia
Mondattan
Nyelvtörténet
Dialektológia
Stilisztika
Cseh nyelv
Orosz nyelv
Irodalomelmélet
Régi szlovák irodalom
Szlovák klasszicizmus és preromantika
Szlovák romantika
Szlovák realizmus
XX. századi szlovák irodalom
Magyar-szlovák irodalmi kapcsolatok
Hungaroszlovakológia
Műfordítás-elmélet és -gyakorlat
Kötelezően választható speciális kollégium
Szakdolgozati szeminárium

A KÉPZÉSI PROGRAM RÉSZTERÜLETEI

Szlovák nyelv- és stílusgyakorlat. Mivel hallgatóink többsége kezdő szintről indul, a nyelvórák kiemelt jelentőségűek, a további sikeres tanulmányok előfeltételét jelen-

tik. A Szlovákiában használatos, idegen anyanyelvűek számára kidolgozott tankönyvet és munkafüzetet használjuk, emellett mindig rámutatunk az ezeréves magyar–szlovák együttélés nyelvi következményeire, a két nyelv speciálisan közös vonásaira, és kiegészítő anyagként merítünk a közös művelődéstörténeti örökségből is. A szlovákul már eleve tudó hallgatók a kezdő nyelvtanfolyam helyett külön csoportban szókinszbővítő stílusgyakorlatokon vesznek részt. Az I. alapvizsgán középszintű szlovák nyelvtudást várunk el, aki nem felel meg, nem folytathatja tanulmányait. A nyelvi gyakorlatok csökkenő óraszámban nyolc féléven keresztül tartanak, az utolsó évben a hallgatók felsőfokú szintű nyelvvizsgát tesznek. Emellett ösztönözzük hallgatóinkat a már említett részképzések, nyári egyetemek és plébániai gyakorlatok nyújtotta lehetőségek kihasználására.

Bevezetés a szlovák művelődésbe. Ezen alapozó tárgy keretében elsőéves hallgatóink vázlatos képet kapnak a magyar-szlovák együttélés századairól, a szlovák kultúra fejlődésének egyes szakaszairól. A kurzus átfogó jellegét a történeti, a nyelvészeti és az irodalomtörténeti szempontok egyenrangú érvényesítése biztosítja, hiszen a közép- és kelet-európai nemzeti kultúrák esetében általában, de a szlovák esetében különösen igaz, hogy nagyon sokáig nem beszélhetünk „hivatásos” írókról vagy nyelvészekről, még kevésbé politikusokról, csupán nemzetébresztő személyiségekről, akik nemzetteremtő és -védő tevékenységük során hol szépirodalmi műveket, hol nyelvtanokat írtak, és ha tehették, politikai vagy tisztviselői szerepkörben képviselték nemzetük valós vagy vélt érdekeit.

Hungaroszlavakológia. Az előbbi kurzus folytatása immár magasabb szinten, a Magyar-szlovák irodalmi kapcsolatok és a Hungaroszlavakológia tantárgy keretében. A magyar-szlovák szimbiózist legkitapinthatóbban érzékeltető művek elemzésén, a közös múlt, intézményrendszer, társadalmi-politikai szocializáció hatásának vizsgálatán keresztül próbáljuk fölmutatni az egykori közös haza szellemi sokszínűségét, a termékenyítő kölcsönhatásokat (közös történelmi témák, hasonló társadalmi törekvések), az együttélésnek olyan fokát (l. kétnyelvű szerzők), ahol már nem is az összekötő, hanem a szétválasztó elemeket kell keresnünk. Vizsgálódásainkban az 1918-as politikai szétválás sem jelent határvonalat, mivel a két kultúra búvópatakként – kritikus korszakokban szembeszökően – a XX. század folyamán is meghatározta és ma is meghatározza egymást.

Nyelvészeti alapozó kurzusok. A Bevezetés a nyelvtudományba és a Bevezetés az általános nyelvészetbe tantárgy megismerteti a hallgatókat a nyelvtudomány kutatási területeivel, alapproblémáival, áttekintést kapnak továbbá az egyes nyelvészeti iskolák működéséről az ókortól napjainkig, különös súlyt fektetve a cseh és a szlovák nyelvtudomány fejlődésére. A Bevezetés a szlavisztikába tárgy áttekinti az indoeurópai nyelvcsalád általános vonásait, az ősszláv nyelv főbb jellegzetességeit, kiemelten tárgyalva az ősszláv nyelv szerkezetét és nyelvmélekeit, majd a szláv nyelvi egység fölbomlását, végül vázlatosan, szövegek elemzésén keresztül csoportosítja és jel-

lemzi a mai szláv irodalmi nyelveket. A képzési program keretében hallgatóink két félév alatt megismerkednek a cseh nyelv alapjaival is, mivel ez a XVII. és XVIII. századi szövegek tanulmányozásánál elengedhetetlen. A szlavisztikában betöltött szerepe miatt ugyancsak két féléven át orosz nyelvet is tanulnak.

Szlovák leíró nyelvészet. A hallgatók hat féléven keresztül megismerkednek a mai szlovák nyelv rendszerével kezdve a fonetikával és fonológiával, majd a morfológiával, lexikológiával folytatva, s a mondattannal bezárva. A Stilisztika tantárgy (ld. alább) az egyes stílusrétegek jellemzését adja, végül pedig a Dialektológia a nyelvjáráások mai rendszerével ismerteti meg a hallgatókat.

Szlovák nyelvtörténet. A legfontosabb kézikönyvek, szótárak ismertetése után két féléven át áttekintjük a szlovák nyelv történetét. A felföldi szláv írásbeliség korai szakaszaiként tárgyaljuk a Nagymorva Birodalom korát és az első ószláv nyelvemlékeket – megemlítve, hogy ezek földrajzi/etnikai meghatározása, de még Nagymorávia fekvése is vitás kérdés –, majd a latin és a cseh nyelv uralmának századait. Végigkísérjük azt a XVI. században kezdődő szlovakizációs folyamatot, melynek eredményeképpen a XIX. század derekán kialakult a mai szlovák irodalmi nyelv, majd áttekintjük ennek fejlődését a dualizmus, az első csehszlovák köztársaság, a szocialista Csehszlovákia, végül pedig a független Szlovákia keretei között. A kodifikációs és nyelvművelő tevékenységet mindig az akkori politikai körülményekre tekintettel, a szlovák nemzeti mozgalom általános törekvéseinek keretében vizsgáljuk.

Irodalomelmélet. Két tantárgy – Bevezetés az irodalomtudományba, Irodalomelmélet – ismerteti meg a hallgatót az irodalomelmélet kutatási területével, alapproblémáival. Áttekintjük a műelemzés szempontjait, továbbá a legfontosabb gondolkodók, iskolák elméleteit az ókortól napjainkig, kiemelten tárgyalva a szlovák irodalomra erőteljesen ható német, később orosz, cseh és lengyel irányzatokat (Hegel, az orosz formalizmus, cseh strukturalizmus, lengyel integrális iskola stb.) A Stilisztika tantárgy már határterület az irodalom- és a nyelvtudomány között: a nyelvi stílusrétegek jegyeinek, a nyelv horizontális és vertikális tagolódásának vizsgálatán túl a retorikai ill. szépirodalmi stílus eszközeinek részletes vizsgálata tartozik e tárgy körébe. Végül a magyar és a szlovák szépirodalom kölcsönös tolmácsolásának elméleti és gyakorlati kérdéseivel, módszereivel ismerteti meg a hallgatókat – és nyújt számukra gyakorlási lehetőséget – a Műfordítás-elmélet előadás és szeminárium.

A szlovák irodalom története. A hallgatók hat féléven keresztül megismerkednek a szlovák irodalom egyes korszakaival, intézményeivel, sajtójával és klasszikus alkotóinak életművével. Mivel a hallgatók olvasási készsége évek során éri el a kívánatos szintet, a fordításokban inkább elérhető, illetve nyelvileg kevésbé problémás realista és romantikus korszakot vesszük előre, ezt követi a régi és a klasszicista-preromantikus irodalom tárgyalása, majd a XX. századdal zárjuk a sort. Nemcsak a fenti átfogó kurzusoknak, hanem mindegyik irodalomtörténeti tárgyunknak vezéreszméje a magyar-szlovák együttélés kimutatása: a szlovák irányzatokat, műveket

mindig a kortárs magyar illetve egyéb hazai – másrészt a cseh – kultúra párhuzamos jelenségeivel ütköztetjük.

Speciális kollégiumok. Lehetőséget nyújtanak a hallgatóknak arra, hogy jobban elmélyüljenek az őket érdeklő kérdésekben, megalapozzák a szakdolgozatukhoz szükséges kutatásaikat. Kétévente két – összesen négy – speciális kollégium felvétele kötelező.

Szakdolgozati szeminárium. E szeminárium keretében a témavezető figyelemmel követi és segíti a dolgozatírás folyamatát.

Tanszékünk előtérbe helyezi az interdiszciplináris szakdolgozatokat, melyeknél nagy segítséget nyújtanak egyetemünk más szakjai, tanszékei (különösen a magyar, a történelem és a német). Különös hangsúlyt helyezünk a még feltáratlan, érintetlen anyagokra, melyeket azután hallgatóink publikálhatnak is.

Záróvizsga. A záróvizsgára előre meghatározott kérdéseink, tematikáink nincsenek, e vizsga a szakdolgozat megvédését jelenti, a hallgató kérdéseket kap a szakdolgozat témájával kapcsolatban. Külső szakértő(k) jelenléte előírás; általában szlovákiai szakértőket kérünk fel arra, hogy nyelviileg és szakmailag értékeljék a hallgató teljesítményét. Az interdiszciplináris szakdolgozatok esetében elvárás, hogy a záróvizsgán részt vegyenek a többi érintett tanszék tanárai is.

Pedagógiai tárgyak. A szlovák nyelv ill. irodalom tanításának módszertana tárgyak keretében a hallgatók elsajátítják a tanári pályájukhoz szükséges tantárgy-pedagógiai ismereteket. A pedagógiai gyakorlatot magyarországi hallgatóink a nagyszombati Angela Merici Gimnáziumban, a szlovákiaiak pedig a budapesti Szlovák Tannyelvű Gimnáziumban végzik.

A KÉPZÉST TÁMOGATÓ INFRASTRUKTÚRA

Filológus szak révén az olvasás a legfontosabb tényező, ehhez pedig megfelelő könyvtár szükséges. A szakon folyó képzést nagy mértékben segíti folyamatosan bővülő könyvtárunk, annak különböző gyűjteményei. Az évek során sikerült beszereznünk a klasszikus szépirodalom legjavát és az alapvető szakirodalmat. Nagy lehetőség és segítség számunkra, hogy megvásárolhattuk Kniezsa István, a nagy magyar szlavista könyvtárát (és kéziratos hagyatékát). A hagyaték négyezernél több könyvet jelent, főleg szakkönyveket, melyek a szlovák mellett a cseh és a lengyel szakon folyó képzést is nagymértékben segítik; ehhez tekintélyes, főként külföldi folyóirat-anyag csatlakozik. A könyvtár számítógépes feldolgozása már lezárult, s a hallgatók rendelkezésére áll (l. az állományt bővebben ismertető írást a jelen kiadványban). Ezen felül óriási segítséget nyújtanak a szlovákiai szakemberek könyvadományai. Nagy segítséget nyújt a karon működő számítógépes infrastruktúra is, mely többek között a nyelvtanuláshoz is hozzájárul, hiszen naponta hozzáférhetünk a szlovákiai friss napilapokhoz, az Internet segítségével naprakész információkat szerezhettünk (intézetünk két számítógéppel rendelkezik).

TUDOMÁNYOS MUNKA, KIADVÁNYOK

A tanszék oktatói rendszeresen publikálnak hazai és külföldi folyóiratokban, konferenciákon vesznek részt. A műhelymunka koordinálására alakult meg 1999-ben a Nyugati Szláv Kulturális Kutatócsoport, mely közös kutatási programokat fog irányítani, az eredmények ismertetésére konferenciákat szervez, és biztosítja azok anyagának megjelentetését.

Megkezdjük a tanszék által rendezett konferenciák (l. alább) anyagának kiadását is. Eddig megjelent: KÁFER ISTVÁN (szerk.): *Rudnay Sándor és kora Alexander Rudnay a jehó doba*, Piliscsaba–Esztergom–Nagyszombat, 1998. A két esztergomi Rudnay-ülésszak előadásai szerepelnek benne mindkét nyelven, a kötet a szlovákiai nemzeti bibliográfiának is része, odaát is hivatalosan terjesztett kiadvány. Másik kiadványunk: TIBOR ŽILKA (zost.): *Kresťanská literatúra a masmédiá*, Piliscsaba, 2000. A kötet a keresztény irodalom helyzetéről rendezett konferencia anyaga. Várhatóan még 2000 folyamán megjelenik a Strauss-konferencia anyaga is. Publikálni kívánjuk továbbá oktatóink tudományos eredményeit. Eddig KÁFER ISTVÁN tanulmánykötetét jelentettük meg: *Dona nobis pacem (Magyar-szlovák kérdések)*, Piliscsaba, 1998. Ez átfogó képet nyújt az együttélés századairól, s különösen a közelmúlt és napjaink problémáiról. Tanszékünk szerkesztette továbbá a *Limes* tudományos szemle 1999/1. számát: *Felföld – Felvidék – Szlovákia*, mely több oktatónk tanulmányát tartalmazza a közös múlt történelmi, irodalmi, nyelvészeti vonatkozásairól.

KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, RENDEZVÉNYEK

A szak alapvető célkitűzése, hogy minél szélesebb körű kapcsolatokat építsen ki Szlovákia egyetemeivel, oktatási minisztériumával, egyházi hatóságaival, továbbá könyvtáraival, levéltáraival. Ez idáig az alábbi hivatalos kapcsolatokat építettük ki:

Nagyszombati Egyetem (Nagyszombat): Tudományos, pedagógiai és kulturális együttműködési szerződés (1997-), oktatók, hallgatók cseréje, hallgatóink részképzése.

Konstantin Filozófus Egyetem (Nyitra): Együttműködési szerződés (1994-), vendégelőadók biztosítása, hallgatóink részképzése.

Komenský Egyetem (Pozsony): kapcsolat a Szlovák és Magyar Tanszékkel, vendégelőadók (1998-ban), hallgatóink részképzése.

Bél Mátyás Egyetem (Besztercebánya): tanár- ill. diákcsera a CEEPUS keretében (1998-ban), hallgatóink részképzése.

Eperjesi Egyetem (Eperjes): vendégelőadók (1998-ban ill. 2000-től), hallgatóink részképzése.

Szlovák Katolikus Püspöki Konferencia: hallgatóink nyári nyelvgyakorlata plébániákon, szlovák környezetben.

A Szlovák Tanszék eddig a következő nemzetközi szimpóziumokat és konferenciákat rendezte:

1994. május 2.: *Emlékkonferencia Valentín Beniak születésének századik évfordulója alkalmából*. Beniak a XX. századi szlovák líra egyik legjelentősebb alkotója, keresztény humanista, egyben a szlovák-magyar műfordítás egyik megalapozója volt.

1994. május 3.: *A magyar és a szlovák kultúra határai*. Átfogó témájú országos diákkonferencia, hallgatóink mellett budapesti, szegedi és esztergomi diákok részvételével.

1995. november 23.: *Emlékezés Bartók Béla halálának 50. évfordulója alkalmából*. A bartóki életművön belül különös hangsúlyt helyeztünk a szlovák népdalok felgyűjtésére, s ennek kapcsán Bartók szlovák nyelvtudásának vizsgálatára.

1995. december 6.: *Beniczky Péter / Peter Benický - szimpózium*. Az előadók a hazai barokk e kétnyelvű – párhuzamosan alkotó, nem egyikből a másikra fordító – költőjének életművét elemezték.

1996. március 26.: *Kerekasztal-beszélgetés Rudolf Dilong szlovák katolikus költőről*. Dilong századunk szlovák modern katolikus lírájának egyik legértékesebb alakja volt.

1996. március 26–28.: *Magyar-szlovák műfordító-konferencia*. Elméleti előadások és egyes fordítói teljesítmények értékelései hangzottak el.

1996. július 27. (Esztergom): *Rudnay Sándor-emlékünnepe*. A Rudnay Sándor Kulturális és Városvédő Egyesülettel közösen, magyar-szlovák nyelvű szentmisével és tudományos előadásokkal emlékeztünk a múlt század kiemelkedő, szlovák gyökerű prímás-érsekére, a Bazilika építtetőjére és a honi egyház megújítójára, aki mind a magyar, mind a szlovák nemzeti művelődést támogatta. Tanszékünk már az előző évi emlékülés lebonyolításában is közreműködött.

1996. december 13–14.: *Konferencia MUDr. Pavol Strauss életművéről*. A közelmúltban elhunyt Strauss a háború előtti katolikus modern irányzat örököse, némileg Pilinszkyvel rokonítható gondolkodó volt; célunk, hogy a magyar olvasót a jövőben behatóan, tanulmánykötet segítségével megismertessük életművével.

1997. április 17.: *Mikszáth Kálmán és a magyar szlovakisztika*. A résztvevők Mikszáth szlovák alakjait, az író szlovák-képét és személyes szlovák gyökereit, kötődéseit elemezték.

1998. október 31. (Esztergom): *Rudnay Sándor-emlékünnepe*. A két korábbi emlékülés anyagát tartalmazó kétnyelvű kiadvány ünnepélyes bemutatója és ünnepi szentmise volt, melyet a magyar és a szlovák egyházfő közösen mutatott be. Intéztünk előző nap Nagyszombatban vett részt a kiadásban szerepet vállalt szlovák Szent Adalbert Társaság hasonló rendezvényén.

1998. november 18–19.: *A keresztény irodalom Közép-Európában a posztmodern korban*. Az első ilyen témájú nemzetközi konferencia volt; kiemelkedő magyar, szlovák, cseh, lengyel és szlovén írók, kritikusok, teológusok, média-szakemberek ismertették a keresztény irányultságú irodalom, írott és elektronikus sajtó otthoni helyzetét.

VENDEGEK

Ján Sokol pozsony-nagyszombati érsek, a szlovákiai katolikus egyház feje áldotta meg a Szlavisztika-Közép-Európa Intézet leendő épületét, majd Paskai László érsek úrral közösen mutatott be ünnepi szentmisét. A kétnyelvű könyörgések közös múltunk személyiségeit szólították meg. (1995. december 5.)

Richard Pražák: *Szent Benedek és Zoerard zoborhegyi remeték legendája* (1996. április 23.) A Cseh Köztársaság akkori nagykövete, nemzetközi hírű hungarológus a Cseh és a Szlovák Tanszék közös felkérésére tartott előadást középkori írásbeliségünk e közös örökségéről.

Juraj Furdík és Ján Sabol, az Eperjesi Egyetem nyelvészprofesszorai leíró nyelvészeti és nyelvtörténeti előadásai 1998. április 29-én.

OKTATÓK

ÁBRAHÁM BARNA, HALÁSZ IVÁN, KÄFER ISTVÁN, KOVÁCS LÁSZLÓ, PILECKY MARCELL, KAROL WLACHOVSKÝ, ŽILKA TIBOR

ÓRAADÓK

CSIZMADIA ÉVA, DEMECS BÉLA, KRISTÓ LÁSZLÓ, ÉMA KROŠLÁKOVÁ

Összeállította: Käfer István

SZOCIOLÓGIA SZAK

A szak

indulása: 1993/94, I. szemeszter

akkreditációja: 1996

intézménye: Szociológia Intézet

A SZAK ALAPÍTÁSÁNAK INDOKAI; A SZOCIOLÓGIA OKTATÁSÁVAL ELÉRENDŐ CÉLOK

A szociológia és a szociológus szolgáltatásai iránt hihetetlenül nagy elvi társadalmi igény létezik, a szociológiai szempontok tényleges alkalmazása és a szociológus szakemberek effektív foglalkoztatása messze elmarad a lehetőségektől. A hazai helyzet e tekintetben még ellentmondásosabb, és elmaradottabb, mint a fejlett nyugati országoké. Míg ez utóbbiakban a tudományág gyakorlati alkalmazása az elmúlt két évtizedben már lendületesen haladt előre, addig nálunk – részben a szakma bizonyos területeinek és képviselőinek a „létezett szocializmusban” történt lejáratódása és a valóban hasznos eredmények elmaradása folytán – éppen hogy kevés hajlandóság mutatkozik a „szociológusi mesterség” szélesebb körű alkalmazására.

Ámde éppen az igazolt érvényű szociológiai törvényszerűségek garantálják, hogy ez a helyzet nálunk is gyökeresen meg fog változni, mivel a rendszerváltással elindult nagyhorderejű politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális átalakulás magával hozza annak igényét, hogy a voltaképpen mi magunktól, emberektől származó folyamatok, struktúrák, illetve normák szociológiai természetét megértsük és vezérlésében nagyobb tudatossággal, konkrét módon magunk is részt tudjunk venni.

A Szociológiai Tanszéki Csoport, majd Intézet 1993 augusztusában Varga Károly vezetésével és Balajthy Anna, Gergely Attila és Pártos Ferenc közreműködésével azért alakult meg, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szociológiai szakjának oktatási célkitűzéseiben elébe menjen ennek a nálunk ma még inkább csak elvi szinten létező, de a rendszerváltás dinamikájában hamarosan érzékelhető társadalmi igénynek. Arra a „szociológusi mesterségre” készíti fel hallgatóit, amely három szinten is intenzív bevetésre kerül:

1. Mikroszinten az alkalmazott szociológia és szociológus közvetlenül hasznos szolgálatot teljesít az élet számos területén:

- a termelő és szolgáltató vállalatok stratégiai tervező, az áru- és munkapiacot, a gazdasági és technológiai környezetet felmérő, de éppúgy a belső átvilágító, a menedzsmentfejlesztő, az emberi erőforrással gazdálkodó, a szervezeti struktúrát adaptívvá alakító és konfliktuskezelő funkcióiban,
- a különféle tervező intézetekben, a területi rendezés, a regionális- és várostervezés ill. fejlesztés komplex projektjeiben,

- a jóléti és egészségügyi intézményrendszer működésének, a szociális feladatkör ellátásának mikroszintű (vagyis adott helyi egységekhez kapcsolódó) hatékonyságában (pl. az egyes települések, illetve kistérségek munkanélküliségi problémáit a valós társadalmi közeg és a hivatalos és informális gazdaság figyelembevételével kezelő hivatalok és szervezetek munkájának eredményessé tételében),
 - az oktatás és képzés szociológiai profiljának ellátásában, az oktatási és fejlesztési intézmények felső és középfokú egységeinél (pl. a pedagógusképzésben, a mérnök- és menedzserképzésben ill. a vállalkozói alapismereteket és motivációt közvetítő középfokú szervezett oktatásban) a társadalmi és társas-emberi szempontrendszer közvetítésében és a használatára való rávezetésben, stb.
2. Középszinten a szociológus külső és belső diagnózist nyújt és akciókutatási fejlesztéseket kezdeményez, hajt végre ill. monitoroz és értékeli:
- a nagyobb társadalmi intézmények, hálózatok, szélesebb – akár országos – terítésű, de konkrét részleges célcsoportra és hatáskörre összpontosuló feladataiban (pl. egy népjóléti minisztériumi családvédelmi törvény- és intézkedési tervet szociológiai megalapozásában ill. a törvény társadalmi érvényesülése hatásvizsgálatában),
 - speciális szervezetek és mozgalmak (pártok, szakszervezetek, kamarák, egyesületek, egyházak, etnikai és egyéb kisebbségvédelmi egyesülések) hatásrendszerének felmérésében ill. saját szervezeti hatékonyságuk ellenőrzésében és javításában,
 - hátrányos körzetek komplex társadalmi, gazdasági és kulturális fejlesztésére szerveződő (üzleti vállalkozásokat alapító, illetve privatizáló, konkrét termelő és szolgáltató szakmákat integráló és közös fejlesztési célra irányító) érdekszövetségek tevékenységének a társadalmi és intézményi peremfeltételekkel való összehangolásában és realista alakításában, stb.
3. Makroszinten össztársadalmi funkciót tölt be:
- a társadalom állapotáról és mozgásirányáról, meghatározó vagy éppen kellő figyelmet nem nyert csoportjai, rétegei, közösségei törekvéseiről ill. sorsáról végrehajtandó empirikus vizsgálataival és elemzéseivel,
 - a folyamatosan végzett empirikus szociológiai vizsgálatok eredményeit
 - a szakfórumokon,
 - a felsőszintű közoktatásban,
 - közírói tevékenységben,
 - a politikai nyilvánosság és közvélemény-formálás hálózatában,
 - a sajtó és a médiumok csatornáin
közreadó, felvilágosító, illetve tudatosító tevékenységével,
 - az országos felelősségű, össztársadalmi – törvényhozási, kormányzati, jogrendi – szervezetek nyújtott tényfeltáró, átvilágító, véleményező, megvitató, javaslattevő, hatásvizsgáló szolgáltatásával.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem szociológiai szakának elvégzése ily módon olyan elméleti és alkalmazott társadalomtudományi és magatartástudományi tudást és jártasságot kíván nyújtani a hallgatóknak, amely a szociológusi szakértelmet igazoló diploma megszerzése nyomán az a társadalmi, gazdasági, kulturális, politikai és egyéb életszférákban már a legközelebbi jövőtől legalább olyan elhelyezkedési lehetőséget és teljesítménnyel igazolt bevalást képes biztosítani végzettjeinek, mint az ország bármely más felsőszintű szociológusképző intézménye. Sőt ezeket részben meg is előzve, élénk dinamikus keresletet vált ki a nálunk végzett szakértői gárda iránt. (Az intézmény egészét átható katolikus szellemiségből táplálkozó lelkiismeretesség és megbízhatóság a versenyképes szakmai felkészültséghez többletként hozzáadódva, a fogadók és alkalmazók kedvező tapasztalatai nyomán erősítheti fel a megfelelő funkciókra felénk irányuló keresletet.)

Ilyen elhelyezkedési lehetőségek várhatók a társadalom, a gazdaság, a politika, számos felelős pozíciójában:

- a jövődöntő menedzserek, vállalkozók,
- humánpolitikai és szociálpolitikai szakértők, oktatók, nevelők, szociális munkások munkaköreiben,
- a közéleti és politikai pályán, az országos és helyi köz- és öngazgatásban,
- a civil társadalmi szerveződésekben, érdekképviselések, szakszervezetek szakértői posztjain,
- a testi és leki egészség megőrzésében, a deviancia és a hátrányos helyzet kezelésében,
- a családvédelemben, ifjúságvédelemben,
- a közvélemény formálásában és vizsgálatában,
- a társadalmi folyamatok elemzésében és kezelésében,
- általában: az akciókutatásban, projektmenedzselésben, szaktanácsadásban, döntéselőkészítésben és az intézkedések végrehajtási határfokának és eredményének értékelésében.

A fenti stratégiai célok elérésére – olyan felsőoktatási intézmények részben már eredményekben visszaigazolt reformtörekvéseit szem előtt tartva, mint például a Bochumi Ruhr Egyetem vagy az Erlangen-Nürnbergi Friedrich-Alexander Egyetem – tervezzük megvalósítani a kétszintű szociológiaoktatás tanrendjét a fentebb bemutatott szerkezeti modellben.

A SZOCIOLÓGIAOKTATÁS TANRENDI STRUKTÚRÁJA

A szociológusképzés 4 + 1 éves időtartama alatt a hallgatóknak ezen a második főszzakkal (például élő nyelvvél) társítható főszzakon tíz félév alatt összesen 130 kreditpontot (CP) vagyis Szemeszter-Heti-Óraszámot (SzHÓ) kell teljesíteniük. A stúdium hierarchikus tagolódását az alábbi táblázat mutatja:

1. Az alapstúdium tanrendi szerkezete

Évf.	Szem.	Elm.	Gyak.	Össz.	Koll. v. Gy.j.	Szig.
I.	1.	6	3	9	KKK GGG	
	2.	6	3	9	KKK GGG	
II.	3.	8	4	12	KKK GGG	
	4.	8	4	12	K GGG	Sz
						Sz
Össz.		28	14	42		

2. A főstúdium tanrendi szerkezete

Évf.	Szem.	Elm.	Gyak.	Össz.	Koll. v. Gy.j.	Szig.
III.	5.	5	5	10	KKK GGG	
	6.	5	5	10	KKK GGG	
IV.	7.	5	5	10	KKK GGG	
	8.	5	5	10	GGG	Sz
						Sz Sz
Össz.		20	20	40		

3. A tanulmányt záró tevékenységek rendje

Évf.	Szem.	Elm.	Gyak.	Össz.	
V.	9.	2	10	12	Szakmai gyak.: 30
	10.	—	6	6	Szakedolgozat írás
Össz.		2	16	18	
Mindösszesen:		100 + 30 = 130 SzHÓ			

1. Az alapstúdium tanrendi szerkezete

Az alapstúdium összesen 42 szemeszter heti óraszám (CP) követelménye az első két félévben 9-9, a 3–4. félévekben 12-12 órát jelent. Ez a 42 óra belső standard szakmai tárgyakra fordítódik, és három témablokkra tagolódik, melyekben váltakozva elméleti és gyakorlati súlypontok érvényesülnek.

A félévenkénti átlagosan 10-11 kötelező óraszámom túl – a társszaknak választott másik főszak általi párhuzamos leterheltség függvényében – a hallgatóknak a szociológiai szakon belül lehetőségük lesz,

- olyan választható rokon tárgyak, (politikatudomány, jog, menedzsmenttudomány, zsurnalisztika stb.) felvételére, amikhez a későbbiekben az egyes szociológiai szakirányokra specializálódó hallgatók már az alapstúdiumoknál bevezetést nyerhetnek (7–8, félévenként: 1–2),
- ugyancsak mód nyílik számukra – tanácsadással segített – önálló stúdiumokra is (7–8, félévenként: 1–2).

Az alapstúdium kötelező standard tematikájának kifejtése:

a) A szociológiai orientáció részletezése

Ez az alapstúdiumot végigkísérő, szemeszterenként heti 1 órányi gyakorlati tárgy nem csupán bevezető („bemelegítő”) foglalkozás, melynek során a hallgató

- megismerkedhet az alma materül választott intézménnyel és a szakkal,
- tudatosíthatja saját idevonzó aspirációit,
- reflektálhat a magának mint a Katolikus Egyetem hallgatójának és intézményének sajátos helyzetére az adott gazdasági és politikai/ideológiai állapotú, de történelmi léptékben átalakulóban lévő hazai társadalomban,
- társaival és tanáraival megvitathatja a stúdium sikeres lefolytatásához és befejezéséhez szükséges személyi/motivációs, szakmai érdeklődésbeli, szociális/pénzügyi stb. feltételrendszert,

hanem a szemeszterek során elsajátított szociológiai anyagnak ezt az ön- és helyzet-reflexiót folyamatosan ismétlő és aktualizáló

- feldolgozása és szembesítése az újabb és újabb személyi és társadalmi tapasztalatokkal,
- beleértve az alakuló társadalomban az elkötelezett szociológus számára nyíló tevékenység lehetőségeit,
- ezt prózaiban véve mint reális karriertervezést, az elhelyezkedési lehetőségek figyelemmel kísérését és az ezekkel való előzetes kísérletezést,
- az eszmei indíttatás szemszögéből nézve pedig mint a katolikus és ökumenikus keresztény inspirációjú szociológus-hívatus keresését.

Ugyanez a szociológiai orientációs alaptantárgy tartalmazza még

- egyfelől az itt közvetített elméleti és alkalmazott szociológiai diszciplína (akciókutatás) tudományelméleti és az általános társadalmi cselekvésrendszerben meghatározott jellemzőinek, illetve funkciójának meg tárgyalását,
- másfelől a tanulmányok, illetve a tudományos munka módszertanának, egyéni és csoportos problémamegoldó technikáinak, az alkotást facilitáló beállítottság és légkör kifejlesztésének korszerű rendszereit.

b) A szociológiai szakmai törzstárgyak részletezése

b1) Szociológiai bevezető (alapfogalmak)

Ez a négy szemeszteren keresztül 2-2, összesen 8 heti óraszám volumenű tárgy a standard bevezetők kettős logikai vonalából (az egy rendszeren belüli fogalmi

konstruktumok és nomologikus hálózat verzus a tudományág fejlődésének áttekintése meghatározó szerzőinek ismeretetésén keresztül) az elsőt követi:

- tehát az általános szociológia ágazati rendszerének alap-témaköreit tárgyalja:
- a társadalmi szabályozók (szerep, státusz, intézmények, normák, értékek, magatartásmodellek, kultúra),
- a társadalmi egységek és struktúrák (társadalmi kategóriák, rétegek, környezeti és települési egységek, csoportok, család, közösség, szervezet, társaság, szövetség, társadalom),
- a társadalmi folyamatok (szocializáció, társadalmi kontroll, kölcsönhatások, kommunikáció, társadalmi változás, mobilitás, modernizálódás)
- a társadalmi magatartástípusok (normakövetés, deviancia, anómia, társadalmi innováció, szolidaritás, demokratikus akaratképzés) alrendszerében.

b2) Szociológiai elmélet a szociológiatörténet oldaláról

Ez lényegében a vezető szociológus szerzők rendszereinek és iskoláinak

- a klasszikusok (Comte, Durkheim, a két Weber, Simmel, Wiese, Tarde, Tönnies, Pareto, Znaniecki, Sorokin, Linton stb.),
- a neoklasszikusok (Parsons, Merton, Gurvitch, Adorno, Horkheimer, Lasswell, Hovland, Lazarsfeld, Stouffer stb.),
- és a mai befolyásos szociológusok (Gouldner, Etzioni, König, Dahrendorf, Habermas, Luhman, Scheuch, Crozier, Tourain, Schüchting, Goffman stb.) eredeti szövegeinek „szoros olvasása” megvitatása és összevetése alapján segíti hozzá a hallgatót saját szociológiai szemlélete kialakításához.

b3) A mai magyar társadalom szociológiai elemzése

A szociológiai elemzés a szemléleti mikro- és makropólusok között elhelyezkedő fokozatok, közelképek és távlatok, váltakozásában nyújtja életszerű, ám egyben ideáltipikus (elméleti konstruktumokkal modellezett) leírását, jellemzését és oknyomozását a rendszerváltás folyamatainak és új alakzatainak. A két sarkított közelítés:

- a rendszerváltás aktualitásait érzékenyebben követő vonulat (pl. a megosztott politikai szintér kritikai vizsgálata, különös tekintettel a közvélemény kutatására, alakítására, „kultiválására”),

verzus

- a történeti és/vagy a geopolitikai szemlélet nagyobb összefüggések elemzésében alkalmazandó mélyebb vonulata (például a Trianon utáni 3–4 nemzedék társadalmi, demográfiai, gazdasági, politikai reagálásának elemzése, figyelemmel a nagyobb és kisebb léptékű történelmi kihívásokra) közötti fokozatok megválasztásában szerepet kap az a kihívás, amit a történelmi léptékű rendszerváltás nyíltabb távlatú vagy torlódó szakaszai intéznek az elméleti és alkalmazott szociológiához.

b4) Speciális szociológiák

- Gazdaság és szervezetszociológia, a vállalkozás fázisai és a menedzsment folyamata, a stratégikus emberi erőforrás menedzsment, a munkakör motivációs potenciálja.
- Politikai szociológia, a demokratikus akaratképzés, a közvélemény és a tömegközlés szociológiája.
- Családszociológia, az ifjúság helyzete, a nők helyzete, a család hagyományos értékei és a fogyasztói társadalom családmodellje.
- Anómia, deviancia, relatív depriváció, előítéletek, elmaradottság, kisebbségek hátrányos helyzete.
- Az Egyház szociális tanítása (a magasabb évfolyamokkal együtt; lásd a II. Főstudium tanrendi szerkezetében).

c) Szociológiai módszertan

A tárgy két súlypontja:

c1) az empirikus szociológia problematikája, úgymint:

- feltételei és korlátai
 - alap-metodikája és technikái
- és

c2) A matematikai statisztika és a számítógépes adatelemzés oly mértékig összefonódik, hogy mindegyik szemeszterben párhuzamosan kell oktatni (és főleg gyakoroltatni) őket. Ez a szemeszterenként heti 2 óraszámú félévekben fele-fele arányú bontást jelent a két súlypont között, a 3 óraszámú félévekben pedig a két súlypont közül annak a fázisnak biztosítja a nagyobb volument, melybe az a kutatási folyamat jutott, mely a részvétel révén „kutatási ínszkodás” formájában közvetítendő módszertani készségfejlesztés alkalmait szolgáltatja.

ad c1) Az empirikus szociológia metodológiája:

- az empirikus kutatás feltételei és korlátai: adatvédelem, információs rendszerek, a szociológiai elméletek és modellek iteratív interakciója az adatfelvételekkel ill. a rendelkezésre álló adatbázisokkal,
- az empirikus kutatás alap-metodikája és technikái: a metodika fogalomrendszere; a kutatási folyamat egyes szakaszainak és elemeinek mind logikai rendjükben való tárgyalása, mind a folyamatosan végrehajtott kutatások élő kontextusában való bemutatása és begyakoroltatása (ez utóbbi relációban külön hangsúllyal az akciókutatás létformájára: a kutatási terep felelősei – megrendelőink – „kutatótársakként” való közreműködésére).

ad c2) Matematikai statisztika és számítógépes adatelemzés

Itt (amellett, hogy a statisztika más kontextusban is, és pedig mint a hivatalos adatgyűjtés és adatszolgáltatás rendszerével való megismerkedés és együttműködés is szerepel) az empirikus kutatás legjelentősebb eszköztárát sajátítják el a hallgatók. A szociológiai kutatás gyakorlatában folyamatosan használt kétféle műveletcsoport: a leíró és az inferenciális statisztika alkalmazása a (hipo)tézisek kialakításához és el-

lenőrzéséhez, konkrétan a magasabb statisztikai eljárásokat „használóbarát” változatban forgalmazó szoftvercsomagok (SPSS) bevetése az empirikus adatstruktúrák „mondanivalójának” igazolt megfejtéséhez.

2. A főtudium tanrendi szerkezete

Mint fentebb jeleztük, az alapstúdiumhoz hasonlóan ennek is négy félévre kiterjedően 40, tehát félévenként 10-10 óraszámban tervezzük a kreditpont volumenét.

Ez a 40 kreditpont azonban az alapstúdiumétól lényegesen eltérő szerkezetben kerül abszolválásra:

- Míg amott volumenben is a szilárd alapokat lerakó szakmai törzstárgyak (és ezeket megelőzően, sőt ezeknek keretét adóan a szemlélet kialakító és a tanulatokat a társadalmi és saját egyéni praxisba szervesítő szociológiai orientáció), plusz az alapmetodika a hangsúlyos szerkezeti elemek
- Addig itt a súlypont átvándorol a bizonyos mértékig passzív befogadásról a valamennyire már szociológusnak felkészített – és ebbeli minőségében szigorlat- /elő-diplomával elismert – hallgató öntevékenységeinek kibontakoztatására.

a) Általános szociológia és elmélyített módszertanulmányok

a1) Általános szociológia:

Szemeszterenként haladva az átfogóbb tárgyalástól a fókuszolás felé a tárgy következő felosztása érvényesíti tervezetünkben ezt a didaktikus logikát:

- áttekintés a különféle társadalombölcseleti és általános szociológiai irányzatokról (az alapstúdiumban tárgyaltak kibővítésével és rendszerezésével),
- kiválasztott befolyásosabb klasszikus és neoklasszikus szociológiai iskolák elmélyültebb tanulmányozása (szintén az alapstúdiumokban adottak szerves folytatásaként),
- az aktuálisan ható, legújabb és mai irányzatok bemutatása és kritikai elemzése (esetleg egyes országokra, illetve ágazati szociológiákra összpontosítva),
- a szociológia jelen helyzetspecifikus funkciója szerint kialakított akciókutatósi közelítés tudományelméleti megalapozása és művelési programozása.

a2) Elmélyített metodikai stúdium

- egyfelől a speciális szociológiai módszerek (például a tartalomelemzés, szekundérelmézés, terepkísérletek, kvalitatív metodika stb.),
- másfelől a számítógépes elemzés bonyolultabb és mélyebb formái, (többváltozós módszerek, kauzálstrukturális elemzés)
- harmadfelől az akciókutatásnak a tanácsadási metodika irányában továbbfejlesztett gyakorlata képezik a főbb területeket.

b) Súlypontképző, illetve speciálstúdiumok

Mivel mindenfajta általános szociológiai tanszakasz csak bevezető lehet a tényleges szociológusi munkához, amely gyakorlatilag mindig konkrét szakszociológia, il-

letve szakszociológiák egyedi konstellációja, ezért itt, az érettebb fokon a fő cél a specializáció elősegítése. Ezt

- az aktuális társadalmi szükségletek,
- a szociológiai látókörrrel felfejlesztett hallgatók választásai, de épp így
- az egyetem rendelkezésre álló erőforrásai is megszabják
(mederbe terelik ill. mederben tartják).

Mivel továbbá mind az elemző, mind a beavatkozó szociológusi közreműködés gyakorlatilag mindig komplex multidiszciplináris közelítés keretében ill. ennek egyik elemeként kerül alkalmazásra, döntő fontosságú a partner-diszciplínákkal való együttműködésre időben való felkészítés.

Mivel végül a súlypontképzés és a speciális (vagy mellék-) tárgyak – minden formális és szervezeti különállásuk ellenére – a hallgató fejlődésében és választott tevékenységi köre kibontakoztatásában szerves egységet képeznek, a főstúdiumban ezek traktátusa (előadások, szemináriumok, gyakorlatok) belsőleg bonthatatlan kisebb szerves egységekben kell hogy megvalósuljon.

Itt már megjelenik – ami a következő, c) pontban tematizálódik kifejezetten – a művelendő tárgyaknak a rendelkezésre álló szakmai-emberi erőforrás szerinti választása ill. alakítása. Ez egy újonnan megalakult kar és szak esetében egy-két év alatt is jelentősen módosulhat a munkába álló újabb és újabb tanerő szakképzettségétől, kutatási és érdeklődési irányától függően. (Jelen felállásban meghatározó súlypont a szervezet-, illetve vállalkozás-szociológia és ennek a menedzsmenttudományokkal való kapcsolódásai.)

c) A hallgatók saját kezdeményezésű tanulmányi vállalkozásai

Katolikus egyetemről lévén szó, itt magasabb fokon is – az alapstúdiumban vázoltak folytatásaként – az Egyház szociális tanításának kultúr- és társadalomtörténete, illetve ennek a kapitalista és posztkapitalista világ gazdaságtörténetével való szembesítése kínálkozik fő tartalomként. De – ezen belül vagy ettől függetlenül – az egyetem nyugati kapcsolatai alapján a szokottnál nagyobb mértékben várható vendégprofesszori közreműködés előre be nem tervezhető irányokban alakíthatja az önálló elméleti és/vagy empirikus tanulmányra tartalékolt tanidő tartalmát.

3. Tanulmányt záró tevékenységek

a) A szociológusi szakmai gyakorlat

Ez az egyetemen kívüli foglalkozás, amely az előző pontban meghatározó mértékben nem érintett hallgatók számára is a szociológiai szakon tanultaknak a praxisban való kipróbálását ill. a hallgató bevételezésének visszaigazolását célozza, ideális esetben olyan intézménynél, vállalatnál abszolválható, ahol esély van arra, hogy ez a „terep” később a diplomás szociológus majdani első munkahelye lehet.

b) Szakdolgozat

Erre vonatkozólag a felsőoktatási rendelkezések és gyakorlat irányadó.

OKTATÓK

BALOGH GÁBOR, BERÉNYI ISTVÁN, GEREKEN FERENC, VÁRALLJAI CSOCSÁN JENŐ
(1994–1998), VARGA KÁROLY

ÓRAADÓK AZ 1999/2000. TANÉV II. SZEMESZTERÉBEN

BALAJTHY ANNA, BÖGRE ZSUZSA, DIÓS JÁNOS, FARKAS PÉTER, FEKETE ATTILA, JOÓ
LAJOS, HENRIK KREUTZ, LAKNER ZOLTÁN, LÁNYI GUSZTÁV, MOLNÁR ATTILA, MOLNÁR
D. LÁSZLÓ, NAGY ENDRE, NAHLIK GÁBOR, ROSTA GERGELY, TÓTH ANDOR, TÓTH
ANDREA, TÓTHNÉ PÁL ÁGNES, VERES ELŐD, ZETTICH NÁNDOR

Összeállította: Varga Károly

TÖRTÉNELEM SZAK

A szak

indulása: 1992/93, I. szemeszter

akkreditációja: 1992

oktatását ellátó intézmény: Ókortudományi Intézet, Ókortörténeti Tanszék és Medievalisztika Tanszék; Történelemtudományi Intézet, Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék

A TÖRTÉNELEM SZAKOS OKTATÁS CÉLJAI, SZERVEZETI EGYSÉGEI ÉS AZOK VÁLTOZÁSAI

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a történelem szakos képzés e legsők között, már az Egyetem alapításának évében megkezdődött. Az eredeti és mindmáig érvényes célkitűzés az volt, hogy a hallgatók ne csupán a középiskolai tanárok számára nélkülözhetetlen ismereteket sajátítsák el, hanem az egyes történeti korok önálló kutatásához szükséges tudással is rendelkezzenek. Ez teszi lehetővé, hogy olyan középiskolai tanárokat, kutatókat, egyetemi oktatókat képezzünk, akik önálló vizsgálataik eredményét is taníthatják, illetve akik a különböző történeti interpretációk között könnyedén eligazodhatnak.

Ezt a célt ugyanakkor úgy kívántuk elérni, hogy az oktatás szerkezete más egyetemek képzési struktúrájához is illeszkedjen, és ezáltal megfeleljen a magasabb szinten előírt átjárhatósági követelményeknek. A komplex célkitűzés mind a tanári kar, mind a hallgatók számára fokozott megterhelést jelentett, de az elmúlt évek tapasztalatai alapján sikeres koncepciónak bizonyult.

A kezdeti időszakban az elsődleges feladat a képzés személyi hátterének kialakítását és az oktatás folytonosságának megteremtése volt. Az első tanévben csak ókortörténeti képzés indult el, majd szemeszterről szemeszterre fokozatosan bővült az oktatás spektruma és ennek megfelelően a tanári kar. Az ötödik év végére (1996/97-ben) már a teljes képzési időben folyt oktatás, tehát a szak oktatói gárdája is teljessé vált.

Kezdetben a történelem szakos oktatást egyetlen szervezeti egységként a Történet-tudományi Tanszék oldotta meg. A későbbiekben azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a megfelelő szakmai színvonal csak úgy érhető el, ha bizonyos történeti korok oktatását más-más szervezeti egység végzi. Ez azzal az előnnyel jár, hogy a kisebb tanszékek, tanszékcsoportok témaspecifikus képzési formákat teremthetnek meg. A speciális képzési forma lehetőséget nyújt a minél részletesebb oktatásra abban a témában, mely a hallgató egyéni érdeklődését felkelti. Ezzel párhuzamosan az általános képzés színvonala is emelkedik, hiszen az adott szakterület legjobb ismerője oktat az alapképzésben is. Továbbá az adott tanszék, vagy tanszékcsoport vezetője szakmailag is jobban át tudja tekinteni a szervezeti egységen belüli munkát.

Ennek megfelelően a Történettudományi Tanszék előbb két, majd fokozatosan három részre tagolódott. Először az Ókortörténeti Tanszék vált külön szervezeti egységgé. Ezt követően fejlődött külön szakiránnyá a medievisztika. Az önállósult Medievisztika Tanszék tanárai a minden történelem szakos hallgató számára kötelező kurzusokon kívül, megteremtették a lehetőséget a speciális érdeklődés kielégítésére is. A speciális képzés „B” szakként felvehető hároméves képzés, mely betekintést ad a középkortudomány világába.

A képzés harmadik évétől pedig az Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék folytatja hallgatók tanítását. Időrendben haladva ez a XVI. századi történelem oktatásával veszi kezdetét és időrendben haladva jut el a XX. század végéig. Természetesen ezen a tanszéken belül is speciális képzési formák kapcsolódnak az alapképzéshez. Minderre épül a pedagógiai képzés, amelyet az arra hivatott tanszék végez.

A kari oktatási struktúra fejlődése, a kari intézetek szerveződése során az Ókortörténeti Tanszék és a Medievisztika Tanszék az Ókortudományi Intézet részévé vált. Ezt az elsősorban filológiai alapokon nyugvó kutatási módszerek azonossága; a diszciplináris és metodológiai hasonlóságok indokolták. A Történettudományi Intézetet jelenleg egyetlen szaktanszék: az Új- és Legújabbkori Történeti Tanszék alkotja.

I. Ókortörténeti képzés

AZ OKTATÁSI PROGRAM EGYSÉGEI

- Előadások (1 év)
- Ókori Kelet (1 félév, heti 2 óra)
- Ókori Egyiptom (1 félév, heti 2 óra)
- Ókori Görögország (1 félév, heti 2 óra)
- Róma története (1 félév—heti 2 óra)
- Egy év alatt 2 szeminárium elvégzése kötelező.
- Két félév után szigorlat

TUDOMÁNYOS MUNKA, SAJÁT KIADVÁNYOK

Sorozat: *Studia Classica Universitatis Cath. de P. Pázmány nom. Series historica.*

KOVÁCS PÉTER, *Vicus és castellum kapcsolata az alsó-pannoniai limes mentén*, Piliscsaba 1999.

JANY JÁNOS, *A Szaszanida birodalom magánjogának rendszere és továbbélése a Közel-Keleten.*

FEHÉR BENCE, AL-KHINDI, s. a.

PÉTER KOVÁCS, *Excavations in the Roman military fort at Százhalombatta*, s. a.

Az egyetemi tudományos munka keretén belül tanszéki régészeti ásatást folytunk történelem szakos hallgatók részvételével: Baracs (Annamatia), római katonai tábor (Kovács Péter).

II. Középkortörténeti képzés

A történelem szak II. évfolyamán az alap- és kiegészítő diplomás képzésen belül a középkori egyetemes és magyar történelem, valamint a középkorral kapcsolatos segédtudományok oktatása folyik. Emellett a Medievisztika Tanszék oktatói külön, jelenleg akkreditációs eljárás alatt álló medievisztikai kurzus keretében vezetik be az érdeklődőket a középkorkutatás módszertanába. Az oktatást intézményi együttműködési szerződések (Országos Műemlékvédelmi Hivatal, Esztergomi Prímási Levéltár, Pannonhalmi Bencés Főapátsági Levéltár) támogatják.

A képzés jelenleg három főfoglalkozású oktatóval működik, Szovák Kornél a magyar történeti, Kóta Péter az egyetemes történeti, Rácz György a segédtudományi tárgyak megbízott referense. Állandó külső munkatársak Farkas Zoltán, Fodor Pál, Kozma Béla, Tóth Endre és Tringli István. A tanszéken végzett hallgatók, Kollmann Örs és Tóth Norbert szintén részt vesznek az oktatási feladatok ellátásában. Emellett számos kurzus keretében végeztek vagy jelenleg is végeznek oktatómunkát a magyar történettudomány olyan vezető egyéniségei, mint Engel Pál akadémikus, Kubinyi András és Bertényi Iván professzorok, valamint Zsoldos Attila.

A tanszéken végzett oktató- és kutatómunka infrastrukturális hátterét egy speciális medievisztikai (Mályusz Könyvtár) és egy klasszika-filológiai szakkönyvtár támogatja. Emellett a tanszéken rendelkezésre állnak elektronikus adatbázisok és mikrofilmek.

AZ OKTATÁSI PROGRAM EGYSÉGEI

Középkori egyetemes történelem (V–XV. század):

Nyugat-Európa a korai középkorban 476–1000 (1 ea.)

Bizánc és Kelet-Európa a korai középkorban 476–1000 (1 ea.)

Nyugat-Európa a kései középkorban 1000–1500 (1 ea.)

Az Oszmán Birodalom, Bizánc és Kelet-Európa a kései középkorban 1000–1500 (1 ea.)

Középkori egyetemes történelem 476–1500 (1 sz.)

Magyarország története a középkorban (a kezdetektől 1526-ig):

A Kárpát-medence és a magyarság korai története

Magyarország története 1000–1301 (1 ea.)

Magyarország története 1000–1301 (1 sz.)

Magyarország története 1301–1526 (1 ea.)

Magyarország története 1301–1526 (1 sz.)

II. szigorlat (középkortörténet)

III. Új- és legújabbkori történeti képzés

CÉLKITŰZÉSEK

A történelem szakos képzés szükségességét és céljait két féle módon közelíthetjük meg. Praktikusan szemlélve a középiskolák igényeit kell kielégítenünk, szakmailag felkészült tanárokat, emberileg a pályára alkalmas nevelőket képezve. Másrészt viszont olyan történészeket, kutatókat kell felnevelnünk, akik korszerű ismeretekkel rendelkeznek, és gondolkodásmódjuk a megelőző időszak kánonjától némileg eltér. Ugyanakkor ezt a két szempontot bizonyos mértékig egyesítenünk kell, hiszen a rendszerváltozással párhuzamosan a történelemfelfogásban jelentkező paradigma-váltás nehézségeivel a történelemtudomány művelőinek is meg kell küzdeniük. A középiskolai tanároknak éppúgy, mint a kutatóintézetek történészeinek. Ez a paradigmaváltás azzal járt, hogy megszűnt a központi gondolatirányítás (egységes tankönyvek), tehát a középiskolai tanároknak is rendelkezniük kell olyan ismeretanyaggal, mely lehetővé teszi számukra, hogy történeti iskolák és azok tankönyvei között válogatni tudjanak.

Egy élvonalbeli egyetemnek ráadásul mind tematikájában, mind módszereiben olyan sajátos új arculatot kell felmutatnia, amely széles értelmiségi rétegek számára is hiteles, vállalható és követhető. Ez nálunk azt jelenti, hogy szakítanunk kellett a több, mint 40 éven át követett kizárólagos gazdaságtörténeti gondolkodással és e helyett a szellemtörténet és gondolkodástörténet történelemformáló szerepét kívántuk előtérbe helyezni.

SZAKIRÁNYOK, SPECIALIZÁCIÓK

A fentieknek megfelelően szakirányaink közül kiemelkedik az egyháztörténeti képzés. Ez minden évfolyamon kötelező és szabadon választható egyháztörténeti kurzusokat jelent, amelyek lehetővé teszik az egyházak – nem kizárólag a Katolikus Anyaszentegyház – szerepének és történelemformáló hatásának megismerését. Távlati terveinkben ennek az irányzatnak az önálló szakiránnyá (specializáció) fejlesztése szerepel. A specializáció ebben az esetben azt fogja jelenti, hogy a kiemelt tudományterület iránt érdeklődő hallgatóknak egy négy-hat féléves, körülbelül 18 tanegységből álló program követelményeit kell teljesíteniük. Ezt a többi szakos tantárgy mellett, azokat kiegészítve teszik, és a diplomában erről külön oklevelet kapnak.

A paradigmaváltási törekvéseink legegységesebben a Gazdaság- és Társadalomtörténeti Szakirány megindításában jelentkeztek. Ez a tematika – mint a címéből is kitűnik – egyáltalán nem újdonság. A témát azonban új szempontok alapján dolgozzák fel és tárgyalják oktatóink.

A tanszék legújabb kori kutatásai tárgyukban jelentenek újdonságot. Tanszékünk a Történeti Hivatallal kötött megállapodás keretében folyamatosan 10 fő megbízott kutatót – elsősorban hallgatókat – biztosít, akik feladata a Hivatal iratanyagának

feldolgozásában való közreműködés. Ezzel intézményes keretet teremtettünk speciális kutatásainkhoz, melyek célja a XX. század második felének magyar történetének rendszeres és alapos feltárása, feldolgozása. A munka lényegében az első olyan kísérlet, melyben az adott korszak történetét elsődleges, levéltári forrásokra támaszkodva próbálja egy tudományos műhely feldolgozni. Emellett fontos hangsúlyoznunk a tevékenység komplexitását, hiszen a kutatás során az internálások, a kitelepítések, az ÁVH története éppúgy elemzésre kerül, mint pl. egy kevésbé közismert erőszakszerv, a HM Katonapolitikai Osztálya tevékenységének vizsgálata, vagy az egyházak ellen folytatott politikai harc feltárása. Mindemellett a korszak történetének egyéb – gazdasági, társadalmi – elemeinek feltárása is kutatásunk tárgyát képezi majd.

A KÉPZÉSI CÉLOK SAJÁTOS JELLEGE

Az előzőekben felvázolt tematikai és szemléletbeli eltérések más egyetemek képzési metódusától, kijelölik számunkra azokat az irányokat, amelyeket követni tudunk a jövőben is. A történettudományban is gyökeret eresztett az a szemlélet (lényegében a természet-tudományokból átvéve), hogy mindig és mindenképp a legújabb és aktuálisan divatos „iskolát” kell követnünk. Azonban a bölcsészettudomány elsődleges célja bizonyos gondolkodási formák és struktúrák átörökítése, még akkor is, ha az a gondolkodásmód aktuálisan korszerűtlennek tűnik. Az egymást követő korok ugyanis új és új szempontok szerint gondolják át a múlt eseményeit, tehát bármely szemlélet új és új értelmet kaphat. A régebbi gondolkodásmód tehát ismét relevánssá válhat az új szemléletben, továbbá gazdagíthatja az újabb eredmények értékelésének lehetőségeit.

A tudományossághoz való ilyen viszonyulás lehetővé teszi, hogy képzésünkben egymás mellett éljenek különböző szemléletmódok. Így egyrészt teljesebb képet kaphatunk múltunkról, másrészt a különböző iskolák eredményei összehasonlíthatóvá válnak. Ezzel pedig nem csupán az adott történeti eseményről tudunk meg többet, hanem feltárjuk az adott történetész-iskola módszereinek hatókörét, annak esetleges gyengéit is. Hallgatóink ezzel a tudással felvértezve a későbbiekben képesek lesznek választani különböző paradigma-rendszerek között.

Pedagógiai szempontból pedig azért jó ez a gondolati egymás-mellettiesség, mert toleranciára szoktatja hallgatóinkat, ugyanakkor rászorítja őket, hogy saját, egyéni felfogást alakítsanak ki az egyes történeti problémákról. A szemináriumokon megtanulják azt is, hogy véleményüket adott esetben egy vitában is meg kell védeniük és elgondolásaikat képesek lesznek határozottan vállalni.

A OKTATÁSI PROGRAM EGYSÉGEI

A szakos oktatás az ókor- és a középkor-tudományi ismeretek elsajátítását már befejezettnek tekinti, az ott megszerzett ismeretekre is épít. A kreditrendszer bevezetése most van folyamatban, de a szabadon választható előadások és szemináriumok rendszere lényegében ezt a rendszer előlegzi.

Újkori történeti szakasz (V–VI. szemeszter):

Ebben a két félévben az 1500–1848-ig tartó időszak egyetemes és magyar történetével ismerkednek meg diákjaink.

Kötelező félévenként felvenni 1-1 magyar, illetve egyetemes történeti előadást, illetve 1 egyháztörténeti előadást.

Ezekre építve összesen három szemináriumot kell felvenni. Természetesen minden tanegységből jegyet kell szereznük a hallgatóknak. Minden félévben kell segéd tudományi kurzust is teljesíteni, pl. történeti földrajz, forrásolvasás tárgyakban. Így minden félévben összesen heti 6 tanegységet, azaz 12 órát kell teljesíteni. Az adott félév előadóinak és óráinak listáját az aktuálisan érvényes tanrend közli.

A szakasz végén a hallgatók szigorlaton adnak számot tudásukról.

Legújabb kori történeti szakasz (VII–VIII. szemeszter):

Lényegében itt azonos struktúrában folyik az oktatás, de ebben a két félévben az 1848–1970-ig tartó időszak történetével ismerkednek meg hallgatóink. A 7. félév elkezdésének feltétele az előző szakasz végi szigorlat sikeres teljesítése.

Ugyanúgy kötelező felvenni a heti 12 órát, előadásokat és szemináriumokat, egyháztörténeti kurzust és segéd tudományt, amely ezekben a félévekben a történeti statisztika.

A 8. félév végét ugyanúgy szigorlattal zárjuk, mint a fentiekben tárgyalt 6. félév végét.

A történelem szakos képzés legvégén a szakdolgozat védelemmel együtt kell záróvizsgát tenniük a hallgatóknak, ahol számot kell adniuk a 10 félév teljes anyagából.

TUDOMÁNYOS MUNKA, SAJÁT KIADVÁNYOK ÉS KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK

A tanszéken folyó kutatásokról már fentebb említést tettünk. A Történeti Hivattal kötött keretmegállapodás az országban elsőként és egyedülálló módon teremtett kapcsolatot egy kutatóintézet és egy egyetemi tanszék között. Ennek a keretmegállapodásnak része, hogy a Történeti Hivatal által 2000. május 16-án tartott konferencián egyetemünk hallgatói is előadóként vehettek részt, számot adva elért tudományos eredményeikről.

A továbbiakban – megfelelő fogadókészség esetén – tervezzük hasonló megállapodások kötését más kutatóhelyekkel is.

Egyháztörténeti Munkacsoport is alakult tanszékünkön, amely 1998. tavaszán már tartott egy konferenciát, de folyamatosan dolgozik, és reményeink szerint hamarosan tanulmánykötetekkel lép a közönség elé.

A tanszék egyháztörténészei által szervezett 1999. évben tartott konferencia teljes anyaga kiadás előtt áll, de anyagi helyzetünk eddig nem tette lehetővé a publikálást.

Megjelenés előtt áll viszont egy tisztelgő kötet tanszékünk oktatója, Zimányi Ve-

ra 75. születésnapja alkalmából, melybe a tanszék állandó tanárain kívül Zimányi Vera régi kollégái is publikálták tanulmányaikat.

Tanszékünk bekapcsolódott a nemzetközi ERASMUS programba, melynek keretében a Johannes-Gutenberg Universitát-tel (Mainz), a Università Cattolica del Sacro Cuore di Milano-val és az Università Degli Studi di Messina-val épített ki szorosabb együttműködést. A messinai egyetemen kifejezetten egyháztörténeti ösztöndíjat biztosítanak hallgatóinknak. Emellett a CEEPUS keretében a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Történeti Intézetével is kapcsolatban állunk, ahonnan kutatók érkeztek konferenciánkra, illetve hallgatóink ösztöndíjasként kint tanulhattak, kutathattak.

RENDEZVÉNYEK

A tudományos munka színvonalának emelése és tanszékünknek a nemzetközi vérkeringésbe kapcsolása volt a célja az 1998. tavaszán rendezett „*Felekezetek és identitás*” című konferenciánk. Ezen az egyháztörténeti konferencián lengyel, német, szlovákiai, erdélyi és ausztriai meghívott előadók is részt vettek.

Hallgatók bevonásával olyan rendezvényeket szerveztünk és szervezünk, amelyek meghívottjai a közelmúlt politikai-történeti eseményeiről tartottak előadásokat, beszélgettek diákjainkkal. Vendégünk volt 1998-ban Jeszenszky Géza és Németh Zsolt, akik a NATO történetéről, illetve Demeter Ervin, aki a titkosszolgálatok történetéről és fejlődéséről tartottak előadást. Beszélgetéssorozatot szerveztünk az 1998/99-es tanévben „*Külgügyminiszterek a rendszerváltozásban*” címmel, Horn Gyula, Jeszenszky Géza, Kovács László és Habsburg Ottó részvételével. A négy előadásból álló sorozatból a közelmúltunk iránt érdeklődő hallgatók szerezhettek értékes információkat.

Hallgatóink tudományos tevékenységének összefogása céljából rendeztünk egy tudományos diákköri konferenciát 2000. márciusában, ahol kizárólag diákok adták elő tudományos értékű kutatásaik eredményét.

Egyetemünkön nem tanító neves történészeket is igyekszünk meghívni, mint például Romsics Ignác, aki újonnan megjelent XX. század-történeti munkájáról beszélgetett hallgatóinkkal.

OKTATÓK

I.

JANY JÁNOS, KOVÁCS PÉTER, ÓSZ FERENC

II.

KÓTA PÉTER, RÁCZ GYÖRGY, SZOVÁK KORNÉL

III.

BALATON PETRA, BOTOS MÁTÉ, FÖLDESI MARGIT, M. KISS SÁNDOR, MOLNÁR ANTAL, NAGY ILDIKÓ, ÖTVÖS ISTVÁN, ÓZE SÁNDOR, SCHMIDT MÁRIA, J. ÚJVÁRY ZSUZSA, ZIMÁNYI VERA

ÓRAADÓK

I.

FEHÉR BENCE, JANKOVITS KATALIN, KÁKOSY LÁSZLÓ, KÓSZEGHY MIKLÓS, PATAY-HORVÁTH ANDRÁS, VÖRÖS GYŐZŐ

II.

BERTÉNYI IVÁN, ENGEL PÁL, FARKAS ZOLTÁN, FODOR PÁL, KOLLMANN ÖRS, KOZMA BÉLA, KUBINYI ANDRÁS, TÓTH ENDRE, TÓTH NORBERT, TRINGLI ISTVÁN, ZSOLDOS ATTILA

III.

ÁBRAHÁM BARNA, BAK BORBÁLA, BERÉNYI ISTVÁN, BONA GÁBOR, FAZEKAS ISTVÁN, FODOR PÁL, GEREKEN FERENC, HALÁSZ IVÁN, ILLÉS PÁL ATTILA, JENEY ANDRÁSNÉ, KALMÁR JÁNOS, OBORNI TERÉZ, OKVÁTH IMRE, PUCIŁOWSKI JÓZSEF

Összeállította: Kovács Péter, Szovák Kornél, M. Kiss Sándor

TÖRTÉNETTUDOMÁNYI DOKTORI KÉPZÉS

Gazdaságtörténeti doktori (PhD) képzés

A KÉPZÉS AKKREDITÁCIÓJA ÉS MEGINDULÁSA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán, az M. Kiss Sándor által vezetett Történelemtudományi Intézetben évek óta folyik specializáció formájában gazdaságtörténeti program. Ez jelentette azt a háttérrel, amelyre támaszkodva alapította meg Botos Katalin 1999-ben az akkreditált Gazdaságtörténeti doktori iskolát.

A FELVÉTEL RENDJE

A képzésre jelentkezhet mindenki, aki legalább jó rendű egyetemi diplomával és egy középfokú „C” típusú nyelvvizsgával rendelkezik a német, angol, francia nyelv valamelyikéből.

A KÉPZÉS CÉLJA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem közös gazdaságtörténeti programja az új- és a legújabb kor gazdaságtörténetére összpontosít, a vizsgált korszak politikatörténetének gazdasági szempontú értelmezése alapján. Nagyobb mértékben kíván közgazdasági fogalmakra támaszkodni, mint a leíró gazdaságtörténet eddigi gyakorlata, ezért interdiszciplináris jellegű. A nemzeti és a világgazdasági tendenciák megközelítésének időrendi tagolásával (XVIII–XIX., ill. XX. sz.) egyidejűleg három fő tematikai irányt is megjelöl: egy pénztörténeti, egy agrártörténeti és egy rendszertörténeti irányt, amelyek gyakorlatilag egy-egy specializációt alkotnak. Ezt a hármasságot az a megfontolás indokolja, hogy a korszakot kiemelten jellemzi a pénzrendszerek váltakozása (konvertibilitás, kötött devizagazdálkodás-konvertibilitás), az agrárszektor válságai, továbbá a gazdaság működési rendszerének evolutív és forradalmi átalakulása. A XIX. és a XX. századi egyetemes és magyar gazdaságtörténet párhuzamba állítása azért természetes, mivel régióink és ezen belül hazánk sem vonhatta és vonhatja ki magát a világgazdaság globális folyamatainak hatása alól. A világgazdaság fejlődésének természetes korszakhatárait jelző XX. századi világméretű konfliktusai, amelyek döntő részben gazdasági motivációjúak.

A program egy olyan interpretációt kíván megjeleníteni a hazai tudományos képzésben, amelynek nemzetközi párhuzamai (pl. a van der Wee-iskola a Leuveni Katolikus Egyetemen) aktuális példával szolgálhatnak a nemzetgazdasági és világgazdasági kérdések vizsgálatában. Hasonló előzményei a magyar tudományos életben is vannak a történelem ilyen irányú interpretálásának.

A program a résztvevők számára részint az új- és legújabb kori magyar ill. egyetemes történelem fő gazdasági jelenségeiről kíván komplex képet nyújtani, részint kutatási lehetőséget kínál az interdiszciplinaritás lehetőségeinek kiaknázásával. Éppen ezért a program szoros együttműködésben zajlik a Budapesti Közgazdasági Egyetem Gazdaságtörténeti, valamint a Közgazdasági Elméletek Története tanszékeivel.

A PROGRAM SPECIALIZÁCIÓI

A program két féléves általánosan kötelező anyag teljesítésével indul. Ennek feladata, hogy megteremtse a közös alapot a képzés további részében szakosodó hallgatók számára.

A második év első félévében az alábbi szakosodásra van lehetőség:

1. Magyar és egyetemes pénztörténet

Az egyetemes pénztörténet a legújabb kortól kezdve követi nyomon a pénz funkcionális változásainak történetét, a XIX. század kezdeteitől napjainkig. Témája az európai pénz- és értékpapír-forgalom kezdeteitől a modern kor információs jel-pénzéig terjed. Bemutatja a nemzeti valuták, jegybankok, kereskedelmi-, befektetési és hitelbankok kialakulását; a nemzetközi pénzügyi rendszer változásait, a pénz- és tőkepiacok működését; a nemzetközi pénzintézetek szerepét, a pénz- és tőkepiac felügyeleti rendszerének változásait, a főbb befektetési formák jelentkezését történeti szempontból. Az oktatás külön hangsúllyal kiterjed a magyar történelem jelentős korszakainak pénztörténeti értékelésére is. A program kitér az adósságválságok tárgyalására, ezen belül a magyar adósságok első és második világháború utáni, illetve hidegháborús történetére éppúgy, mint a nemzetközi pénz- és tőkepiacok válságperiódusaira.

2. A magyar agrárium története az új- és legújabb korban

A specializáció kitekint az agrárkérdések nemzetközi kérdéseire is, de alapvetően a magyar agrárium történetére koncentrál. A program külön figyelemmel kíséri az elmúlt negyven évben kialakított KGST-együttműködésnek a magyar agráriumra gyakorolt hatását. A program tematikája részben a magyar történeti sajátosságok, földtulajdoni és kataszteri viszonyok, a mezőgazdasági kultúra fejlődése, a mezőgazdaság kül- és belpiaci jelentősége, strukturális átalakítása, illetve az agrárnépesség jövedelmi helyzete és a földtulajdonlás viszonyai változásának vizsgálatát jelenti (nagybirtok, kisbirtok, földosztás, téeszcsé, téeszésítés, tsz-ek és háztáji gazdaságok együttműködése, állami gazdaságok szerepe, a kárpótlás hatása a földtulajdon szerkezetére)

3. *Gazdaság működése és a társadalom 1945 után*

A második világháború gazdasági válsága, az azt követő infláció a végrehajtó hatalom intenzív beavatkozását teszi szükségessé, s ez mintegy megalapozza a Szovjet-unióból importált gazdasági rendszer, a központi tervutasításos gazdaság bevezetését. A téma részletesen kívánja elemezni a hadigazdálkodás következményeit, az 1945-ös földosztás, a forint 1946-ban történt bevezetésének körülményeit, hatását a magyar gazdaságra; továbbá vizsgálni és áttekinteni kívánja az 1948-as fordulat gazdasági intézkedéseit, az MDP gazdaságpolitikáját, a szovjet típusú tervutasításos gazdaságirányítás jellegzetességeit, az első Nagy Imre-kormány rendelkezéseit, az 1956-hoz vezető gazdasági átalakítás főbb kérdéseit, 1956 hatását a magyar gazdaságpolitikára és társadalomra, a szovjet–magyar gazdasági kapcsolatok főbb problémáit, a magánszektor jelentőségét, az új gazdasági mechanizmus bevezetését és két évtizedes fejlődését, a KGST és hazánk kapcsolatrendszerét, az adósságválság hatását, a monetáris restrikció évtizedeit, a „második gazdaság” felvirágzását, a piaci mechanizmus intézményeinek újjáélesztését, a rendszerváltás gazdasági és társadalmi hatásait.

A PROGRAM OKTATÁSI KONCEPCIÓJA

A program első sorban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi, valamint Jog- és Államtudományi Karán folyó korszerű közgazdasági képzésre alapozva, továbbá a Budapesti Közgazdasági Egyetem gazdaságtörténeti képzését véve alapul, az e két egyetemről érkező hallgatók részvételére számít, de nyitott a téma iránt érdeklődő, más intézményekből jelentkező történész, illetve közgazdász diplomával rendelkező hallgatók számára is.

OKTATÓK

ALVINCZ JÓZSEF, a közgazdaságtudományok kandidátusa
ANTALÓCZY KATALIN, a közgazdaságtudományok kandidátusa
BÁGER GUSZTÁV, címzetes egyetemi docens, a közgazdaságtudományok kandidátusa
BERÉNYI ISTVÁN, egyetemi tanár, a földtudományok doktora
BEKKER ZSUZSA, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora
BOTOS KATALIN, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora
BOTOS MÁTÉ, egyetemi adjunktus, a történettudományok kandidátusa
BUZA JÁNOS, egyetemi tanár, a történettudományok kandidátusa
ÉGETŐ EMESE, egyetemi docens, a közgazdaságtudományok kandidátusa
FÖLDESI MARGIT, egyetemi docens, a történettudományok kandidátusa
HUNYADI LÁSZLÓ, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora
KÖRÖSI ISTVÁN, egyetemi docens, a közgazdaságtudományok kandidátusa
M. KISS SÁNDOR, egyetemi docens, a történettudományok kandidátusa
MÁTYÁS ANTAL, a közgazdaságtudományok doktora, az MTA rendes tagja

MEYER DIETMER, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora
SZAKÁCS SÁNDOR, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora
SZULOVSKY JÁNOS, egyetemi docens, a történettudományok kandidátusa
TANKA ENDRE, az állam- és jogtudományok kandidátusa
ZIMÁNYI VERA, egyetemi tanár, a történettudományok doktora
ZALAI ERNŐ, tanszékvezető egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora

Konzulensként vesz részt a programban:

ASZTALOS LÁSZLÓ, a közgazdaságtudományok kandidátusa
ÁRVA LÁSZLÓ, a közgazdaságtudományok kandidátusa
RIEGER LÁSZLÓ, egyetemi docens, a közgazdaságtudományok kandidátusa
TENNER GYÖRGY, a közgazdaságtudományok kandidátusa
TARAFÁS IMRE, a közgazdaságtudományok kandidátusa

AZ OKTATÁS ÉS A VIZSGÁZTATÁS RENDJE

A program különbséget tesz történész-, illetve közgazdász diplomával rendelkező hallgatók között, ezért a résztvevők számára az eltérő képzettségből fakadó különbségek kiegyenlítése céljából az első év során a PhD-hallgatók számára történettudományból alapvizsga letételét teszi kötelezővé az első és a második szemeszter tárgyaiból.

A programra felvételt nyert jelölt a program befejezett 4. féléve után minősítő vizsgát tesz. A minősítő vizsga tárgya a specializáció előadásainak anyagából és a megadott olvasmánylistából áll, mellyel a jelöltnek két év alatt meg kell ismerkedni.

A jelölt a 6. félév után doktori záróvizsgáit teszi le. A vizsga tárgya: egy speciális, a disszertáció témájával kapcsolatos szerző/mű és terület a programban oktatottak közül. A korszak politikatörténetének ismertetése, a speciális gazdaságtörténeti probléma kifejtése és szakirodalmának bemutatása, értékelése.

A program óraszama a teljes futamidő alatt: $14 \times 24 = 336$ óra, a hallgató azonban még egyéb órákat is felvehet. A résztvevők kötelesek a program óráin (heti 6 óra) a program egész ideje alatt részt venni, ezekből aláírást, illetve jegyeket szerezni. A program elvégzésének értékelését a program ideje alatt szerzett 14 érdemjegy és a két minősítő vizsga eredményének számtani közepe adja.

Disszertációt benyújtani, ill. megvédeni csak a program igazolt elvégzése után lehet. A program az ECTS vonatkozó szabályainak figyelembevételével készült, a program teljes értéke 180 kredit. A résztvevők a program ideje alatt, a heti három kötelező kurzus és a második évben választott szintén három előadás mellett egyéni munkát végeznek disszertációjuk témájában.

EGYÉB, A DOKTORI KÉPZÉSSSEL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK:

A hallgató köteles tevőlegesen részt venni az alapoktatásban, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara történelem szakán, valamint a Közgazdasági Intézet 4 féléves oktatási munkájában, a tananyag repetitív, szeminarizált formában történő feldolgozása révén.

A hallgató publikálási kötelezettségeinek eleget kell tennie, erre a célra a Pázmány Péter Katolikus Egyetem a képzéssel egyidejűleg beindítandó „Acta Oeconomica Pazmaniensia” szakfolyóiratát az egyetem rendelkezésre bocsátja.

A hallgató a záróvizsgáig egy felsőfokú szintű nyelvvizsgát köteles tenni.

A PROGRAM RÖVID TEMATIKÁJA:

Általánosan kötelező előadások

	<i>kreditérték</i>
TR-DK-001 Gazdaságtörténeti szakmódszertan	6
TR-DK-002 A magyar gazdaságtörténet kulcskérdései	6
TR-DK-003 Gazdasági elméletek története I	6
TR-DK-004 Társadalmi változások Magyarországon és Európában	6
TR-DK-005 Az egyetemes gazdaságtörténet kulcskérdései	6
TR-DK-006 Gazdasági elméletek története II	6
	36

1. specializáció

Magyar és egyetemes pénztörténet

TR-DK-101 Bevezetés a pénzügyi rendszerek tanulmányozásába	4
TR-DK-102 A nemzetközi pénzügyi intézmények kialakulása	4
TR-DK-103 A magyar eladósodások története a XX. sz.-ban	4
TR-DK-104 Szövetkezeti bankok kialakulásának története	4
TR-DK-105 A magyar bankrendszer fejlődésének története	4
TR-DK-106 A magyar társadalombiztosítás története	4
	24

2. specializáció

A magyar agrárium története az új- és legújabb korban

TR-DK-201 A földrajzi kultúrtájak kialakulása Magyarországon	4
TR-DK-202 A magyar mezőgazdaság fő problémái a XX. században	4
TR-DK-203 A magyar földbirtok-viszonyok kialakulása és fejlődése	4
TR-DK-204 Bevezetés a magyar földtörténet tanulmányozásába	4
TR-DK-205 A mezőgazdaság államosításának története Magyarországon	4
TR-DK-206 Pénzügyi finanszírozási és támogatási rendszerek	4
	24

3. specializáció

Gazdaságirányítás és társadalom 1945 után

TR-DK-301 Gazdaságirányítás: modellek és gyakorlatok	4
TR-DK-302 Gazdaságirányítás és társadalmi modellek	4
TR-DK-303 A II. Világháború és a magyar jóvátétel	4
TR-DK-304 A gazdaság nemzetközi szabályozása, a három...	4
TR-DK-305 A magyar gazdasági reform és a KGST	4
TR-DK-306 Tervezés a magyar gazdaságban: történeti áttekintés	4
	24

A doktori program záró modulja

TR-DK-401 Kötelezően választott előadás	4
TR-DK-402 Kötelezően választott előadás	4
TR-DKK Konzultáció a disszertáció témaköréből	12
TR-DZV Doktori záróvizsga	40
TR-DDV A doktori disszertáció véde	60

Történelem doktori képzés alapképzés + szakos órák + a záró modul: 180

PhD diploma megszerzéséhez szükséges kreditérték: 180

A TANULMÁNYI KÖVETELMÉNYEK JELLEGE ÉS MÉRETE

A disszertációra és megvédésére vonatkozólag ugyanúgy, mint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem többi programja esetében a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Doktori és Habilitációs Bizottságának előírásai érvényesek. Ezek szerint:

1) a disszertáció a szakmai vezetővel való konzultációk után, de önállóan elkészített munka. Nyelve magyar, a nemzetközi megmértetés és a külföldi folyóiratokban való megjelentetés érdekében angol, német vagy francia nyelven is el kell készíteni.

2) benyújtásának határideje: a program sikeres elvégzése után, egy éven belül (indokolt esetben egy év halasztás kérhető).

3) a disszertáció tartalmi és formai követelményei: a témavezetővel való rendszeres konzultációk alapján végzett, de lényegében önálló, eredeti forrásfeldolgozáson alapuló munka, amely új, értékelhető tudományos eredményt nyújt. A disszertáció terjedelme min. 100, max. 300 nyomtatott oldal lehet (másfeles sortávolsággal). Formailag meg kell feleljen a nemzetközi tudományos közlemények normáinak (jegyzetek készítése, szakirodalom idézése).

A disszertáció elfogadása: a Doktori Bizottság két tagja fogadja el, akik ellenőrzik, hogy a jelölt a program követelményeinek (vizsga) és a disszertáció formai követelményeinek eleget tett, nincs anyagi tartozása az egyetemmel szemben. A disszertáció elfogadását bejegyzik. A benyújtás határideje: a program befejezésétől számí-

tott egy (indokolt esetben egy második év kérelmezhető) év. Haladék ismétlésére vagy meghosszabbítására nincs mód.

A PROGRAM KUTATÁSI KONCEPCIÓJA

A három specializációra oszló oktatás természetesen kiegészül a kutatási tevékenységgel is. Ez a program esetében nemzetközi és hazai témákat egyaránt érintene, s felölelné a XIX. század végétől az 1980-as évekig tartó időszakot. Tematikailag az elmélettörténet, a pénzügyi szféra, társadalomtörténet, az agrárszféra és a gazdaságirányítás története tartozik a kutatási terület látókörébe.

TÉMAVEZETŐK

Botos Katalin (pénztörténet)
Bekker Zsuzsa (elmélettörténet)
Szulovszky János (társadalomtörténet)
Szakács Sándor (gazdaságirányítás története)
Tanka Endre (agrártörténet)

A KUTATÁSI TÉMÁK

A nemzetközi pénzügyi rendszer története
A magyar bankrendszer története
A magyar devizagazdálkodás története
Vállalkozások a Monarchiában
Gazdaság- és társadalompolitikai elméletek a XX. században
Integrációs kísérletek Közép- és Kelet-Európában
A magyar agrárium története
Magyar ipartörténet
A közgazdasági gondolkodás története
A magyar közgazdasági gondolat története

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS

I. Európa-tanulmányok

A szakirányú továbbképzés indulásának éve: 1998/99-es tanév I. féléve

A szakirányú továbbképzés akkreditálása: 1999. IV.

A képzés időtartama 4 félév

A képzésre való jelentkezés feltételei: egyetemi vagy főiskolai diploma, egy középfo-
kú, „C” típusú nyelvvizsga, első sorban az angol, francia, német nyelv valamelyikéből.

Tanártovábbképzés: a program pedagógus-továbbképzésként is elvégezhető két
formában: az egész szakirányú továbbképzési program teljesítésével.

A KÉPZÉS LÉTREHOZÁSÁNAK INDOKAI

Az Európa-tanulmányok egy olyan új, dinamikusan fejlődő szakképzési forma,
amely a nemzetközi felsőoktatásban már megjelent. Különösen igaz ez a hagyományo-
san széles spektrumú európai, de számos amerikai egyetemre is. Az általunk kínált kép-
zési forma beleilleszkedik ezen oktatási rendszerbe, amelyet a különböző európai közös-
ségi pályázatok céloznak meg. (TEMPUS, Leonardo, Phare, utóbbi egyetemünk ez év-
ben erre a programra már el is nyerte). Programunk a nyugat-európai partnerekkel való
szoros együttműködésben rejlt valamennyi lehetőségét fel kívánja használni, ezen belül
is elsősorban a hallgató-professzorcsere kialakításán fáradozunk (jelenleg is rendelke-
zünk együttműködünk a belgiumi Katholieke Universiteit Leuven-nel, a franciaországi
Université-Marne-la-Vallée-vel, illetve a brit University of Exeter-i egyetemekkel).

AZ OKTATÁSI PROGRAM EGYSÉGEI

I. évfolyam, 1. félév

1. Bevezetés az Európa-tanulmányokba
2. Politikai filozófia I.
3. Európa-koncepciók
4. Európa kulturális identitása
5. Alternatív tárgy
6. Bevezetés a közgazdaságtanba

I. évfolyam, 2. félév

1. EU intézmények
 2. Nemzetközi kapcsolatok
 3. Politikai filozófia II.
 4. Közösségi politikák
 5. Agrárpolitika
- Szigorlat: Politikai filozófia

II. évfolyam, 1. félév

1. Nemzetközi kapcsolatok II.
 2. Agrárpolitika II.
 3. Alternatív tárgy
 4. Iparpolitika
 5. Európa és az iszlám
- Szigorlat: Nemzetközi kapcsolatok

II. évfolyam, 2. félév

1. Diplomáciai protokoll
 2. Tőkeáramlás Kelet-Európában
 3. Gazdasági és pénzügyi unió
 4. Szakdolgozati konzultáció
- Záróvizsga

A szakmai törzsanyaghoz járulnak még a nyelvórak heti 4 órában azok számára, választható módon, akik a záróvizsgálathoz kötelezően előírt felsőfokú „C” és középfokú „C” nyelvvizsgával nem rendelkeznek.

A TANTÁRGYI PROGRAM LEÍRÁSA

Bevezetés az Európa-tanulmányokba. A tanegység célja, hogy bemutassa az Európai Uniót alkotó államok államfejlődésének legutolsó három évszázadának történetét. Erre azért van szükség, mert a tagállamok nem veszítették el nemzeti szuverenitásukat, hanem azt megtartva saját alkotmányos berendezkedéssel rendelkeznek, s e rendszerek sokszor alapjaiban térnek el egymástól. A különbözőségek okai természetesen az egyes államok eltérő történeti fejlődésében gyökereznek, melyet e tantárgy segítségével sajátíthatnak el a hallgatók. A társult tagok, illetve az ambivalens helyzetű Oroszország politikai mozgástere történeti alakulásának bemutatása megkívánta, hogy néhány előadás erejéig ezen, jelen pillanatban a szorosan vett Unióhoz nem tartozó államok államfejlődése is bemutatásra kerüljön.

Európa-koncepciók. A tanegység célja, hogy alapvonalaiiban láttassa az európai gondolat kialakulásának főbb állomásait, s azokat történeti dimenzióba helyezve a teljesség igénye nélkül a legjelentősebb gondolkodók munkásságával ismertesse meg a hallgatókat. A tárgy oktatásában szerepet játszik a kontinens politikai egységén túlmenően a térség kulturális identitásának leírására törekvő koncepciók bemutatása is. A tananyagban szerepet kap a kortárs Európa-kritikák bemutatása is.

Tőkeáramlás Kelet Közép-Európában. Hitelek és befektetések. A tanegység célja, hogy ismertesse a térségünkbe áramló európai, amerikai, távol-keleti és más tőkének főbb jegyeit, a Kelet-Közép-Európára gyakorolt szerkezetátalakító hatását, a főbb stratégiai megfontolásokat, érdekorientációkat. A tantárgyban hangsúlyt kap a működő tőkének régiókra – ezen belül különös tekintettel Magyarországra – a gazdaságra, a politikai életre és a kultúrára gyakorolt hatása. Amellett, hogy a tantárgy kiemelten foglalkozik a gazdaságnak a közösségi élet valamennyi jelentős szférájában megnyilvánuló szerepével, szem előtt tartja a hosszú távú nemzeti érdekek prioritásának kérdését és így, ilyen szellemben vizsgálja a világ gazdasági rendszerben helyét kereső Európai integrációnak és régióknak kölcsönhatásait. Szerepet kap a regionális befektetéseknek a Kárpátok-euróregió gazdasági-kulturális együttműködésének létrehozására irányuló erőfeszítése, például a magyar tőkének a szlovák és a román gazdaság átalakításában játszott szerepe.

Politikai filozófia. A politikai filozófiai képzés keretében a hallgatók megismerkednek a modern és a mai Európa politika-filozófiai gondolkodásának legnagyobb alakjaival, legfontosabb problémáival és nyitott kérdéseivel. E képzés célja először is annak megmutatása, hogy mennyiben tekinthető specifikusnak az európai diskurzus e területen, amihez nyilvánvalóan szembevetni kell az európai gondolatot tágabb kontextusával – történetileg és kulturális értelemben egyaránt. A képzés má-

sodik felében gondot fordítunk a politikai filozófia legfontosabb kortárs problémáinak taglalására. Azt szeretnénk megvizsgálni, hogy a közös Európa eszméjének filozófiai gyökerei hová vezetnek, illetve hogy milyen filozófiai elgondolásokat lehet visszanyomozni a megvalósuló intézményrendszer és politikai gyakorlat filozófiai analízise révén. Természetesen e feladat elvégzése során ügyelünk arra, hogy ne lépünk túl a filozófia vállalható diszciplináris keretein, miközben igyekszünk a jövő Európájának politikai filozófiai körvonalait is kitapintani.

Bevezetés az Európai Közösségek jogába. A tantárgy célja, hogy rövid áttekintést adjon azokról a legfontosabb intézményekről, melyek az Unió döntéshozatala során szerepet játszanak. A félév során kiemelt fontossággal bír a Parlament, a Bizottság, a Tanács, a Bíróság működésének és struktúrájának jogtudományi alapú megközelítése.

Nemzetközi kapcsolatok. A nemzetközi közjog az államok közötti kapcsolatokat szabályozza. Európában egyre erősödik az igény, hogy az államok közös erőfeszítéssel megtalálják az együttműködés kölcsönösen elfogadható, mind szorosabb formáit. Szükség van arra, hogy azok akik a jövőben az Európai Unió jogával kívánnak foglalkozni és hazánk érdekeit nemzetközi tárgyalások során képviselni fogják az EU és szakosított intézményei felé, megfelelő tudást szerezzenek az államok közötti kapcsolatok létrejöttének és fenntartásának tradicionális formáiról és a nemzetközi jogban a viták rendezésének hagyományos koncepciójáról.

Az Európai Unió története. A tanegység célja, hogy az Európa-tanulmányokat posztgraduális szinten tanulmányozó hallgatók számára átfogó képet adjon az Európai Unió kialakulásáról, történetének főbb állomásairól, a második világháború utáni kezdetektől napjainkig bezárólag. Kiemelt cél az intézmények kialakulásának, valamint a nemzetközi kooperáció főbb állomásainak megismertetése. Ezen túlmenően a tanegység átfogóan kívánja kezelni az Unió politikai, gazdasági és kulturális stratégiáinak fejlődési fokozatait. Az integráció félvszázados fejlődési ívét történelmi perspektívában szemlélve kiemelten kívánja kezelni a recens események, illetve a várhatóan hamarosan bekövetkező fejlődési fokozatok (keleti bővítés, egységes valuta stb.) reális helyét az európai egységtörekvések sorozatában, hangsúlyt helyezve az Unió fejlődésének nemzetközi összefüggéseire.

Ipar- és versenypolitika az Európai Unióban. A tanegység az európai ipari befektetések és fejlesztések koordinációs politikájának alapelemeivel kívánja megismertetni a hallgatókat. Az ezen problematika szabályzó mechanizmusainak – versenyjog, vámrendszer stb. – jogi kereteinek mint intézményesített regulátoroknak ismertetése a konkrét példák révén kívánja megvilágítani az Unió optimálisnak tartott, illetve tényleges iparpolitikáját.

Diplomáciai protokoll és etikett. A stúdium célja, hogy a hallgatók – a protokoll fogalmának és jelentőségének tisztázásán túlmenően – megismerkedjenek a diplomáciai protokoll és etikett hagyományával, történetével és korszerű gyakorlatával. A két

félév során röviden szóba kerül a diplomácia története is, ám a hangsúlyt a ma élő gyakorlatra helyezzük. Lehetőség szerint a protokoll és etikett valamennyi, manapság érvényes formája tárgyalásra kerül a diplomáciai megbízatástól kezdve az öltözködés szabályain át a zsebkendőhasználatig.

Gazdasági és politikai unió. A tanegység szándéka, hogy bevezesse a hallgatókat a nemzetközi pénzügyek, ezen belül speciálisan az európai pénzügyi rendszerek világába. A gazdasági integráció döntően fontos elemének tekintett közös valuta megteremtésének feltételei országonként-régióként különbözőek. Emellett azonban döntő szerepet játszanak a pénzügyi tevékenységek egyéb szereplői is: a befektetéseket indukáló tőzsdék, de a pénzügyi tevékenységet ellenőrző betétbiztosítók, bankfelügyelet. Épp ezért a tanegység célja az, hogy az egységesedő Európai Unió pénzügyeit illetően nem csak a valutaunió integratív hatásáról, hanem annak várható negatív következményeiről is szó essék.

Agrárpolitika. A tanegység igyekszik megfelelő képet adni az Európai Unió jelenlegi agrárpolitikájáról. Ezen belül kiemelt szerepet élvez az agrártámogatás problémaköre s az ebből fakadó foglalkoztatási politika, valamint az előállítási-feldolgozási, illetve forgalmazási előírások. Kiemelt kérdés az Unió és hazánk kapcsolata a mezőgazdasági kooperáció terén.

Kelet- és Közép-Európa legújabb kihívásai a rendszerváltozás után. A tanegység célja, hogy átfogó képet adjon Kelet-Közép-Európa legújabb történelmi kihívásáról: az Európai Unióba való integráció problematikájáról és az arra adott válaszokról. Fontos a tantárgy gazdasági-stratégiai elemeinek kidomborítása, a különböző gazdasági fejlettségi fokok szem előtt tartása. Nem mellékes az emberi tényező szerepe, mint ahogy az információs forradalomra való pozitív reagálás kérdése. A tantárgy igyekszik egységes képet alkotni a hallgatókban a kettéválasztott Európa újraegyesítésének várható nehézségeire, terheire, melyek mind az integráló, mind az integrálódó felet sújtják, illetve sújthatják. A tantárgy az Unió fejlődésének vizsgálata során számba veszi azokat a várható előnyöket is, amelyekkel a kibővült Európa rendelkezik.

Az EU tagországok társadalomföldrajza. Az Európai Unió tagországai között jelentős gazdasági-társadalmi különbségek vannak, melyek az eltérő történelmi fejlődés következményei. A tér-gazdaság-társadalom sajátos struktúrái regionális jellegük megőrzésével vannak jelen az európai integrációs folyamatban. Az integráció a régiók funkcionális illeszkedéseként is értelmezhető, s az ehhez szükséges ismereteket a társadalomföldrajz nyújtja.

Európa és az iszlám. Az Európai Unió legnagyobb kihívása századunk végére mind külpolitikai, mind biztonságpolitikai szempontból az iszlám terrorizmus és fundamentalizmus, ill. az iszlám országokkal való kapcsolat kialakítása lett. E tanegység célja az iszlám politikai oldalról való bemutatása történeti fejlődése és jelenkori problémái tükrében. E kérdéskör legfőképpen a latin államok politikájában, és ennek folyamányaképpen Európa-oktatásában kapja a legfontosabb szerepet.

Európa kulturális identitása. A tanegység célja az európai kulturális problémák szelektív áttekintése részint történeti, részint a jelenkorra összpontosító szemlélettel. Tekintettel a téma összetett voltára és a viszonylag szűkös időbeli keretekre, a kurzus erőteljesen támaszkodik a hallgatók már megszerzett tudásanyagára és csupán néhány kérdésre igyekszik összpontosítani figyelmét, mindenek előtt összefoglaló jelleggel, és az ajánlott szakirodalom részint önálló feldolgozásának követelményével.

A vizsgák

Az ellenőrzési rendszer – részben egymásra épülő, részben egymástól független – aláírások, gyakorlati jegyek megszerzéséből, kollokviumokból, a szakmai gyakorlatok teljesítéséből, szigorlatokból, szakdolgozat elkészítéséből és a záróvizsgából tevődik össze.

A kötelező *kollokviumok* száma: 10; *a gyakorlati jegyek* száma: 7.

Kötelezően 1 komplex és 2 azonos tárgyból álló *szigorlatot* kell tenni.

Tárgyai:

az EU története és az EU intézményei,

a nemzetközi kapcsolatok

a politikai filozófia,

Szakdolgozat

A szakdolgozat olyan, szintetizáló elméleti elemzésen vagy innovatív alkotómunkán alapuló szakmai feladat megoldása, amellyel a hallgató tanúsítja, hogy tájékozott témájának szakirodalmában, önállóan képes a szakon tanult ismeretanyag szintetizálására és alkotó alkalmazására. Minimális követelmény 50 gépelt oldal (25x60 leütés). A szakdolgozatot idegen nyelven (angol, német, francia) kell benyújtani.

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

az intézményi tantervben előírt követelmények teljesítése,

egy közép- és egy felsőfokú „C” típusú nyelvvizsga megszerzése német, angol vagy francia nyelvből, vagy bármely más EU nyelvből,

opponens által bírált szakdolgozat benyújtása.

A záróvizsga részei:

szakdolgozat megvédése,

komplex szóbeli vizsga.

A szóbeli vizsga témái egymással összefüggésben a főbb tanulmányi területek tárgyaiból alakítandók ki.

A záróvizsga eredménye:

A szakdolgozat és védeése alapján kialakított érdemjegyből, valamint a szóbeli vizsga érdemjegyből számított egyszerű átlag, egész számra kerekítve.

Az oklevél felhasználhatósága:

A végzettség megnevezése: *Okleveles Európa-szakértő*

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara által kibocsátott oklevél olyan szakirányú továbbképzés sikeres elvégzését igazolja, melynek birtokosa a megszerzett tudást az elméleti munkában és a gyakorlati élet során egyaránt kamatoztathatja.

Az Európai Tanulmányok Központja által meghirdetett Európa-tanulmányok multidiszciplináris együttműködésen alapulnak, melyek összeállítása során a rendező elv az európai gondolkörhöz való tartozás volt. Ebből adódóan a tárgybeli képzés olyan átfogó tudást biztosít a résztvevők számára, mely egyetlen alapképzés szintjén sem sajátítható el. A közgazdaságtan, a jogtudomány és a politikatudomány kizárólag Európa-alapú feldolgozása következtében a hallgató az Európai Unió intézményeinek struktúrájáról és működési mechanizmusáról olyan széles horizontú áttekintést kap, mely biztosítja számára az Európa-kérdés komplex feldolgozhatóságát. Mindez alapja lehet a későbbi tudományos tevékenységnek is, mely tekintetben hazánkban még igen komoly lemaradás tapasztalható.

A tanártovábbképzés keretében is meghirdetett program biztosítja a középiskolai tanárok számára a hét évenkénti továbbképzésen való részvétel igazolhatóságát.

OKTATÓK

ALVINCZ JÓZSEF, BÉNDEK PÉTER, BOTOS KATALIN, BOTOS MÁTÉ, FARKAS MIKLÓS, ILOSVAI GÁBOR, JANY JÁNOS, KÖRÖSI ISTVÁN, MARTONYI ÉVA, SZILÁGYI KRISZTINA

VENDEGOKTATÓK

Tekintettel a téma aktualitására, olyan vendégelőadókat hívunk meg, akik a csatlakozási tárgyalások állásáról, a Magyarország-képről, az általunk követett tárgyalási stratégiáról és más gyakorlati kérdésekről a legfrissebb információk alapján tudnak áttekintést adni. Rendszeresen vendégünk az országgyűlés Integrációs Bizottságának valamelyik tagja, a Miniszterelnöki Hivatal integrációs főtanácsadója, több, a területért felelős vezető állású külügyi tisztviselő.

II. A továbbképzési és pályázati iroda által szervezett egyéb képzési formák

1. Továbbképzések:

– *tanártovábbképzések*: a pedagógusok kötelező folyamatos továbbképzésében akkreditált tanfolyamok

– *szakirányú továbbképzések*: felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára biztosítanak valamilyen irányú specializációt

– *másoddiplomás képzések*: elsősorban nyelvi szakokon, főiskolai szinten, az egyetemi szakok előkészítés alatt.

– *PhD, doktori képzések*: előkészítése és koordinálása

2. *Szakképzések*: a Kar szakképzési tevékenysége a hallgatóknak az egyetemi tanulmányaikkal párhuzamosan biztosítja, hogy olyan önálló, államilag is elismert (Országos Képzési Jegyzékben szereplő) szakképzettséget szerezhessenek, amelyek az értelmiségi pályán mindennapi tevékenységeiket megkönnyíthetik, hatékonyabbá tehetik. Az így megszerzett képzettség – az egyetemi képzésben elsajátított szakmai tevékenységük mellett – kiegészítő (pótlólagos jövedelemszerző) szakmai tevékenységre is nyújthat lehetőséget.

3. *Felvételi előkészítők*: a Kar valamely szakára jelentkezni szándékozó középiskolások vagy már érettségizettek számára indított – a Kar tanárai által tartott – tanulmányi versenyek, melyek hozzásegíthetik a résztvevőket az eredményesebb felkészüléshez a felvételre.

4. *Pázmány Péter Tanulmányi Verseny*: a Kar évente megrendezi – több tantárgyból – saját tanulmányi versenyét középiskolások számára. Az első és második kategóriát elért helyezettek felvételt nyerhetnek az adott szakon az egyetemre.

5. *Az Iroda feladata még a Kar akkreditációs anyagainak kezelése.*

Az irodában egy pályázati, egy továbbképzési és egy szakképzési referens dolgozik az irodavezető, Bángi-Magyar Attila irányításával.

KURZUSOK

1. *Pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés közoktatási vezető vagy vizsgálónői vagy szakértői vagy minőségbiztosítási vagy vezetőtanári feladatok ellátására*

A képzési program tartalma:

- közigazgatási, tanügyigazgatási, nevelési-oktatási intézményi ismeretek oktatása,
- mérési és értékelési vagy szaktanácsadói vagy vizsgálónői vagy szakértői vagy minőségbiztosítási feladatokra való felkészítés

A képzésben résztvevők munkakörének és megbízatásának megnevezése, amelyben a foglalkoztatottak számára javasolják a részvételt:

- intézményvezető
- vizsgálónők
- szakértő
- minőségbiztosítás
- angol, filozófia, francia, latin, magyar, német, olasz, spanyol, szlovák, történelem szakos középiskolai vezetőtanár.

A jelentkezés feltétele:

Szakirányú továbbképzési szak megnevezése	Iskolai végzettség szintje	Szakképzettség: tanári szak megnevezése	Előzetes szakmai gyakorlat
1. Köznevelési vezető	Egyetem vagy főiskola	Bármilyen tanári szak	Min. 3 év
2. Vizsgaelnök	Egyetem	Bármilyen tanári szak	Min. 7 év
3. Szakértői	Egyetem vagy főiskola	Bármilyen tanári szak	Min. 7 év
4. Minőségbiztosítási	Egyetem vagy főiskola	Bármilyen tanári szak	Min. 7 év
5. Vezetőtanári (angol, filozófia, francia, latin, magyar, német, olasz, spanyol, szlovák, történelem)	Egyetem	Az adott szak	Min. 5 év

A képzés célja:

A pedagógus szakvizsgára felkészítő továbbképzés indításának célja, hogy a Kar földrajzi vonzáskörzetében lévő iskolák, kollégiumok, a Kar mellett működő bázisiskoláink valamint a katolikus nevelő-oktató intézmények és pedagógusaik számára biztosítsuk a korszerű továbbképzést a jelzett szakirányokon a 41/1999. (X.13.) számú OM rendelet, valamint a 8/1997. (II.18.) számú MKM rendeletben foglalt képesítési követelmények alapján.

Program leírása:

A képzés 5 szakirányon folyik. A 360 teljes óraszámot kitevő program 50%-a egységes a 41/1999. számú rendelet szerint, a további 50%-ban modulárisan építkezik. Ennélfogva, bár egy 360 órás (4 félév) program elvégzése egyetlen szakirányban nyújt megfelelő képzettséget, további 30-60 órás modulok elvégzése esetén a jelölt újabb szakirányú továbbképzési oklevelet szerezhet. Az egységes, a kölcsönösen konvertálható és a speciális modulok rendszerét a képzés megkezdésekor nyilvánossá váló tantervi háló tartalmazza.

A képzés követelményei:

– Az elméleti foglalkozások minimum 80%-án jelenlét

- A gyakorlati foglalkozások minimum 90%-án jelenlét
- Az egyéni feladatok 100%-os teljesítése
- Sikeres kollokviumok, szigorlat, gyakorlati jegyek és záróvizsga
- Valamennyi aláírás megszerzése
- A választott szakiránynak megfelelő szakdolgozat

Az oktatás formái:

Előadások, szemináriumok, közös és egyéni gyakorlatok, konzultációk, esetmegbeszélések, tréningek.

Az oktatás szervezése:

A szervezésben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara együttműködik a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézettel.

2. A család- és gyermekvédelem pedagógiája című szakirányú továbbképzés

A képzés javasolt:

A képzési programot az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ellátó, illetve gyermekjóléti alapellátásban, valamint családsegítő szolgáltatásban dolgozó pedagógusoknak ajánljuk.

A jelentkezés feltétele:

Felsőfokú pedagógiai diploma (beleértve hitoktató, hittanári diploma is).

A képzés célja:

Korszerű felkészítést nyújtani a családgondozás és a gyermekvédelem területén dolgozó, szakirányú képzettséggel nem rendelkező pedagógusok számára.

A képzés tartalma:

A család- és a gyermekvédelem elméletének és gyakorlati módszereinek megismertetése. A program részletes áttekintést nyújt a család funkcióiról és funkciózavarairól, a funkciózavar okairól és következményeiről, a megelőzési és beavatkozási lehetőségeiről és a segítség intézményi és jogi hátteréről.

Program leírása:

A képzés 4 félév, min 450 óra, amelyből 2 félév alapozó képzés és 2 félév specializáció (család- vagy gyermekvédelem pedagógiája).

A képzés követelményei:

- Az elméleti foglalkozások minimum 80%-án jelenlét

- A gyakorlati foglalkozások minimum 90%-án jelenlét
- Az egyéni feladatok 100%-os teljesítése
- Sikeres kollokviumok, szigorlat, gyakorlati jegyek és záróvizsga
- Valamennyi aláírás megszerzése
- A szakdolgozat megfelelő elkészítése

Az oktatás formái:

Előadások, szemináriumok, szakmai gyakorlatok, konzultációk, intézmény látogatások.

Az oktatás szervezése:

Félévenként 110 óra, pénteken, szombaton, havonta 1 alkalommal, Piliscsabán vagy Budapesten, 2000. szeptember 1-jétől.

3. Szociális menedzser

A képzési program tartalma:

Magyarországon a rendszerváltozás óta kiteljesedő szociálismunkás-képzésnek mára már megmutatkoznak a gyengeségei. Az ilyen szaktudást szerzett vezetők jogi és menedzsment ismeretek hiányában nem tudták a szociális érdekeket érvényesíteni. Jelen képzés az első amely, magas óraszámban a kor követelményeinek megfelelő szaktudással látja el a résztvevőket. A képzés biztosítja, hogy a résztvevők komplex tudásra és ismeretekre tegyenek szert. Ennek alapját a képzés három tantárgyi blokkja teszi lehetővé:

- szociológiai, szociálpolitikai tantárgyblokk
- közgazdasági-jogi tantárgyblokk
- szerveztirányítási és menedzsment ismeretek.

Mindegyik képzési szakterületet elmélyült gyakorlati ismeretek egészítenek ki.

A képzésben résztvevők munkakörének és megbízatásának megnevezése, amelyben a foglalkoztatottak számára javasolják a részvételt: a képzés javasolható annak, aki egyetemen és főiskolán szerzett egyes társadalomtudományi szakokon (politológia, szociológia, pszichológia, pedagógia, jogtudomány) és/vagy egyházi felsőoktatási intézményben diplomát.

A jelentkezés feltétele

Legalább négy éves (közép- vagy felsőfokú) szakterületen szerzett gyakorlattal rendelkezik.

A képzés célja:

A szakirány elsősorban az állami és nonprofit formában működő *szociális és köz-művelődési intézmények* szakemberei számára nyújt olyan szervezet vezetési, és szervezetszociológiai, jogi és közgazdasági, szociológiai-szociálpolitikai ismereteket, amely döntő módon a humán alapképzésre támaszkodik. A minőséget a központba állító szervezésre, irányításra, folyamatos megújításra, a *gazdasági tevékenységek* és azok folyamatainak *optimális kialakítására*, valamint a korszerű nemzetközi menedzsment elvek meghonosítására készíti fel a hallgatókat.

A képzés célja ennek megfelelően olyan szakemberek képzése, akik megfelelő elméleti tudásra és gyakorlati készségekre tesznek szert a rájuk bízott intézmények illetve önálló egységeik szakmai és gazdasági tevékenységeinek és folyamatainak szervezésére, irányítására, a végzett munka minőségének folyamatos ellenőrzésére és javítására, a szociális szakma értékeinek védelmére, s végül a releváns makroszintű folyamatok ismeretére és befolyásolására.

Program leírása:

A képzés 6 félév, min 900 óra.

A képzés követelményei:

- Az elméleti foglalkozások minimum 80%-án jelenlét
- A gyakorlati foglalkozások minimum 90%-án jelenlét
- Az egyéni feladatok 100%-os teljesítése
- Sikeres kollokviumok, szigorlat, gyakorlati jegyek és záróvizsga
- Valamennyi aláírás megszerzése
- A szakdolgozat megfelelő elkészítése

Az oktatás formái:

Előadások, szemináriumok, gyakorlati képzés, konzultációk, vezetői tréning, személyiségfejlesztő csoportfoglalkozás.

Az oktatás szervezése:

Félévenként kb. 150 óra Budapesten és Piliscsabán hétfőenként, 2000. szeptember 1-től.

4. Szakképzések

Az egyetem hagyományosan az *értelmiségi képzés műhelye*, amelyben szorosan összefonódik a tudományos kutatás és magas szintű hivatásra való felkészítés (graduális képzések, posztgraduális képzések, PhD, szakirányú továbbképzések, szakvizsgákra való felkészítés, permanens továbbképzések). Ha az egyetem alkalmazkodni akar korunk igényeihez és követelményeihez, akkor eddigi tevékenységi kö-

rét kénytelen kibővíteni számára szokatlan területeken is. Ilyen új terület a szakképzés, amely az egyetemen koncentrálnak a szellemi tőke, oktatásszervezési kapacitás, valamint képzési infrastruktúra jobb hasznosítására nyújt lehetőséget azzal, hogy számára *profil-közel* szakmákban szervez szakképző tanfolyamokat.

A Kar szakképzési tevékenysége a hallgatóknak az egyetemi tanulmányaikkal párhuzamosan biztosítja, hogy olyan önálló, államilag is elismert szakképzettséget szerezhessenek, amelyek:

- az értelmiségi pályán mindennapi tevékenységeiket *megkönnyíthetik, hatékonyabban* tehetik,
- az egyetemi képzésben elsajátított szakmai tevékenységük mellett *kiegészítő (pótlólagos jövedelemszerző) szakmai tevékenységre* nyújtanak nekik lehetőséget,
- *alternatív szakmát* biztosítanak arra az esetre, ha a diplomával megszerzett szakmájukban nem tudnának érvényesülni.

A Továbbképzési és Pályázati Iroda azon dolgozik, hogy a jövőben növekedjen az érdeklődés a szakképzések iránt, s mind több hallgató használhassa ki ezeket az új lehetőségeket.

Tavasszal egy kérdőív segítségével a Továbbképzési Iroda munkatársai felmérték a szakképzésekkel kapcsolatos hallgatói igényeket. A megkérdezett minta kétharmada választotta a *Kulturális menedzser* valamint a *Marketing- és reklámügyintéző, Marketing- és reklámmenedzser* szakképzést. Kb. egy és kétharmad közötti arányban választották az *Európai üzleti asszisztens*, a *PR munkatárs*, *PR szakreferens*, *Idegenvezető és hostess*, valamint az *Oktatásszervező* szakmákat. A kérdőívből is kiderült, hogy az igény ezekre a képzésekre a hallgatók egy részében már megvan. Nehezíti a tanfolyamok beindítását, hogy ezek a tanfolyamok önköltségesek, s az egyetemisták fizetőképességének korlátai vannak. A Továbbképzési Iroda jelenleg folyó tanfolyamain emiatt a csoportok csak kis létszámmal tudtak elindulni. Irodánk ezért feladatának tartja az új források feltárását, amelyekkel a hallgatók részvételi költségét csökkenteni lehetne.

A Bölcsészettudományi Kar jelenlegi szakképző tanfolyamai:

- *Idegenvezető és hostess (felsőfokú, OKJ száma: 54 7872 02)*
- *Személyügyi gazdálkodó (felsőfokú, OKJ száma: 54 3442 01)*
- *Marketing- és reklámügyintéző (középfokú, OKJ száma: 52 3435 04)*
- *Marketing- és reklámmenedzser (felsőfokú, OKJ száma: 54 3434 03)*

Összeállította: Bángi-Magyar Attila, Botos Máté, Farkas Péter, Hoffmann Rózsa,
Törökné Radnai Ágnes

IV. A KARI ÉLET

A BÖLCÉSZEZETTUDOMÁNYI KAR ESEMÉNYNAPTÁRA (1992. JANUÁR 1.–2000. AUGUSZTUS 31.)

1992

Január 30. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia egyházilag megalapította a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet oly módon, hogy a Pázmány Péter bíboros, prímás, esztergomi érsek által 1635-ben Nagyszombatban alapított egyetem Hittudományi Kara mellé az Apostoli Szentszék engedélyével Bölcsészettudományi Kart hozott létre.

Szeptember 1. A művelődési és közoktatási miniszter 1992. szeptember 1-jei hatállyal az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény végrehajtására kiadott, többször módosított 41/1985. (X. 5.) MT rendelete 2. § (5) bekezdésében foglalt jogkörében hozzájárult a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a „történelem”, a „magyar nyelv és irodalom” és a „latin nyelv és irodalom” szakok indításához.

Ősz: Ideiglenes helyen (Budapest, XI. ker., Ménesi u. 27.) indult meg a Bölcsészettudományi Kar működése.

1993

Január: A kormány elismerte a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet a Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia helyett.

Február 4. Az Országgyűlés 2/1993. (II. 4.) számú határozatával elismerte a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet.

Május 25. A Kormány 1032/1993. (V.25.) számú határozata alapján a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen két kar működik: a Hittudományi és a Bölcsészettudományi Kar.

Szeptember 19. *Veni Sancte* a budapesti Egyetemi Templomban.

Szeptember 23. Évnyitó hajókirándulás a Dunán.

1994

Január: A piliscsabai campus építésének kezdete.

Március 31. Az Augustineum, a Catharineum és a Refectorium oktatási épületek építésének kezdete.

Szeptember: Az Augustineum, a Catharineum és a Refectorium oktatási épületek átadása.

Szeptember 22. Az Egyetem piliscsabai campusának megnyitója. Ünnepi szentmise; Angelo Acerbi érsek, pápai nuncius megáldotta a campust; megnyitó ünnepség. Az egyetem az évnyitóra kapta a „Ladányi Imre és Ilona” Alapítványtól (USA) a carrarai márványból készült Pázmány Péter mellszobrot, melyet az Auditorium előtt állítottak föl. A mellszobrot később a Quaestura földszintjén helyezték el.

November 25. A Szent Péter Egyetemi Kollégium és a központi ház fölszentelése. A főpapi szentmisét Dankó László Kalocsa-kecskeméti érsek celebrálta, a szentelést Takács Nándor székesfehérvári megyéspüspök végezte.

December 9. A Pázmány Kórus koncertje a Mátyás templomban.

1995

Május 13. Pázmány Péter ünnep alkalmából *dies academicus*-ünnepséget tartott Karunk. Köszöntőt mondott Paskai László bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Gál Ferenc rektor és Maróth Miklós dékán. Az ünnepség keretein belül került sor a kiemelkedő eredményeket elért hallgatók és tanárok megjutalmazására.

Május 22. Egyetemünkre látogatott Pio Laghi bíboros, a vatikáni Nevelésügyi Kongregáció prefektusa és Angelo Acerbi pápai nuncius.

Május: OTDK Debrecenben. Bubryák Orsolya hallgató különdíjat kapott a régi magyar irodalmi szekcióban.

Augusztus 31–szeptember 3. Gólyatábor Tatán.

Szeptember 18. Ünnepélyes tanévnyitó.

Október 18. Orbán Viktor, a Fidesz MPP elnöke Karunkra látogatott, ahol fórum keretében beszélgetett a hallgatókkal.

November 13. Barátságos kosárlabda-mérkőzés Zsámbékon. (Zsámbéki Tanítóképző – PPKE)

November 30. Magyar szakest. Vendég volt Eperjes Károly színművész. A Magyar Irodalomtudományi Intézet oktatói előadták Petőfi Sándor: *A helység kalapácsa* c. művét.

November: A *Próbakő* c. kari folyóirat első számának megjelenése.

December 5. Ján Sokol nagyszombat-pozsonyi érsek Paskai László bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek jelenlétében megáldotta Karunk Szlovák Intézetét, majd a két főpásztor közös szentmisét celebrált az Auditorium Maximumban.

December 6. A „Beniczky Péter - Peter Beniczky” című szimpózium keretében szlovák irodalomtörténészeket fogadott a Magyar Irodalomtudományi Intézet.

December 7. Angol szakest.

1996

Január 17. A Szlovák Tanszék vendége volt Vladimír Mináč szlovák író.

Február 17. Bölcsész-karnevál.

- Március 4. Perényi Eszter hegedüestje az Auditorium Maximumban. A műsort Légár Piroska vezette.
- Március 12. Edgar V. McKnight professzor (Furnam University, USA) előadást tartott a campuson *The Literary Revolution in Biblical Studies* címmel.
- Március 18. A *Renovabis* egyházi segélyszervezet vezetője Magyarországra látogatott s ez alkalommal Karunkat is megtekintette.
- Március 23. *A városról* címmel rendezett konferenciát a PPKE Esztétika Tanszéke. Előadók: Golda János, Hász Erzsébet, Hörcher Ferenc, Kiss Mihály, Kunszt György, László Tamás, Megyesi Tamás, Molnár Péter, Szende Árpád, Zsuffa István. Az irodalmi esten részt vettek: Balla Zsófia, Garaczi László, Kemény István, Márton László, Parti Nagy Lajos, Schein Gábor, Vasadi Péter, Wirth Imre.
- Március 26. Szlovákia Kulturális Intézete és a PPKE Szlovakisztikai Intézete kerekasztal-beszélgetést rendezett Rudolf Dilong szlovák katolikus költőről.
- Március 26–28. Magyar–szlovák nemzetközi műfordító-konferencia a campuson. Előadók: Ábrahám Barna, Benyovszky Krisztián, Kazán Ildikó, Käfer István, Kertész Erika, Kiss-Szemán Róbert, František Kočíš, Steinbach Júlia, Vachová Anita, Karol Wlachovský, Žilka Tibor.
- Március 28–30. Országos Kazinczy Verseny az Egri Tanárképző Főiskolán. Egyetemünket Boromissza Dávid II. évfolyamos hallgató képviselte.
- Március 29. A Katolikus Egyetemi Alapítvány kuratóriumi ülése Piliscsabán Seregély István egri érsek, egyetemünk nagykancellárja, elnök vezetésével.
- Március 30–április 2. *Etika és politika* címmel nemzetközi konferenciát rendeztek a campuson.
- Előadók: Barsiné Pataky Etelka, a Magyar Demokrata Néppárt parlamenti képviselője: *A választási pártprogramok készítésének problematikája etikai szempontból. A túlzott ígéretes kísértése, bizalom és hitel.* Jacques Bichot francia közgazdász, a lyoni Egyetem tanárának, a Francia Gazdasági és Szociális Tanács tagja: *Egy bukásra ítélt kormány metódusa: „Azt tedd, amit mondok, s ne azt, amit csinállok!”.* Erdő Péter, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára: *Az etika és a politika kapcsolata a teológiai összefüggések szempontjából.* Henri Hude, a párizsi Szent Stanislas Kollégium és a párizsi Ecole Normale Supérieure filozófiatanára: *Lehetséges-e az etika és a politika összeházasítása?.* Mirosław Kusý, a Pozsonyi Comenius Egyetem Politológia Tanszék tanára: *Az 1990-ben, Pozsonyban megrendezett „Etika és Politika” konferencia eredményei, tanulságai és következményei.* Patrick de Laubier, a genfi egyetem tanára: *Az etikai praxis homogenitása. Az etika gyakorlatban megvalósítható-e? A politikai szeretetfogalomról.* Tadeusz Mazowiecki, volt lengyel miniszterelnök és Chantal Millon-Delsol, a Marne la Vallée-i egyetem filozófiatanára: *Tapasztalataink alapján és a múlt hibáiból tanulva, miként lehet megújítani a politika és az etika kapcsolatát?.* Jean-Luc Schaffhauser, az Európai Demokrata Fórum elnöke: *Az etika és a politika paradoxona, s feloldásának esélyei. Az etika és politika harmóniájára való törek-*

vés az Európai Akadémia képzési rendszerében. Jacek Woźniakowski, a lublini egyetem nyugalmazott tanára, az Európai Kulturális Központ (Krakkó) elnöke: *Az értelmiség számottevő része miért gyanakvó a politikával szemben?*

Kerekasztal-beszélgetések:

Mi történt Kelet- és Közép-Európában „az értékek forradalma” után?; A változások értékelése nyugat-európai szemszögből; A rendszerváltás etikája (A kerekasztal beszélgetés résztvevői voltak: Bogárdi Zoltán, az MDF országgyűlési képviselője; Orbán Viktor, a FIDESZ Magyar Polgári Párt elnöke; Pozsgay Imre, volt államminiszter; Sándorffy Ottó, az FKGP országgyűlési képviselője; Surján László, a KDNP alelnöke; Szabó Iván, az MDNP parlamenti csoportjának frakcióvezetője; Szent-Iványi István, a Külügyminisztérium politikai államtitkára, az SZDSZ parlamenti képviselője; Szűrös Mátyás, volt ideiglenes köztársasági elnök, az MSZP országgyűlési képviselője).

Április 1. Megkezdődött az Ambrosianum építése.

Április 9–12. HÖT-választások.

Április 17. Befejeződött az Emericanum rekonstrukciója.

Április 18. *Család* címmel konferencia a campuson.

Április 21. Tavaszi 24 órás egyetemek közti sportvetélkedő. Helyszín: Vasas SC. Sportszarnok. Résztvevők: ELTE BTK, ELTE ÁJK, PPKE BTK, PPKE JÁK, Károli Gáspár Református Egyetem.

Április 23. *Szent Benedek és Szent Zoerard zóborhegyi remeték legendája* címmel tartott előadást dr. Richard Pražák professzor, a Cseh Köztársaság budapesti nagykövete.

Május: A campus északi részén megkezdődött a tanári lakások építése.

Május 3. PPKE FC-PARLAMENT SE barátságos futballmérkőzés a piliscsabai foci-pályán.

Május 4. Emléktábla-avatás az Emericanumnál.

Május 11. A PPKE BTK Pázmány-napi ünnepe a piliscsabai campuson. Szentmise az Auditorium Maximumban. A szentmisét Gál Ferenc rektor celebrálta. Tanári jutalmazások. A hallgatók megjutalmazása. Dolgozói jutalmak. Ebéd a Refectoriumban. A Történelemtudományi Intézet bemutatkozása. Kisléghi Nagy Ádám festőművésztárlata. Vaszary János *A papucsbős* című komédiájának bemutatása az Auditoriumban. A szindarabot magyar, történelem, latin és olasz szakos hallgatók adták elő. Bál az Auditorium Maximumban. Közreműködött a Bergendy Szalonzenekar.

Május 17–18. *Ezer éves múlt – ezer éves jövő?!* címmel konferenciát rendeztek a campuson a katolikus oktatás helyzetéről.

Előadók: Barsi Balázs OFM: *Mire neveljük diákjainkat?*, Botos Katalin egyetemi tanár: *A liberális gazdaságpolitika és az oktatásügy*, Honti Mária államtitkár: *Az MKM és a katolikus oktatás kapcsolata*, Jelenits István OSchP: *Katolikus oktatás az elmúlt negyven év romjain*, Korzenszky Richárd OSB: *Milyen a mai kultúra – milyen*

a mai ifjúság?, Mészáros István pedagógiatörténész: *A katolikus oktatás múltja*, Osztovits Ágnes: *Beilleszkedésünk az európai kultúrába*, Seregély István egri érsek, nagykancellár: *A II. Vatikáni Zsinat és a katolikus oktatásügy*.

Az előadásokat követő fórumon beszámolót tartottak: Antall Éva (a katolikus óvodákról); Farkas István OSchP (a katolikus általános iskolákról); Kemenes László OSchP (a katolikus középiskolákról); Vénusz Gyula (a katolikus szakképzésről). Május 17–19. A II. Piliscsabai Egyházzenei Napok rendezvényei a községben. A zárókoncertet az Auditorium Maximumban tartották, melyen részt vett Ternyák Csaba püspök is. A szentmisén közreműködött a PPKE énekkara; karvezető Légár Piroska.

Szeptember 5–8. Gólyatábor Balatonszepezden.

Szeptember 16. Ünnepélyes tanévnyitó az Auditorium Maximumban. A szentmisét Gál Ferenc rektor celebrálta.

Szeptember 28. Hallgatói fórum. Résztvevők: Vargáné Hancsók Éva (a KDNP Kulturális Bizottságának elnöke); Pálincás József (akadémikus, az MDNP országgyűlési képviselője, az Országos Akkreditációs Bizottság tagja); Pokorni Zoltán (a Fidesz MPP és a Parlament Oktatási Bizottságának alelnöke); Vörös Tamás (a PPKE HÖK elnöke).

Szeptember 28. A Boldog Gizella Lánykollégium házszentelése.

Október 18. Gólyabál az Auditorium Maximumban.

November 9. A Francia és Művészettörténet Tanszékek tanárainak és diákjainak kirándulása Pannonhalmára Hardi Titusz atya vezetésével.

November 10–11. Szent Márton Nap. A Szent Márton napi sportrendezvények helyezettjei: Labdarúgó-bajnokság: 1. helyezett: a III. évfolyam csapata (Baráth Gábor, Czene István, Cseresnyés Györk, Cseresnyés Márk, Ságghi Tamás, Szvitek Róbert). Gólkirály: Gulyás Tamás és Szvitek Róbert. Asztalitenisz-bajnokság: 1. helyezés: Lendvai Gábor.

November 12. Lelkigyakorlat a Kar hallgatói részére, amelyet Ferling György atya, a győri szeminárium prefektusa tartott.

November 20. I. Egyetemfutás a campuson. Nők: I. helyezés: Katits Bernadett, férfiak: I. helyezés: Mécs László.

December: Orbán Viktor a FIDESZ MPP elnöke Karunkra látogatott, és előadást tartott az Auditorium Maximumban.

December 4. Pozsonyban és Nagyszombatban járt Maróth Miklós dékán és Käfer István, a Szlovák Tanszék vezetője. A pozsonyi egyetem dékánjával egy kutatási program indításáról tárgyaltak, a nagyszombati Pázmány Péter Egyetem vezetőivel pedig a szlovák és magyar oktatás terén kialakult együttműködés folytatásáról állapodtak meg.

December 4. A Pázmány Egyetemi Színpad bemutatta Ionesco *Kopasz énekesnő* című drámáját.

1997

- Január 10–11. A PPKE Finnugor Tanszéke rendezte meg a IX. Finnugor Szemináriumot. Előadók: Csúcs Sándor, Hajdú Péter, Kerecsi Ágnes, Varga Judit.
- Január 15. Horn Gyula miniszterelnök egyetemünkre látogatott. Találkozott Seregély István egri érsekkel, a PPKE nagykancellárjával, Gál Ferenc rektorral, Maróth Miklós dékánnal, Kasza Péter piliscsabai polgármesterrel, Csíky Gábor beruházási főmérnökkel és a HÖK képviselőivel.
- Február 11. A PPKE BTK Francia Tanszéke kiállítást rendezett a Francia Követség Kulturális, Tudományos és Együttműködési Osztálya által rendelkezésre bocsátott francia nyelvű szakkönyvekből. A kiállítást André LeBreton kultúratanácsos nyitotta meg az Anselmianum földszinti olvasótermében.
- Február 11. Farsangteremtő táncház a Szent Péter Kollégiumban. A zenét Perecz István és zenekara szolgáltatta. Meghívott vendég volt: Berecz András előadóművész, a népművészet mestere (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Február 25. Beszélgetés Dörner György színművésszel a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Március 9. Kirándulás a Pilis-csúcsra az Egyetemi Lelkészség szervezésében.
- Március 11. Csoma Gergely előadása az erdélyi tájakról a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Március 18–20. HÖK-választások.
- Március 19. Pázmány Péter halálának 360. évfordulóján Pozsonyban tudományos konferencián vett részt Gál Ferenc rektor, Maróth Miklós dékán, Hargittay Emil dékánhelyettes, Käfer István intézetvezető és Paul Richard Blum professzor. Az egyetemi Kórus a Szent Márton koronázási dómban adott hangversenyt.
- Április 1–4. Duchesse De Brissac előadásai a Francia és az Angol Tanszéken Szent Ágoston *De civitate Dei* című művéről, valamint *Ábrahám, a hit példája* címmel és Dávid királyról a Francia Tanszéken.
- Április 5. A Magyar Köztársaság 1997. évi Hosszútávú Egyéni és Veterán Hosszútávú Egyéni Tájékoztató Futó Bajnoksága Piliscsabán, aminek versenyközpontja a campus volt.
- Április 10. Szőnyi Tamás, Karunk hallgatója dedikálással egybekötött író-olvasó találkozót tartott az Auditorium Maximumban.
- Április 12–13. Magyar egyetemi és főiskolai vívóbajnokság.
- Április 23. Keresztes Szilárd hajdúdorogi, görög szertartású katolikus megyéspüspök bizánci liturgiát celebrált a campuson. Az ünnepségen közreműködött a Pázmány Kórus Légár Piroska vezetésével és a Rózsák terei görög katolikus kórus Bubnó Tamás vezetésével.
- Április 25. Bemutatkozott a Francia Tanszék fordító-műhelye. Bemutatásra kerültek Paul Nougé, Jean Echenoz és Guy Goffette kötetei, *A látogatás* és *A lélek táj-*

képei című antológiák, valamint a Magyar Napló és a Jel című folyóiratok újabb számai.

Április 29–30. Bíró Sándor piliscsabai keramikus, fazekas népi iparművész kiállítása a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).

Május 10. Pázmány-nap. A programból: Pázmány Péter emlékezete: Ladocsi Gáspár püspök; Maróth Miklós dékán – oktatók, hallgatók, dolgozók jutalmazása; Keszthelyi Ferenc püspök; Gál Ferenc rektor. A *Hagyományőrző Huszáregyesület* műsora: díszőrség, parádé, lovasbemutató, lovagoltatás, lovasíjászat. Sportrendezvények. Filmklub: L. von Trier: *Európa*. Meghívott vendégek: Gothár Péter, Réz András, Sára Sándor. Kávéház: kortárs irodalmi est meghívott vendégekkel: Kovács István, Szócs Géza, Vörös István. Molière: *Szerelemdoktor* - a *Pázmány Színpad* előadásában. Pázmány-bál. Rock Klub: pázmányos házizenekarok.

Május 15. Megnyílt a Piliscsaba 3. számú Postahivatal, amely a Quaesturában kapott helyet.

Május 17–19. III. Piliscsabai Egyházzenei Napok.

Június 16–27. Az első szakzáró vizsgák (államvizsgák) a Bölcsészettudományi Karon.

Július 6–12. Tizedik alkalommal került sor az egyetemisták és főiskolások nyári táborára – az MEFS, a MOA és a PPKE rendezésében –, amelynek helye Esztergomban a Prímás-szigeten, majd Visegrádon a Mogyoró-hegyen volt.

Július 12. Peter Liba rektor és Gál Ferenc rektor aláírták a Nyitrai Pedagógiai Főiskola és a PPKE közötti egyetemi-közi szerződést.

Augusztus 16. Takács Nándor székesfehérvári megyéspüspök megáldotta az újonnan elkészült „Portácska” campus-bejárót és a II. számú Tanári Ház épületét.

Augusztus 22–24. Gólyatábor Fadd-Domboriban.

Augusztus 23–szeptember 6. A Finnugor tanszék kirándulása Erdélybe.

Szeptember 1. A Quaestura épület műszaki átadása.

Szeptember 15. A PPKE BTK öt éves évfordulás ünnepe. Az ünnepség programja: Gál Ferenc rektor köszöntője után Seregély István egri érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, az Egyetem nagykancellárja beszédet tartott, majd első ízben átadta az arra érdemeseknek az újonnan alapított Pázmány Péter Emlékérmeket. Pázmány Emlékérmeket kaptak: Dobos Krisztina, Honti Mária oktatáspolitikusok, Kasza Péter, a Piliscsabai Önkormányzat vezetője, Orosz István parlamenti képviselő, Pokorni Zoltán és Semjén Zsolt országgyűlési képviselő. Az 1992–97 közötti eseményekre tekintett vissza Erdő Péter dékán és Maróth Miklós dékán, a Katolikus Egyetemi Alapítvány alapító tagjai. Angelo Acerbi volt pápai nuncius beszéde. Gál Ferenc rektor átadta a Bölcsészettudományi Kar első diplomáit. Ladislav Šoltes és Gál Ferenc rektorok aláírták a Nagyszombati Egyetem és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem közötti megállapodást. Az Ambrosianum új oktatási épületét Schmidt Géza, Pest Megye Közgyűlésének elnöke mu-

tatta be. Az Ambrosianum épületét Karl-Josef Rauber érsek, pápai nuncius áldotta meg. A restaurált Pázmány bronz szoborcsoportot Paskai László bíboros, prímás, esztergomi-budapesti érsek avatta föl. A Quaestura épületet Ladocsi Gáspár dandártábornok, tábori püspök áldotta meg. A Piliscsaba-Klotildliget egyetemi postát Doros Béla vezérigazgató nyitotta meg. A honvéd emlékszobát Fodor István, a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára nyitotta meg.

Szeptember 15. A Bölcsészettudományi Kar évnyitója az Auditorium Maximumban.

Szeptember 15. A romániai Babes-Bolyai Egyetem delegációja (Mircea Muthu és Nicolae Bocsan rektorhelyettesek valamint Kozma Dezső dékánhelyettes) egyetemünkre érkezett, a két egyetem közötti együttműködési megállapodás előkészítésének céljából.

Szeptember 15–22. *Migráció és kisebbség a XX. századi Közép-Európában* címmel konferencia a campuson.

Szeptember 16. Prof. Raffaele Belvederi ferrarai egyetemi tanár az Olasz Tanszék vendégeként előadást tartott a campuson.

Szeptember 17. Andrei Marga rektor és Gál Ferenc rektor aláírták az Universitatea Babes-Bolyai és a PPKE közötti együttműködési megállapodást.

Szeptember 25. *Jeruzsálem – három világvallás városa* című kiállítás. A kiállítást megnyitotta: Yaron Mayer, az Izraeli Nagykövetség másodtitkára. A megnyitón közreműködtek: Fekete László, a Dohány utcai Zsinagóga főkántora és a PPKE ének-kara (vezényelt: Légár Piroska). — *Zsidó kultúra Közép-Európában* című konferencia. Előadók: Schweitzer József professzor, országos főrabbi: *A haszidizmus*. Hermann Róbert történész, a Hadtörténeti Intézet osztályvezetője: *A magyar zsidók a szabadságharcban*. Kovács István, a Lengyel Tanszék vezetője; valamint Kőbányai János író, a *Múlt és Jövő* című folyóirat főszerkesztője: *A Múlt és Jövő múltja és jelene*.

Szeptember 30. A Magyar Művészeti Akadémia tagjai *Hová lettél emberke?* című előadássorozatának 1. előadása: Novák Ferenc koreográfus.

Október 1–6. Német konferencia.

Október 7. Gyurkovics Tibor és Hernádi Gyula írók előadása (*Hová lettél emberke?* 2. előadás).

Október 7. Szüreti mulatság a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).

Október 9. „Egyetemfutás” és kerékpárverseny a campus területén. Női futóverseny: I. helyezés: Malomsoky Ildikó. Férfi futóverseny: I. helyezés: Balla István. Női kerékpárverseny: I. helyezés: Fekete Ivett. Férfi kerékpárverseny: I. helyezés: Ruskó András.

Október 14. Pongrácz Zoltán zeneszerző előadása (*Hová lettél emberke?* 3. előadás).

Október 18. Egyetemi lelkeszségi kirándulás a Pilisben.

Október 21–25. A katolikus egyetemek 19. kongresszusa Chilében. A kongresszuson részt vett Gál Ferenc rektor és Maróth Miklós dékán.

- Október 22. Ünnepi megemlékezés az 1956. október 23-i forradalomról az Ambrosianum előcsarnokában.
- Október 22. Pázmány Filmklub: *Megáll az idő*.
- November: Megkezdődött a Stephaneum oktatási épület kivitelezése.
- November 4. Melocco Miklós szobrászművész előadása (*Hová lettél emberke?* 4. előadás).
- November 4. A PPKE BTK hallgatói által szervezett diákszövetség, a Prohászka Ottokár Kör megemlékezése az 1956-os forradalom és szabadságharc mártírjairól a Quaestura előtti Katonai Emlékszobában.
- November 5. Pázmány Filmklub: *Tiszta Amerika*.
- November 6. Paul Stevensnek, a Mayflower College of English igazgatójának látogatása Piliscsabán.
- November 7–9. Egyetemünkön került megrendezésre a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) negyedéves közgyűlése, amelyen az összes felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzata képviseltette magát.
- November 8. Jany János *Zarathustra, a perzsák elfeledett prófétája* című előadása a Prohászka Műhely Szakkollégium és a Magyar Nyelvészeti Intézet szervezésében.
- November 11. Emlékműsor boldog Apor Vilmos püspök tiszteletére az Ambrosianumban (Egyetemi Lelkészség).
- November 11. Jánossy György építész előadása (*Hová lettél emberke?* 5. előadás).
- November 17. Az Auditorium Maximumban kétszer került levetítésre Kryszstof Zanussi filmje, melyet a rendező II. János Pál pápa színdarabjából készített.
- November 18. Kocsár Miklós zeneszerző előadása (*Hová lettél emberke?* 6. előadás).
- November 18. Pusztai Ferenc *A szó változásai, azaz a Magyar Értelmező Kéziszótár új kiadásának tanulságai* című előadása a Prohászka Műhely Szakkollégium és a Magyar Nyelvészeti Intézet szervezésében.
- November 18. Kryszstof Zanussi filmrendező találkozott Karunk film iránt érdeklődő diákjaival, majd fogadáson vett részt az Emericanumban.
- November 19. Pázmány Filmklub: *Haggyállógva Vászka*. Beszélgetés Gothár Péter filmrendezővel.
- November 24. Gyulai Endre püspök előadása a Prohászka Műhely Szakkollégium és a Magyar Nyelvészeti Intézet szervezésében.
- November 24. Egyetemi Úszóbajnokság a Silóban. Győztesek: Toma Vanda és Micsinai János.
- November 25. Supka Magdolna művészettörténész előadása (*Hová lettél emberke?* 7. előadás).
- November 25. Katalin-napi táncház a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- November 26. *Társadalmi igazságosság* címmel konferenciát tartottak a PPKE BTK Társadalomtudományi Kutatóközpont rendezésében a campuson. Előadók: Mol-

- nár Tamás filozófus, Schmidt Mária történész, Varga Károly szociológus. Meghívott vendégek: Gémesi György ügyvezető elnök (MDF), Salamon László jogász (FIDESZ), Semjén Zsolt vallásszociológus. Az előadásokat vita követte.
- November 26. Hallgatók és dolgozók adventi lelkigyakorlata az Auditoriumban; tartotta Puskás Attila, a Központi szeminárium prefektusa.
- November 27. Gyászmise és emlékezés Hervey Sándor professzorra a Quaestura épületében. A műsoros megemlékezés alkalmából bemutatták Hervey Sándor szépirodalmi írásait, műfordításait és zenei műveit.
- December 2. Molnár Tamás filozófus előadása (*Hová lettél emberke?* 8. előadás).
- December 2. Molnár V. József előadása a szakrális néphagyományokról a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- December 2. Látogatás a nagyszombati egyetemen sportkapcsolat-teremtés céljából.
- December 3. *A kishaba reggelije*. Beszélgetés Szirtes András rendezővel.
- December 5. Mikulás-bál az Auditorium Maximumban.
- December 8. Hallgatói közgyűlés az Auditorium Maximumban.
- December 9. Makovecz Imre építész előadása (*Hová lettél emberke?* 9. előadás).
- December 11. Angol tanszéki Christmas Party az Ambrosianumban.
- December 12. Az 1998. január 1-jével létrehozni kívánt Magyar Katolikus Iskolák Diák Sportszövetsége (KIDS) önálló egyetemi-főiskolai tagozatának alakuló ülése. Az ülés elnöke Fülöp Tibor, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia oktatási osztályvezetője volt. Tájékoztatók: Fülöp Tibor: *Általános tájékoztató a felsőoktatás jelenéről*; Hargita Gábor (PPKE BTK): *A PPKE egyetemi-főiskolai tagozat létrehozásának szükségessége, MOA-táborok lehetőségei*; Magó Gábor, a KIDS elnöke: *Beszámoló a KIDS eddigi munkájáról*; Márkus László, az OTSH főtanácsosa: *A felsőoktatás jelene és jövője*; Som Ferenc: *A Magyar Egyetemi Főiskolai Sportszövetség (MEFS) versenyrendszere és anyagi finanszírozásának háttere*; Gál László (Szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola): *A felsőoktatás pályázati rendszere*. — Meghívottak: Egri Hittudományi Főiskola, Esztergomi Hittudományi Főiskola, Ferences Hittudományi Főiskola (Budapest), Győri Hittudományi Főiskola, Pannonhalmi Szent Gellért Hittudományi Főiskola, PPKE Bölcsészettudományi Kar (Piliscsaba), PPKE Hittudományi Kar (Budapest), PPKE Jog- és Államtudományi Kar (Budapest), Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Piarista Hittudományi és Tanárképző Főiskola (Budapest), Szegedi Hittudományi Főiskola, Szent Bernát Hittudományi Főiskola (Zirc), Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola (Esztergom), Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola.
- December 12. *Művészetfilozófiai beszélgetések I.* címmel kerekasztal-beszélgetés volt a Quaestura tanácstermében Arthur C. Danto: *Hogyan semmizte ki a filozófia a művészetet* című kötetéről – többek között – Radnóti Sándor, Beck András és Kukla Krisztián részvételével. A beszélgetést Bazsányi Sándor vezette.

December 13. Karunkon rendezték meg a „Fut a Pest” cross futóversenyt.

December 19. Karácsonyi koncert az Anselmianum aulájában. Közreműködött Pest Megye Szimfonikus Zenekara Noszeda Tibor vezényletével. Szólista: Maróth Bálint csellóművész.

1998

Február 2–20. Népi játéktörténeti kiállítás.

Február 3. A Szent Péter Kollégium kibővülése alkalmából Bíró László püspök szentmisét tartott a kollégiumban, majd megszentelte az újonnan elkészült épületterészt.

Február 4. Hidasi Judit egyetemi tanár, a Külkereskedelmi Főiskola Japán Tanszékének vezetője *A japán kultúra és nyelv, kultúra és kommunikáció, mentalitás* címmel előadást tartott a japán ösztöndíjra jelentkezők részére.

Február 5–8. Szent Ignác-i bevezető lelkigyakorlat Tahiban (Egyetemi Lelkészség).

Február 11. Oxford University Press, könyvkiállítás és -árusítás.

Február 13–18. IV. SIEN (Student International Exchange Network) Konferencia és Diáktalálkozó a Janus Pannonius Tudományegyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola és a PPKE Hallgatói Külügyi Bizottságaival közösen. Karunkat Maróth Miklós dékán és Kovács Zoltán (Hallgatói Önkormányzat) képviselte.

Február 1–14. Magyar nyelvű egyetemi lelkészek találkozója.

Február 18. Demeter Ervin, az MDF frakcióvezetője *Maffiák és titkosszolgálatok harca* címmel előadást tartott (Prohászka Ottokár Kör).

Február 19. Ormos István (ELTE BTK) előadása a Hebraisztika Tanszék szervezésében: *Herz Miksa pasa (1856–1919) magyar műemlékvédő, múzeumigazgató és építész Egyiptomban.*

Február 20. Farsangi bál az Auditorium Maximumban.

Február 20–22. Szent Ignác-i bevezető lelkigyakorlat a Béthel lelkeségi központban.

Február 25. Hamvazószerda. Egész napos bűnbánati nap liturgiával, laudessel és vesperással (Egyetemi Lelkészség).

Február 26. Kányádi Sándor előadása a magyar nyelvről és Márton Áronról.

Március 2. Svéd irodalmi délután. Bemutatásra kerültek Göran Tunström *Tolvaj*, valamint Torgny Lindgren *Dongóméz* és *Ötújjá krumpli* című könyvei. Vendégek voltak Jávorszky Béla műfordító, Mezei Katalin, a Széphalom könyvműhely vezetője és Barbinek Péter színművész.

Március 7. Zarándoklat Győrbe boldog Apor Vilmos sírjához Pannonhalma és Lébény érintésével (Egyetemi Lelkészség).

Március 10. Dormán László fotóművész kiállításának megnyitója, majd Molnár V. József *Eredendő világképünk* című előadásának első része a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).

- Március 16. Edoardo Barbieri professzor *La fine dell' ottimismo: letture da Leopardi e Ungaretti* címmel előadást tartott az Olasz Tanszék szervezésében.
- Március 17. Bubák professzor, a Jagello Egyetem Magyar Tanszékének vezetője *A lengyel nyelv rendszere* címmel előadást tartott a Lengyel Tanszék szervezésében.
- Március 17. Erdélyi Zsuzsa előadása a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Március 19. A Lelkészügyi Tanács alakuló ülése.
- Március 19. Varga Péter: *Zsidó identitás(ok) Magyarországon; Jiddis irodalom* című előadása a Hebraisztika Tanszék szervezésében.
- Március 19. Pázmány Filmklub: *Bolse Vita*.
- Március 20. Martonyi János külügyminiszter *Az európai közösség létrejötte és intézményei* címmel előadást tartott az Európai Tanulmányok Szakirányú Továbbképzés keretében.
- Március 20. Kees Versteegh professzor (Katolikus Egyetem, Nijmegen) *Qijas (analogy) in Arabic linguistic tradition* című előadása.
- Március 24. Dormán László fotóművész kiállításának megnyitója az Ambrosianum aulájában (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Március 25. Író–olvasó találkozó Deák-Sárosi László költő és gitárművésszel.
- Március 25–27. XXIII. OTDK.
- Március 26. Pázmány Filmklub: *Vigyázz a kendődre Tatjana*.
- Március 26-27. TEMPUS-konferencia. *Többközpontú német nyelv* címmel a Német Tanszék előadássorozatát rendezett a német szak tanárai és magyar, osztrák, német, valamint belgiumi előadók részvételével.
- Március 30. Antal Lajos, a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola docense *La struttura della parola derivata* című előadása az Olasz Tanszék szervezésében.
- Március 31. Gombocz István, a Dél-Dakota Egyetem docense *Az idegen nyelv oktatása és a filológusképzés az Egyesült Államokban* címmel tartott előadást.
- Április 1. Húsvét előtti lelkigyakorlat Kerényi Lajos vezetésével.
- Április 1. Oxford University Press, könyvkiállítás és -árusítás.
- Április 2. Hallgatók és dolgozók Húsvét előtti lelkigyakorlatos délutánja (Egyetemi Lelkészség).
- Április 2–5. Egyetemi Francia Napok. Egyetemünkre látogatott a Lyoni Katolikus Egyetem küldöttsége. Előadást tartott Bodor Mária Anna tanszékvezető, Botos Máté adjunktus, Fázsy Anikó műfordító, Granasztói György docens, Majorossy Imre tanársegéd, Martonyi Éva külügyi dékánhelyettes, Martonyi János ügyvéd, Soltész Péter, a MKM Nemzetközi Főosztályának egyetemközi kapcsolatokért felelős vezetője.
- Április 5–11. *A magyar nemzetiségi kisebbségek történeti és kulturális helyzete Közép-Európában* címmel konferenciát rendeztek Pilisjászfalun a Szent Márton Kollégiumban. Meghívott előadók: Ábrahám Barna, Halász Iván, Jeszenszky Géza, Katus László, Käfer István, Kiss Mihály, Kovács István, Rácz György, Tarnói László.

- Április 12. Locsolóbál. Vendég: Peller Anna énekesnő.
- Április 14. Táncház a Szent Péter Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Április 15. Portugál zenei est az Ambrosianumban.
- Április 15–16. *Felekezetek és identitás Közép-Európában az újkorban* címmel rendezett kétnapos egyháztörténeti konferenciát a Történelemtudományi Intézet keretében működő egyháztörténeti munkacsoport. Előadók: Botos Máté, Christian Buric, Konrad Cleving, Hanna Dylagowa, Henryk Gapski, Illés Pál Attila, Kahler Frigyes, Käfer István, Jerzy Kloczowski, Pawel Kras, Ladocsi Gáspár, Hubert Laszkiewicz, Molnár Antal, Péter Katalin, Orbán Gyula, Pucilowski József, Schmidt Mária, Jozef Simončič, Spannenberger Norbert, Tonk Sándor, Várszegi Asztrik, Eckehard Völkl.
- Április 16. Major Balázs *A keresztes hadiépítéset* címmel előadást tartott az Arab és a Hebraisztika Tanszékek szervezésében.
- Április 16. Marosi Ernő *Liturgia és műveltség a Pray-kódexben* címmel előadást tartott a Művészettörténeti Tanszék szervezésében.
- Április 16. Pázmány Filmklub: *Vasisten gyermekei*.
- Április 17. George Pattison (Dean of King's College Chapel, Cambridge) *Existence: Dialogue and Community* címmel előadást tartott az Angol Nyelv és Irodalom Intézet szervezésében.
- Április 17. Olasz szakest.
- Április 20. Gabriele Brustoloni professzor, az Olasz Kultúrintézet igazgatójának előadása az Olasz Tanszéken.
- Április 21. Sándor György humorista estje (Prohászka Műhely).
- Április 22. Beszélgetés Balczó Andrással (Prohászka Műhely).
- Április 23. Pázmány Filmklub: *Csalóka Napfény*.
- Április 23. Olasz szakest.
- Április 24. Kommunikáció szakest.
- Április 24. Hardy Gilbert OCist (University of Dallas, Szent Bernát Hittudományi főiskola, Zirc) *A metafizika megújulása a XX. században a francia filozófiában* című előadása.
- Április 24–26. Határon túli hallgatóink részvétele a Kárpát-medencei ifjúsági közösségek (HÁLÓ) találkozóján, Szegeden (Egyetemi Lelkészség).
- Április 25. Szent Adalbert-megemlékezés Esztergomban, majd kirándulás a Pilisben (Egyetemi Lelkészség).
- Április 25. *Játék szimpózium* címmel szervezett egész napos rendezvényt az Esztétika Tanszék. A délelőtti tudományos ülésszakot Jelenits István tanszékvezető és Poszler György vezette. Előadók voltak Adamik Tamás, Balassa Péter, Fráter Zoltán, Hankiss Elemér, Jelenits István, Németh G. Béla és Tegye Imre.
- Április 28. Móser Zoltán fotóművész kiállításának megnyitója, majd Molnár V. József *Eredendő világgépünk* című előadásának második része (Magyar Néphagyomány Műhely).

Április 28. Cristopher Prentice, a Brit Nagykövetség helyettes vezetője *Az Európai Unió kiterjesztése az angol politikában* címmel előadást tartott az Angol Tanszék szervezésében.

Április 29. Jászay Magda, az ELTE Olasz Tanszékének docense előadást tartott a PPKE Olasz Tanszékén.

Április 29. Jurij Furdik és Ján Sabol szlovák vendégtanárok előadása.

Április 29. A *Mistral* együttes koncertje az Auditoriumban.

Április 30. Az Egyetem katolikus irodalmat bemutató sorozata (*Hetedik Pecsét könyvek*) első kötetének (Max Jacob: *Örök újdonságok*) bemutatója. A verseket Erdélyi György színművész olvasta föl. A kötetről Deák László, József Attila-díjas költő és Lackfi János, a versek fordítója, a Francia Tanszék tanára beszélgetett.

Április 30. Pázmány Filmklub: *Széna tér 56*.

Április 30–május 2. Részvétel a 65 km-es Budapest–Márianosztra gyalogoszárándoklaton (Egyetemi Lelkészség).

Május eleje: Második díjjal tért haza Belgiumból, Európa legrangosabb kórusfesztiváljáról a Pázmány Egyetemi Kórus. Az énekkar – Légár Piroska vezényletével – a Pázmány-napon is bemutatta versenyműsorát.

Május 2–3. A Magyarországi Német Egyetemisták Szövetségének diákkonferenciája.

Május 3–5. *Marsilio Ficino Közép-Európában* című nemzetközi konferencia. Előadók: Michael J. B. Allen, Paul Richard Blum, Domokos György, Sabrina Ebbersmeyer, Danilo Facca, Agnieszka Fulinska, Geréby György, Olga Gorszkowoz, Hajnóczi Gábor, Imregy Monika, Király Erzsébet, Alicja Kuczynska, Nádas Péter, Pajorin Klára, Giorgio Patrizi, Pál József, Valery Rees, Paul Albert Russell, Szőnyi György Endre, Alessandra Tarabochia Canavero, Grazyna Urban, Cesare Vasoli.

Május 5. A Pázmány Szociológiai Műhely ülészaka. Előadások: Bodor Tamás: *Jelentés a választási küzdelem állásáról, és annak morális dimenziói*; Bögre Zsuzsa: *Pártok vallás- és egyházpolitikája*; Farkas Péter: *A választáson induló pártok önkormányzati területfejlesztési és környezetvédelmi politikájának összehasonlítása*; Hajdú Jenő: *A választási szövetségek időzítése. Viták és empirikus támpontok*; Lakner Zoltán: *Szociálpolitikai kihívásokra válaszok és változatok*; Mészáros József: *Választási prefenciák és lebetséges parlamenti eredményei*; Varga Károly: *A választások előestéjén*.

Május 7. Voigt Vilmos, az ELTE Folklore Tanszék vezetője előadást tartott *A zsidó folklór kutatása Magyarországon* címmel (Hebraisztika Tanszék).

Május 7. Sipos Pál (MTV2): *Új műsorstruktúra* (Műhely Szakkollégium).

Május 7. Pázmány Filmklub: *Szökés*.

Május 8. Pázmány-nap. A programból: *Te Deum* – tanévzáró szentmise az Auditorium Maximumban. Hallgatói és oktatói jutalmazások. Huszárprogramok a campuson: íjászat, lovaglás és csatajelenetek. Kiállítás Macskásy Izolda festőművész képeiből. Tanárok és hallgatók a pódiumon barokk és klasszikus zenével.

A XX. század és Bach H-moll miséje – Légár Piroska előadása. Vörös Győző: *A PPKE BTK egyiptomi ásatásai* című előadása vetítéssel. Irodalmi Kávéház: bemutatkozott az Irodalmi Kör, utána találkozás Bella István költővel; két kötetbemutató. Táncház: Percz István és társai – magyar népzene. Oscar Wilde: *Bunbury* c. szindarabját mutatták be a hallgatók.

Május 9. Rácz István fotóművész fotókiállítása a finn építészetéről.

Május 15. A Regnum Marianum Papi Közösség látogatása a campuson.

Május 15–17. IV. Piliscsabai Egyházzenei Napok.

Május 21–23. *Pázmány Péter és kora* című tudományos konferencia. A konferencia védnöke: Paskai László bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek. A konferenciát rendezte: a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz-kutató Osztálya és a PPKE BTK Magyar Irodalomtudományi Intézete az egyetemek régi magyar irodalomtörténeti tanszékeivel közösen. A konferencia tudományos titkára: Hargittay Emil, a PPKE BTK oktatási dékánhelyettese. – A konferenciát megnyitotta: Erdő Péter rektor. Előadók: Ács Pál (MTA Irodalomtudományi Intézet), Bajáki Rita (PPKE hallgató), Balázs Géza (ELTE), Barta László (PPKE hallgató), Bartók István (MTA Irodalomtudományi Intézet), Báthory Orsolya (PPKE), Bitskey István (Kossuth Lajos Tudományegyetem), Paul Richard Blum (PPKE), Dobrovits Mihály (ELTE), G. Etényi Nóra (Károli Gáspár Református Egyetem), Gábor Csilla (Babes-Bolyai Egyetem, Kolozsvár), Győri Levente (Kossuth Lajos Tudományegyetem), Hargittay Emil (PPKE), Hiller István (ELTE), Horn Ildikó (ELTE), Horváth Mária (PPKE), Käfer István (PPKE), Kovács Sándor Iván (ELTE), Sz. Nagy László (PPKE), Őze Sándor (PPKE), Rokay Zoltán (PPKE), Schimert Péter (Miskolci Egyetem), Jozef Šimončič (Nagyszombati Egyetem), Ladislav Šoltes (Nagyszombati Egyetem), Szabó Ferenc SJ (Távlatok), Szabó Péter (ELTE), Szörényi László (MTA Irodalomtudományi Intézet), Thimár Attila (PPKE), Tusor Péter (PPKE), J. Újváry Zsuzsanna (PPKE), P. Vársárhelyi Judit (OSZK), Voigt Vilmos (ELTE), Zlinszky János (PPKE).

Május 23. Részvétel a Nagymarosi Ifjúsági Találkozón (Egyetemi Lelkészség).

Május 30. Tájéftás.

Június 7. *Te Deum* a Budapesti Egyetemi Lelkészségen.

Június 15. Piliscsabára látogatott a lazarista szerzetesrend római generálisa, hogy – többek között – megtekintse a Szent Vince egyetemi kollégiumot.

Június 15. *Te Deum* a kollégiumok számára.

Június 20. Hallgatók és oktatók közös zárandoklata Esztergomba a papszentelésre (Egyetemi Lelkészség).

Június 25–27. Hitoktató továbbképzés a Püspökkari Titkárság szervezésében.

Július: Megkezdődött a Szent Lujza egyetemi kollégium építése a campuson.

Július 1–6. Kerékpártúra a Dunántúlon (Egyetemi Lelkészség).

Július 6–12. X. Egyetemi és főiskolai nyári tábor Visegrádon. A tábor rendezői: Ma-

gyar Egyetemi Főiskolai Sportszövetség, Magyar Olimpiai Akadémia, PPKE BTK. A tábor helye: Esztergom és Visegrád.

Július 8–14. Hallgatók nyári tábora a Bakonyban (Egyetemi Lelkészség).

Július 15–19. Szent Ignác-i bevezető lelkigyakorlat Érden (Egyetemi Lelkészség).

Július 24. Elhunyt egyetemünk első rektora, Gál Ferenc. Temetése augusztus 1-jén volt a budapesti Egyetemi Templomban.

Augusztus 1–5. Szent Ignác-i bevezető lelkigyakorlat Dobogókőn (Egyetemi Lelkészség).

Augusztus 3–6. Egyházmegyei ifjúsági lelkigyakorlat a campuson.

Augusztus 15–16. Országos Bridzsverseny.

Augusztus 28–31. Gólyatábor Fadd-Domboriban.

Szeptember 3–5. *Interpretation of Texts, Sacred and Secular, History and Theory (Szakrális és profán szövegek interpretációja történeti és elméleti megközelítésben)* címmel nemzetközi hermeneutikai konferencia. A konferencia szervezői: a budapesti Hermeneutikai Kutatóintézet és a Zürichi Egyetem. A konferenciát Fabiny Tibor és Hans Weder nyitotta meg. Plenáris előadások: Ulrich Körtner (Bécs): *Írásbeliség és oralitás*; Pierre Bühler (Zürich): *A passiótörténet irodalmi ábrázolása*; Bolyki János (Budapest): *A lábmosság-jelenet Homérosznál, az antik regényben és a Bibliában*. Szekcióülések: *Az irodalmi szövegek interpretációi*; *Újszövetség és irodalmi hermeneutika*; *Zsidó és keresztény hermeneutika*; *A keleti szimbolika interpretációja*; *A keresztény spiritualitás mesterei*; *A bibliai hermeneutika mai problémái*; *A hermeneutika története*; *Középkeleti és kora-angol irodalmi szövegek interpretációja*.

Szeptember 7. Ünnepélyes tanévnyitó az Auditorium Maximumban. A *Veni Sancte* szentmisét Várnai Péter egyetemi lelkész celebrálta. Megnyitó beszédet mondott Maróth Miklós dékán, valamint Latorcai János országgyűlési képviselő. Rövid üdvözlő beszéd után adta át Grosics Gyula olimpiai bajnok a róla elnevezett díjat Mécs László alpinistának, Karunk hallgatójának, valamint a Campus Kispályás Labdarúgó Bajnokság győztesének kijáró kupát a *Parmaláta* csapatának.

Szeptember 7. A buffalói (USA) Calasantius Magyar Gimnázium megszűnése után Gerencsér István piarista szerzetes, az iskola alapítója Egyetemünkre hagyta a gimnázium igen értékes könyvtárát, melyet hivatalosan Gerencsér Anna adott át. A buffalói szállítmányhoz csatlakozott Darlene Ericsson jóvoltából a columbusi Ohio Dominican College adománya (anglisztikai és filozófiai kötetek).

Szeptember 9. Szakmai tanácskozást tartottak a campuson a tanártovábbképzésről. Pokorni Zoltán oktatási miniszter és számos felsőoktatási vezető részvételével.

Szeptember 11–13. *Egységőrekvés és széthúzás Európában* című konferencia.

Szeptember 17. Kovács István, Karunk Lengyel Tanszékének vezetőjének *Robogás a nyárba* című könyvének bemutatója a Lengyel Tanszék szervezésében.

Szeptember 18–20. Oxford University Press angol tanártovábbképző tanfolyam.

Szeptember 19. Egésznapos kirándulás a Pilisben (Egyetemi Lelkészség).

- Szeptember 20. A PPKE *Veni Sancte* szentmiséje a budapesti Szent István Bazilikában.
- Szeptember 22–23. *Én-te-mi* kollégiumi családkonferencia, 1. rész (Egyetemi Lelkészség).
- Szeptember 24. Szentírás vasárnapja előtti bibliavásár (Egyetemi Lelkészség).
- Szeptember 28. Daczó Árpád Lukács OFM tartott előadást *Népünk hitvilága* címmel a Boldog Gizella Kollégiumban (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Szeptember 30. A HÖT hallgatói fóruma.
- Október 2-4. Oxford University Press angol tanártovábbképző tanfolyam.
- Október 3. Közös részvétel a Nagymarosi Ifjúsági Találkozón (Egyetemi Lelkészség).
- Október 7. Hagyományos „Egyetemfutás” és Kerékpárverseny. Női futóverseny: I. helyezés: Rieger Anita. Férfi futóverseny: I. helyezés: Balla István. Női kerékpárverseny: I. helyezés: Fekete Ivett. Férfi kerékpárverseny: I. helyezés: Hamvas Bálint.
- Október 10. Gólyabál.
- Október 10–17. A Lengyel Tanszék kirándulása (Krakkó, Varsó).
- Október 17. Autóbuszos zárandoklat a Dunántúlon (Egyetemi Lelkészség).
- Október 20. Pázmány Filmklub: *Vérvonat*.
- Október 20. Táncházt a Szent Péter Kollégiumban. A zenét a Berkó Zenekar szolgáltatta (Magyar Néphagyomány Műhely).
- Október 20–21. *Én-te-mi* kollégiumi családkonferencia, 2. rész (Egyetemi Lelkészség).
- Október 22. Megemlékezés a nemzeti ünnepről (Egyetemi Lelkészség).
- Október 23. Egyetemünk rektora, Erdő Péter és Karunk dékánja, Maróth Miklós a Magyar Köztársaság Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesültek tudományos és oktatásszervezői munkásságuk elismeréseként.
- Október 27. Pázmány Filmklub: *1/2 álom*.
- Ősszel: Vendégünk volt Jan Peters, a nijmegeni katolikus egyetem arabisztika professzora, a Katolikus Egyetemek Nemzetközi Szövetségének (FIUC) vezetőségi tagja, aki az Európai Katolikus Egyetemek Közösségének (FUCE) elnökeként tett látogatási egyetemünkön.
- November 5–8. Szent Ignác-i lelkigyakorlat (Egyetemi Lelkészség).
- November 6–8. A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) éves tisztújító közgyűlése a szegedi József Attila Tudományegyetemen, ahol Kucsera Tamás Gergelyt, Karunk hallgatóját választották meg a HÖÖK elnökének 1999. január 1-jei hatállyal.
- November 6–8. Asztalitenisz-verseny (KIDS-verseny).
- November 8. Országos Úszóbajnokság (MEFS-verseny).
- November 9. Borovi József *A külföldi magyarok pasztorációja* című előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).

- November 10. Pázmány Filmklub: *Rablóhal*.
- November 12. Görög katolikus szentliturgia (Egyetemi Lelkészség).
- November 15–18. A Magyar Akkreditációs Bizottságtól Látogató Bizottság érkezett Karunkra. A Látogató Bizottság vezetője Kulcsár Szabó Ernő akadémikus.
- November 16. Hajdú Mihály *Egy új tudomány kialakítása* című előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).
- November 17. Pázmány Filmklub: *Leon, a profi*.
- November 18–19. Szlovák konferencia.
- November 19. Nyílt nap a Karon.
- November 20. Kommunikáció szakest.
- November 21. Az egyetem oktatóinak lelkigyakorlata (Egyetemi Lelkészség).
- November 24. Látogatást tett a campuson Kanada nagykövet-asszonya, Susan CartWright, aki a Karunkon létesített Kanadai Tanulmányi Központot nyitotta meg.
- November 24. Pázmány Filmklub: *Gyerekgyilkosságok*.
- November 25. Hallgatók lelkigyakorlatos délutánja (Egyetemi Lelkészség).
- November 27. Csillag Gábor *Nap és kereszt – Mindenszentek és Halottak Napja Mexikóban* című előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).
- December: Hivatalosan létrejött a PPKE-n az Európai Tanulmányok Központja (ETK).
- December 1–2. Bűnbánati liturgia a kollégiumokban (Egyetemi Lelkészség).
- December 3. Beszélgetés Ryszard Kapuscinski újságíró-riporterrel az Auditoriumban.
- December 3. A HÖT által szervezett fórum a reformtantervről, amelyen Maróth Miklós dékán is részt vett.
- December 3. Pákozdi István *Egyház, kommunikáció, média* című előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).
- December 3. Úszóverseny. (házi verseny) Gyorsúszás: I. helyezés: Csizmadia Andrea. Mellúszás: I. helyezés: Csizmadia Andrea. Búvárúszás: I. helyezés: Szíjártó Bernadett.
- December 4. Mikulás-bál.
- December 11. Pázmány Filmklub: *Cápa fióka*.
- December 15–16. Karunk Ókortudományi Intézetének és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Ókortudományi Tanszékének közösen rendezett tudományos konferenciája a campuson.

1999

- Január 31. Gyalogtúra a Börzsönyben. (Egyetemi Lelkészség)
- Február 4–7. Szent Ignác-i lelkigyakorlat a dobogókői Manrézában (Egyetemi Lelkészség).

Február 8–május 7. Szorgalmi időszak.

Február 9. Jancsó Adrienne *Színházművészet az ötvenes években* című előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).

Február 12. Farsangi bál az Auditorium Maximumban. Játszott az Old Boys.

Február 17. Hamvazószerdai bűnbánati nap (Egyetemi Lelkészség).

Február 22–23. *Én–te–mi* kollégiumi családkonferencia, 1. rész (Egyetemi Lelkészség).

Február 25. Microsoft Banki Nap (konferencia).

Február 26–28. Egyetemi pasztorációs konferencia Szegeden (Egyetemi Lelkészség).

Március 6. Sakkverseny a campuson (KIDS-verseny).

Március 12. Megemlékezés a nemzeti ünnepről (Egyetemi Lelkészség).

Március 15. Hallgatók részvétele a budapesti megemlékezésen (Egyetemi Lelkészség).

Március 17. Horn Gyula előadása az Auditorium Maximumban – a *Külügyminiszterek a történelemben* című előadássorozat része (HÖT és Pázmány Péter Történész Kör).

Március 18. *Népességfogyás, nemzetfogyás, családpolitika* címmel tartott előadást Harach Péter szociális és családügyi miniszter. (Prohászka Műhely)

Március 20. Az egyetem oktatóinak lelkigyakorlatos délelőtti Budapesti (Egyetemi Lelkészség).

Március 20. Darts-verseny a campuson (KIDS-verseny).

Március 22–23. *Én–te–mi* kollégiumi családkonferencia, 2. rész (Egyetemi Lelkészség).

Március 23. Irodalmi Kávéház a Quaesturában.

Március 23. Magyar Posta konferencia.

Március 23–25. HÖT-választások.

Március 23–27. A State University of New York által megrendezett ún. Európa-szimuláció gyakorlaton (EUROSIM) hazánkat a PPKE képviselte: Kovács Martin, Lukács István, Soós Mária és Tomka Barnabás.

Március 24. Hallgatók lelkigyakorlatos délutánja, amelyet Blanckenstein György, a Házas Hétvége mozgalom vezetője vezetett.

Március 24. Vértés Edit finnugor nyelvészprofesszor *Szibériai nyelvrokonaink: keresztény pogányok vagy pogány keresztények?* c. előadása.

Március 24. Jeszenszky Géza előadása az Auditorium Maximumban – a *Külügyminiszterek a történelemben* című előadássorozat része (HÖT és Pázmány Péter Történész Kör).

Március 24. Pieter van der Horst, az utrechti egyetem professzora *Sacred books as instant oracles in late antiquity* c. előadása.

Március 25. A Katolikus Nevelés Kongregációjának határozatával a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szentszéki alapítású katolikus egyetemmé vált.

Március 25. Jerzy Kawalerowicz rendező *Az éjszakai vonat* című filmjének bemutatója.

Március 26. Egyetemünk vendége volt Jerzy Kawalerowicz rendező.

Március 26. *A XX. századi kanadai novellairodalom* c. konferencia.

Március 26. Magyar Posta-konferencia.

Március 29–31. XXIV. OTDK.

Április: Vendégünk volt Kányádi Sándor és Szabó Magda.

Április 1–5. Szent Három Nap és Húsvét – egy gerecsei faluban (Egyetemi Lelkészség).

Április 6. Rácz István fotókiállítás az Ambrosianumban. A kiállítást Zaicz Gábor docens és Pap Éva, a Polar Alapítvány titkára nyitotta meg.

Április 6–11. A Magyar Nyelvészeti Tanszék által szervezett nyelvjárás-gyűjtés a Csallóközben.

Április 8. Kovács László előadása az Auditorium Maximumban – a *Külügyminiszterek a történelemben* című előadássorozat része (HÖT és Pázmány Péter Történész Kör).

Április 9–10. *Phare '99*-konferencia. Előadók: Boros Imre tárca nélküli miniszter; Kiszely Katalin országgyűlési képviselő, az Európai Integrációs Bizottság tagja; Kovács István, a Primom Alapítvány ügyvezető igazgatója; Kurucz Mihály ügyvéd, az ELTE ÁJTK oktatója; Török Attila; Törzsök Éva, az Európai Tanulmányok Központ vezetője.

Április 9–10. TEMPUS-konferencia.

Április 12. Locsolóbál az Ambrosianumban.

Április 13. *A Heart in right place* című darab előadása az Auditorium Maximumban.

Április 14. *A Keresztény ikonográfia* c. konferencia a Művészettörténeti Tanszék rendezésében. Előadók: Eörsi Anna (ELTE), Galavics Géza (MTA Művészettörténeti Intézet, PPKE), Jernyei Kiss János (PPKE, ELTE), Kovács Imre (PPKE), Marosi Ernő (ELTE, MTA Művészettörténeti Intézet), Szakács Béla Zsolt (PPKE), Szilárdfy Zoltán (Képzőművészeti Főiskola), Urbach Zsuzsa (PPKE), Wehli Tünde (MTA Művészettörténeti Intézet, PPKE).

Április 15. Szabó Árpád akadémikus, klasszika-filológus, tudománytörténész *Tudomány és hivatás* című előadása a Quaesturában (Prohászka Műhely Szakkollégium).

Április 16. *A francia nyelvi képzés európai dimenziói* című konferencia.

Április 16. Asztalitenisz-verseny.

Április 17. Kollégiumok sportnapja.

Április 20. Makovecz Imre előadása.

Április 20. A Kommunikáció Tanszék vendége volt Ember Judit, *A fagyöngyök és az emlékezet tartóssága* című film rendezője.

Április 20. Magen Broshi előadása (Hebraisztika Tanszék).

Április 20. Pázmány Filmklub: *Rövid film*.

Április 22. Megemlékező szentmise a keresztény hivatásokról (Egyetemi Lelkészség).

Április 22. *Megemlékezés az Örmény Genocídiumra. I. Országos Armenológiai Konferencia.*

Előadók: Botos Máté, Fröhlich Ida, Jany János, Krajcsír Piroska, Veres Péter.

Április 22. Örmény fotókiállítás az Ambrosianumban.

Április 22. A Kaotikus Színpad bemutója: Eugene Ionesco: *Jacques vagy a behódolás* (Auditorium).

Április 23–25. A XXIV. OTDK Társadalomtudományi szekciójának konferenciája a Kodolányi János Főiskolán Székesfehérvárott. A PPKE BTK-ról résztvevő 13 kommunikáció és esztétika szakos hallgatók valamennyien díjazásban részesültek: Végh Adrienn 2. díj, Nagy Karolin különdíj, Pócza Kálmán 2. díj, Lovászi Il-dikó különdíj, Pásztori Ádám 1. díj, Jaksa Iván Viktor 2. díj, Kohári Mária kü-löndíj, Szilágyi András különdíj, Kaiser Mónika kiemelt könyvjutalom, Borbély László könyvjutalom, Dömötör Erika könyvjutalom, Fábíán László könyvjuta-lom, Diós Judit különdíj.

Április 24. Autóbuszos zárandoklat Sümegre (Egyetemi Lelkészség).

Április 24–26. Arabista konferencia.

Április 26. Szokolay Sándor: *A Kelet példázata Nyugatnak* c. előadása (Prohászka Mű-hely).

Április 27. Pázmány Filmklub: *Lolita*.

Április 28. Frank T. Reuter professzor (Texas Christian University): *Do you have any questions about the United States?* c. előadása.

Április 29. *A Snagovi gyerekek* című film vetítése.

Május 1. III. Marathon-bridzs páros verseny (az ARTEMIX összetett versenysorozat második állomása).

Május 3–4. Karunkon került megrendezésre az első *Érintő*: Egyetemisták és Főisko-lások Filmszemléje.

Május 5. A Spanyol Tanszék tanévzáró „Ismerkedési Est”-je.

Május 5–7. TEMPUS-konferencia.

Május 6. Harrach Péter szociális és családügyi miniszter egyetemünkre látogatott, majd előadást tartott aktuális szociálpolitikai és családügyi kérdésekről.

Május 6. Fekete László, a Dohány utcai zsinagóga főkántora előadása *A zsidó zene világa* címmel (Hebraisztika Tanszék).

Május 6. A Kommunikáció szak szentmiséje. Tömegtájékoztatási világnap (Egyete-mi Lelkészség).

Május 6–7. TEMPUS-konferencia (Germanisztika Intézet).

Május 7. Irodalmi kávéház: Beszélgetés Mezey Katalin költővel, a Széphalom Könyvműhely vezetőjével. Könyvbemutató: Alexa Károly irodalomtörténész Oravecz Imre az „Év könyve” díjjal jutalmazott *Halászóember* c. kötetét ismer-tette.

Május 7–8. Pázmány-nap. (Auditorium Maximum:) Univerzion Party. Divatbemutató, tánc-show, diszkó. Fellépők: Animal Cannibals, Auth Csilla, Fresh. (Auditorium:) Alternatív színpad. Egyetemi zenekarok, P. U. F., Üllői úti fák, alternatív diszkó. (Nyílt színpad:) Tunyogi Rock Band, Bikini lemezbemutató koncert, Takáts Tamás Dirty Blues Band, tűzijáték.

Május 8. Pázmány-nap. A programból: *Te Deum* – tanévzáró szentmise, melyet Gyulai Endre megyéspüspök celebrált. Orgonált és a népéneket vezette: Hey Lóránt. Vivaldi: Magnificat. Előadta: a Pest Megye Szimfonikus Zenekara és a Pázmány Kórus. Szólisták voltak: Brückner Adrienne, Kovács Ágnes, Puskás Zsolt, Molnár B. Zsolt. Karigazgató volt: Légár Piroska. Vezényelt: Noszeda Tibor. Pázmány vers és prózamondó verseny. *A Szentatya lelkipásztori útjai* c. kiállítás megnyitása az Ambrosianumban, megnyitó: Erdő Péter rektor. Filmszemle – diákjaink nyertes filmjeinek bemutatása. Karunk sportszakosztályainak bemutatkozása. *Európai bangulatok* – Ofner Gábor fotókiállítás. *A Próbakő* című kari irodalmi és kulturális folyóirat bemutatása. Irodalmi kávéház a Quaestura dísztermében. *A Mistral* együttes műsora. A vers és prózamondó verseny győztesének bemutatkozása. Pázmány-bál. A Pázmány-napon jutalmazott hallgatók: Angol Tanszék: Cseke Ákos, Tabi Katalin, Bibó János, Lukács István. Általános Nyelvészeti Tanszék: Marton Ágota Flóra (III.). Esztétika Tanszék: Blaskó Ágnes (IV.), Szekeres Júlia (IV.). Francia Tanszék: Toma Vanda (IV.), Hunya Csilla (III.). Görög Tanszék: Marton József (II.). Hebraisztika Tanszék: Sturovics Andrea. Irodalomtudományi Intézet: Bogár Judit, Báthory Orsolya, Csinger Marianna. Kommunikáció Intézet: Rubóczky Angéla (II.), Gyarmathy Orsolya (III.), Tóth Helga (III.), Lay Ágnes (III.), Semsey Gábor (III.). Latin Tanszék: Szigeti Zsuzsanna (IV.), Gaál Zsófia (III.). Medievalisztika Tanszék: Marton József (II.), Horváth Richárd (V.). Művészettörténet Tanszék: Radványi Orsolya (III.), Parádi Judit (II.). Germanisztika Intézet: Schlosser Annamária (V.), Bona Gergő (III.), Szikora Tünde (III.). Olasz Tanszék: Drégeli Krisztina (IV.), Pretrovsky-Lajszky Brigitta (III.), Soós Eszter (II.). Spanyol Tanszék: Csóka Orsolya (III.). Szlavisztika–Közép-Európa Intézet: Kaczor Eszter (II.). Szociológia Intézet: Kuba Cecília (II.), Tóvári Zoltán (IV.), Kecskeméti Endre (IV.). Történelemtudományi Intézet: Fejérdy Gergely (III.), Zsitnyányi Ildikó, Szirácsik Éva, Mányai Csaba, Szelke László. A XXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencián helyezést elért hallgatók jutalmazása.

Május 8–30. *A Szentatya lelkipásztori útjai* c. képeslap-kiállítás II. János Pál pápává avatásának 20. évfordulója alkalmából került megrendezésre. Az anyagot Steiner Józsefné nagyatádi lakos gyűjtötte össze és bocsátotta a Kar rendelkezésére.

Május 10–június 25. Vizsgaidőszak.

Május 12. Jacques Lacoursiere (Laval-i Egyetem): *Kanada és Közép-Európa a XXI. század küszöbén* c. előadása.

Május 14–16. V. Piliscsabai Egyházzenei Napok.

- Május 15. Az Óbudai Evangélikus Egyházközség gyülekezeti csendesnapja a campuson.
- Május 28–29. A Prohászka Műhely Szakkollégium házi konferenciája.
- Május 29. Közös részvétel a Nagymarosi Ifjúsági Találkozón (Egyetemi Lelkészség).
- Június 18-19. Gyalogos zárandoklat az esztergomi papszentelésre.
- Június 21–28. TEMPUS-tanártovábbképzés. A Germanisztika Intézet gyakorló német nyelvtanárok részére a campuson *Az osztrák nyelvhasználat sajátosságai és ezzel összefüggő didaktikai kérdések* címen továbbképzést tartott. A továbbképzést Rudolf Muhr (Universität Graz) és Károlyi Lászlóné (PPKE BTK Germanisztika Intézet) vezette.
- Június 25. Évzáró bál a Kar alkalmazottai számára az Ambrosinumban.
- Július 5–12. Hallgatók tábora a Tahiban (Egyetemi Lelkészség).
- Július 20–26. Amerikai cserkészek nyári tábora (USA Cserkészszövetség).
- Július 26–augusztus 19. Nyári egyetem a campuson.
- Augusztus 22–27. Az Európai Keresztény Ifjómunkás Mozgalom diákkonferenciája a Boldog Gizella Kollégiumban.
- Augusztus 30–szeptember 2. Gólyatábor Kismaroson, az Express Ifjúsági Táborban.
- Augusztus 30–szeptember 3. Pótvizsga hét.
- Augusztus 31. A Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium tanévnyitójával egybekötött *Veni Sancte* szentmiséje az Auditorium Maximumban.
- Szeptember 6–december 10. Szorgalmi időszak.
- Szeptember 13. *Veni Sancte* tanévnyitó szentmise az Auditorium Maximumban. A szentmisét Pucilowski József domonkos rendi tartományfőnök celebrálta.
- Szeptember 15–18. CEEPUS-konferencia.
- Szeptember 18. A Marillac Szent Lujza Kollégium szentmisével egybekötött avatóünnepsége és megáldása.
- Szeptember 18. Néptáncbemutató, táncház és Müller György fafaragásaiból készült kiállítás a Germanisztika Intézet szervezésében az Ambrosianumban. A rendezvény a Kárpát-medence népművészetét mutatta be. Műsoron volt: Bartók táncegyüttes bemutatója és táncháza, Burg Kastl-i Magyar Gimnázium Táncsoportja, Cédus Táncegyüttes, Piliscsabai Német Néptáncegyüttes, Piliscsabai Néptáncegyüttes, Piliscsabai Asszonykórus.
- Szeptember 19. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem évnyitó szentmiséje a budapesti Szent István Bazilikában. Közreműködött a klotildligeti Harmat Artúr Kórus, Hey Lóránt karnagy vezetésével.
- Szeptember 23–26. *Pogány formák – keresztény tartalmak* címmel nemzetközi okortudományi konferencia. Előadók: Borzsák István, Farkas Zoltán, Fodor Nóra, Horváth László, Ladocsi Gáspár, Maróth Miklós, Pataki Elvira, Ritoók Zsigmond, Szekeres Csilla, Takács László. Vendégek: Neil Adkin, Luigi Bessone, Dominique Briquel, Michel Dubuisson, Havas László, Thomas Köves-Zulauf, Guido Milane, Richard Miles, Dr. Hubert Petersmann, Tar Ibolya.

Szeptember 24. Diplomaátadó ünnepség. Az ünnepi köszöntő: Maróth Miklós dékán. Az ünnepség előtt Mendlik Lajos festőművész özvegye által adományozott akvarell képek kiállításának megnyitója volt. A kiállítást Korzenszky Richárd OSB perjel, a tihanyi főapát nyitotta meg.

Szeptember 28. Fekete György belsőépítész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

Szeptember 30. Évnyitó bál a Zakeus Étteremben.

Szeptember: Karunk vendégei voltak Giovanni Battista Verderame olasz és Michael Carlier belga követek.

Október 2. Közös részvétel a Nagymarosi Ifjúsági Találkozón (Egyetemi Lelkészség).

Október 5. Bencsik István szobrászművész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

Október 9. 24 órás sportvetélkedő.

Október 11–12. *Én–Te–Mi* kollégiumi családesték (Egyetemi Lelkészség).

Október 12. Somogyi Győző festőművész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

Október 12. Pázmány Filmklub: *Berlin fölött az ég*.

Október 16. Autóbuszos zárandoklat a Dunántúlon (Egyetemi Lelkészség).

Október 19. Makovecz Imre építész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

Október 19. Pázmány Filmklub: *Halálutak és angyalok*. Vendég volt Bazsányi Sándor, az Esztétika Tanszék oktatója.

Október 20. Francia szakest és kéпкиállítás.

Október 20. Toma Vanda fotókiállítása az Ambrosianumban.

Október 22. 1956-os megemlékezés az Ambrosianum aulájában (Egyetemi Lelkészség).

Október 26. Novák Ferenc koreográfus előadása. Közreműködtek a Honvéd Táncgyűttes tagjai és a Hegedős Folkzenekar (Pázmány Péter Történész Kör).

Október 29. Gólyabál a Magyar Kultúra Alapítvány Székházában a Budai Várban. Megnyitó: Maróth Miklós dékán.

November 1–7. Őszi szünet.

November 5–6. *A forradalom után* című nemzetközi konferencia a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete, a Petőfi Irodalmi Múzeum és Kortárs Irodalmi Központ és a PPKE szervezésében a Magyar Tudományos Akadémia második emeleti nagytermében. Résztvevők: Dávidházi Péter, T. Erdélyi Ilona, Fehér M. István, Francesco Guida (Róma), Hámori József miniszter, Kaczmarczyk Adrien, Katona Tamás, Kerényi Ferenc, Kiczenko Judit, Katarina Kilani (Párizs), Kovalovszky Márta, Kríza Ildikó, Jacqueline Lévi-Valensi (Párizs), John Lukacs (Pennsylvania), Françoise Mélonio (Párizs), Maróth Miklós, Porkoláb Tibor, Praznovszky Mihály, Lakis Proguidis (Párizs), Guy Rosa (Párizs), Wolfgang Siemann (München), Szabad György, Szegedy-Maszák Mihály, Szörényi László, Urbán Aladár. Közreműködött a Sándor Quartett.

November 8–9. *Én–Te–Mi* kollégiumi családesték (Egyetemi Lelkészség).

November 9. Korniss Péter fotóművész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

- November 9. Molnár V. József néprajztudós előadása *Népünk ünnepei* címmel a Szent Péter Kollégiumban.
- November 9. Pázmány Filmklub: *Lőj a zongoristára!*
- November 11. Névtani Nap a Magyar Nyelvészeti Tanszék szervezésében. A tudományos konferencia vendégei voltak: Farkas Ferenc egyetemi docens, Kiss Lajos akadémikus, Ördögh Ferenc egyetemi docens.
- November 11. Szent Márton-napi mulatság a Szent Márton Kollégiumban.
- November 11–13. *Érintő*: Egyetemisták és Főiskolások Filmszemléje a PPKE BTK campusán. A filmszemlére 118 alkotás érkezett az országból és a határon túlról.
- November 11–26. Diák fotó- és képkiallítás az Ambrosianumban.
- November 12. Shakespeare-konferencia.
- November 13. Lelkinap a Szent Péter Kollégiumban (Egyetemi Lelkészség).
- November 14. *Víz és művészet* című szimpózium.
- November 16. Gyurkovics Tibor író, költő előadása (Pázmány Péter Történész Kör).
- November 16. Pázmány Filmklub: *A kertben*.
- November 18. Habsburg Ottó előadása az Auditorium Maximumban. Habsburg Ottó beszélgető partnerei Bokor Péter filmrendező és M. Kiss Sándor intézetvezető voltak (Pázmány Péter Történész Kör).
- November 18–19. *Középkori keresztény irodalom* c. konferencia.
- November 20. Lelkinap a Boldog Gizella Kollégiumban (Egyetemi Lelkészség).
- November 20. Kommunikáció szakest.
- November 22. Az olasz Nuovarmonia Szimfonikus Zenekar *Szerelmem, mozi* című koncertje. Vezényelt: Enrico Blatti.
- November 23. Fehér József András kreativitáskutató *A drogfogyasztás szimbolikája és pszichológiája* c. előadása (Prohászka Műhely Szakkollégium).
- November 23. Szakonyi Károly drámaíró előadása (Pázmány Péter Történész Kör).
- November 23. Pázmány Filmklub: *Szerelmem, Hiroshima*.
- November 24. Hallgatók adventi lelkigyakorlatos délutánja a campuson (Egyetemi Lelkészség).
- November 25. Előadások és beszélgetések a „család” gondolatkörben. Előadók: Bíró László püspök, Harrach Péter szociális és családügyi miniszter, Kövér László tárca nélküli miniszter, Štefan Markuš, a Szlovák Köztársaság magyarországi nagykövete.
- November 25. Adventi klub/1. a Catharineumban (adventi elmélkedés Várnai Péter atyával, díszek készítése).
- November 26. Gyurkovics Tibor előadása az Auditoriumban.
- November 26. Erzsébet–Katalin bál az Ambrosianumban.
- November 26. A *Silentium* kamaraegyüttes hangversenye az Ambrosianumban.
- November 27. Kapitánffy István-émlékkonferencia.

- November 27. Oktatók adventi lelkigyakorlatos napja Budapesten (Egyetemi Lelkészség).
- November 28. Bokor Péter *Isten akaratából* c., Habsburg Ottóról készült portréfilm-jének vetítése (Pázmány Péter Történész Kör).
- November 30. Kocsár Miklós zeneszerző előadása (Pázmány Péter Történész Kör).
- November 30. A San Francisco-i egyetem küldöttségének látogatása a campuson.
- November 30. Pázmány Filmklub: *Titkok és hazugságok*.
- December 1. *Az európai öntudat írói* című, a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Kortárs Irodalmi Központ által összeállított kiállítás az Ambrosianum aulájában. A kiállítást Martonyi Éva, a Francia Tanszék és az Európa Tanulmányok Központja vezetője nyitotta meg.
- December 2. Farkas Attila előadása az egyházi gyűjteményekről.
- December 2. Adventi klub/2. a Catharineumban (mézeskalácssütés).
- December 3. A Pázmány Kórus karácsonyi koncertje a budai Mátyás templomban. Légár Piroska vezényelt.
- December 3. Günter Stemberger: *Talmud és midrás* c. előadása a Hebraisztika Tanszék szervezésében.
- December 3. Mikulás-buli az Auditorium Maximumban.
- December 5. Szent Miklós-ünnep az Auditoriumban.
- December 7. *Az állam szerepe az ezredforduló társadalmában* c. konferencia (Pázmány Péter Történész Kör).
- December 7. Kerényi József építész előadása (Pázmány Péter Történész Kör).
- December 7. Szőnyi József fotóiból készült *Pilisszántói életképek* című kiállítás az Ambrosianumban.
- December 7. Szent Ambrus-nap az Olasz Tanszék szervezésében az Ambrosianumban. Közreműködött a *Voces Aequales* együttes.
- December 8. A Magyar Irodalomtudományi és Nyelvészeti Intézetek Mikulás-estje.
- December 9. Szentmise Antall József miniszterelnök emlékére (Egyetemi Lelkészség).
- December 9. Arthur Schnitzler *Anatol* c. darabját a *Welsh College of Music and Drama* (Cardiff) adta elő az Auditoriumban.
- December 9. Latin szakest.
- December 9. Spanyol szakest.
- December 9. Adventi klub/3. a Catharineumban (díszek készítése).
- December 10. Karácsonyi ünnepség oktatók, hallgatók, és alkalmazottak számára az Ambrosianumban. Közreműködött: a *Bartók Táncgyűttes*, művészeti vezető Nagy Zoltán József.
- December 10. A Germanisztikai Intézet karácsonyi ünnepsége az Ambrosianumban.
- December 13–január 28. Vizsgaidőszak.

December 16. Karácsonyi ünnepség tanárok és alkalmazottak számára az Ambrosianumban. Az ünnepségen közreműködtek: Maczák Ibolya, a *Mistral* zenekar és a *Testvérek Együttes*.

December: Spannenberger Norbert *A magyarországi németek a Horthy-korszakban* c. előadása.

December: Történész szakest.

2000

Január 6. Az Egyetem – 1999 novemberében puppi-i c. püspökké és székesfehérvári segédpüspökké kinevezett – rektorát, Erdő Pétert II. János Pál pápa Vízkereszt ünnepén püspökké szentelte a római Szent Péter Bazilikában.

Január 18. A Jubileumi Szent Év és a Magyar Millennium piliscsabai megnyitó ünnepségei keretében Szűcs Ferenc református lelkész és Pucilowski József OP vicarius generalis vitaindító előadása, majd beszélgetés a Marillac Szent Lujza Ház könyvtártermében. A bevezető ökumenikus imádságot Lucyszyn József CM lazarista tartományfőnök vezette.

Január 27–30. Szent Ignác-i bevezető lelkigyakorlat Dobogókőn (Egyetemi Lelkészség).

Január 28–30. A Magyar Ifjúság Konferencia Általános Bizottsági Ülése a campuson.

Február 1–május 11. Szorgalmi időszak.

Február 3–6. Szent Ignác-i lelkigyakorlat (Egyetemi Lelkészség).

Február 10. Brian H. Guss angol kultúrattasé és Damon Anderson angol nyelvoktatásért felelős tisztviselő látogatása a campuson.

Február 13–18. Sítúra a Magas Tátrában (Egyetemi Lelkészség).

Február 16. Házi Kazinczy Szavalóverseny a Magyar Nyelvészeti Intézet szervezésében.

Február 18. A PPKE BTK *Hetedik Pecsét Könyvek* sorozatában megjelent Jean-Pierre Lemaire *Körülmélt szív* című verseskötetének bemutatója a budapesti Helikon Könyvesházban. Házigazda Hargittay Emil, a PPKE BTK oktatási dékánhelyettese. Közreműködött: Kalász Márton költő, műfordító, Filippinyi Éva, a Magyar Rádió irodalmi szerkesztője és Lackfi János, a kötet fordítója.

Február 24. Regéczy-Nagy István *Gondolatok Magyarország XX. századi történetéről* című előadása (Pázmány Péter Történész Kör).

Február 25. Pázmány Farsangi Bál az Ambrosianumban.

Március 1. A győri bencések látogatása a campuson.

Március 2–3. Finn lektori konferencia. Vendégek: Bodrogi Enikő, Anja Haaparanta, Anja-Leena Holtari, Keresztes László, Kiss Antal, Kubinyi Kata, Petri Lauerma, Maisa Martin, Maticsák Sándor, Nagy Imre Csaba, Anna-Marija Raanamo, Kirsi Rantala, Révay Valéria, Szij Enikő, Anna Tarvainen, Santeri Torvinen, Tóth Ede, Tóth Judit, Rigina Turunen.

Március 3. Spanyol szakest.

- Március 4. A *Tájak–Korok–Múzeumok* szervezet csoportjának látogatása a campuson.
- Március 7. Történész est.
- Március 8. Hamvazószerdai bűnbánati nap. Szentmise és hamvazkodás a Marillac Szent Lujza Ház kápolnájában (Egyetemi Lelkészség).
- Március 8. Négyesi Lajos: *Szent István kori magyar hadsereg* c. előadása (Pázmány Péter Történész Kör).
- Március 9. Esztétika szakest. *Önábrázolás* címmel előadás és vita.
- Március 10. A Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium hangversenye a *Caritas Collectio* kamarazenekar részvételével az Auditorium Maximumban.
- Március 14. Reggeli megemlékezés a Nemzeti Ünnepről (Egyetemi Lelkészség).
- Március 16. *Család az Egyházban* címmel előadás (Egyetemi Lelkészség).
- Március 18–19. A történelem szak szakmai kirándulása Recskre M. Kiss Sándor intézetvezető vezetésével.
- Március 20. *Én–Te–Mi* kollégiumi családeste/1 (Egyetemi Lelkészség).
- Március 21–22. A PPKE BTK első Történész Diákkonferenciája a Történelemtudományi Intézet szervezésében. Előadók: Asztalos Bernadett, Bereczki Mária, Borvendég Zsuzsa, Fejérdy Gergely, Fuchs György, Gálffy Zsuzsanna, Görgöy Rita, Horváth Richárd, Matus László, Ötvös István, Polgár Viktória, Rébay Magdolna, Sallai Gergely, Szelke László, Sziklai István, Szvitek Róbert, Zsitnyányi Ildikó. Közreműködött a *Solentes* kamarakórus.
- Március 23. Az Önkormányzati Ipari Parkok Szövetségének közgyűlése a campuson.
- Március 24. Művészettörténész szakest.
- Március 25. Autóbuszos zárandoklat a Mátrában és a Bükkben (Egyetemi Lelkészség).
- Március 27–30. HÖT-választások.
- Március 28. *Én–Te–Mi* kollégiumi családeste/2 (Egyetemi Lelkészség).
- Március 30. 2000 perces focigála az ELTE, a PPKE és a KGRE bölcész és jogász csapatai között a Margitszigeti Atlétikai Centrumban.
- Április 1. Roma kulturális est. *Fekete vonat* koncert a campuson a Piliscsabai Szegkovácsok Szervezete rendezésében. Vendégek: Andro Drom, Linéráli, Pralla Szam, Romano Glasso.
- Április 5. Jean-François Petit (Institut Catholique): *Egy francia filozófus, Emmanuel Mounier, Mindszenty bíboros perével szemben* c. előadása a Pázmány Péter Történész Kör és a Francia Tanszék szervezésében.
- Április 6. Romsics Ignác előadása a tavaly megjelent a *Magyarország története a XX. században* című könyvéről (Pázmány Péter Történész Kör).
- Április 7–8. Kortárssegítő képzés (tréning)/1.
- Április 8. Nagyböjti lelki nap a kollégisták számára (Egyetemi Lelkészség).
- Április 11. *Szellem és menedzsment* címmel kerekasztal-beszélgetés az esztétika szak tanáraival.

Április 14–15. Dante-konferencia. Résztvevők: Acél Zsuzsa (PPKE), Antal Lajos (BDTF), Paul Richard Blum (PPKE), Alessandra Tarabochia Canavero (UC Milano), Domokos György (PPKE), Gian Maria Ferretto (Ass. Studi Danteschi), Giuseppe Frasso (UC Milano), Hajnóczi Gábor (PPKE), Hoffmann Béla (BDTF), Kaposi Márton (ELTE), Kelemen János (ELTE), Király Erzsébet (ELTE), Kun Csilla (BDTF), Madarász Imre (KLTE), Andrea Matucci (Università di Siena), Edi Minguzzi (Universidad de Sevilla), Mátyus Norbert (PPKE), Ördögh Éva (JATE), Giorgio Patrizi (Università di Roma „La Sapienza”), Prokopp Mária (ELTE), Rónaky Eszter (JPTE), Sallay Géza (ELTE), Brenda Deen Schildgen (University of California), Antonio Sciacovelli (BDTF), Fulvio Senardi (JPTE), Paolo Sessa, Somogyi Judit (PPKE), Szabó Tibor (JGYTF), Szörényi László (MTA Irodalomtudományi Intézet), Luigi Tassoni (JPTE).

Április 14–15. A Magyar Irodalomtudományi Intézet buszkirándulása.

Április 15. Oktatók adventi lelkigyakorlatos napja Budapesten (Egyetemi Lelkész-ség).

Április 20–23. Szent Három Nap és Húsvét Bajóton (Egyetemi Lelkész-ség).

Április 28. *II. Armenológiai Konferencia*. A konferencia elnöke Fröhlich Ida tanszék-vezető. Az örmény szertartású misét P. Vahan Hovagimian CMV tartotta. Megnyitó: Maróth Miklós dékán és P. Vahan Hovagimian. Előadók: Botos Máté, Guzsik Tamás, Jany János, P. Vahan Hovagimian, Krajcsír Piroska, Szalmási Pál, Zsigmond Benedek. A konferencia kísérő programja Nuridsány Zoltán képkiallítása.

Április 28–30. A HÖT és nemzetközi diákszervezetek konferenciája.

Április 28–29. Kortárssegítő képzés (tréning)/2.

Április 29–május 1. Budapest-Márianosztra Ifjúsági Gyalogzarándoklat (Egyetemi Lelkész-ség).

Május 2. *1100 év Európa közepén – Érintő*: Egyetemisták és Főiskolások Filmszemléje. A fórum témái: az *1100 év Európa közepén* c. sorozat létrejötte, stábjai; a Milennium megjelenítése a magyar médiában; a határontúli magyarság képviselete a magyar médiában. Beszélgetés a sorozat alkotóival: Bayer Zsolt íróval, Légrádi Gábor producerrel és Nemes Tibor operatőr-rendezővel az Anselmianumban.

Május 2. Pázmány Filmklub: *Veronika kettős élete*. A beszélgetést Pörös Géza filmesztéta vezette.

Május 5. Az E. K. P. Iskolák 5. Országos Konferenciája. Szervezte a dorogi Zrínyi Ilona Általános Iskola. Meghívott vendég: Makovecz Imre.

Május 6. Hangverseny és megemlékezés II. Rákóczi György tiszteletére, a piliscsabai millenniumi programsorozat részeként az Ambrosianumban.

Május 9–11. *Hitről és Tudásról* – disputa a Prohászka Műhely Szakkollégium szervezésében a Quaestura dísztermében. Köszöntő: Hegedűs Attila szakkollégiumi elnök. Résztvevők: Bencze Lóránt (AVKF), Benedek András (PPKE), Bene Zoltán,

Deme Tamás, Hegedűs Attila (PPKE), Hegedűs Rita (PPKE), Erdő Péter (PPKE), ifj. Fabiny Tibor (PPKE), Ferencz Sándor (MTA Filozófiai Intézet), Fila Béla (PPKE), Gáspár Dorottya (klasszika-filológus, művészettörténész), Kránitz Mihály (PPKE), Kunay Viktor CM, Lukács László (SzHF), Maróth Miklós (PPKE), Osztovits Ágnes (PPKE), Ranschburg Hildegárd, Schmal Dániel (ELTE), Sturovics Andrea (PPKE, ötödéves szakkollégista), Szabó Árpád (akadémikus), Szabó Ferenc SJ, Szigeti Szabolcs (Faludi Ferenc Akadémia), Szűcs Ferenc (KGRE), Tóth Sándor (VJKTF), Varga Attila, ifj. Zlinszky János (PPKE; Szent Ignác Szakkollégium). A szentmisét celebrálták: Kunay Viktor CM és Szabó Ferenc SJ.

Május 11. *Hun volt – hun nem volt a Magyar Szent Korona?* címmel beszélgetés a Szent Korona készítéséről két koronakutatóval, Csomor Lajos aranyművessel és Tóth Endre régésszel, a PPKE BTK tanárával.

Május 11. Hivatásnap szentmise és prédikáció (Egyetemi Lelkészség).

Május 12–13. Pázmány-napi ünnepségek. A programból: *Te Deum* – ünnepi tanévzáró szentmise az Auditorium Maximumban. A *Szarvasnyomon, griffek útján* című nemezkiallítás megnyitója az Ambrosianumban. Pázmány Péter vers- és prózamondó verseny. Beszélgetés Lator László költővel. Fotókiállítás diákjaink egyiptomi úti élményeiről. Megnyitó: Vörös Győző. Pázmány-bál. Foci: Nemzeti Sport válogatott - Pázmány válogatott. ISM-fórum: Deutsch Tamás.

Május 15. Spanyol szakest.

Május 16–június 23. Vizsgaidőszak.

Május 19–21. VI. Piliscsabai Egyházzenei Napok.

Május 26. A Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium által szervezett rendezvénysorozat – gálaműsor, Népzenei Találkozó, ünnepi szentmise – a campuson.

Május 27. Nagymarosi Ifjúsági Találkozó (Egyetemi Lelkészség).

Június 1–3. Német-magyar szimpózium.

Június 2. A Baranya Barátainak Köre küldöttségének látogatása a campuson.

Június 2–3. Goethe nemzetközi konferencia.

Június 5. Dékánválasztás: Fröhlich Ida a BTK új dékánja.

Június 12. Közös részvétel a Karizmatikus Találkozón Budapesten (Egyetemi Lelkészség).

Június 16–17. Éjszakai gyalogzarándoklat az esztergomi papszentelésre (Egyetemi Lelkészség).

Június 20. A Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola és Gimnázium *Te Deum* szentmiséje az Auditorium Maximumban.

Június 26–30. Magyar katolikus fiatalok jubileumi nagytábora Zánkán (Egyetemi Lelkészség).

Július 1–2. Katolikus Nagygyűlés Budapesten (Egyetemi Lelkészség).

Július 7. Osztrák-magyar pedagógus-delegáció a campuson.

Július 31–augusztus 6. A Budapest-Budai Gyülekezet „Hitmélyítő hete” a campuson.

Augusztus 7–9. Természettudományos muzeológusok konferenciája.

Augusztus 10–20. Közös részvétel az Ifjúsági Világtalálkozón Rómában (Egyetemi Lelkészség).

Augusztus 16–18. *Hungeo 2000*, Magyar Földtudományi Szakemberek Világtalálkozója.

Augusztus 21–25. *Az osztrák nyelvhasználat sajátosságai és ezzel összefüggő didaktikai kérdések* címmel a Germanisztika Intézet továbbképzése gyakorló német nyelvtanár-ok részére a campuson.

Augusztus 23–szeptember 1. Pótvizsgaidőszak.

Augusztus 28. A Klotildligeti Ward Mária Általános Iskola és Gimnáziumnak, a PPKE gyakorlóiskolájának évnyitó szentmiséje az Auditorium Maximumban.

Augusztus 28–31. TEMPUS-konferencia.

Összeállította: Balatoni Kinga Cecília

A PILISCSABAI CAMPUS

A Bölcsészettudományi Kar Budapesttől 24 km-re északra a Pilis lábánál, egy volt magyar–szovjet laktanyában került elhelyezésre, mintegy 21 hektárnyi területen, Piliscsabán. A páratlan szépségű és domborzati adottságú hely természetvédelmi terület, vasúton és közúton egyaránt jól megközelíthető, a budapesti agglomeráció szélén helyezkedik el. A magyar építész – volt Perczel Mór – laktanya mindazon épületei fölhasználásra kerülnek Makovecz Imre tanulmányterve alapján, amelyek följújtása gazdaságosan megvalósítható.

Mivel természetvédelmi terület, csak olyan – maximum 3-4 szintes, pavilon jellegű – épületek építhetők, amelyek illeszkednek a tájba, nem bontják meg annak harmóniáját. A tervek készítésekor a tervezők tekintettel voltak az értékes fákra. Az építkezés egyes ütemeinek befejezése után annak az őshonos növényzetnek a visszaállítása a cél, amely egykor a területre jellemző volt.

Ambrosianum

Épült: 1997-ben

Tervezte: Siklósi József (*Makona Építész Egyesülés*)

Fölszentelte: Josef Rauber érsek, pápai nuncius

Nevét Szent Ambrusról nyerte. A közel 3100 négyzetméter hasznos alapterületű oktatási épületben tanári szobák, tantermek, szeminárium helyiségek, az idegen nyelv szakos könyvtár és olvasóterem, egy multimédia labor, egy orvosi szoba, a büfé és a kommunikáció szak fotólaborja kapott helyet. Itt található a filológiai tanszékek (angol, cseh, francia, lengyel, német, olasz, spanyol), valamint a Kommunikációs és sajtóiroda.

A két szomszédos épülettel szervesen összekapcsolódik: az Anselmianummal a földszinten, az Augustineummal az első emeleten. Különleges megvilágítású aulája a kari rendezvényeknek ad otthont. Az aula közepén található az 1948-as államosítás óta eltűntnek hitt, de az 1990-es évek közepén előkerült és restaurált eredeti Pázmány Péter bronz szoborcsoport, ifj. Vastagh György alkotása 1922-ből.

Anselmianum

Épült: 1995-ben

Tervezte: Siklósi József (*Makona Építész Egyesülés*)

Fölszentelte: Seregély István érsek, az egyetem nagykancellárja

Nevét Szent Anzelmről nyerte. Ez az oktatási épület valamikor legénységi szállás volt. A rekonstrukció során két toronnyal bővült. Ma itt található a Magyar Irodalomtudományi Intézet, a Magyar Nyelvészeti Intézet, a Művészettörténeti Tanszék,

a Szociológia Intézet és az Új- és Legújabbkori Történelemtudományi Intézet. Itt kapott helyet a folyóirat-olvasó, a kommunikáció és szociológia könyvtár, a magyar irodalom és nyelvészet könyvtár, a művészettörténeti könyvtár és az új- és legújabbkori történeti könyvtár.

Az épület előterében Szervátiusz Tibor ajándéka, egy szép feszület függ a falon.

Augustineum

Épült: 1994-ben

Tervezte: Siklósi József (*Makona Építész Egyesülés*)

Fölszentelte: Angelo Acerbi érsek, pápai nuncius

Nevét Szent Ágostonról nyerte. Ez az oktatási épület is legénységi szállás volt egykor. A rekonstrukció során két toronnyal és egy hátsó apszissal bővült. Itt található az Esztétika Tanszék, a Filozófiai Intézet, a klasszikus (ógörög, latin) és a keleti nyelvek (héber, arab) intézete, a Kommunikáció Intézet és a Medievisztika Tanszék, továbbá szakkönyvtárak, amelyek közül igen gazdag az orientalisztikai és a középkori történeti gyűjtemény, mely Mályusz Elemér hagyatéka. A pincében könyvtárraktár található.

A tornyok, amelyekben olvasótermek és szemináriumi helyiségek vannak, a tervező elképzelése szerint különböző stílusúak, és egyes elemei Magyarország híres középkori templomainak motívumait idézik fel.

Catharineum

Épült: 1994-ben

Tervezte: Bata Tibor (*Makona Építész Egyesülés*)

Fölszentelte: Angelo Acerbi érsek, pápai nuncius

Nevét Alexandriai Szent Katalinról nyerte. Korábban szovjet parancsnoki épület volt. A rekonstrukció során az épület belső szerkezete eredeti állapotában maradt meg. Az alsó két szinten tanári szobák és szemináriumi helyiségek sorakoznak egymás mellett. Itt található az Idegen Nyelvi Intézet és a Pedagógia Intézet, szakkönyvtáraikkal. A tetőtérben tanári és vendéglakások vannak. A 4. szinten található egy kilátó, ahonnan a campus egész területe jól látható.

Emericanum

Épült: 1996-ban

Tervezte: Zsigmond László (*Makona Építész Egyesülés*)

Fölszentelte: Seregély István érsek, az egyetem nagykancellárja

Nevét Szent Imréről nyerte. A legrégebb magyar tábori épület, amelyet fogdának használtak. Teraszán tábla örökíti meg a volt magyar vegyi harci zászlóalj itteni tevékenységét. A táblát Ladocsi Gáspár tábori püspök, dandártábornok szentelte föl.

Itt található a Dékáni Hivatal, a Kar vezetőinek irodái, valamint a munkájukat segítő titkárságok. A tetőtérben hét tanári lakást is kialakítottak a rekonstrukció során.

Marillac Szent Lujza Ház

Épült: 1999-ben

Tervezte: Bata Tibor (Makona Építész Egyesülés)

Főlszentelte: Seregély István érsek, az egyetem nagykancellárja és Takács Nándor OCD székesfehérvári megyéspüspök

Itt működik a PPKE Szent Vincéről elnevezett fiú- és leánykollégiuma.

Quaestura

Épült: 1997-ben.

Tervezte: Bata Tibor (Makona Építész Egyesülés)

Főlszentelte: Ladocsi Gáspár dandártábornok, tábori püspök

A szovjetek által gyengélkedőnek használt, századfordulós régi magyar épületre a rekonstrukció során eredeti szerkezete megtartásával egy emeletet ráépítettek. Az épületben a főbejáratnál szemben, a falazatra került Pázmány Péter kőből készült mellszobra, amely korábban a Quaestura mellett álló Auditorium előtti kis téren állt.

Az épület főbejárata előtt áll a katonai emlékszoba, melyet a Hadtörténeti Múzeum rendezett be. Ezt az emlékszobát Ladocsi Gáspár tábori püspök, dandártábornok szentelte föl 1997. szeptember 15-én, az egyetem alapításának ötödik évfordulójára rendezett ünnepség keretében.

Az épület földszintjén található a Tanulmányi Osztály, a Diáktanácsadó, a Sokszorosító, a Tanrendi és Felvételi Csoport, a nappali tagozat felelőseiből álló csoport, a kollégiumi ügyintéző és – elkülönülten – a Posta. Az emeleten van a Gazdasági Osztály, a Továbbképzési és Koordinációs Iroda, a Nemzetközi Iroda, az Információtechnikai Csoport és egy kb. 80 fő befogadására alkalmas szép tárgyalóterem.

Refectorium

Épült: 1994-ben

Tervezte: Zsigmond László (Makona Építész Egyesülés)

Főlszentelte: Angelo Acerbi érsek, pápai nuncius

A magyar laktanya idején itt működött Dóra néni vendéglője, mely a lakosság előtt is nyitva állt. A leromlott állapotú épület rekonstrukciója 1994-ben fejeződött be, melynek eredményeképpen ma hétszáz adagos konyha működik itt. Az új nevén

Zakeus étterem – kör alakú teraszával – egyidejűleg 150 diákot tud befogadni. A Refectorium az egyetem számára állandó menzai szolgáltatásokat biztosít, de étteremként külső vendégek számára is nyitva áll. Az étteremben kávéház is üzemel, nyaranta a teraszon pedig fagylaltozó működik.

Stephaneum

Nevét Szent István királyról nyerte. Az oktatási épület kivitelezése 1997 novemberében kezdődött el, s elkészülte után a campus központi épülete lesz. Tervezője Makovecz Imre és a MAKONA Egyesülés. A kiviteli terveket közel 20 tervező másfél évig készítette. Az épület két fő részből áll: a nagyelőadót tartalmazó központi (3400 négyzetméter) és a klub (500 négyzetméter) épületből, melyben két klubhelyiség kap helyet.

Az új épület megvalósulásával kialakul az Anselmianum, Ambrosianum, Augustineum, Emericanum és Stephaneum által körülzárt központi tér, amellyel az eddigi laza beépítésből némileg városiassá válik a campusnak ez a része. Ebben az épületben kerül elhelyezésre a Jánoshalmi Egyházközség ajándéka, a 200 éves 3 × 5 m-es magyar olaj oltárkép, amely Szent Annát ábrázolja, továbbá Than Mór festménye Pázmányról.

Az épületben lévő központi előadóterem emelkedő nézőterű, mintegy 430 fő befogadására alkalmas és tervezett színpadján különböző előadások megtartása lehetséges. E központi termen kívül még hat (100–200 fős) előadó lesz – ezekből öt szintén emelkedő nézőterű –, valamint több szemináriumi és tanári szoba.

Főbejárat a portával

Épült: 1995-ben

Tervezte: Csernyus Lőrinc (Makona Építész Egyesülés)

Főlszentelte: Seregély István érsek, az egyetem nagykancellárja

A régi porta és főbejárat helyén ma egy terméskő borítású épület áll a nagykapuval. Az épületben bankautomata és irodaszer-bolt működik.

A campus buszmegállója, a „Portácska”

Épült: 1997-ben.

Tervezte: Csernyus Lőrinc (Makona Építész Egyesülés)

Főlszentelte: Takács Nándor OCD székesfehérvári megyéspüspök

A Volán buszmegálló építését Lotz Károly közlekedési miniszter közbenjárására a Közúti Igazgatóság végeztette. A hozzá tartozó porta, kerítés és személybejárárt Csernyus Lőrinc tervei alapján készültek.

A buszok 1996-óta állnak meg itt. Ettől az időponttól kezdve mind jármű-, mind személybejáróként használható ez a bejárat.

A vasúti megállóhely

Épült: 1996-ban

Tervezte: *Csernyus Lőrinc (Makona Építész Egyesülés)*

Fölszentelte: *Seregély István érsek, az egyetem nagykancellárja*

A Pázmáneum vasúti megállóban 1995 szeptembere óta menetrend szerint megállnak a vonatok. Itt volt valamikor a Piliscsaba-Tábor vasúti megálló, amelynek alapjait fölhasználták a rekonstrukció során. A megállót Csernyus Lőrinc följajánlásból tervezte egy századfordulós megállóépület títustervének fölhasználásával. Az épület előtti kút a Boldog Gizella Kollégium telkéről származik, ami valamikor a Simonfay család tulajdona volt.

Auditorium és Auditorium Maximum

Az Auditorium legénységi mozi volt, melyet még 1994-ben állítottak helyre. Ez egy 350 fős nagyelőadó, színpaddal, emelkedő nézőtérrel.

Az Auditorium Maximum 500 fős nagyelőadó, a volt legénységi étkezdéből lett ideiglenesen kialakítva.

AZ ÉPÍTKEZÉS KEZDETEI ÉS A STEPHANEUM ÉPÍTÉSZETI FORMANYELVE

„A történelemben jeles idő az, amikor megalakítanak egy egyetemet.”
(Makovecz Imre: *Írások 2000–1990*, Bp., epl kiadó, 2002, 59.)

(A Stephaneum épület nagysága és különlegessége adta az okot a tervező MAKONA Egyesülés és a kivitelező Bau-System Kft. számára, hogy bemutassák azt hazánk neves építészeinek és kivitelezőinek. A szakmai napot 1998. november 23-án tartották meg, melyen Erdő Péter, az Egyetem rektora és Győri István, a Bau-System Kft. ügyvezető igazgatója is részt vett. Makovecz Imre ott elhangzott beszédét idézzük.)

„Ma itt már több mint 2000 fiatal tanul, így valóban egy hősi korszaknak lehetünk tanúi. Mindezt egy, a történelemben soha vissza nem térő különös hangulat veszi körül, amelyből most nem sokat érzünk, mert inkább a problémákra figyelünk, ellentéteinkre, érthetetlen elutasításokra és támogatásokra, rivalizálásokra és egyebekre. Számomra mindig is alapkérdés volt, hogy az építészetnek mi a lényege, és hajlamos vagyok arra gondolni, hogy ez az a dráma, amely lezajlik egy épület elgondolása és megvalósítása között. Tulajdonképpen maga az épület a jelenlévő Megváltó lábnyoma. Talán maga az Úr is részese volt annak a sok küszködésnek és sok gyanakvásnak, a nyomorúságunknak, az ügyetlenkedésünknek és a sikereinknek, s részt vett az eseményekben – általunk. Az építkezés folyik, s nekem nagyon fontos az, hogy ezen a területen ez az első ház, amit én terveztem, a többi növendékek formálták, fiatalok, mint amilyen fiatal az is, aki most ennek az eseménynek a vezetését végzi. Tehetséges, felelősséggel bíró, fiatal emberek dolgoznak itt, azoknak a fiataloknak a számára, akiknek az az isteni kegyelem jutott, hogy itt tanulhatnak ebben a hősi korszakban.

Szeretnék most arról szólni, hogy miért ferde a két kupola. Egy halandó halhatatlanságban élünk, amelyben nem feltétlenül függőlegesen, oszlopokban, hanem keletkező kupolákban is lehet gondolkozni, amelyek fölemelkednek, és közben egymásra támaszkodnak. Az egyikben, a színpadi részen római architektúra fog megjelenni, míg a másik oldalon absztrahált természeti formákban, illetve ezt utánzó statikai erőrendszerekben jelenik meg az épület, ehhez pedig egy erdő belsejéhez hasonló függőszeket kapcsolódik. Ebben az épületben tehát olyan szubsztanciák kapcsolódnak egymásba, amelyek a mai realizmustól – ha úgy tetszik – akár a tisztagondolkodásig vihetik el az embereket. Amit mondok, szimbólum, hiszen az építészetnek nem verbális a nyelve. Valahogy így spekulálok akkor, amikor egy ilyen házat megálmodok.”

Makovecz Imre

EGYETEMI LELKÉSZSÉG

A katolikus egyetem identitásának egyik fontos formálója és fenntartója az egyetemi lelkestség, amely 1994 óta létezik a piliscsabai campuson. Az első két évben (1994–95) Gödölle Márton, majd Nobilis Márió piliscsabai plébános látta el az egyetemi lelkeszi teendőket. Várnai Péter atyát 1997 szeptemberével bízták meg Karunk lelkességének vezetésével, egyben ő irányítja a pesti karok lelki programjait is. 1994-ben szentelték pappá.

A katolikus egyetemeknek az „Ex corde ecclesiae” kezdetű pápai enciklika ad útmutatást működésükre. Főbb pontjait a következőkben lehet összefoglalni: a hit és a mindennapi élet kapcsolata; az ima fontossága a hétköznapiakban; a lelkestség kiemegaslóan fontos szerepe az egyetem katolikus önazonosságának kiépítésében; a hallgatók felkészítése arra, hogy az egyház életében aktívan vegyenek részt; olyan egyének és közösségek kinevelése, amelyek majd kovászoként működnek a társadalomban.

Az említett pontok több programon keresztül valósulnak meg. Ilyenek a rendszeres csütörtöki szentmisék, a napi imaórák, a zárándoklatok és a kirándulások. Emellett léteznek 6–7 fős beszélgető csoportok, melyek minden héten a lelkestség által kidolgozott kérdések alapján elmélkednek. Évente kétszer – adventben és nagybőjtör – van lelkigyakorlat a hallgatók számára. Mindezen programok legfőbb célja egy aktív katolikus értelmiségi életforma kialakítása.

Az egyetemi lelkestség szervezi az évnyitó *Veni Sancte* és az évzáró *Te Deum* szentmiséket, az október 23-i ünnepséget valamint a két lánykollégium heti szentmiséjét és a katekézisést is.

A lelkességhez és Várnai atyához mindig bizalommal lehet fordulni, legyen szó, gyónásról, szentségi felkészítésről, életvezetési tanácsról vagy akár egy egyszerű beszélgetésről.

Várnai Péter

HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZATI TANÁCS

Az egyetemi oktatás megindulását követően, 1992-ben alakult meg a Hallgatói Önkormányzat és kezdte meg működését a felsőoktatásról szóló – hatályba lépése óta többször módosított – 1993. évi LXXX. törvény 66-67 §-a alapján. A testület 20 választott képviselőből áll (évfolyamonként 4-4 fő), akiknek mandátuma 1 évre szól. A HÖT tagjai képviselik hallgatótársaikat a Kari Tanácsban és a Kar szervezetén belül működő bizottságokban, részt vesznek a felvételi bizottságok munkájában, és programokat szerveznek a hallgatók számára (bálok, vitafórumok, Pázmány-nap, előadások, táborok, kirándulások). A HÖT folyamatosan támogatja az egyetemi polgárok kulturális rendezvényeit, tanszéki programjait, írott sajtóorgánumait, tanulmányi célzatú utazásait, valamint a bölcsészkar televízió-stúdiót is. A HÖT legfontosabb feladatai közé tartozik a hallgatói normatíva elosztása alap-, tanulmányi- és szociális ösztöndíj formájában.

A HÖT-ben az alábbi bizottságok működnek:

Külsügyi bizottság. Talán ennek a bizottságnak van a legszélesebb feladatköre, hiszen idetartozik a pályázatok, külföldi ösztöndíjak figyelése, ezzel párhuzamosan futnak a diákcsera-programok. Külföldi utazási támogatásokat bírálnak el, és nem utolsósorban ők tartják a kapcsolatot a hazai és külföldi egyetemekkel. Külön referens foglalkozik a határon túli diákjainkkal.

Lakhatási bizottság. Hatáskörébe tartozik az összes kollégiumi-, albérlési kérdéskör és a Kollégiumi Diákbizottsággal való kapcsolattartás.

Rendezvényszervezői bizottság. A legszembetűnőbb feladat hárul erre a bizottságra, hiszen ők felelnek az egyetemen történő rendezvények lebonyolításáért. Idén másodszor rendezték meg a nagysikerű Pázmány-napot, de idetartozik a gólyatábor és a gólyabál is, akárcsak az irodalmi és színházi előadások, különböző koncertek.

Sajtó- és kulturális bizottság. A bizottság legfontosabb feladata a H5 Info szerkesztése, amely a havonta megjelenő *Pázmány Campus* mellékleteként működik, és a HÖT szerkezeti felépítésétől a tagokon át a HÖT-ös rendezvényekig mindenről beszámol. Felel az egyetem területén megjelenő plakátokért. Külsős referensek segítségével követi az aktuális pályázatokat, támogatásokat. Munkája gyakran összekapcsolódik a rendezvényszervezők feladataival.

Szociális bizottság. Tagjai a mindenkori szociális ösztöndíj elosztásával foglalkoznak.

Tanulmányi bizottság. Kizárólag HÖT tagokból álló bizottság. Feladatai közt szerepel a hallgatói érdekek érvényesítése a Kari Tanulmányi Bizottság ülésein, tanulók delegálása a Felvételi Bizottságba és a tanárok munkájának rendszeres véleményezése. Állandó ügyelettel rendelkeznek, bármikor felkereshetők a tagok akár az irodában, akár az egyetem területén.

„NEHÉZ IDŐK VOLTAK” – ELNÖKÖK A HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZATRÓL

I.

A Hallgatói Önkormányzat 1993-as megalakulásától tagja voltam a szervezetnek, októberben kerültem annak élére és két évig vezettem azt. Akkor legfontosabb célom az volt, hogy a Kari Tanács előtt képviselhessem a hallgatók ügyeit. Addig ugyanis erre nem volt lehetőség.

A hallgatói érdekérvényesítés mellett a hallgatók és az egyetem vezetőinek, tanárainak összefogását szorgalmaztam, hiszen az egyetem polgárokból áll, akiknek közesek a céljaik. A középiskolás tanár–diák viszonyt át kellett alakulnia. Meg kellett tanulnunk együtt cselekedni, konszenzusra jutni, melyhez az is hozzátartozik, hogy bennünket komolyan vegyenek. Ennek első jele volt, hogy az addig csak töredékesen átadott hallgatói juttatást egészében a HÖK felügyeletére bízták. Ezzel megteremtettük annak a lehetőségét, hogy a hallgatók rendes ösztöndíj-juttatásban részesülhessenek, valamint kialakíthassuk a szociális segélyrendszert. Megvetettük az ösztöndíjelosztás alapjait, melyben nem differenciáltunk az egyes szakok ereje között, hanem egyrészt a tanulmányi átlag, másrészt a felvett tanegységek száma szerint kapta meg ki-ki a neki járó összeget egy általunk kiépített adatbázis segítségével.

A napi feladatok mellett az 1994-es kormányváltással ránk köszöntő súlyos politikai helyzetben sorsunk jobbra fordulása reményében magam is lobbiztam. A sors fintora, és a politikusok cinizmusa, hogy Fodor Gábor, akkori kultuszminiszter és Horn Gyula miniszterelnök a rektor és a dékán úr meghívására nem reagált, ellenben az általam küldött meghívásnak eleget tett. Érdekes módon mindig akkor jelentkeztek vissza, amikor a Vatikáni Szerződés előkészítésére magas rangú küldöttség volt várható Rómából. A miniszterelnöki látogatás előzményeit érdemes feleleveníteni. Miután második megválasztásom után bemutattam a HÖT tagjait a dékán úrnak, megkérdeztem, mit segíthetek. Ő viccesen annyit mondott, hívjam meg Fodor Gábort és Horn Gyulát. Másnap ezt meg is tettem hivatalos formában. Néhány nap múlva felhívtam a Miniszterelnöki Hivatalt, tudnak-e valamit mondani. A faxomról nem tudtak... Már elnöki megbízatásom lejárta után telefonom üzenetrögzítőjén egy izgatott női hang kért, hogy azonnal hívjam vissza a Miniszterelnöki Hivatalt. Azt mondta a hölgy, hogy kezében tartja a (a kb. másfél éve küldött, s lám hipp-hopp előkerült) faxomat, és hogy a miniszterelnök úr azonnal szeretné felkeresni intézményünket. Aki figyelte a híradásokat, az tudhatta, Pio Laghi, a Vatikán oktatási ügyekért felelős bíborosa néhány héten belül Magyarországra jön. A látogatás sajnos komoly eredményt nem hozott.

Nehéz idők voltak, az egyetem gyerekcipőben járt, léteért küzdött, közszolgálati

feladatok ellátása ellenére működött alig „félpénzen”, de nem félgőzzel. A HÖK is egyre erősödött, elnöki munkám végére az engem követő elnökök, Vörös Tamás és Kucsera Tamás Gergely vezetésével elkészült az SZMSZ, mely máig kisebb-nagyobb változásokkal irányadó a HÖT életében.

Kiss Antal

(teológus–magyar–kommunikáció szak
HÖK elnök: 1993–95)

II.

Úgy érzem, hogy elnökségem alatt a megkezdett úton haladtunk tovább. Ekkorra már kialakult a HÖK (még ez volt a neve) szervezeti felépítése, amit volt szerencsém kodifikálni a Szervezeti és Működési Szabályzat formájában Kiss Antal elnöksége alatt, mint alelnök.

Ami mindenképpen eredménye volt annak az időszaknak, amikor elnök voltam, az az, hogy a Kar véglegesen elfogadta a Hallgatói Önkormányzatot, mint partnert, mely nem elsősorban a Kar ellenében, hanem azzal együttműködve, ugyanakkor mégis a diákok érdekében fejt ki tevékenységét – az *universitas* eszméjének szellemében. Erre az is bizonyíték, hogy a Kari Tanács diákokat érintő témájú üléseire is meghívtak, mint HÖK-elnököt. Itt érvényben hagyták azt a még Kiss Antal idején meghozott döntésüket, hogy a hallgatói normatíva egészét – a Kar Gazdasági Vezetőjének felügyelete mellett – a HÖK kezeli, illetve hogy a havi ösztöndíjakra a HÖK tesz javaslatot és számítja ki azokat.

Ez a döntés csak egyrészről volt kellemes, ugyanis a megnövekedett jogok megnövekedett köteleességeket is magukban hordoztak: az ösztöndíjak adminisztrációja jelentős terhet jelentett. Ezért tekintem nagy eredménynek, hogy elnökségem alatt sohasem fordult elő, hogy a HÖK adminisztrációs lötyögése miatt késett volna az ösztöndíj. Nem véletlenül, hiszen ezen a téren is érvényesült a folytonosság: ugyanannak az elosztási formulának a fejlesztett verziója maradt érvényben, ami az előző HÖK alatt került kidolgozásra.

A HÖK belső működésére a stabilitás volt jellemző. A bizottságok összetételében minimális volt a fluktuáció; ennek következtében feladatukat is jól látták el. Jómagam arra törekedtem vezetőként, hogy ne ‘kézi vezérléssel’ működjön az Önkormányzat: minden szervezeti egység a saját feladatait teljesítse, én pedig lehetőség szerint csupán utólagos ellenőrző szerepet játsszak. Más szóval katalizálni akartam a természetes folyamatokat. Ez azt is jelenti, hogy a HÖK minden tagját dicséret illeti lelkiismeretes és valóban hasznos munkájáért.

Most néhány szót szeretnék ejteni a nehézségekről, problémákról is. Éppen a fen-

ti feladatok elvégzéséért a HÖK tagjai díjazásban részesültek. Már maga ez a tény is támadási felületnek bizonyult a hallgatóság természetes ‘ösztöndíjéhség’ miatt elégedetlen sorai közt. Minden alapot nélkülöző pletykák indultak el a százazreket zsebre rakó, helyből gonosz HÖK-ösökről. Akkor sem titkoltuk, most sem titkoljuk az igazi összegeket: az elnök 12 000,— az alelnök 10 000,— a bizottságvezetők 7 000,— a bizottsági tagok 4 000,— forintot kaptak, amelyből kötelességmulasztás miatt akár a teljes összeget le lehetett vonni. Ha ezt összehasonlítjuk mondjuk egy szimpla egyetemista magánnyelvtanár (akkori) havi keresetével, elég nevetségesnek tűnik a HÖK-tagok illetménye.

Többször és több irányból érte kritika a HÖK által szervezett rendezvényeket (golyatábor, bulik, bálók), mégpedig azért, mert ezek következtében jelentős anyagi károk keletkeztek, és különféle ‘szennyeződések’ rakódtak le többfelé, aláásva az Egyetem hírnevét. A kétségtelen tények elismerése mellett azonban azt is figyelembe kell venni, hogy ilyen problémák mindenhol adódnak, ugyanis a rendbontókat csak utólag lehet kivonni a forgalomból. Mi a magunk részéről megpróbáltunk a dolgok elébe menni: a Kar figyelmeztetésére és tanácsára a személy- és stílusváltás mellett őrző-védő cégeket bízunk meg a nagyobb rendezvények felügyeletével – úgy érzem, eredményesen.

A választási ciklus lejártával egy stabil szervezetet örökölhett a Kucsera Tamás Gergely vezette HÖK.

Vörös Tamás
(történelem–angol szak
HÖK elnök: 1995–96)

A KAR KÖNYVTÁRA

I. A Kari Könyvtár elhelyezése és története

Augustineum

„Kada Lajos Könyvtár” (Ókortudomány, orientalisztika, filozófia): arab irodalom, etika, filozófia, görög irodalom, hebraisztika, latin irodalom, logika, ókori történelem, pedagógia, pszichológia, vallás.

„Mályusz könyvtár” (Középkori olvasó): középkori történelem.

Ambrosianum

Idegen nyelvi olvasóterem: angol, francia, német nyelv és irodalom.

Anselmianum

Szociológiai és folyóirat-olvasóterem: folyóiratok, kommunikáció, szociológia.

Irodalomtudományi olvasóterem: irodalomtudomány, nyelvészet, szépirodalom.

Történelmi és művészettörténeti olvasóterem: művészettörténet, történelem (újkor).

Catharineum

Idegen nyelvi olvasóterem: angol, francia, német, olasz, spanyol, gyakorló anyagok nyelvtanításhoz, nyelvvizsgához, nyelvtanárok képzéséhez.

A PPKE BTK Könyvtárának alapítólevele 1994-ben datálódik. Azonban ezt megelőzően is lehetősége volt a hallgatóknak és a tanároknak egy majdani pázmányos könyvtárat látogatni. Ugyanis a Szakszervezetek Pest megyei Könyvtára, amely 1994. december 31-én jogutód nélkül megszűnt, állományát az egyetem rendelkezésére bocsátotta. Sőt, egy 1993-as megállapodás szerint nemcsak a könyvtár ingyenes látogatását tette lehetővé, hanem elvállalta a leendő egyetemi könyvtár állományának alakítását is. A Szakszervezetek Pest megyei Könyvtára mintegy 120.000 kötetet adott át térítés nélkül az egyetemnek, illetve 2500 kötetet vásárolt az egyetem megbízása alapján a könyvtárnak. A könyvek költöztetése 1994 második felében zajlott le.

A Könyvtár tényleges működése 1995. január 1-jén kezdődött meg Piliscsabán. 120.000 kötet könyv, amely tartalmát illetően közművelődési feladatok ellátására alkalmas, három olvasóterem, öt könyvtáros, szinte semmi pénz a beszerzésre. Ez volt az ős- és hőskorszak.

Most – hála a különböző pályázatoknak, ajándékoknak és hagyatékoknak – 43 000 kötet a regisztrált, állományba vett gyarapodás 90 millió Ft értékben (1994–1998 közötti időszak).

A Könyvtárnak bár múltja nincs, mégis igen jelentős, értékes különgyűjteményei vannak, mint például Mályusz Elemér, Kniecza István, Lakó György, Hopp Lajos, Hübner Katalin, Komlovcszki Tibor, illetve Markó Lehel, Süpek Ottó hagyatéakai,

valamint a régi könyvek gyűjteménye. A hagyatékok egy része hozzáférhető, más részük hely hiányában a raktárban várja jobb sorsát.

A pályázatok segítségével sikerült a kurrens szakirodalom jelentős részét beszerezni, vagyis a legfrissebb irodalmat tekintve, nem állunk rosszabbul más könyvtáraknál.

Retrospektív folyóiratállományunk jórészt ajándékok eredménye. A legfontosabb magyar nyelvű periodikák kisebb-nagyobb hiányosságokkal megtalálhatóak, ám a külföldi szakfolyóiratok teljes egészében hiányoznak. Sajnos pénz hiányában sokáig nem tudtuk megrendelni sem a magyar, sem az idegen nyelvű szakfolyóiratokat. Mindent egybevetve hozzávetőleg 200 000 kötet a jelenlegi állományunk.

Az állományban való tájékozódást egy központi, betűrendes cédulakatalógus segíti, valamint az olvasótermekben meglévő katalógusok. 1996-tól kezdtük el a könyvtári munka számítógépesítését. TINLIB integrált, könyvtári rendszerrel dolgozunk. Jelenleg a rendelkezésünkre álló modulok közül a katalogizálást használjuk. Adatbázisunkban 37 000 rekord van, s reményeink szerint az 1999/2000-es tanévben már az olvasótermekben és a tanszékeken is lehetséges lesz az adatbázisban való keresés.

Könyvtárunk nyilvános és ingyenes. Kilenc olvasóterem biztosítja a hallgatók ellátását vagyis a könyvtári alapszolgáltatásokat: beiratkozást, helyben olvasást, kölcsönzést, tájékoztatást, katalógushasználatot, és korlátozott mértékben a könyvtárközi kölcsönzést.

Évente háromszor *Gyarpodási jegyzéket* készítünk, amely a hálózaton található meg.

A Könyvtárnak jelenleg húsz állandó munkatársa és egy nyugdíjas dolgozója van. Négyen középfokú végzettséggel, tizenheten felsőfokú végzettséggel rendelkeznek.

A Könyvtár sok problémával küzd a széttagoltságon és az állandó pénzhíányon kívül is. Nyilvánvaló, hogy még hosszú évek alapos munkájára van szükség ahhoz, hogy a mai könyvtári állapotból valódi, központi épülettel rendelkező egyetemi könyvtár legyen, s meg tudjon felelni a vele szemben támasztott jogos követelményeknek. Nem kétséges azonban, hogy a jelenlegi személyi, tárgyi és anyagi feltételek mellett is mindent megtesz az olvasókért.

Esző Péterné

II. A könyvtári állomány alakulása 1994 és 1998 között

Egy könyvtár gyűjtőkörét (az irodalomnak az a területe, ahonnan a könyvtár a könyveit válogatja) elsősorban a könyvtár jellege, feladatai szabják meg. Ezért mint felsőoktatási könyvtárnak az állomány kialakításánál mindenekelőtt az egyetem feladatait kell szem előtt tartanunk, melyek a következők: tanárok és bölcsészek alapképzése és posztgraduális képzése, tudományos kutatás, a nyelvi ismeretek alaposabb elsajátítása. Célkitűzése, hogy magasan képzett, latinos műveltséggel és erkölcsi meggyőződéssel rendelkező nemzedéket neveljen. Más egyetem bölcsészkarától eltérően különböző műveltségi tárgyakat is oktatunk. Hallgatóink többek között vallásfilozófiát, keresztény etikát, a filozófiaoktatás keretében az egyházatyák irodalmát, a politológián belül keresztény elméleteket tanulnak.

A könyvtár kiszolgáló képessége szempontjából tudnunk kell, hogy az egyes tárgykörök szerint milyen az állomány megoszlása, mennyire tudja a felmerülő igényeket kielégíteni: az igényfelmérés a könyvek beszerzésénél elengedhetetlen. Hiszen az állományalakítás szempontjai hatást gyakorolnak a könyvtár jelenlegi és jövőbeni feladatainak ellátására.

A könyvtár számára a legáltalánosabb beszerzési forma a vétel. Mint minden nonprofit szervezetnek, így a könyvtárnak is gond az anyagi források biztosítása. Szerencsére a csekélynek mondható éves beszerzési keret mellett, a könyvtári és oktatói pályázatokból befolyt nagyobb pénzeszegekből jelentősen gyarapíthattuk könyvállományunkat és megkezdhettük a könyvtár gépesítését.

1994-ben FEFA pályázaton 224 000 \$-t és 2 600 000 Ft-ot nyert a könyvtár, ami kb. 10.000 kötet külföldi könyv megvásárlását tette lehetővé. Ezek között meg kell említenünk az angol nyelvi anyagot, illetve a *Loeb classical library* és a *Les belles lettres* c. sorozatot.

Három alkalommal nyertünk az MKM pályázatán, melynek keretében az akkreditáció előtt álló szakok alapkönyvtárainak kialakításához tudtunk segítséget nyújtani, illetve a jelenleg működő kilenc olvasótermet próbáltuk ellátni alapvető kézikönyvekkel, lexikonokkal, szótárakkal. Sok és igen értékes könyvet rendelhettünk Maróth Miklós dékán úr több milliós pályázataiból, amelyekből elsősorban az ókortudományi könyvtár gyarapodott jelentősen, illetve a *Renovabis* 150 000 DM-éből, amelyből az egyetemi oktatás számára olyan fontos sorozatokhoz juthattunk hozzá, mint a *Sources chrétiennes*, vagy a *Patrologia Latina*. Ez utóbbi ritkasága miatt (csak 2-3 magyarországi könyvtárban található meg) talán megérdemel néhány szót. A *Patrologia Latina* az egyházatyák műveit tartalmazza. A patrológiai irodalom kora az első keresztény íróktól (a kanonikus iratok kivételével) a VIII. századig terjed.

A patrológiai szövegek máig leggazdagabb gyűjteményét J. P. Migne (1800–1875) abbé adta ki *Patrologiae cursus completus* címmel két sorozatban 1844 és 1866 között. A latin sorozat (PL) 221 kötetben, a görög (PG) pedig 161 kötetben (latin fordítás-

sal) jelent meg. A keleti ókeresztény irodalom újonnan felfedezett emlékeit a *Patrologia syriaca* c. gyűjtemény 1907-től, a *Corpus scriptorum christianorum orientalium* c. 1903-tól, a *Patrologia orientalis* c. pedig 1907-től tesz közzé szír, kopt, arab és etióp nyelvű ókeresztény irodalmi műveket. A szövegkiadások lehetővé tették összefoglaló patológiai kézikönyvek megírását, s így az ókeresztény irodalom története az általános műveltség részévé válhatott.

A Tempus pályázat keretében ezidáig 1610 kötet érkezett Ausztriából, így az elmúlt két évben a német nyelvi anyag is jelentősen növekedett. Mindezek ismeretében talán elmondható, hogy a könyvtár *kurrens* szakirodalmi ellátottsága nem rosszabb más felsőoktatási könyvtárakénál, sőt egyes tudományterületeké egyedülálló.

Gondot a régi, már könyvesbolti forgalomban nem kapható könyvek beszerzése okoz. Ezekhez antikváriumokból, illetve magánszemélyek kínálatából, hagyatékából lehet hozzájutni. Segítségünkre van ebben az Országos Széchényi Könyvtár is, mely az államosított rendi könyvtárak anyagából rendszeresen juttat számunkra régi könyveket, eddig mintegy 1200 könyvet kaptunk.

Ne felejtjük el: könyvtárunknak „nincs múltja”, márpedig egy egyetemi könyvtár nem létezhet „klasszikus” művek nélkül. Az elmúlt öt évben a következő nagyobb hagyatékokat sikerült megvásárolnunk, amelyekkel sok igen értékes, máshol már esetleg nem, vagy csak elvétve föllelhető dokumentum (könyv, folyóirat, különlenyomat) került hozzánk:

Kniezsa István (nyelvész; 1898–1965) kb. 8000 kötet,

Mályusz Elemér (történész; 1898–1989) 9500+2500 klny.,

Lakó György (nyelvész; 1908–1996) 5500 kötet,

Markó Imre Lehel (nyelvész; bencés szerzetes) kb. 4000 kötet.

Nagy mennyiségű könyv, folyóirat érkezik a könyvtárba ajándékozás formájában. Ajándéknál az alapelv az, hogy csak olyan dokumentum fogadható el, ami a gyűjtőkörbe mind a téma, mind a példányszám szempontjából beleillik. Téves szemlélet az ajándékot csak „ingyenessége” miatt nyereségnek tekinteni, hiszen fölöslegesen felduzzasztja az állományt, s számítani kell a feltárás, állagmegőrzés költségeivel is.

Időnként nehéz helyzetbe kerülünk, amikor valaki segítő szándékkal – úgy gondolván, hogy egy alakuló könyvtárnak „minden jól jön” – olyan dokumentumokat ajánl fel, amelyeket az előbbi okok miatt vissza kell utasítanunk. Természetesen szép számmal érkeznek hozzánk értékes, az oktatásban jól használható könyvek is. Ezek között meg kell említenünk azt a 158 doboz, USA-ból érkezett könyvet, amely egy volt piarista gimnázium könyvtári anyagát tartalmazza. El kell mondanunk, hogy ajándékból, hagyatékából igen értékes könyvekhez juthat hozzá egy könyvtár, hiszen itt általában régi könyvekről van szó. Ha csak a szépirodalmi műveket nézzük, tudjuk, hogy egy mű bármelyik kiadása tökéletesen megfelel olvasmányanyagként, de

az irodalomtörténeti kutatás esetleg ugyanannak a szövegnek kritikai kiadását, esetleg szerzői javításokat is tartalmazó kéziratát tudja forrásértékűnek felhasználni.

Az elmúlt öt év számszerű gyarapodása a következő:

Könyv					Érték
<i>Év</i>	<i>Vétel</i>	<i>Ajándék</i>	<i>Egyéb</i>	<i>Összesen</i>	
1994	657 db	2 922 db		3 585 db	1 892 382 Ft
1995	8 083 db	1 635 db	445 db	9 654 db	19 080 968 Ft
1996	8 380 db	5 351 db	176 db	13 531 db	26 319 704 Ft
1997	3 738 db	3 056 db		6 794 db	11 360 766 Ft
1998	6 850 db	2 173 db	126 db	9 149 db	31 654 228 Ft
Összesen	27 708 db	15 137 db	747 db	42 713 db	90 308 048 Ft

Jövőbeni feladatunknak tekintjük, hogy könyvtárunk állományát – a fejlődéssel lépést tartva – kibővítsük új információhordozókkal, de ezek soha nem tehetik feleslegessé a hagyományos dokumentumok gyűjtését.

A könyvtár további gyarapításánál továbbra is a következőt kell szem előtt tartanunk: minden könyvtár gyűjteményének eszmei értéke nem elsősorban mennyiségében, hanem tartalmi és muzeális jelentőségében rejlik.

Nagyné Ladányi Mária

III. A Kniezsa-hagyaték

Kniezsa István (Trsztena, Árva megye, 1898 – Budapest, 1965) nyelvész, szlavista. Szlovák anyanyelvű volt, de magyar tudományos körökben vált nemzetközi hírű filológussá. Magyar nyelvészeti képzettségét Gombocz Zoltán, szlavisztikai tudását Melich János alapozta meg. Az 1940/41-es tanévben a kolozsvári egyetemen tanított, ezt követően a budapesti tudományegyetem szlavisztikai tanszékének vezetője lett. A Magyar Tudományos Akadémia 1939-ben levelező, majd 1947-ben rendes taggá választotta.

Az 1996-ban hozzánk került hagyaték az örökösök óhaja szerint egyben maradt. A Könyvtár és a Szlavisztika–Közép-Európa Intézet távlati tervei között szerepel egy olyan külön Kniezsa-émlékszoba kialakítása, ahol a könyvek is méltó helyre kerülhetnek.

A gyűjtemény három fő témakör köré csoportosul: szlavisztika, magyar nyelvészet, történelem. A szlavisztikai témájú kötetek (a hagyaték 35–40 százaléka) az Intézet titkárságán és szemináriumai oktatótermében, a magyar nyelvészeti és történelmi könyvek az intézeti könyvtárban kaptak helyet.

A hagyatékban a legjelentősebbek a cseh- és lengyel nyelvtörténeti emlékeket őrző oklevéltárak, városi jegyzőkönyvek, jogtörténeti iratok és prédikációgyűjtemények. A Kniezsa-könyvtár a dialektológiai tanulmányokban is jelentős kútforrás. A mai diákok számára hasznosak a leíró szláv nyelvtanok, a szlovák, cseh és lengyel nyelvemlékekről szóló tanulmányok, összefoglalók. A lengyel szakosok számára jelentős Linde hatkötetes szótárának reprintje, a *Słownik języka polskiego*. Előkerült a hagyatékból a manapság nehezen beszerezhető, műfordítók számára nélkülözhetetlen *Hvozdzik-szótár*. Orosz, belorusz, ukrán, bolgár, macedón, szerb, horvát, szlovén, román, s ritkaságszámba menő albán, kasub és szorb szótár is van a gyűjteményben. Az elhelyezés rendje az egyes nyelvcsoportokon belül: szótárak, nyelvtanok, nyelvtörténet, dialektológia, néprajz, irodalomtörténet, történelem, szépirodalom.

Egy hagyaték átvétele, listázása, bedobozolása, kidobozolása, a cipekedés, rakosgatás csak annyi örömet jelent egy könyvtárosnak, amennyit a nagy sietségben – a több ezer darab leporolása, kiporszívózása során – a kötetekbe való lopva-belepillantás jelent. Ilyenkor nem olvashatja el például *A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem története* sorozatban megjelent *Szentpétery*-könyvet a Bölcsészkar 1635–1935 közötti történetéről és nem szakíthat időt *Pápai Páriz Ferenc* magyar–latin szótárának böngészésére, sem a bővített 1801-ben kiadott magyar–latin–német szótár tanulmányozására. A hagyaték legkorábbi keltezésű darabjai külön üveges szekrénybe kerültek.

A magyar nyelvészettel, irodalommal foglalkozó kötetek a gyűjtemény mintegy további húsz százalékát teszik ki. Jó néhány kódexkiadás, nyelvjárási, néprajzi és helytörténeti monográfia valamint magyar nyelvészeti, nyelvjárási szótár (például a *Magyar tájszótár*, az 1838-as és a Szinnyi szerkesztette két kötetes kiadás 1893–; *Czuczor–Fogarasi: A magyar nyelv szótára*, 6 köt., 1862–1874; *Szarvas-Simonyi: Magyar nyelvtörténeti szótár a legrégebb nyelvemlékektől a nyelvújításig*, 3 köt., 1890; *Csűry Bálint: Szamosháti szótár*, 2 köt., 1935–1936 stb.) teszi jelentőssé ezt az állományt.

A történelmi tárgyú művek hasonló arányt képviselnek. A történészek számára a középkori adattár-gyűjtemények válhatnak érdekessé. Ezek egy része egyébként a Mályusz-hagyatékban is megtalálható. Sok családi levéltári kiadás és más történelmi okmánytár került elő. Kniezsa nyelvtörténészként kutatta ezeket a forrásokat: a középkori helyneveket lokalizálta, azonosította a mai helynevekkel, s igyekezett eredetüket is megmagyarázni.

A három nagyobb tematikus csoporton kívül nagyobb számban vannak még finnugrisztikai tanulmányok és forrásszövegek, germanisztikával és romanisztikával kapcsolatos kötetek.

A mintegy 4 000 kötet könyv és kb. ugyanennyi folyóiratszám alapadatait fölvetjük a könyvtári számítógépes adatbázisunkba, így ezek az adatok több szempont szerint is visszakereshetők. A hagyaték beletárolása és teljes könyvtári földolgozása még több évet vesz igénybe. Mintegy 800 különlenyomat, kézirat dobozokban

rejtőzködik, ennek feldolgozása is várat még magára. Reményeink szerint ebből az „ömlesztett” anyagból több, vékonyabb füzetben megjelent Kniezsa-mű és kézirat kerül még elő.

A Kniezsa-hagyaték új helyén már egy egész közösséget szolgál. Minden érdeklődő megkülönböztetett figyelmébe és oltalmába ajánlom őket.

Dudás Anikó

IV. Mályusz könyvtár

Mályusz Elemér (1898–1989) történész, egyetemi tanár, az MTA tagja. 1934–1945 között a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen a középkori magyar történelem r. tanára, 1947–1954-ig az Evangélikus Országos Levéltár vezetője és újjárendezője, 1954-től nyugalomba vonulásáig az MTA Történettudományi Intézet főmunkatársa.

Munkássága a magyar történelemnek úgyszólván minden korszakára kiterjedt. Ezt tanúsítja a tudományos kutatás, főként a történeti jellegű kutatómunka szempontjából kiemelkedően fontos könyvtára, amely 1996-ban került az egyetem tulajdonába.

Halála után örökösei Mályusz Miklós és Mályusz Károly a könyvtár egy részét megvételre felajánlották az egyetemnek. A felajánlott könyvvállományról Soós István készített jegyzéket, amely szerint mintegy 8 000 kötet könyv és 4 000 db folyóirat került eladásra. A könyvek az Augustineum II. emeletén szabadpolcon, a folyóiratok nagy része a raktárban nyert elhelyezést. A Mályusz könyvtár 1996 szeptemberétől áll a hallgatók, a tanárok, a történeti és társadalomtudományi kutatók rendelkezésére.

A könyvvállomány tartalmazza elsősorban a középkori magyar és egyetemes történelem segédtudományai szakirodalmát és a helytörténeti kutatások nélkülözhetetlen hazai és külföldi segédkönyveit (monográfiák, általános és szaklexikonok, oklevélkiadások stb.). Szinte kivétel nélkül megtalálhatók a gyűjteményben a magyar történészek műveinek dedikált példányai a két világháború közötti korszakból éppúgy, mint az 1945 után megjelentek, egészen a 80-as évek végéig. A könyvtár lényegesen kisebb terjedelemben tartalmazza Mályuszné Császár Edit színház-történeti és művészettörténeti könyvgyűjteményét, valamint Császár Ernő (1881–1952) és Császár Elemér (1874–1940) irodalomtörténészek könyvtárainak töredékét.

A gyűjtemény „Mályusz könyvtár” elnevezéssel – mint már említettük – az Augustineum II. emeletén kapott helyet, tartalom szerinti csoportosításban, az ETO főosztályai szerint. Az egyes csoportokon belül szerző, illetve cím szerinti betűrendben. A könyvek között külön csoportban találhatók a különlenyomatok, kb. 2500 db, a szerzők, illetve a címek betűrendjében.

A nagyszámú hazai és külföldi folyóirat-állomány is főleg a történész szakma fo-

lyóirataiból áll, amelyeknek Mályusz Elemér szinte állandó munkatársa volt. Legismertebb publikációs fórumai: *Acta Historica*, *Levéltári Közlemények*, *Magyar Szemle*, *Századok*, *Társadalomtudomány*.

A mintegy 36 fm-nyi folyóirat nagyobbik része a raktárba került, a kisebbik rész az Anselminum földszinti olvasótermébe, a tulajdonképpeni folyóiratolvasóba. (Meg kell jegyeznünk, hogy a folyóiratok azon része, amely a raktárba került, nem holt anyag, ugyanis ugyanezen folyóiratcímek más forrásból rendelkezésre állnak, és a folyóiratolvasóban megtalálhatók.)

A könyvek feldolgozása folyamatban van. A leltározás remélhetőleg 1999 év végére befejeződik. A katalogizálás, ennek nyomán a gépi feldolgozás előreláthatólag éveket vesz majd igénybe. Eddig a könyvek három csoportjában készült el a katalogizálás (Általános művek, Filozófia, Vallás). Ez kb. 600 db, és ebből 120 rekord került be az adatbázisba.

A gyűjtemény könyvei nem kölcsönözhetők, csak helyben olvashatók. A gyűjteményben sok könyv szorult kötetésre, ezért az állomány védelme érdekében, az 1945 előtt kiadott könyveket fénymásolni nem lehet.

Komjáthy Miklósné, Somogyiné Simon Ágnes

V. A Lakó-hagyaték

Lakó György (1908–1996) nyelvész, akadémikus szakkönyv hagyatékát 1997-ben, könyvtárfejlesztési pályázaton nyert pénzből vásárolta meg a PPKE központi könyvtára. A gyűjteményt 1998 márciusában szállítottuk ki Piliscsabára, áprilisban megkezdődött az anyag könyvtári feldolgozása.

A hagyatékot külön olvasóteremben (Anselmianum), téma szerint csoportosítva, a szerzők betűrendjében helyeztük el. A gyűjtemény leltárba vétele megtörtént, bibliográfiai leírása még várat magára. Az örökösök kérésének megfelelően minden egyes dokumentumba beütöttük a *Lakó György könyvtárából* szövegű pecsétet.

A megvásárolt anyag valamivel több mint öt és félezer egységből áll. Ezek zöme könyv és folyóirat, de jelentős mennyiségű különlenyomat, valamint Lakó György több előadásának és cikkének a kézírata is része az állománynak.

A könyvtár legrégebbi darabját 1829-ben adták ki Helsinkiben, a legfrissebbek 1996-ban jelentek meg. A hagyaték kiemelkedően értékes részét képezik a XIX. századból és a XX. század elejéről származó szakkönyvek. Számos klasszikus, a finnugrisztika szempontjából meghatározó jelentőségű mű első kiadását megtalálhatjuk a gyűjteményben. Más szempontból, de szintén fontosak a kis példányszámban megjelent, ezért nehezen hozzáférhető dokumentumok: egyetemi kiadványok, a kis finnugor népek gyermekeinek szóló ábécés- és olvasókönyvek.

A könyvtár törzsanyagát finnugrisztikával, illetve magyar nyelvészettel foglalkozó kiadványok alkotják. A finnugrisztika legfontosabb sorozatai, folyóiratai, kézikönyvei és monográfiái szinte kivétel nélkül megvannak a Lakó-gyűjteményben. Különösen gazdag a lapp és a finn nyelvvel foglalkozó anyag. A Lakó-hagyaték helyben használható, kölcsönözni nem lehet.

Berecz Barbara

VI. Régi könyvek

Az OSZK Fölőspéldány Központja az Egyházi Könyvtárak Egyesületének válogatása alapján visszaszolgáltatja a korábban egyházi tulajdont képező szerzetesi könyvtárak anyagának egy részét. Az irodalomtörténeti és nyomdászattörténeti kutatások szempontjából jelentős XVI–XVIII. századi könyvek 1995 tavaszától negyedévenként rendszeresen érkeznek a könyvtárba. A beérkezett nagyrészt teológiai, jogi, orvosi, történeti tárgyú művek főleg hazai nyomdák termékei (Nagyszombat, Kassa, Pozsony, Kolozsvár stb. nyomdáiban készültek), kisebb számban külföldi nyomtatványok. Műfajuk biblia és kommentár, ima- és énekeskönyvek, prédikációk, a világi műfajok közül históriás énekek, tankönyvek, naptárak stb. A könyvanyagban találhatók ritka könyvek, első kiadások és 66 kötet RMK (például: Pázmány Péter, *Igassagra vezérlő kalauz*, Poson, 1613; Pázmány Péter, *A romai anyaszentegyház szokásából minden vasárnapokra... rendelt... predikációk*, Posomban, 1636; Bethlen Farkas, *Historia de rebus Transsylvanicis*, Cibinii, 1782; Pápai Páriz Ferenc, *Dictionarium latino-hungaricum...*, Leutschoviae, 1708; *Szent Biblia*, ford. Káldi György, Béchben, 1626).

A könyvek legnagyobb része azonban Petrik Géza *Magyarország bibliographiája* 1712–1860 1–4. kötetében és az 5. Pótlások kötetben már közölt művek más nyomdában készült variánsai.

A könyvekről készült részletes címléírások betűrendes nyilvántartása a régi könyvek katalógusát helyettesíti, amíg az végleges formában el nem készül. A könyvszállítmányok leltározás és katalógizálás után a Magyar Irodalomtudományi Intézetben kerülnek felállításra, a betűrendes katalógus másolataival együtt.

1999. áprilisáig beérkezett és teljes feldolgozást nyert 1120 kötet.

Az évtizedeken át kedvezőtlen körülmények között tárolt könyvek nagy része megrongálódott. Sok közöttük a sérült, szakadozott gerincű, tönkrement kötésű kötet. Szükséges lenne a további pusztulás megakadályozása, belátható időn belül a legfontosabb restaurálási munkák elvégzése.

Komjáthy Miklósné

VII. A Kari könyvtár informatikai felkészültsége

A Kar Könyvtárában 1996-ban kezdődött el a munka számítógépesítése. Kezdetben a technológiai háttér igen csekély volt, kis számú és nem túlságosan jó teljesítményű számítógéppel rendelkezünk. A fejlesztések eredményeképp öröndetesen bővült számítógépparkunk, így jelenleg a könyvtár munkáját 24 komputer segíti. Elérte a számítógépes ellátottság azt az ideális szintet, hogy minden könyvtárosra jut számítógép és a munkafolyamatok egy része gépi segítséggel történik. Jelenleg legfontosabb feladatunk az adatbázis építése és az állomány gépre vitele. Az adatbázisok lelke a könyvtári program, amelynek segítségével tulajdonképpen felépülnek. A mi adatbázisunk alapja a TINLIB könyvtári rendszer.

A könyvtár belátható időn belül megvalósuló tervei közt szerepel az olvasótermekbe gépek kihelyezése a hallgatók részére (ez egyenlőre csak a frekvenciált olvasótermekben lehetséges). Ehhez kapcsolódik a TINLIB OPAC moduljának várható beindítása. A gépeken hozzáférhetővé válik a könyvtár adatbázisa, elérhető lesz a Magyar Nemzeti Bibliográfia adatbázis, valamint elképzeléseink szerint a hálózaton CD-ROM-ok is használhatóvá válnának.

Vass Annamária

PROHÁSZKA MŰHELY SZAKKOLLÉGIUM

A PPKE BTK Prohászka Műhely Szakkollégium 1993-ban alakult diákok kezdeményezésére, akik megirigyelték a Láthatatlan Kollégium nyújtotta képzési lehetőségeket. Első szervezeti szabályzata szerint a szakkollégium arra a feladatra vállalkozott, hogy előmozdítsa a magasabb színvonalú tanulmányi munka elismerését, megbecsülését, valamint szolgáltatásaival segítse a tagok szakmai fejlődését.

A szakkollégium alapító elnöke, Margitay Tihamér és az első titkár, Hegedűs Rita jó arányérzékkel alakították ki az intézmény kereteit: a felvétel, a műhelyben folyó munka, a szervezeti rendszer legfontosabb jellemzői ma is érvényesek. Később Hegedűs Attila vette át az elnöki feladatkört, aki a tudományos diákműhely további fejlődését segítette.

1999-ben beköltözhattünk a campus területén újonnan épült Szent Lujza Házba, ahol végre önálló bázist alakíthattunk ki az átlagosan 30–35 fős bentlakó és 20–25 bejáró szakkollégista számára. Hét év múltával identitásunk, kitűzött céljaink is gazdagodtak: autonóm közösségi élet keretében társadalmilag érzékeny, aktív értelmiségiek, tudós tanárok, versenyképes kutatók nevelése-nevelődése került előtérbe. Minden félév elején azon diákok jelentkezését várjuk, akik tanulmányi és közösségi szempontból igényesen, felelősséggel készülnek értelmiségi hivatásuk betöltésére. Hangsúlyt helyezünk a keresztény, katolikus életforma, hagyomány és gondolkodásmód különböző áramlatainak megismerésére, bemutatására, kritikus feldolgozására és szabad, személyes döntés szerinti progresszív képviselésére.

A tagoknak tutoriális képzéssel, nyelvoktatással, speciális tanfolyamokkal biztosítjuk a szakmai fejlődést. Tanfolyamaink és konferenciáink nyitottak a szélesebb közönség számára is. (Rendezvényeink felsorolását lásd az eseménynaptárban.)

A kötelező tutoriális képzés teszi lehetővé, hogy egyénre szabott módon ki-ki a maga választotta kérdésekben merülhessen el tutora segítségével. A tutor minden esetben a szakma egy elismert képviselője, aki lehet egyetemünk, de más intézmény tanára is. Ezen a heti rendszerességű konzultáción, egyszemélyes szemináriumon készülnek el a félévenként rendezett házi konferencia előadásai is. Az elkészült tanulmányokról a tanárok lektori véleményt adnak, ami eldönti, hogy a mű megjelenik-e éves periodikánkban. Félévi konferenciánkra a régi tagokat, tanárainkat és más kollégiumok képviselőit is elhívjuk. Ez az a párnapos időszak, amikor mindenki együtt van és van időnk meghallgatni egymás rövid beszámolóit a végzett munkáról. Az emelt szintű nyelvoktatás nem kötelező, de szinte mindegyik tag él a lehetőséggel, hiszen az egyetem követelményrendszere is erre sarkall.

A speciális tanfolyamok egyik része a tudományos tevékenység elméleti, módszertani alapjait mutatja be, másik része pedig készségfejlesztő kurzusok, személyre szabott, kiscsoportos foglalkozások útján kínálják a kulturált és hatékony társadalmi,

tudományos kommunikáció feltételeinek elsajátítását. Tutoriális kutatószemináriumainkon egy-egy adott téma publikációra kész feldolgozását valósítjuk meg.

Hagyományteremtő céllal 2000 júniusában rendeztük meg első Szakkollégiumi Disputánkat, melyen ez alkalommal hit és tudás összefüggéseinek és autonómiájának kérdéseit vitattuk meg. Következő témánk az interpretáció elmélete, tudományterületeken átívelő története és gyakorlata lesz.

Szakkollégiumunk hosszú távú feladatai között első helyen szerepel az intenzív szakmai-közösségi kapcsolatok kiépítése és fejlesztése más tudományos diákműhelyekkel, határainkon belül és kívül a tudományos integráció lehetőségeinek felkutatása és megvalósítása. Reményeink szerint néhány éven belül „felnőtt korba” érkezik társaságunk, amikorra képesek leszünk pályázati eredményektől független, önfenntartó működést kialakítani, és az egyre sokszínűbbé váló felsőoktatási, tudományos intézményrendszerhez kapcsolódva önálló arculatú pedagógiai, kutatói terepet biztosítani – nemcsak egyetemista tagságunk részére, de azoknak is, akik diploma után szívesen csatlakoznak további, összehangolt munkát igénylő kutatási terveinkhez.

Hegedűs Rita, Kamrada Bernadette

PÁZMÁNY PÉTER TÖRTÉNÉSZ KÖR

A Pázmány Péter Történész Kör 1999. február 12-én alapította három történész-hallgató: Diószegi Péter, Fejérdy Gergely és Fuchs György. A kezdeményezés célja, melyhez elsőként csatlakozott, és arculatának kialakításában nagy szerepet játszott Legeza Réka szintén történészhallgató, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem szellemiségében, értékrendjével teljes összhangban, annak Bölcsészettudományi Karán, a történész hallgatók számára egy olyan szakkollégiumi műhely működtetése, amely a hallgatók tudományos munkájával kapcsolatos tanulmányait, lehetőségeit segítő átfogó program kidolgozása és megvalósítása. A Kör megalakulása után viszonylag hamar ismertté vált nemcsak a történészhallgatók között, hanem az egész Karon. Többen csatlakoztak ehhez a kezdeményezéshez, és segítették a kitűzött feladatok megvalósítását. Az 1998/99-es tanév második félévére tervezett programok sikeres megvalósítása után egyre többen keresték fel a legkülönbözőbb szakok hallgatói a Pázmány Péter Történész Kört sokféle ötlettel, ami felvetette az eredeti kezdeményezés szervezeti keretei újragondolásának problémáját. Ekkor született meg egy alapítvány létrehozásának a gondolata, ami nem csupán a történész hallgatók terveinek realizálását segíthetné, hanem a kar minden diákjának támogatást biztosíthatna kezdeményezésének megvalósításához. Ennek a felismerésnek a nyomán indult meg a Dr. Gál Ferenc Hallgatói Közéletért Közhasznú Alapítvány megalakítása. Ez az esemény nem befolyásolta a Pázmány Péter Történész Kör további működését, és így természetesen az 1999/2000-es tanévben is tovább folyt a félévre előre elhatározott programok megvalósítása. A rendezvényeket és kezdeményezéseket anyagilag a Hallgatói Önkormányzat és alapítványok (Batthyány Lajos, Konrad Adenauer) egyszeri támogatása segítette.

A jövőre vonatkozóan a Pázmány Péter Történész Körnek alapvető feladata, hogy az érdeklődő történészhallgatókat minél inkább bevonva a tervek megvalósításába, valóban hatékonyan működjön úgy, hogy minél több szakos hallgató kezdeményezése valóra váljon.

Célkitűzéseink röviden az alábbiakban foglalhatók össze.

Szaktanári javaslat alapján teret biztosítani az adott félév legjobb, legérdekesebb szemináriumi dolgozatainak, évfolyamdolgozatainak, illetve szakdolgozatainak előadására.

A két évente megrendezésre kerülő OTDK verseny résztvevői számára előadási lehetőség biztosítása, amely által az egyetem hallgatóságának szélesebb köre is megismerheti ezeket a munkákat, az előadók számára pedig felkészülési lehetőséget nyújt.

Szakmai előadások, konferenciák szervezése. Kiadványok létrehozása. Szakestek szervezése. Tanulmányi utak, kirándulások szervezése.

Egy olyan kiadvány szerkesztése, amelyben a legjobban sikerült szemináriumi dolgozatok, szakdolgozatok, és évfolyamdolgozatok kerülnének kiadásra, egyfajta évkönyv, vagy szakkiadvány keretében, a tanszék támogatásával.

PÁZMÁNY EGYETEMI KÓRUS

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK Kórusa 1994 őszén alakult. Azóta minden év Karácsonyán és a Pázmány Napon hangversennyel ünnepelünk. Évi feladataink közé tartozik a *Veni Sancte* – sőt már többedik alkalommal a Jogi Kar *Veni Sanctéja* is a Bazilikában. Természetesen év közben ellátjuk a kisebb, nagyobb ünnepségek „keret” szolgálatát.

Külföldi útjaink évente szinte rendszeresek, melyeket a HÖT mindig nagyvonalúan támogatott. Útjaink anyagi terheit a kórustagok, a HÖT és külső szponzor viseli. Az egyetemre anyagi teher soha nem hárult utazásaink során.

Első alkalommal külföldön 1995 tavaszán Olaszországban képviseltük a magyar kóruskultúrát, egy Egyházzenei Fesztiválon, melynek hangversenyeit a RAI-TV közvetítette. A hangversenyre reagálva egy olasz zeneszerző, Gianmartino Durigello három magyar szent tiszteletére írt motettával ajándékozta meg a kórust és karnagyát, melyek azóta is repertoárunkon szerepelnek.

1995 őszén a Szlovák Tanszék és az egyetem rendezett kétnyelvű szentmisét és ünnepséget Bartók Béla halálának 50. évfordulójára.

1996 decemberében nagy megtiszteltetés volt a Bárdos Lajos Társaság meghívása a régi Zeneakadémiára, Bárdos születésének és halálának évfordulója alkalmából rendezett ünnepi hangversenyére, melynek vendégei a Bárdos-tanítványok voltak, akik nagy szakértelemmel és örömmel értékelték a kórus teljesítményét. A hangversenyt a Művelődési és Köznevelési Minisztérium támogatta.

1996-ban Salzburgban, környékén és Bécsben énekeltünk. Ebből kiemelve két fontosabb alkalmat: az egyik a salzburgi érsek úr palotájában, személyének adott koncert, és a bécsi Karlskirche ünnepi nagymiséjének szolgálata.

1997 márciusában, Pozsonyban, Pázmány Péter halálának 360. évfordulója tiszteletére rendezett tudományos megemlékezés volt, és sírjának megkoszorúzása a pozsonyi Szent Márton Dómban. A kiváló akusztikával rendelkező „koronázási” Dómban nagy élmény volt énekelni.

1998-ban a budai ciszterci templomban tartott Szent Imre ünnepség- és hangverseny-sorozatra voltunk hivatalosak.

1998: Musiekfestival voor de Jeud, Neerelt (Nemzetközi Ifjúsági Zenei Fesztivál) Belgiumban. Saját kategóriánkban a II. díjjal jöhettünk haza. Eddig a kórus életében ez volt a legkeményebb megmérettetés, 112 nemzetközi kórus között.

1999-ben anyagi okokból adódóan csak itthon vállaltunk hangversenyt.

A Kórus nevében is és a magam nevében is mindenkinek köszönöm segítségét és munkáját, megjelenését hangversenyeinken.

Légár Piroska

ÚJSÁGÍRÁS – *PRÓBAKŐ* ÉS *PÁZMÁNY CAMPUS*

Próbakő

A Próbakő című időszakosan megjelenő kiadvány a Bölcsészettudományi Karon hallgatói kezdeményezésre indult. Első száma 1995 novemberében és utolsó, nyolcadik száma 1999 novemberében jelent meg. A kiadvány – amellet, hogy a Kar aktuális híreit és a campus szellemi és fizikai kialakulásának izgalmas és ma már történelemnek számító dokumentumait is közölte – alapvetően szépirodalmi, illetve irodalom- és művészetkritikai írásokat publikált, s a hazai kulturális élet jelentősnek és a hallgatók számára érdekesnek ítélt eseményeiről jelentett meg cikkeket. Közölte többek között Gál Ferenc rektornak az 1995. szeptember 18-i Veni Sanctén elmondott beszédét, interjúkat a Kar számos oktatójával és vendégével, s itt jelentek meg hallgatóink első szépirodalmi próbálkozásai is. A folyóirat igényes kivitelben, minden szám esetében gazdag fotó- és illusztrációs anyaggal jelent meg, s képet adott a Kar legkorábbi hallgatóinak életéről, nehéz és boldog hétköznapijairól.

A megjelent számok: 1995 november, 1996 február, 1996 május, 1996 november, 1997 március, 1998 március, 1999 május, 1999 november. A folyóirat felelős szerkesztői: Hargittay Emil (1–6. szám) és Kovács István (7–8. szám), főszerkesztő Gosztonyi Csaba, munkatársak: Beke Márton, Fóth Miklós, Grudl József, Hargittay Gergely, Juhász Ildikó, Kálmán Emese, Kuthi Márton, Lehóczky Ágnes, Papp Péter.

A folyóirat még megmaradt régi számai a Kari Könyvtárban olvashatók és a jegyzetboltban ingyenesen kaphatók.

Hargittay Emil

Pázmány Campus

A *Pázmány Campus* című lap első száma, még *Campus* címen 1996 decemberében jelent meg és még két számot ért meg különböző szerkesztők munkája nyomán. 1997 tavaszán, miután az első próbálkozás nem járt sikerrel, dékán úr HÖK elnöki megbízatásom után kért fel a lap szerkesztésére. Az első általam szerkesztett lapszám 1997. június 23-án jelent meg. Ebben így foglaltam össze a periodika célját: „A *Campus* c. havilap azon túl, hogy információk állandó és friss áramlását biztosítja, az alapvető emberi, keresztény, katolikus értékek képviselésével és felmutatásával a kar szellemi, lelki arculatának kialakításában kíván közreműködni.” Ennek szellemében folytattam a munkát, hol több, hol kevesebb segítséggel. A hírszolgáltatás mellett állandó rovatok is működtek, pl. a HÖT Info, az Arckép, a Sport, a Vita+vélemény, Hit+élet, a Sport. 2000 szeptemberéig minden évben tíz szám jelent meg, átlagosan ötszáz példányban, ami azt jelenti, hogy szinte minden kari polgárhoz eljutott. A lapot a Diákújságírók Egyesülete 1999-es országos versenyén különdíjjal jutalmazta.

Kiss Antal

KAOTIKUS SZÍNPAD

1998 szeptemberében bővölten ültem az Auditoriumban. Először láttam belülről az épületet; színházi előadóterem benyomását keltette. Egyértelműnek látszott, hogy az egyetemen virágzik a diákszínjátszás. Meglepődtem tehát, amikor kiderült, hogy senki sem foglalkozik helyütt színházzal.

Október. Egy kávézóban kisebb asztaltársaság gyűlt össze, a téma: hívjunk életre egy társulatot. Mindenki lelkes volt, egy-két tisztázatlan kérdés maradt csupán: mit adjunk elő, és hogyan, hiszen mindannyian amatőrök vagyunk. Szeretjük az irodalmat, a színházat nézni, de egyikünk sem foglalkozott még professzionális színjátszással. A próbálkozásnak nem lett eredménye, ráadásul közelgett a vizsgaidőszak, tehát „elnapoltuk” az ügyet.

1999. február. A vizsgák közben elhatároztuk, hogy belevágunk egy előadásba, aztán lesz, ami lesz. Kiválasztottam egy abszurd színművet ami ideális nyitódarabnak tűnt: Eugene Ionescótól a *Jacques vagy a behódolást*, és összehívtam az alakuló társulatot. A szervezés és rendezés szerepkörét magamra vállaltam, ezzel indulhattak a próbák.

Március. Heti két-három alkalommal találkoztunk Piliscsabán, reggel hétkor. Minden szereplő átkozta a rendezőt a hajnali időpont miatt, de kényszerhelyzetben voltunk: nagy munka kilenc emberrel egyeztetni egy találkozót. Az egyetlen időpont, amikor mindenki ráér, a hajnal, így aztán próbákkal kezdtük a napot. Persze ez az időszak sem volt zökkenőmentes: színészek jöttek-mentek, szerepet cseréltek, végül a rendező is beállt játszani. De – ha nem is egyenesen – haladtunk a cél felé.

Április vége. Egyre inkább úgy éreztük, hogy elkészültünk az előadással – kiállhatunk vele a közönség elé. Következett a szervezés bonyolultabb része: engedélyeket kérni, időpontot, helyszínt egyeztetni, jelmezeket, díszletet összeállítani és nem utolsósorban, nevet adni magunknak. Csatatunk kusza állapotát tekintve találónak látszott a Kaotikus Színpad elnevezés. Végül kitűztük a bemutató időpontját.

1999. április 22. Meglepő módon minden simán zajlott az esti előadás körül – pontosan kezdhettünk, nem dőlt össze a díszlet és nem csapódott össze idő előtt a függöny. Bár telt ház nem volt – valószínűleg nem hirdettük eléggé magunkat –, azért a nézőtér nagy része megtelt. A tapsból ítélve tetszett a közönségnek, amit csínáltunk.

A bemutató után ígéretet tettünk egymásnak: folytatjuk a színházi kalandozást. Szeretnénk az egyetemen egy intelligens, érzékeny, jól működő és – nem utolsósorban – népszerű társulatot összehozni, ami talán hagyományt teremthet, és megszületik a Pázmányon is az igazi diákszínjátszás...

Zimonyi Melinda

V. ADATTÁR

A BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR OKTATÓI
(1992. SZEPTEMBER 1.–2000. AUGUSZTUS 31.)

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Ábrahám Barna	ts.	Szlavisztika— Közép-Európa Intézet, Szlovák Tanszék	1998—	1993–1998-ig óraadó
Acél Zsuzsanna	adj.	Olasz Tanszék	1999	1998 óraadó
Almási Zsolt	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998—	
Angyal Mónika	ts.	Ókortudományi Intézet Művészettörténeti Tanszék	1997—	1995–1996 óraadó
Bácsatyi István	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1996–1998	
Baky Zsuzsa	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998—	
Balajthy Anna	ts.	Szociológia Intézet	1998	1993–1997
Balaton Petra	ts.	Történelemtudományi Intézet	1998—	
Balogh Gábor	ts.	Szociológia Intézet	1995—	
Balogh Katalin	ts.	Hebraisztika Tanszék	1997—	1994–1996 óraadó
Balogh Marlen	lekt.	Idegen Nyelvi Intézet	1998—	1994–1997 óraadó
Bánki Mária	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997–1998	
Baranyi Károly	adj.	Filozófiai Intézet	1998—	1995–1997 óraadó
Barcsák János	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1997—	1994–1996 óraadó
Bársonyi István	koll.t.	kollégium	1997–1999	
Bata Rita	ts.	Testnevelés Szakcsoport	1998—	
Báthory Orsolya	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	2000—	1999 óraadó
Bazsányi Sándor	adj.	Esztétika Tanszék	1996—	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Bénde Péter	adj.	Európa Tanulmányok, Filozófiai Intézet	1999–	1998 óraadó
Berényi István	et.	Szociológia Intézet	1997–	
Bikácsy Gergely	doc.	Kommunikáció Intézet	1998–	
Bitter Ákos	ts.	Germanisztikai Intézet	1999–	1995–1998 óraadó
Blum, Paul Richard	et.	Filozófiai Intézet	1997–	
Bodor Mária Anna	et.	Filozófiai Intézet	1997–	
Bognár Tibor	adj.	Pedagógia Intézet	1998–	2000-től Idegen Nyelvi Intézet
Bolberitz Pál	et.	HTK	1995	ált. műv.
Bors Edit	ts.	Francia Tanszék	1997–	1996 óraadó
Botos Máté	adj.	Európa Tanulmányok, Francia Tanszék, Történelemtudományi Intézet	1996–	
Bögre Zsuzsanna	ts.	Szociológia Intézet	1996–	1995 óraadó
Buzási Gábor		Hebraisztika Tanszék	1997–1999	
Czakó Bence Csaba	koll.t.	kollégium	1995	
Czakó István	doc.	Filozófiai Intézet	1998–	
Czottner Katalin	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–	
Czöndör Klára	adj.	Idegen Nyelvi Intézet, Spanyol Tanszék	1997–	1996 óraadó
Csepreginé Cserhádi Márta	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1994–	
Cser András	adj.	Általános Nyelvészeti Tanszék, Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Ókortudományi Intézet	1999–	1994–1998 óraadó
Csúcs Sándor	et.	Finnugor Tanszék	1997–	1992–1993 óraadó
Csuday Csaba	adj.	Idegen Nyelvi Intézet, Spanyol Tanszék	1996–	1995 óraadó

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Dávid Veronika	ts.	Filozófiai Intézet	1997–	
Demény Tamás	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1997–	
Deschmanné Pálos Emese	adj.	Pedagógia Intézet	1996–	1994–1995 óraadó, 1998-ig Idegen Nyelvi Intézet
Dobos Károly	ts.	Arab Tanszék, Hebraisztika Tanszék	1998–	
Domokos György	adj.	Olasz Tanszék	1996–	1995 óraadó
Dubs, Kathleen	et.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1997–	1995–1996 óraadó
Éder Marianna	adj.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Pedagógia Intézet	1999–	1997–1998 óraadó
T. Erdélyi Ilona	et.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1995–	1994 óraadó
Erdő Péter	et.	Rektori Hivatal, HTK	1995	Medievisztika Tanszék
Fabiny Tibor	et.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1994–	1993 óraadó
Farkas Edit	ts.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1999–	1996–1998 óraadó
Fehér Bence	nyt.	Arab Tanszék, Idegen Nyelvi Intézet, Ókortudományi Intézet Történelemtudományi Intézet	1998–	
Fejesné Bognár Zsuzsanna	adj.	Germanisztikai Intézet	1995–	
Fekete Judit	ts.	Pedagógia Intézet	1998–	
Feller Katalin	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1993–	
Fodor Nóra	ts.	Ókortudományi Intézet	1998–	1999-ig Idegen Nyelvi Intézet

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Földesi Margit	doc.	Történelemtudományi Intézet	1999–	1998 óraadó
Fröhlich Ida	et.	Hebraisztika Tanszék	1994–	1993 óraadó
Gál Ferenc	et.	Rectori Hivatal	1992–1998	
Gáspár Dorottya	et.	Művészettörténet Tanszék, Történelem- tudományi Intézet	1993–1998	
Gebauer Ferenc	ts.	Pszichológia Intézet	1999–	1998 óraadó
Gereben Ferenc	doc.	Szociológia Intézet	1998–	
Gombocz Eszter	ts.	Germanisztikai Intézet	1995–	
Gombocz Orsolya	ts.	Pedagógia Intézet	1998–	
Gráf Zoltán Benedek	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–1997	
Grudl József	doc.	Esztétika Tanszék	1997–	1996 óraadó
Gutbrod Gizella	adj.	Francia Tanszék	1995–	
Güntherné Strahl Anna	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1994–1996	
Hajnóczy Gábor	doc.	Művészettörténet Tanszék, Olasz Tanszék	1998–	1995–1997 óraadó
Halácsy Katalin	doc.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–	
Halász Iván	ts.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet, Történelemtudományi Intézet	1998–	1996–1997 óraadó
Halász Krisztina	ts.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1997–	
Hall, Julian	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–1997	
Hankovszky Tamás	ts.	Filozófiai Intézet	1999–	
Hardi Ferenc	adj.	Francia Tanszék	1995–	
Hargita Gábor	adj.	Testnevelés Szakcsoport	1996–	
Hargittay Emil	et.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1993–	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Hegedűs Attila	doc.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1997–	1993– 1996 óraadó
Hegedűs Rita	ts.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1999–	
Hegyí Ágota	adj.	Idegen Nyelvi Intézet	1994–	
Hegyí Dolores	et.	Történelemtudományi Intézet	1992–1998	
Hell György	doc.	Germanisztikai Intézet	1995–	
Hoffmann Rózsa	doc.	Pedagógia Intézet	1997–	1995–1996 óraadó
Horányi Krisztina	nyt.	Pedagógia Intézet, Spanyol Tanszék	1999–	
Horváth Kornélia	ts.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1998–	1994–1997 óraadó
Horváth László	adj.	Ókortudományi Intézet	1999–	
Horváth Mária	et.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1992–1997	
Horváth Rajmund	doc.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1997–	
Horváth Zoltán	koll.t.	kollégium	1994–1997	
Horváth-Szabó Katalin	doc.	Kommunikáció Intézet, Pszichológia Intézet	1997–	1995–1996 óraadó
Hörcher Ferenc	doc.	Esztétika Tanszék	1996–	1995 óraadó
Illés Pál Attila	ts.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet, Történelemtudományi Intézet	1995–	
Inámi Zsófia	adj.	Magyar Nyelvészeti Intézet	1999–	1998 óraadó
Ittész Gábor	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–1999	1997 óraadó
Jankovics László	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1998–2000	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Jankovits Katalin	adj.	Művészettörténeti Tanszék, Ókortudományi Intézet	1998—	
Jelenits István	et.	Esztétika Tanszék	1995—	
Jernyei Kiss János	ts.	Művészettörténet Tanszék	1998—	
Käfer István	doc.	Szlavisztika— Közép-Európa Intézet	1994—	1992–1993 óraadó
Karlovitz Tibor	ts.	Pedagógia Intézet	1999—	
Károlyi Lászlóné	doc.	Germanisztikai Intézet	1993—	
Károlyi M. Ágnes	v.nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1994—	
Katus László	et.	Történelemtudományi Intézet	1992–1998	
Kelemen Tiborné	doc.	Francia Tanszék	1995–1996	
Keresztes Lajos	ts.	Történelemtudományi Intézet	1997–1998	1996 óraadó
Kézdy Anikó	ts.	Pszichológia Intézet	1999—	
Kiczenko Judit	doc.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1994—	1993 óraadó
Kiss Mihály	adj.	Kommunikáció Intézet	1996—	1995 óraadó
M. Kiss Sándor	doc.	Történelemtudományi Intézet	1997—	1996 óraadó
Knöfler, Markus	lekt.	Germanisztikai Intézet	1995–1998	
Kókay György	doc.	Kommunikáció Intézet	1998—	
Kollár József	adj.	Filozófiai Intézet	1999—	1998 óraadó
Komlóssy Gyöngyi	ts.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1995–1999	
Kormos József	adj.	Filozófiai Intézet	1998—	
Kóta Péter	adj.	Medievisztika Tanszék	1997—	1993–1996 óraadó
Kovács Ákos	adj.	Esztétika Tanszék	1996—	1995 óraadó
Kovács Ilona	nyt.	Francia Tanszék	1995–1996	
Kovács Imre	ts.	Művészettörténet Tanszék	1998—	1997 óraadó

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Kovács István	doc.	Szlavisztika— Közép-Európa Intézet	1995–1999	
Kovács László	ts.	Szlavisztika— Közép-Európa Intézet	1995–	
Kovács Mariann	ts.	Filozófiai Intézet	1997	
Kovács Péter	adj.	Ókortudományi Intézet	1998–	
Krähling Edit	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997–	1996 óraadó
Kristó László	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Közép-Európa— Szlavisztika Intézet	1999–	
Kun Árpád	adj.	Esztétika Tanszék	1996–1997	1998 óraadó
Ladocsi Gáspár	et.	Művészettörténet Tanszék, ált. műv.	1994–	
László Richard	ts.	Szociológia Intézet	1998	
Lautner Péter	doc.	Filozófiai Intézet	1999–	
Lehoczky Katalin	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1996–	1994–1995 óraadó
Liptay Aladárné Kertész Mariann	adj.	Germanisztikai Intézet	1998–	1996–1997 óraadó
Liszka Gábor	ts.	Magyar Nyelvészeti Intézet, Pedagógia Intézet	1997–	1996 óraadó
Lőkös Péter	doc.	Germanisztikai Intézet	1999	1993,1998 óraadó
Mády Katalin	ts.	Germanisztikai Intézet	1998–	
Majorossy Imre Gábor	ts.	Francia Tanszék	1995–	
Márkus Zoltán	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–1994	
Marlok Zsuzsanna	ts.	Germanisztikai Intézet	1998–	
Maróth Miklós	et.	Arab Tanszék Ókortudományi Intézet	1992–	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Mártonffy Marcell	ts.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1997–	1994–1996 óraadó
Martonyi Éva	doc.	Európa-Tanulmányok, Francia Tanszék	1995–	
Medlock, Timothy	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–1994	
Merrick, Marion	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993–1998	
Mészáros Andor	ts.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1999–	
Miklós György	adj.	Filozófiai Intézet	1998–1999	1999 után óraadó
Mirk Mária	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1996–1997	
Misejéné Lovas Judit	v.nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1994–	1993 óraadó
Miszlai Orsolya	ts.	Testnevelés Szakcsoport	1997–1998	
Molnár Antal	adj.	Történelemtudományi Intézet	1998–	1995–1997 óraadó 1998–1999 ts.
Molnár István	adj.	Germanisztikai Intézet	1995–	
Muratovné Dürr Éva	ts.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1997–	1996 óraadó
Nagy Emőke	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1999	1997–1998 óraadó
Nagy Endre	et.	Kommunikáció Intézet, Szociológia Intézet	1998–	1995–1997 óraadó
Nagy Ildikó	adj.	Történelemtudományi Intézet	1996–	1995 óraadó
Nagy László	doc.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1996–	1994–1995 óraadó
Nagy Márta	adj.	Germanisztikai Intézet	1995–	1993–1994 óraadó
Nemeskürty István	et.	Kommunikáció Intézet	1993–1994	
Noszedáné Farkas Ágnes	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997–1999	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Nyilasy Balázs	doc.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1992–1998	
Ocskay Gyula	ts.	Filozófiai Intézet	1999–	
Opitz Antónia	doc.	Germanisztikai Intézet	1999–	
Oravecz Imre	adj.	Germanisztikai Intézet	1995–	
Osztoivits Ágnes	doc.	Kommunikáció Intézet	1997–	1993–1996 óraadó
Ötvös István	ts.	Történelemtudományi Intézet	1999–	
Őze Sándor	doc.	Történelemtudományi Intézet	1996–	1995 óraadó
Paál Zsuzsanna	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1996–	1994–1995 óraadó
Pál Cecília	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–1999	
Pálfalvi Lajos	doc.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1999–	
Pásztor Péter	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1996–1998	1994–1995 óraadó
Pataki Elvira	ts.	Ókortudományi Intézet	1999–	1994–1998 óraadó
Pellérdi Márta	adj.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–	1997 óraadó
Perosáné Halmai Zita	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1995–1997	
Péterffy András	doc.	Kommunikáció Intézet	1995–1998	
Pilecky Marcell	adj.	Kommunikáció Intézet Magyar Nyelvészeti Intézet Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1997–	
Pintér Károly	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–	
Poprády Judit	ts.	Germanisztikai Intézet	1996–	
Pucsek József	koll.t.	kollégium	1995–1999	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Rácz György	adj.	Medievalisztika Tanszék	1996–	1995 óraadó
Reiman Judit	adj.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1996–	
Reuss Gabriella	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1999–	1995–1998 óraadó
Romito, Maria Bruna	ts.	Olasz Tanszék	1999–	1996–1998 óraadó
Rónay Ágnes	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–	
Rosta Andrea	ts.	Szociológia Intézet	1998–	
Rozsondai Rita	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1998–2000	
Sáfár Éva	ts.	Germanisztikai Intézet	1996–1998	
Sályiné Pásztor Judit	ts.	Pedagógia Intézet	1998–	
Schaffert Ingrid	lekt.	Germanisztikai Intézet	1996–1997	
Schandl Veronika	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1999–	1998 óraadó
H. Scheili Gabriella		Germanisztikai Intézet	1996–	
Schmal Dániel	ts.	Filozófiai Intézet	1998–1999	1996–1997 óraadó
Schmidt Mária	adj.	Történelemtudományi Intézet	1998–	1996–1997 óraadó
Schusser, Katharina	nyt.	Germanisztikai Intézet	1994–1995	
Seres Krisztina	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet, Spanyol Tanszék	1998–2000	1995–1997 óraadó
Síkota Krisztina	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997–	1996 óraadó
Simon Éva	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1994–1997	
Somogyi-Tóth Katalin	adj.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet; Pedagógia Intézet	1999–	
Stevens, Aaron	lekt.	Idegen Nyelvi Intézet	1995–2000	
Surányi László	ts.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–1999	
Szágmeiszter Nikolette	ts.	Germanisztikai Intézet	1998–1999	1997 óraadó

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Szakács Béla Zsolt	adj.	Művészettörténet Tanszék	1996–	
Száłka Magdolna	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1996–	
Szávai Dorottya	ts.	Francia Tanszék, Magyar Irodalom- tudományi Intézet	2000–	1999 óraadó
Szegedi Márton	doc.	Kommunikáció Intézet Pszichológia Intézet Szociológia Intézet	1998–	1996–1997 óraadó
Szende Tamás	et.	Általános Nyelvészeti Tanszék	1995–	1993–1994 óraadó
Szentmihályi Szabó Péter	adj.	Idegen Nyelvi Intézet	1994–	
Szepessy Tibor	et.	Ókortudományi Intézet	1996–	1993–1995 óraadó
Szigeti Imre	doc.	Germanisztikai Intézet	1998–	1997 óraadó
Szigeti László	adj.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1998–	
Szikora Gyula	koll.t.	kollégium	1998–1999	
Szilágyi Csaba	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997–	
Szilágyi Erzsébet	doc.	Kommunikáció Intézet	1997–1999	
Szító Imre	adj.	Pszichológia Intézet	1998	1995–1997
Szombath Attila	ts.	Filozófiai Intézet	1998–	
Szovák Kornél	doc.	Medievisztika Tanszék	1996–	1992–1995 óraadó
Takács László	adj.	Ókortudományi Intézet	1996–	1995 óraadó
Tarjányi Eszter	adj.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1997–	1996 óraadó
Tarnói László	et.	Germanisztikai Intézet	1995–	1994 óraadó
Thimár Attila	adj.	Magyar Irodalom- tudományi Intézet	1996–	1995 óraadó
Tomaszewski, Stefan	lekt.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1998–	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Tóta Péter Benedek	doc.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1994—	
Tóth Anna Judit	ts.	Filozófiai Intézet Ókortudományi Intézet	1998—	
Tóth Mihály	adj.	Filozófiai Intézet	1999—	1998 óraadó
H. Tóth Tibor	doc.	Kommunikáció Intézet	1996—	1998-ig Magyar Nyelvészeti Intézet
Tusor Péter	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1999—	
J. Újváry Zsuzsanna	doc.	Történelemtudományi Intézet	1995—	1994 óraadó
Urbach Zsuzsanna	doc.	Művészettörténet Tanszék	1997—	
Váralljai Csocsán Jenő	et.	Szociológia Intézet	1994—1998	
Vanyó László	et.	HTK	1993—1994	ált. műv.
Varga Barnabás	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997—	
Varga Éva	ts.	Germanisztikai Intézet	1996—	
Varga Judit	adj.	Finnugor Tanszék	1995—	
Varga Judit Mária	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	1997—	
Varga Károly	et.	Szociológia Intézet	1997—	1993—1994 óraadó
Varga Melinda	ts.	Germanisztikai Intézet	1997—	
Vargyas Péter	doc.	Történelemtudományi Intézet	1992—1997	
Vašek, Antonín	et.	Szlavisztika— Közép-Európa Intézet	1998—	
Vértessalji Péter	adj.	Történelemtudományi Intézet	1994—1995	
Vilmik, Elisabeth Theresa	nyt.	Angol Nyelv és Irodalom Intézet	1993—1994	
Vizkelety András	et.	Germanisztikai Intézet	1993—	

Név	Oktatói címek	Szervezeti egység	Alkalmazás időszaka	Megjegyzés
Vörös István	adj.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1997–	
Wacha Balázs	doc.	Általános Nyelvészeti Tanszék	1997–	1995–1996 óraadó
Wacha Imre	doc.	Kommunikáció Intézet	1999–	1995–1996 óraadó
Weiszer Mariann	nyt.	Idegen Nyelvi Intézet	2000–	
Wirth Imre	ts.	Filozófiai Intézet	1995–1996	
Zaicz Gábor	doc.	Finnugor Tanszék	1995–	1994 óraadó
Zimányi Vera	et.	Történelemtudományi Intézet	1992–	
Zoppello, Mariateresa	lekt.	Olasz Tanszék	1995–	1994 óraadó
Žilka Tibor	et.	Szlavisztika– Közép-Európa Intézet	1993–	

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Ábel Péter	Általános Nyelvészeti Tanszék
Ablonczyné Szabó Magda	Francia Tanszék
Abosi István	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Ábrahám Károlyné	Idegen Nyelvi Intézet, Pedagógia Intézet
Ács Gábor	Hebraisztika Tanszék
Ács Pál	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Ádám Anikó	Francia Tanszék
Adamik Tamás	Ókortudományi Intézet
Adams, Lydia	Francia Tanszék
Adonyiné Gábori Mária	Pedagógia Intézet
Ajkay Alinka	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Alexa Károly	Magyar Irodalomtudományi Intézet
András Imre	Szociológia Intézet
Árkossy Katalin	Germanisztikai Intézet
Assay H. Péter	Kommunikáció Intézet
Babics Zsófia	Idegen Nyelvi Intézet
Baez, Reyes	Idegen Nyelvi Intézet
Bajcsi Gizella	Idegen Nyelvi Intézet
Bak Borbála	Történelemtudományi Intézet
Balajthy Flóra	Pszichológia Intézet
Balassa Katalin	Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Pedagógia Intézet
Balogh András	Germanisztikai Intézet
Baloghné Bérces Katalin	Angol nyelv és Irodalom Intézet
Bánfay Ágota	Idegen Nyelvi Intézet
Bánki Irén	Idegen Nyelvi Intézet
Baranyai Tiborné	Idegen Nyelvi Intézet
Barcy Magdolna	Szociológia Intézet
Bárdos László	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bárkányi Zsuzsanna	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Barna Domonkos	Idegen Nyelvi Intézet
Barta Gábor	Történelemtudományi Intézet
Barta János	Történelemtudományi Intézet
Barta Mária	Idegen Nyelvi Intézet
Bartalis Mónika	Idegen Nyelvi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Bartha Magdolna	Germanisztikai Intézet
Bartók István	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Basics Beatrix	Művészettörténet Tanszék
Bassola Péter	Germanisztikai Intézet
Bécsy Ágnes	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bécsy Tamás	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bednárík Ottilia	Idegen Nyelvi Intézet
Beke Kamilla	Kommunikáció Intézet
Beke Márton	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Belányi Klára	Idegen Nyelvi Intézet
Bencze Lóránt	Kommunikáció Intézet
Bene Béla	Szociológia Intézet
Benedek András	Filozófiai Intézet
Benkő Antal József	Szociológia Intézet
Bereczki András	Finnugor Tanszék
Berényi Boglárka	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Berényi Edéné	Idegen Nyelvi Intézet
Berta Erzsébet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bertényi Iván	Medievisztika Tanszék
Bertóty László	Idegen Nyelvi Intézet
Bethlenfalvy Gábor	Kommunikáció Intézet
Bethlenfalvyné Streitman Ágnes	Idegen Nyelvi Intézet
Bikácsy Gergely	Kommunikáció Intézet
Bikfalvy Péter	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bína, Daniel	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Bíró Ágnes	Kommunikáció Intézet
Bíró András	Idegen Nyelvi Intézet
Bíró Ferenc	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bittsánszky Géza	Történelemtudományi Intézet
Bocz Zsuzsanna	Olasz Tanszék
Bocskai Diána	Idegen Nyelvi Intézet
Bodnár György	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bogoly József Ágoston	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Bokor Fruzsina	Germanisztikai Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Bolla Mária	Olasz nyelv és irodalom szak
Bona Gábor	Történelemtudományi Intézet
Borbély Gábor	Filozófiai Intézet
Borbély Réka	Idegen Nyelvi Intézet
Boronkai Ivánné Bellus Ibolya	Idegen Nyelvi Intézet
Boronkainé Salacz Ágnes	Idegen Nyelvi Intézet
Boross Otília	Kommunikáció Intézet, Pszichológia Intézet
Borsa Iván	Medievisztika Tanszék
Borzák István	Ókortudományi Intézet
Botos Katalin	Európa Tanulmányok, Történelemtudományi Intézet
Bozsonyi Károly	Szociológia Intézet
Bradáč, Josef	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Bruch, Daniel	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Brusztné Majsai Erzsébet	Idegen Nyelvi Intézet
Buday Andrea	Kommunikáció Intézet
Búza Domonkos	Szociológia Intézet
Búza Patrik	Pszichológia Intézet
Cameron, Sutt	Idegen Nyelvi Intézet
Canisius, Peter	Germanisztikai Intézet
Carr, Helen	Idegen Nyelvi Intézet
Czeglédi Sándor	Idegen Nyelvi Intézet
Czigány Ákos	Esztétika Tanszék
Csájiné Tamás Ildikó	Finnugor Tanszék
Csanády Márton	Szociológia Intézet
Cselényi István	Kommunikáció Intézet
Cselik Ágnes	Spanyol Tanszék
Csép Attila	Idegen Nyelvi Intézet
Cseresnyés Dóra	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Cserhalmi Zsuzsa	Pedagógia Intézet
Cséve Magdolna	Kommunikáció Intézet
Csides Csaba	Idegen Nyelvi Intézet
Csikány Andrea	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Csókás László	Magyar Irodalomtudományi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Csoknyai Ilona	Idegen Nyelvi Intézet
Csorba Ildikó	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Csorba László	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Csűrös Miklós	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Csúry István	Francia Tanszék
Deme Tamás	Pedagógia Intézet
Demecs Andrea	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Demecs Béla	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Dér András	Kommunikáció Intézet
Déri Balázs	Esztétika Tanszék
Dienes Ohm Egon	Szociológia Intézet
Dienes Zsófia	Idegen Nyelvi Intézet
Dolinszky Miklós	Esztétika Tanszék
Dömötör Adrienne	Magyar Nyelvészeti Intézet
Drégeli Krisztina	Idegen Nyelvi Intézet
Drew, Rani	Idegen Nyelvi Intézet
Dršatová, Marta	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Dudás Kálmán Olivér	Általános Nyelvészeti Tanszék
Éder Zoltán	Magyar Nyelvészeti Intézet
Edwards Melinda	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Eisemann György	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Éltető Péterné	Idegen Nyelvi Intézet
Engel Pál	Medievisztika Tanszék
Eördögh Miklós	Idegen Nyelvi Intézet
Érszegi Géza	Történelemtudományi Intézet
R. Fábíán Zsuzsanna	Olasz Tanszék
Fabri Anna	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Falk Nóra	Finnugor Tanszék
Farbaky Péter	Művészettörténet Tanszék
Farkas Ákos	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Farkas Péter	Szociológia Intézet
Farkas Zoltán	Medievisztika Tanszék
Fata Ildikó	Idegen Nyelvi Intézet
Fazekas István	Történelemtudományi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Fazekas Sándorné	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Fedoszov, Oleg	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Fehér Erzsébet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Fehér Ildikó	Idegen Nyelvi Intézet
Fehér M. István	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Fehérvári Győző	Finnugor Tanszék
Fejér Ádám	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Fejérvári Sándor	Kommunikáció Intézet
Fekete Attila	Szociológia Intézet
Fekete László	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Fercsik Erzsébet	Magyar Nyelvészeti Intézet
Finta Gábor	Idegen Nyelvi Intézet
Fiorené Bokor Krisztina	Idegen Nyelvi Intézet
Fodor Boldizsár	Idegen Nyelvi Intézet
Fodor István	Finnugor Tanszék
B. Fodor Katalin	Magyar Nyelvészeti Intézet
Fodor Pál	Történelemtudományi Intézet
Földényi F. László	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Frenyó Zoltán	Filozófiai Intézet
Frivaldszky János	Szociológia Intézet
Furkó Zoltán	Kommunikáció Intézet
Fuszek Csilla	Idegen Nyelvi Intézet
Gaál Edit	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Gaál Zsuzsanna	Germanisztikai Intézet
Gabnai Katalin	Kommunikáció Intézet
Gáborjáni Szabó Réka	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Galavics Géza	Művészettörténet Tanszék
Gálfi Melinda	Kommunikáció Intézet
Gančár Mária	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Gáspár Csaba László	Filozófiai Intézet
Gelencsér Gábor	Esztétika Tanszék
Gellért Marcell	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Gergely Attila	Szociológia Intézet
Géró Györgyi	Idegen Nyelvi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Gerstner Károly	Magyar Nyelvészeti Intézet
Ghiczy Erzsébet	Germanisztikai Intézet
Gianone András	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Giczey György	Kommunikáció Intézet
Gloviczki Zoltán	Ókortudományi Intézet, Pedagógia Intézet
Goják János	Szociológia Intézet
Gólics Ildikó	Idegen Nyelvi Intézet
Gombocz János	Pedagógia Intézet
Górász Judit	Finnugor Tanszék
Gorka Sebestyén	Idegen Nyelvi Intézet
Gosztony Orsolya	Idegen Nyelvi Intézet
Greskovits Endre	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Gróh Gáspár	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Gubík Anikó	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Gyapay Gábor	Történelemtudományi Intézet
Gyimesi Zsuzsanna	Kommunikáció Intézet
Győrffy Miklós	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Győrfi Zsuzsanna	Idegen Nyelvi Intézet
Gyüdi Ilona	Idegen Nyelvi Intézet
Haffner Zoltán	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Halász Lajos	Kommunikáció Intézet
Hankó B. Ludmilla	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Hardwick, Keith	Idegen Nyelvi Intézet
Haris Éva	Finnugor Tanszék
Harmatta János	Medievisztika Tanszék
Hársfai Katalin	Szociológia Intézet
Hász Erzsébet	Esztétika Tanszék
Hegedűs Gyöngyi	Történelemtudományi Intézet
Hessky Pálné	Germanisztikai Intézet
Hofer Tamás	Szociológia Intézet
Hoffmann Béla	Idegen Nyelvi Intézet
Holl Béla	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Horányi Zsuzsanna	Idegen Nyelvi Intézet
Hordós Marianna	Angol Nyelv és Irodalom Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Horne, Robert	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Hortobágyi Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Horváth Antal	Idegen Nyelvi Intézet
Horváth János	Idegen Nyelvi Intézet
Horváth Z. Gergely	Kommunikáció Intézet
Horváthné Réffy Ágnes	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Huff Endre Béla	Esztétika Tanszék
Ilosvai Gábor	Európa Tanulmányok
Imrei Andrea	Idegen Nyelvi Intézet
Jany János	Európa Tanulmányok, Ókortudományi Intézet
Járó Ildikó	Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Pedagógia Intézet
Jeney Andrásné	Történelemtudományi Intézet
Jeszenszky Géza	Történelemtudományi Intézet
Jójárt Ildikó	Idegen Nyelvi Intézet
Juhász Ágnes	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Juhász István	Kommunikáció Intézet
Juhász Judit	Kommunikáció Intézet
Juhász Tamás	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Juhászné Suhajda Ágnes	Idegen Nyelvi Intézet
Kákossy László	Művészettörténeti Tanszék, Ókortudományi Intézet
Kakuszi B. Péter	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kalla Gábor	Történelemtudományi Intézet
Kállay Gézané	Idegen Nyelvi Intézet
Kálmán András	Idegen Nyelvi Intézet
Kálmán Gyöngyi	Idegen Nyelvi Intézet
Kalmár János	Történelemtudományi Intézet
Kamal, Mahmud	Arab Tanszék
Kapitánffy István	Történelemtudományi Intézet
Kaposi Zoltán	Történelemtudományi Intézet
Karáth Tamás	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Karcsai Kulcsár István	Kommunikáció Intézet
Kardos Tamás	Magyar Nyelvészeti Intézet
Karlovitcz János	Pedagógia Intézet
Kassai Ilona	Francia Tanszék

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Katona Imre	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Katona Terézia	Kommunikáció Intézet
Kecskeméti Gábor	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kemény Gábor	Magyar Nyelvészeti Intézet
Kenesei István	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Kenyeres Zoltán	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kerékgyártó Béla	Filozófiai Intézet
Kerényi Ferenc	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Keresztény Éva	Idegen Nyelvi Intézet
Kerezi Ágnes	Finnugor Tanszék
Kertész Balázs	Idegen Nyelvi Intézet
Kilián István	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kiricsi Ágnes	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Kirsi, Rantala	Finnugor Tanszék
Kis-Rigó László	Ált. köt. tárgyak
Kisdi Ágnes	Idegen Nyelvi Intézet
Kisdi Klára	Idegen Nyelvi Intézet
Kiss Antalné Hettyey Ágota	Idegen Nyelvi Intézet
Kiss Attiláné	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Kiss Réka	Idegen Nyelvi Intézet
Kiss Sándor	Francia Tanszék
Kiss Szabolcs	Pszichológia Intézet
Kiss Szemán Róbert	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Kokla, Paul	Finnugor Tanszék
Kolberg, Helmut	Idegen Nyelvi Intézet
Kollmann Örs	Medievisztika Tanszék
Komáromi Attiláné	Idegen Nyelvi Intézet
Kónya Attiláné	Germanisztikai Intézet
Kopár Lilla	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Korencsy Ottó	Germanisztikai Intézet
Korentsy Mária	Idegen Nyelvi Intézet
Kormos Szilvia	Hebraisztika Tanszék
Kotschy Andrásné	Pedagógia Intézet
Kotzián Tamás	Pedagógia Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Koutny Ilona	Francia Tanszék
Kovács Györgyné	Idegen Nyelvi Intézet
Kovács K. Zoltán	Szociológia Intézet
Kovács Zoltán	Idegen Nyelvi Intézet
Kozma Béla	Medievisztika Tanszék
Köblös József	Történelemtudományi Intézet
Körösi István	Európa Tanulmányok
Kőszeghy Miklós	Hebraisztika Tanszék
Köteles Borbála	Idegen Nyelvi Intézet
Kővágó Sarolta	Kommunikáció Intézet
Kövér András	Hebraisztika Tanszék
Kövesdi Zsuzsa	Kommunikáció Intézet
Krafcsik Istvánné	Pedagógia Intézet
Krauss Ottó	Szociológia Intézet
Kreutz, Henrik	Szociológia Intézet
Kristóf Attila	Kommunikáció Intézet
Krosláková, Ema	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Kubinyi András	Medievisztika Tanszék
Kulcsárné Federmayer Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Kulin Ferenc	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kulin Katalin	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Kun Árpád	Esztétika Tanszék
Kun Lászlóné	Idegen Nyelvi Intézet
Kuti Klára	Idegen Nyelvi Intézet
Lackfi O. János	Francia Tanszék
Laczkó Krisztina	Magyar Nyelvészeti Intézet
Lakner Zoltán	Szociológia Intézet
Lányi Gusztáv	Szociológia Intézet
László Tímea	Francia Tanszék, Idegen Nyelvi Intézet
Lázár Ágota	Idegen Nyelvi Intézet
Ledajksová, Ida	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Légár Piroska	Kommunikáció Intézet
Legéndyné Szabó Edit	Idegen Nyelvi Intézet
Leisen Antal	Kommunikáció Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Lindner Henriett	Germanisztikai Intézet
Lukács István Ákos	Idegen Nyelvi Intézet
Lukács Józsefné	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Lux Judit	Idegen Nyelvi Intézet
Madas Edit	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Mádl András	Kommunikáció Intézet
Makovecz Anna	Kommunikáció Intézet, Művészettörténet Tanszék
Margitay Tihamér	Filozófiai Intézet
Mattheidesz Mária	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Mátyus Norbert	Olasz Tanszék
Mayer Gyula	Ókortudományi Intézet
Mecsnober Tekla	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Merrick, Paul	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Mester Klára	Germanisztikai Intézet, Pedagógia Intézet
Mészáros Erzsébet	Idegen Nyelvi Intézet
Mészáros József	Szociológia Intézet
B. Mészáros Katalin	Pszichológia Tanszék
Meszlény László	Kommunikáció Intézet
Mezei Márta	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Mikó Árpád	Művészettörténet Tanszék
Mikonya György	Pedagógia Intézet
Miseje Balázs	Idegen Nyelvi Intézet
Mohácsi Ferencné	Idegen Nyelvi Intézet
Mohai Gergely	Idegen Nyelvi Intézet
Mohi Sándor	Kommunikáció Intézet
Mojzer Miklós	Művészettörténet Tanszék
Molnár Andrea	Idegen Nyelvi Intézet
Molnár Attila	Szociológia Intézet
Molnár D. László	Szociológia Intézet
Molnár Judit	Finnugor Tanszék
Monostori Martina	Ókortudományi Intézet
Mónus Beáta	Idegen Nyelvi Intézet
Móser Zoltán	Kommunikáció Intézet
Mráz Gábor	Idegen Nyelvi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Mucsányi János	Kommunikáció Intézet
Muratov, Dmitrij	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Nagy Andrea	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Nagy Enikő	Idegen Nyelvi Intézet
Nagy Imre Csaba	Finnugor Tanszék
Nagy Miklós	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Nagy Veronika	Idegen Nyelvi Intézet
Náhlik Gábor	Szociológia Intézet
Nemeshegyi Péter	Filozófiai Intézet
Németh András	Pedagógia Intézet
Németh G. Béla	Esztétika Tanszék
Németh István	Művészettörténet Tanszék
Nógrádi Cecília	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Nyakas Szilárd	Kommunikáció Intézet
Nyikolajeva, Irina	Finnugor Tanszék
Nyirő Miklós	Filozófiai Intézet
Nyomárkay István	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Oborni Teréz	Történelemtudományi Intézet
Okváth Imre	Történelemtudományi Intézet
Oláh Miklós	Kommunikáció Intézet
Orbán Adorjáné	Idegen Nyelvi Intézet
Orbán Krisztina	Filozófiai Intézet
Orenga, Ana	Idegen Nyelvi Intézet
Ormai Lóránt	Kommunikáció Intézet
Ördög Ferenc	Magyar Nyevészeti Intézet
Ősz Ferenc	Ókortudományi Intézet Történelemtudományi Intézet
Páhán Zita	Idegen Nyelvi Intézet
Paksyné Mosonyi Éva	Idegen Nyelvi Intézet
Pál József	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Palágyi Tivadar	Francia Tanszék
Pálos Judit	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Palovics Lajos	Történelemtudományi Intézet
Pándi Horváth Erzsébet	Idegen Nyelvi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Papp Ágnes Klára	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Papp Andrea	Idegen Nyelvi Intézet
Papp Éva Mária	Idegen Nyelvi Intézet
Pasquet, Sylvie	Francia Tanszék
Patay-Horváth András	Ókortudományi Intézet Történelemtudományi Intézet
Pazmino, Ana	Idegen Nyelvi Intézet
Péli Ágota	Idegen Nyelvi Intézet
Pereszlényné Mándity Mária	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Perlaki Rózsa	Idegen Nyelvi Intézet
Permay Éva	Filozófiai Intézet
Péter Ágnes	Angol Nyelv és Irodalom Intézet, Magyar Irodalomtudományi Intézet
Péter Zsuzsanna	Pedagógia Intézet
Peternák Miklós	Kommunikáció Intézet
Pethő Sándor	Filozófiai Intézet
Pietsch Lajos	Kommunikáció Intézet
Plesz Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Pongrácz Tiborné Hüttl Marietta	Szociológia Intézet
Poór Judit	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Poszler György	Esztétika Tanszék
Pozsár Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Pozsvai Györgyi	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Pődör Dóra	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Prause Bernadett	Idegen Nyelvi Intézet
Prokopp Mária	Művészettörténet Tanszék
Pucilowski József	Történelemtudományi Intézet
Puskely Mária	Medievisztika Tanszék
Rácز István	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Rácз Margit	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Ráczné Schanda Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Ratzky Rita	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Reményi Andrea	Magyar Nyelvészeti Intézet
Ridout, David	Angol Nyelv és Irodalomtudományi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Rónay László	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Rosdy Pál	Kommunikáció Intézet
Rosdy Tamás	Kommunikáció Intézet
Rosta Gergely	Szociológia Intézet
Rózsa Réka	Idegen Nyelvi Intézet
Rozsnyai Bálint	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Rubovszky Rita	Pedagógia Intézet
Rudan Pál	Kommunikáció Intézet
Ruttkay Kálmán	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Ryde, Matthew	Idegen Nyelvi Intézet
Saad József	Szociológia Intézet
Sahin-Tóthné Hunyadi Orsolya	Pszichológia Intézet
Sánta Ferencné	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Sára Balázs	Germanisztikai Intézet
Sarbak Gábor	Ókortudományi Intézet
Sashalmi Endre	Történelemtudományi Intézet
Sasváriné Szalai Katalin	Idegen Nyelvi Intézet
Sávoly Mária	Pedagógia Intézet, Történelemtudományi Intézet
Schaffhauser Franz	Pedagógia Intézet
Schanda Jánosné	Idegen Nyelvi Intézet
Schein Gábor	Esztétika Tanszék
Schweitzer Gábor	Hebraisztika Tanszék
Seidl Tiborné	Kommunikáció Intézet
Semjén Zsolt	Szociológia Intézet
Semsey Viktória	Történelemtudományi Intézet
Seres Péterné	Idegen Nyelvi Intézet
Siegfried, Joseph	Germanisztikai Intézet
Sípos Lajos	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Sípos Mária	Finnugor Tanszék
Sípos Tamás	Kommunikáció Intézet
Siptár Péter	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Sisa József	Művészettörténet Tanszék
Siwiaszczyk, S.	Francia Tanszék
Sneé Péter	Szociológia Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Solymosi László	Medievisztika Tanszék
Somló Ágnes	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Somogyi Judit	Olasz Tanszék
Somogyi Krisztina	Idegen Nyelvi Intézet
T. Somogyi Magda	Magyar Nyelvészeti Intézet
Soós Gábor	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Soós István	Történelemtudományi Intézet
Sölch Miklós	Idegen Nyelvi Intézet
Speidl Zoltán	Kommunikáció Intézet
Steinbach Julia	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Stieda, Daphne	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Strbik Andrea	Hebraisztika Tanszék
Stróbl Erzsébet	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Sujtó László	Idegen Nyelvi Intézet
Szabó Csilla	Pszichológia Intézet
Szabó Ferenc	Filozófiai Intézet
Szabó Géza	Idegen Nyelvi Intézet
Szabó Júlianna	Művészettörténet Tanszék
Szabó Magda	Francia Tanszék
Szabó Rita	Idegen Nyelvi Intézet
Szántó Ildikó	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Szarka László	Történelemtudományi Intézet
Szász Éva	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Szaszik Edit	Idegen Nyelvi Intézet
Szathmári István	Kommunikáció Intézet
Szávai János	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Szederkényi Éva	Idegen Nyelvi Intézet
Szegedy-Maszák Mihály	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Székács Anna	Francia Tanszék
Székely Józsefné	Idegen Nyelvi Intézet
Szemerikényi Ágnes	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Szendrői Sándor	Kommunikáció Intézet
Szentes Kinga	Idegen Nyelvi Intézet
Szentmártoni Szabó Géza	Magyar Irodalomtudományi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Szépe Judit	Általános Nyelvészeti Tanszék
Szigetvári Mónika	Idegen Nyelvi Intézet
Szigetvári Péter	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Szijj Ildikó	Idegen Nyelvi Intézet
Szilágyi András	Művészettörténet Tanszék
Szilágyi Imre	Olasz Tanszék
Szilágyi Márton	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Szilárd Léna	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Szilárdfy Zoltán	Művészettörténet Tanszék
Szívós Mária	Szociológia Intézet
Szögi László	Történelemtudományi Intézet
Takács Imre	Művészettörténet Tanszék
Takács Sánta Pálné	Idegen Nyelvi Intézet
Tarlton, Mia Nicole	Idegen Nyelvi Intézet
Tátrai Vilmos	Művészettörténet Tanszék
Téglásy Imre	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Tegyey Imre	Ókortudományi Intézet
Terbe Mária	Idegen Nyelvi Intézet
Tihanyi Katalin	Pedagógia Intézet
Tombor Tibor János	Idegen Nyelvi Intézet
Tóth Bertalanné	Olasz Tanszék
Tóth Endre	Medievisztika Tanszék, Művészettörténet Tanszék
Tóth István	Történelemtudományi Intézet
S. Tóth János	Kommunikáció Intézet
Tóth Klára	Idegen Nyelvi Intézet
Tóth Norbert	Történelemtudományi Intézet
Tóth Sándor	Kommunikáció Intézet
Török Endre	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Török Péter	Szociológia Intézet
Tringli István	Medievisztika Tanszék
Trón Viktor	Idegen Nyelvi Intézet
Turgonyi Zoltán	Filozófiai Intézet
Tüske László	Arab Tanszék
Tverdota György	Magyar Irodalomtudományi Intézet

ÓRAADÓ OKTATÓK 2000. AUGUSZTUS 31-IG	
Név	Szervezeti egység
Urbán Aladár	Történelemtudományi Intézet
Urbán Szabolcs	Pszichológia Intézet
Vadász Ágnes	Kommunikáció Intézet
Válóczy József	Filozófiai Intézet
Vámos Gézané	Idegen Nyelvi Intézet
Vaňko, Juraj	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Varga László	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Varga Péter	Germanisztikai Intézet
Várhelyi Zsuzsanna	Történelemtudományi Intézet
Varjasi Tamás	Idegen Nyelvi Intézet
Várnagy Elemér	Pedagógia Intézet
Veres Előd	Szociológia Intézet
Veres Péter	Finnugor Tanszék
Vidovszky György	Esztétika Tanszék
Virágh László	Olasz Tanszék
Visy Zsolt	Történelemtudományi Intézet
Vitse, Florent	Francia Tanszék
Volom Viktor	Idegen Nyelvi Intézet
Vörös Imre	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Wéber Antal	Magyar Irodalomtudományi Intézet
Wehli Tünde	Művészettörténet Tanszék
Weissmahr Béla	Filozófiai Intézet
Wlachovský, Karol	Szlavisztika–Közép-Európa Intézet
Zágorhidi Czigány Balázs	Medievisztika Tanszék
Zakariás János	Művészettörténet Tanszék
Zelliger Erzsébet	Magyar Nyelvészeti Intézet
Zentai István	Kommunikáció Intézet
Zettich Nándor	Szociológia Intézet
Zwickl András	Művészettörténet Tanszék
Zsigri Gyula	Angol Nyelv és Irodalom Intézet
Zsoldos Attila	Történelemtudományi Intézet
Zsupán Edina	Idegen Nyelvi Intézet

Összeállította: Ruffné Ungár Terézia

KITÜNTETETT, DÍJAZOTT, ÖSZTÖNDÍJBAN
RÉSZESÍTETT, PÁLYÁZATI NYERTES HALLGATÓK
(2000. AUGUSZTUS 31-IG)

KÖZTÁRSASÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK

1996/97	1997/98	1998/99
Balaton Petra	Berzeviczy Klára	Báthory Orsolya
Bogár Judit	Bécsi Szilvia	Berzeviczy Klára
Ivicz Andrea Ildikó	Bogár Judit	Bécsi Szilvia
Kristó Nagy István T.	Farkas Tibor	Bogár Judit
Schandl Veronika	Iharos Irén	Boromisza Dávid
Schlosser Annamária	Mari Béla	Cseke Ákos
	Ötvös István	Farkas Tibor
	Schlosser Annamária	Gulyás Tamás
	Szabó Zoltán	Kristó Nagy István T.
		Mari Béla
		Schmikli Norbert
		Somorjai Tímea Marietta
		Szénási Zoltán
		Volom Viktor

PÁLYÁZATI NYERTESEK (OTDK)

XXII. OTDK

Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1995.

Különdíj (Humán Tudományi Szekció)

Bubryák Orsolya, Weber János és a Wappen der königlichen freyen Stadt Epperies (1668) (Régi magyar irodalom)

XXIII. OTDK

Miskolci Egyetem, Miskolc, 1998. március 25–27.

I. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Ajkay Alinka, Az Amade László-életmű filológiai problémái (Régi magyar irodalom)

Kollmann Örs, Rimaszombat céhes élete és jelentősége a középkor végén (Középkori magyar történelem)

II. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Szabó Katalin Viola, Révai Miklós szövegkiadói tevékenysége (Felvilágosodás- és reformkori magyar irodalom)

Boromisza Dávid: Adalékok Vörösmarty Mihály a Délsziget című művének funkcionális és motivikus szimbólumértelmezéséhez (Felvilágosodás- és reformkori magyar irodalom)

Schmikli Norbert, Csíksomlyói Mária-síralmak (Régi magyar irodalom)

III. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Rajki Zoltán, Az adventista egyház története Békés megyében 1945–1956 között (Legújabb kori magyar történelem)

IV. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Bajáki Rita és munkacsoportja, Síralmas jajt érdemlő játék (Kéziratos forrás a Wes-selényi-mozgalom történetéhez) (Régi magyar irodalom)

V. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Tóth Norbert, Az egyházi fennhatóság egyes középkori magyarországi mezővárosokban (Középkori magyar történelem)

XXIV. OTDK

Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs (Humán Tudományi Szekció)

1999. március 29–31.

Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár (Társadalomtudományi Szekció)

1999. április 23–25.

Pro Scientia Aranyérem

Schmikli Norbert (Humán Tudományi Szekció)

I. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Fodor Nóra, Partheneion (Klasszika filológia)

Horváth Richárd, Somló vára a középkorban (Középkori magyar történelem és régészet)

Kristó Nagy István Tamás, Ibn Al-'Muquaffa' A kalifa mű társai című írásának elemzése (Közép- és koraújkori egyetemes történelem és orientalisztika)

Schmikli Norbert, A csíksomlyói passiójátékok forrásvidéke (Régi magyar irodalom)
Szirácsik Éva, A Divényi uradalom gazdaságai a XVIII. század közepén (Újkori történelem)

II. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Tóth Anna Judit, Tutela Romae (Ókortörténet és ókori vallás- és művelődéstörténet)

III. helyezés (Humán Tudományi Szekció)

Mányai Csaba–Szelke László, A Gresham és Budapest (A dualizmus korának történelme)

Zsitnyányi Ildikó, A magyar hadsereg szerepéről 1956-ban (Magyar történelem 1945-től napjainkig)

Jutalom

Bereczki Mária, A nem magyar származású értelmiség nemzeti tudata a dualizmus korában. Beksics Gusztáv és Rákosi Jenő munkásságának vizsgálata (A dualizmus korának történelme)

Fejérdy Gergely, A XVIII. századi francia anyanyelvű utazók Magyarországon (1700–1789) (Újkori történelem)

I. helyezés (Társadalomtudományi Szekció)

Pásztory Ádám: A végidők poézise Eisenstein Patyomkin páncélosában (Média, film és televíziózás)

II. helyezés (Társadalomtudományi Szekció)

Jaksa Iván Viktor, Peter Greenaway, a filmművészet festője (Média, film és televíziózás)

Pócza Kálmán, John Rawls és az állam semlegességének elve (Filozófia)

Vég Adrienn, A művész hivatása, az elhallgatás és újra megszólalás Tarkovszkij Andrej Rubljovjában (Esztétika)

Különdíj (Társadalomtudományi Szekció)

Kohári Mária, A magyar média és a közszolgálatosság (Média, film és televíziózás)

Nagy Karolin, A kép hermeneutikája (Esztétika)

Szilágyi András, Boldogság (Média, film és televíziózás)

Jutalom

Diós Judit, A XVIII. századi magyar sajtócenzúra (Művelődéstörténet és -elmélet)

Kaiser Mónika, A magány ábrázolása Ingmar Bergman filmjeiben (Média, film és televíziózás)

Lovászi Ildikó, A vidéki sajtóstruktúra változása 1989 után (Kommunikációelmélet)

HÁZIVERSENYEK HELYEZETTJEI

A Magyar Nyelvészeti Intézet Házi Helyesírási Versenye 1998

I. helyezés: Pásztor Virág

Pázmány Péter Vers- és Prózamondó Verseny, 1999. május 8.

I. helyezés: Nagy Imola Dóra

II. helyezés: Kamrada Bernadett

III. helyezés: Halasi Dóra

(A zsűri elnöke Jancsó Adrienn

Zsűritagok: Fábián Gyula irodalomtörténész, Fekete István kutató, Vadász Ágnes

Kazinczy-díjas beszédtanár és rádióbemondó, Zöld Ferenc irodalomtörténész.)

A KARON DIPLOMÁT SZERZETT HALLGATÓK NÉVSORA (1997–2000)

1997

Anda Éva, történelem
Bajnógelné Hasznosi Klára, német nyelvtanár
Baksa Péterné Molnár Judit, angol nyelvtanár
Ballai Julianna, angol nyelvtanár
Balogh Marlen (sz. Bernhardt Marlen), német nyelvtanár
Beke Kamilla, kommunikáció–történelem
Bene Katalin, angol nyelvtanár–történelem
Bogáti Beatrix, angol nyelvtanár
Boros Andrásné Lojdl Zsuzsanna, német nyelvtanár
Daróczy Izabella, kommunikáció–történelem
Goreczky Zsuzsa, angol nyelvtanár
Gőcze Iván, kommunikáció
Horváth Cecília, angol nyelvtanár
Kádár Eszter, angol nyelvtanár
Keményföldi Mónika, kommunikáció–történelem
Koleszárné Szegvári, Zsuzsa angol nyelvtanár
Kollmann Örs László, történelem
Kornya Mária, angol nyelvtanár
Kozák Sándorné Sári Márta, német nyelvtanár
Kövér Györgyné Somogyi Ágnes, német nyelvtanár
Kőszegi Árpádné Lendl Zsuzsanna, német nyelvtanár
Lángi Zsuzsanna, történelem
Lovas Görgy, német nyelvtanár
Lutor Livia, angol nyelvtanár
Major Éva, német nyelvtanár
Majorossy Imre Gábor, magyar nyelv és irodalom
Mikina Brigitta, angol nyelvtanár
Nagy Gézőné, angol nyelvtanár
Nógrádi Cecília, magyar nyelv és irodalom–történelem
Nyárády Rita, angol nyelvtanár–magyar nyelv és irodalom
Ökrös Éva, angol nyelvtanár–magyar nyelv és irodalom
Papp Éva, német nyelvtanár
Peterdi Gabriella, angol nyelvtanár
Prieszol Anna, magyar nyelv és irodalom–történelem

Saxné Tóth Gabriella, német nyelvtanár
Simon Judit, angol nyelvtanár–magyar nyelv és irodalom
Simon Margit (sz. Miklós Margit), német nyelvtanár
Suba Istvánné Nagy Aranka, német nyelvtanár
Sulyovszky Szilvia Zsuzsanna, angol nyelvtanár
Szemenyei Márta, angol nyelvtanár
Székóné Tóth Katalin, német nyelvtanár
Szilágyi Judit, angol nyelvtanár
Szilágyiné Gyurkity Judit, angol nyelvtanár
Szili Hajnalka, német nyelvtanár
Szűcs Ágnes, német nyelvtanár
Szűcs Judit, angol nyelvtanár
Takács Ildikó, angol nyelvtanár
Takácsné Varga Zsuzsanna, angol nyelvtanár
Tábori Éva, angol nyelvtanár
Tánczos Erzsébet, angol nyelvtanár
Tóth Istvánné Bodor Mária, német nyelvtanár
Tóth Norbert, történelem
Varga Edina, német nyelvtanár
Vidó Ildikó, angol nyelvtanár
Widder László, angol nyelvtanár
Widderné Toronyai Zsuzsanna, angol nyelvtanár

1998

Ábrahám Barna, szlovák nyelv és irodalom
Babosné László Margit, német nyelvtanár
Balaton Petra, történelem–kommunikáció
Bartlné Maschl Ágota, angol nyelvtanár
Bácskay András, történelem
Bátonyi Krisztina, szociológia–történelem
Bátori Ágnes (sz. Papp Ágnes), német nyelvtanár
Bellosovich Emese, latin nyelv és irodalom–német nyelvtanár
Berta Mária, angol nyelvtanár
Békési Attila, történelem
Ifj. Bittsánszky Géza, történelem
Bodri Szilvia, angol nyelv és irodalom–történelem
Bognár Károlyné (sz. Magyar Ágnes), angol nyelvtanár
Bótáné Mándi, Anikó angol nyelvtanár
Bozay Gergely, történelem

Dicker Dóra, szociológia–történelem
Dormán Anikó, angol nyelvtanár
Durucz Péter, történelem–német nyelvtanár
Enyingi Zsuzsanna (sz. Németh Zsuzsanna), angol nyelvtanár
Erdő Zsuzsanna, angol nyelv és irodalom–kommunikáció
Ertelné Csák Judit, német nyelvtanár
Everling Andrea Tímea (sz. Kiss Andrea), német nyelvtanár
Farkasné Wildmann Zsuzsanna, angol nyelvtanár
Fehér Ildikó, angol nyelv és irodalom–történelem
Fodor Nóra, latin nyelv és irodalom ógörög
Fridrich Annamária, kommunikáció–történelem
Hegedűsné Gyenes Ágnes, angol nyelvtanár
Horváth Erika, német nyelvtanár
Horváth Orsolya, szociológia–történelem
Ivicz Andrea, kommunikáció–történelem
Kalmárné Ocsvári Marianna, angol nyelvtanár
Kamburova Szőke Irén, angol nyelvtanár
Karnausz Terézia, angol nyelvtanár
Keszthelyiné Ipolyvölgyi Krisztina, angol nyelvtanár
Kerekes Klára, angol nyelv és irodalom–magyar nyelv és irodalom
Kissné Takács Erika, angol nyelvtanár
Kovács Attiláné (sz. Szakál Erzsébet), angol nyelvtanár
Kovács Bea, magyar nyelv és irodalom–kommunikáció
Kósa Anikó, latin nyelv és irodalom
Kőhegyi Tamásné, történelem–angol nyelvtanár
Kürtiné Badár Ágnes, angol nyelvtanár
Lohr Szonja, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Lovászi Ildikó, angol nyelv és irodalom–kommunikáció
Mackó Júlia, angol nyelvtanár
Maros Lajosné (sz. Keil Edit), angol nyelvtanár
Mednyánszki Jusztína, angol nyelv és irodalom–magyar nyelv és irodalom
Mekis Ádámné (sz. Marton Andrea), angol nyelvtanár
Mészáros Gergely, magyar nyelv és irodalom–történelem
Mészáros Andor Ákos, magyar nyelv és irodalom
Michalikné Konkoly Mária, angol nyelvtanár
Mízsák Istvánné (sz. Antal Margit), német nyelvtanár
Molnár Beáta, szociológia–történelem
Nagy Zoltánné (sz. Benderek Krisztina), angol nyelvtanár
Nagyné Balla Éva, angol nyelvtanár
Nagyné Márton Beáta, német nyelvtanár

Németh Anita, magyar nyelv és irodalom–történelem
Nyárády Rita, angol nyelv és irodalom
Oláh Tünde, kommunikáció–történelem
Oroszi Mónika, olasz nyelvtanár–történelem
Patkós Júlia (sz.: Nagy Júia), angol nyelvtanár
Pethő Zsófia, magyar nyelv és irodalom–történelem
Péterfi Zsuzsanna, angol nyelv és irodalom–történelem
Pintér Hedvig Anna, történelem–kommunikáció
Polák Lilla, német nyelv és irodalom–kommunikáció
Puskás Enikő, angol nyelvtanár
Rajki Zoltán, történelem
Rónay Tamás, német nyelv és irodalom–kommunikáció
Rosdy Tamás, történelem
Sarlós Eszter, történelem–német nyelv és irodalom
Sági Tamás, történelem–német nyelv és irodalom
Schlett András, szociológia–történelem
Schmeck Richárd, angol nyelv és irodalom–arab–történelem
Schöck Atala, német nyelv és irodalom
Semjén Adrián, német nyelv és irodalom–kommunikáció
Somogyi Orsolya, történelem–német nyelv és irodalom
Stefánné Zsolnai Magdolna, német nyelvtanár
Steinbach Júlia, angol nyelv és irodalom–szlovák nyelv és irodalom
Steiner Renáta, történelem
Szabó Adrienn, angol nyelvtanár
Szabó Ferencné (sz. Horváth Zsuzsanna), angol nyelvtanár
Szalai Szűcs Ildikó, angol nyelv és irodalom–történelem
Szilvai Livia, német nyelv és irodalom–angol nyelvtanár
Szerdahelyi Judit (sz. Breiner Judit), német nyelvtanár
Tomkó László, történelem–német nyelv és irodalom
Tóth Anna, latin nyelv és irodalom–ógörög
Uhlmann Györgyi, történelem–angol nyelvtanár
Vavró Zsuzsanna, német nyelvtanár
Vámos Tibor, angol nyelvtanár
Vizi Ákos, történelem
Weichinger Nóra, történelem–német nyelvtanár

1999

Ajkay Alinka, magyar nyelv és irodalom
Barlay Gábor, magyar nyelv és irodalom–német nyelvtanár

Báthory Orsolya, latin–történelem
Bécsi Szilvia, angol nyelv és irodalom–latin
Benke Noémi, magyar nyelv és irodalom–német nyelvtanár
Berzeviczy Klára, német nyelv és irodalom–történelem
Bíbor Hajnalka, angol nyelv és irodalom–olasz nyelvtanár
Bircsák Anikó, magyar nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Bíró János, Szilveszter német nyelv és irodalom
Bocskai Diana, angol nyelvtanár–szociológia
Bodor Tamás, történelem–szociológia
Bodor Virág, magyar nyelv és irodalom
Borbély Réka, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Borvendég Zsuzsanna, történelem
Budai Erika, angol nyelvtanár
Czencz Lászlóné Német Zsuzsa, német nyelvtanár
Czike Gábor, magyar nyelv és irodalom–történelem
Csapó Zoltánné Wagensommer Katalin, német nyelvtanár
Cseke Ákos, angol nyelv és irodalom–esztétika–magyar nyelv és irodalom
Csillagné Kiss Györgyi, angol nyelvtanár
Demény Zsolt Martin, angol nyelvtanár
Dénes László, magyar nyelv és irodalom
Dian Viktória, magyar nyelv és irodalom
Egei Ferencné, Vörös Ágnes, német nyelvtanár
Falk Nóra, finnugor–magyar nyelv és irodalom
Faragó Timea, magyar nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Farkas Alinka, angol nyelv és irodalom
Fekete Ivett, magyar nyelv és irodalom–német nyelvtanár
Fekete József, szociológia–történelem
Fekete László, történelem
Frenkel Gergely, történelem
Fuszek Csilla, angol nyelvtanár
Gábli Cecília Orsolya, latin–történelem
Gáldiné Varga Ilona, német nyelvtanár
Gálócziné Bárdos Margit, német nyelvtanár
Gordos Mónika, magyar nyelv és irodalom–történelem
Göncz Borbála, angol nyelvtanár
Gubík Anikó, magyar nyelv és irodalom–szlovák nyelv és irodalom
Gyallai Beatrix, magyar nyelv és irodalom–történelem
Halász Iván, szlovák nyelv és irodalom
Harkai János, szociológia–történelem
Hatos Gyula, kommunikáció–történelem

Hegedűs Rita, kommunikáció–magyar nyelv és irodalom
Horánszky Anna, angol nyelv és irodalom–német nyelvtanár
Horváth Krisztina, német nyelv és irodalom–szociológia
Horváth Nóra, kommunikáció–német nyelv és irodalom
Horváth Richárd, történelem
Ivicz Mihály, történelem
Jakab Ildikó, angol nyelvtanár
Juhászné Papp Éva, német nyelvtanár
Kazán Ágnes angol nyelv és irodalom–német nyelvtanár
Kereszty Ágnes, magyar nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Kéthelyi Lidia, német nyelvtanár
Ifj. Kivágó Iván, magyar nyelv és irodalom
Kovács Dorottya, angol nyelvtanár
Kovács Alida, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Kovács Andrea, magyar nyelv és irodalom–történelem
Kovács Előd, angol nyelvtanár–német nyelv és irodalom
Kovács Kinga, angol nyelvtanár–történelem
Kovacsics Diana, magyar nyelv és irodalom–történelem
Köröndi Enikő, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Kun Ágnes, német nyelvtanár
Lempert Rita, magyar nyelv és irodalom–szociológia
Máté Erika Ildikó, történelem
Majerszky Emőke, angol nyelvtanár–latin
Maltsik Balázs, történelem
Markó Tímea, angol nyelvtanár
Mészáros Andor, cseh nyelv és irodalom
Mészáros Ildikó, német nyelvtanár
Micsinai János, német nyelv és irodalom–szociológia
Nádasi Emőke, angol nyelv és irodalom–kommunikáció
Nagy Emőke, angol nyelv és irodalom–magyar nyelv és irodalom
Ottec Ilona, angol nyelvtanár
Ötvös István, történelem
Pap Lászlóné, német nyelvtanár
Papp Ibolya, magyar nyelv és irodalom–olasz nyelvtanár
Péterné Fézler Marianna, német nyelvtanár
Pintér Hedvig Anna, magyar nyelv és irodalom
Rébay Magdolna Éva, német nyelv és irodalom–történelem
Rónainé Bognár Teodóra, német nyelvtanár
Sárkány Nóra, angol nyelvtanár–német nyelv és irodalom
Sárossy Csaba, angol nyelvtanár

Schandl Veronika, angol nyelv és irodalom—magyar nyelv és irodalom
Scheiling Péter, német nyelv és irodalom—történelem
Schiffert Márta, angol nyelvtanár
Seres István, történelem
Sitkei Edit, angol nyelv és irodalom—magyar nyelv és irodalom
Somorjai Tímea Marietta, történelem—szociológia
Szabó Csaba, német nyelvtanár—történelem
Szabó Éva, német nyelvtanár
Szak Andrea, kommunikáció—történelem
Szász Katalin, magyar nyelv és irodalom
Szénási Zoltán, magyar nyelv és irodalom—történelem
Szendi Krisztina, német nyelvtanár—történelem
Szentai Kitti, magyar nyelv és irodalom—szociológia
Sziklai István, szociológia—történelem
Szilágyi József, angol nyelvtanár
Szirácsik Éva, szociológia—történelem
Szlavikovszki Beáta, magyar nyelv és irodalom—történelem
Szvitek Róbert József, magyar nyelv és irodalom—történelem
Takács Éva, magyar nyelv és irodalom—német nyelvtanár
Takáts Nóra, angol nyelv és irodalom
Tanyi Tünde, olasz nyelvtanár—történelem
Tarkó Ilona, magyar nyelv és irodalom—történelem
Tarnainé Bartos Eszter Mária, angol nyelv és irodalom—magyar nyelv és irodalom
Tokai Krisztina, angol nyelv és irodalom
Tóth Edina, történelem
Tóth Katalin, angol nyelv és irodalom—történelem
Tóth Orsolya, történelem
Tóthné Pál Zita, történelem
Török Gáborné, angol nyelvtanár
Vásáry Katalin, angol nyelv és irodalom—német nyelvtanár
Vörös Péterné, német nyelvtanár
Weinwurm Bence, kommunikáció—német nyelv és irodalom
Zalavári Márta, szociológia—történelem
Zentai Rita, történelem—magyar nyelv és irodalom
Zsitnyányi Ildikó, történelem

2000

Babics Zsófia, latin
Benke Anna, angol nyelv és irodalom—magyar nyelv és irodalom

Benkóné Ütő Zsófia, angol nyelvтанár
Berényi Boglárka, angol nyelv és irodalom
Bognár Andrea, finnugor–magyar nyelv és irodalom
Bordás Zsuzsa, történelem
Bubryák Orsolya, magyar nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Chinoradszki Andrea, angol nyelv és irodalom–történelem
Csutorás Éva, kommunikáció–történelem
Enyedi Éva, angol nyelv és irodalom
Enyedi Krisztina, latin–magyar nyelv és irodalom
Falk Nóra, finnugor
Gerstmayer Márta, szociológia–történelem
Ghidán Kinga, szociológia–történelem
Holdampf Gusztáv, történelem
Juhos Csaba, angol nyelv és irodalom–kommunikáció
Kalamár Eszter, angol nyelv és irodalom
Kelecsényi Judit, angol nyelv és irodalom–történelem
Kocsi Tamás, német nyelvтанár–történelem
Kollár Tamás, kommunikáció–történelem
Kovács Anita, angol nyelvтанár
Körmendi Adrienn, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Mag Júlia, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Marton Ágota Flóra, latin–magyar nyelv és irodalom
Márton Kinga, angol nyelv és irodalom–magyar nyelv és irodalom
Mező Krisztina, latin–magyar nyelv és irodalom
Ötvös István, magyar nyelv és irodalom
Pál Izabella Tekla, ógörög–latin
Pap Krisztián, magyar nyelv és irodalom–történelem
Pap Noémi, német nyelv és irodalom–szociológia
Polgár Viktória, történelem
Szabó Zsófia Zita, német nyelv és irodalom–történelem
Szelid Veronika Petra, angol nyelv és irodalom–magyar nyelv és irodalom
Szentpály-Juhász Miklós, történelem
Széphegyi Zsófia, angol nyelv és irodalom–német nyelv és irodalom
Tancz János, szociológia–történelem
Tárnok Attila, angol nyelv és irodalom
Tóth Edina, angol nyelv és irodalom
Tóth Ida, kommunikáció–magyar nyelv és irodalom
Tóth László, magyar nyelv és irodalom
Varga Judit, magyar nyelv és irodalom–szlovák nyelv és irodalom
Várnai Patrícia, német nyelvтанár–történelem
Vidra Bernadett, német nyelv és irodalom–szociológia

A KAR HALLGATÓINAK NÉVSORA AZ 1999/2000. TANÉVBEN

Abay-Nemes András	Babics Zsófia	Balogh Judit
Ádám Csilla	Babosa István	Balogh Mihály
Adonyi Judit	Bachers Christopher	Balogh Péter
Adorján Krisztián	Bacsa Beáta	Balogh Viktória
Áfra Anikó	Bácskai Enikő	Balogh Zsuzsanna
Agonás Szonja	Bagdán Gyöngyi	Bambuk László
Ajtai Zsuzsanna	Baglyos Gergely	Banczerowski György
Albert Anna	Bagó Krisztina	Bandi István
Albert Anna Renáta	Bagyánszki Alexandra	Bánfalvi Katalin
Alliquander Tamás	Zita	Bánhegyi Katalin
Altusz Kristóf	Bajáki Ede	Bánhidy Vajk
Ambrózy Tamás Gábor	Bajáki Klára	Bank Barbara
Andics Katalin	Bajáki Rita	Baranya Krisztina Sára
András Krisztina	Bajmóczy Krisztina	Baranyai Eszter
András Róbert	Bajor Veronika	Baranyai Judit
Andreidesz Gábor	Bajusz Enikő	Baranyi Judit
Angerer Adrienn	Bak Noémi	Baranyi Krisztina
Angyal Lóránt	Bakos Júlia Ágota	Baráth Gábor
Anka Katalin	Bakos Péter	Bárczi Miklós
Antal Balázs	Bakos Réka	Barkó Réka
Antal Bálint	Baktay Diána	Barna Judit
Antal Beatrix	Balás Réka	Barna Orsolya
Antal Katalin	Balasi András	Barsi Gergely
Antal Orsolya	Balatoni Kinga Cecília	Barta László
Aradszki Adrienn	Balázs Attila	Barta Zita
Árgyán Katalin Virág	Balázs Bence	Bartal Éva Tímea
Árkos Eszter	Balázs Fruzsina	Bartal Mónika
Asboth Beatrix Viktória	Bálint Barbara	Bartha Gabriella
Asbóth Réka	Bálint Imre	Bartha Zsuzsanna
Ásványi Balázs	Bálint Odett	Bartók Mihály
Asztalos Bernadett	Balla István	Bartók Zita
Atzél Áron	Balla Pál Dániel	Bartos Andrea
Ay Zoltán Nándor	Balló Anna	Bartos Anikó Viktória
Baán Krisztina	Balogh Ágnes	Bartoss Ágnes
Babarczy Veronika	Balogh Ákos	Bartyuk Csilla
Bábi Andrea	Balogh Enikő	Bathó Ferenc

Bathó Gabriella	Berényi Boglárka	Bodnár Ágnes
Báthory Zsófia	Béres Bernadett	Bodnár Gergely Tamás
Bátka Attila	Béres Csilla	Bodnár Lóránd
Bauceková Enikő	Béres Orsolya	Bodnár Zita
Bauer Anikó	Béres Szilvia	Bodor Géza
Bauer Hajnalka	Bergendy Barbara	Boér Attila
Baumann Éva Edina	Berhidi Júlia	Bogár Ildikó
Bayer Ágnes	Berkesi Dóra	Bogár Judit
Bazsik Ágota	Bernáth Adrienn	Bogár Réka
Bazsó Zoltán	Berta Katalin Erzsébet	Bognár Andrea
Bebesi Zsuzsanna	Berta László	Bognár Eszter
Beczka Judit	Berta Mihály	Bognár Gábor
Bednár Brigitta	Bertalan Ildikó	Bohn Eszter
Bednár Otília	Berzi Klára	Bollobás Zsuzsa
Béger Károly Zoltán	Besze Irén	Bóna László
Beke Márton	Bezeczki Anikó	Bónis Orsolya
Belényi Barbara	Bibó János	Boór Tamás
Belényi Zoltán	Biczó Bernadett	Borbély Balázs
Bencze Áron	Biczók László	Borbély László
Benczik Mónika	Bihari Andrea	Borbély Tímea
Bencsik Éva	Bihari Dániel	Borbíró Brigitta
Benda Mihály	Bíró Ákos	Borda Márton Áron
Bender Erika	Bíró Andrea	Bordás Zsuzsanna
Bene Edina Réka	Bíró Boglárka	Boromisza Dávid
Benedek Dóra	Bíró Edit	Boros Ágnes
Benedek Gergő	Bíró Gergely	Boros Eszter
Benedikt Ildikó	Bíró Mariann	Boros Tünde
Benes Laura	Bíró Mátyás	Boros Zoltán
Benke Anna	Bíró Zoltán	Boros Zsolt
Benke Beáta	Bíró Zsuzsanna	Bors Katalin
Benkhard Ágota	Bisinger Cecília	Borsa Éva Zsófia
Benyák Gabriella	Bitter Noémi	Borsiczky Réka Judit
Benyó Rita	Blahová Sylvia	Bosznai Tibor
Beőthy Ildikó	Blaskó Ágnes	Both András
Bércesi Gergely	Bobák Szabolcs	Both Kornélia
Bérczes Anna	Bobay Orsolya	Botka Gábor
Berecz Barbara	Bocsi Zsófia	Botos Kíra
Bereczki Mária	Bocskai Réka Hajnalka	Bozzay Péter
Berényi Adrienn	Bocskor-Salló Lilla	Bózsár Stella
Berényi András	Boda Zsuzsanna	Böll Gábor

Böröczky Katalin	Csábi Krisztián	Csoma Attila
Bőtös Botond	Cságoly Kristóf	Csoma Borbála
Braun Zsolt	Csáki Noémi	Csondor Péter
Brezina Kinga	Csáki Viktória	Csubik Ágnes
Breznay Márta	Csala Mónika	Csuha András
Bruckner Katalin	Csala Veronika	Csuka Ágota
Bubryák Orsolya	Csanádi Péter	Csupor Réka
Budai Csilla	Csányi Tímea	Csurka Dóra
Budai Viktor	Csaplár Orsolya	Csutorás Éva
Budai Zsolt	Csapó Gerda	Csutorás Krisztina
Budavári Katalin	Császár Bíró Livia	D. Szigethi Anett
Budavári Zsófia	Csáthy Márta	Dabis Balázs
Budavári Zsuzsanna	Csébi Csilla	Danilovics Eszter
Bujdosó Krisztina	Csébi Nikoletta	Darabi Zsuzsanna
Bukor Viktória	Cseh-Dálnoky Erzsébet	Darnyik Szilvia
Burai Nikoletta	Csender Levente	Daróczi László
Burits Eszter	Csepí Éva	Datki Szabolcs
Buzás Eszter	Csereklye Csongor	Deák Emese
Büki Boróka	Cseresznyés Márk	Deák Éva
Chinoradszky Andrea	Csermely Mária	Deák Ildikó
Constantin István	Cserne Gabriella	Deák Kinga
Cristian Annamária	Csernóczky Judit	Deák Melinda
Czégé Imre Pál	Cservenka Ferenc	Deák Orsolya Gizella
Czene Alexandra	Cseszka Éva	Deák Zsuzsanna
Czene István	Csík Anikó	Dely Levente
Czibolya Gábor	Csikány Andrea	Dely Orsolya
Cziczelszki Judit	Csillár Zsuzsanna	Deme Pálma Ilona
Czifra Szilvia	Csinger Marianna	Demecs Anita
Czigány Zoltán	Csiszár Anita	Demecs Béla
Czikó Barbara	Csizma Eszter	Demény Zsolt Gábor
Czikovszki Dalma	Csizmadia Eszter Ráhel	Demeter Dorottya
Czimmer Balázs	Csizmadia Mónika	Demeter Sarolta
Cziner Olívia	Csizmazia Bulcsú	Dér Anikó
Czinger Katalin	Csizmazia Gyopár	Déry Anita †
Czingili Judit	Csizmazia Kenéz	Dévald Korinna
Czitán Gabriella	Csobai Dávid	Dévay Boróka Ilona
Czuppon Dávid	Csoboth Zita	Devecseri Andrea
Czvikovszki Dalma	Csóka Orsolya	Dévényi Márton
Csabai Krisztina	Csókey György	Devich Dénes
Csábi Domonkos	Csollány Klára	Dezséry Dorottya

Décsi Adél	Duszin Linda	Faragó Zita
Décsi Krisztina	Dutkay Péter	Fári László Márton
Di Sandri Gabriella	Egervári Dóra	Farkas Boglárka
Dienes Rita	Egyed Gábor	Farkas Eszter
Dienes Zsófia	Éhmann Gábor	Farkas Éva
Dinnyei Katalin	Eke Petra	Farkas Gergely László
Dinnyés Dalma	Elmer Fruzsina	Farkas Györgyi
Diós Judit	Elsik Livia	Farkas Júlia
Diószegi Péter	Enczmann Katalin	Farkas Lóránd
Divald Eszter	Endrédi Bernadett	Farkas Mónika
Dobó Éva Katinka	Endreffy Balázs	Farkas Sylvia
Dobó Szilvia	Endrődy Szabolcs	Farkas Tibor
Dobosi László	Entz Sarolta	Farkas Zsófia
Dobránszky Zoltán	Enyedi Éva	Fatuska Dániel
Dobri Imre	Enyedi Krisztina	Fazekas András
Dobsonyi Nóra	Eőri Gyöngyvér	Féderer Andrea
Dományi Virág	Erdélyi Balázs	Fedor Mónika
Dombó Zsolt	Erdélyi Tamás	Fegyves Gábor
Dombóvári Vanda	Erdész Zoltán	Fehér Adrienne
Domján Gergő	Érdi Krausz Erika	Fehér Szilvia
Domonkos István	Erdős Ágnes	Fehérvári Katalin
Domonkos Zsolt	Erdős Edina	Fejér Péter
Donáth Eszter Mirjam	Erdős Éva	Fejérdy Gergely
Dornics Szilvia	Eredics Loretta	Fekete Zita
Dózsa Andrea	Erk Adél	Fekete Edina
Dózsa Gábor Zoltán	Erős Gusztáv	Fekete Felicia
Dózsa Noémi	Erős Melinda	Fekete Zsuzsa
Döbrössy Dóra	Éry Dorottya	Feldhoffer Rita
Dömötör Erika	Eszenyi Gábor	Feltault Kelly
Drabant Sára	Eszter Elemér	Fenyves Marcell
Drabik Anna	Everling Dániel	Ferencz Ágnes
Dráfi Anikó	Fáber Dávid	Fiala Borbála
Drégeli Krisztina	Fábián Erzsébet	Ficher Kristóf
Drucza Attila	Fábián Harriet	Figuli Beáta
Duda Orsolya	Fábián Klára	File Gábor
Dudás Anita	Fábián László	Filipszki Zoltán
Dudás Csaba	Fábián Noémi Kinga	Finta Gábor
Dudás Marcell	Fabók Annamária	Fixl Anikó
Dukát Brigitta	Faragó Anita	Fluck Daniella
Dukony Gábor	Faragó Gyula	Fodor Andrea Margit

Fodor Enikő	Gál Gellért Ákos	Geri Balázs
Fodor Ildikó	Galács Ágnes	Gerják Éva
Fodor Katalin	Galambos István	Gerlei József
Fodor Mária	Galambos Judit	Gerstmayer Márta
Fojtán Éva Mária	Galba Sándor	M. Gerzselyi Ágota
Forgács József	Galbács Péter	Gestättner Roland
Forgács Zita	Gálffy Zsuzsanna	Ghidán Kinga
Forgó András	Galgóczi Edina	Gianone Péter
Fórizs Dóra Mária	Gálik Orsolya	Giardina Bálint
Fóth Miklós	Gáll Zsófia	Giczi Johanna
Födő Tamás	Gallai Orsolya	Gilián Mária
Földessy Máté	Gangel Erika	Golecz Hedvig
Földi Edit	Garbóci Bernadett	Gombár Judit
Fraknoi Emese	Gáspár Anna	Gombkötő Csaba
Frank Csilla	Gáspár Fruzsina Sára	Gombos Adrienn
Frank Dénes	Gáspár Gabriella	Gondol Daniella
Frank Judit Hedvig	Gáspár Katalin	Gondol Luca
Frankovits Judit	Gáspár Piroska	Gór Szilvia
Friedrich Attila	Gász Boglárka	Gosztonyi Ádám
Friss Zoltán	Gátos Bálint	Gosztonyi Csaba
Fritz Anikó	Gável András	Gottweisz Tímea
Fritz Borbála	Gazda Ákos	Gozsin Vera
Fuchs György	Gazda Pusztai Gábor	Gödöle Mátyás Vince
Fuchs Orsolya	Gazsó Júlia	Gödör Katalin
Fülep Irén Zsuzsanna	Gebauer Rita	Göndör Emese
Fülep Zsuzsanna	Gebauer Szabolcs	Görbe Krisztina
Fülöp Ildikó	Gegesi Kiss Rita	Görföl Tibor
Fűszfás Balázs	Geier Ágnes	Görgöy Rita
Fűszfás Szabolcs	Gelencsér Anna	Görög Eszter
Fűzér Bernadett Mária	Gellai Katalin	Görög Farkas
Gaal Édua	Gellért Rita	Görög Tünde
Gaal Emese	Gellért Yvette	Götze Márta
Gaal Mariann	Gémes László	Greksa László
Gabay Erzsébet	Gendúr Krisztina Rebeka	Gróf Ildikó
Gábor András	Georgi Veronika	Gróz Katalin
Gábor Ildikó	Gerbei Anita	Gröger Diána
Gábor Nikolett	Gerendás Eszter	Gubányi Annamária
Gábor Szilvia	Gerevich Tamás	Gugó Csaba
Gaganetz Péter	Gergely Edit	Guitman Ágoston
Gál Endre Béla	Gergely Zsuzsa	Guitmann Barnabás

Gulyás Tamás	Hajtó Vera	Hellényi Andrea
Gulyás Zsófia	Halasi Dóra	Henn Péter
Gúti Zsuzsanna	Halász Emese	Herczeg Balázs
Gutori Gábor	Halmi Erzsébet	Hermann Mónika
Gyarmathy Dóra	Halmi Imre	Hernád Géza
Gyarmati Anikó	Hambalkó Rita	Hernády Zsolt
Gyarmati Judit	Hammer István	Hesz Máté
Gyarmati Orsolya	Hamvas Bálint	Hettyey Ágota
Gyimesi Gyöngyi	Hamza Ágnes	Hidas Eszter
Gyimóthy Eszter	Haraszi Andrea	Himmler Tamás
Gyöngyösi Edit	Haraszi Attila	Hladony Orsolya
Győrfi Gyula	Hardrégen Bernadett	Hlavacska Gergely
Győrfi Krisztina	Hargita Péter	Hlavaty Győző
Győrfi Livia	Hargitai Szilvia Csilla	Hlogyik Gabriella
Győrfi Marianna	Hargittay Gergely	Hodász Gabriella Zsófia
Győrfi Zsuzsanna	Hári Marianna	Holdampf Gusztáv
György Márton	Haris Nadin	Holecz Csilla
Györgypál Emőke	Harkai Ágnes	Holler Katalin
Győri István	Harmat Dorottya	Holló Zsuzsa
Győry Dorottya	Harmati Andrea	Homonnai Balázs
Győry Henriett	Harrach Gábor	Hont András
Gyurácz Németh László	Hárs Anna	Honti Csaba
Gyurcsó Krisztina	Hárs Márton	Honváry Attila
Gyurkovics Dóra	Harsányi Eszter	Horchi Zsombor
Gyutai Zsuzsanna	Harsányi Eszter Nóra	Horkics Edina Magdolna
Gyüre József	Hartmann Andrea	Hornyák Edina
Haász Gabriella	Hatony Zsófia	Hornyák Gábor
Haász Péter	Hatvani Zsuzsanna	Hornyák Róbert
Hadi Rita	Hausenblasz Dóra	Hortobágyi Katalin
Hadrík Zsuzsanna	Haviár Noémi	Horváth Andrea
Hajas Péter Pál	Hédery Anita	Horváth Anikó
Hajdó András	Hegedűs Attila	Horváth Anikó
Hajdu András	Hegedűs Judit	Horváth Anna
Hajdu Jenő	Hegedűs Katalin	Horváth Balázs
Hajnáczki Kornél	Hegedűs Péter	Horváth Bence
Hajnal Bernadett	Hegedűs Réka Anna	Horváth Borbála
Hajnal Gergely	Héger Klaudia	Horváth Csilla
Hajnóczi Kristóf	Hegyi Márton Bálint	Horváth Gergely
Hajós Katalin	Heim Ágota	Horváth István
Hajós Kristóf	Helembai Márta	Horváth János

Horváth Jelena	Ijjas Dóra	Jávor Julianna
Horváth Judit	Íjjas Tamás	Jenei Gábor
Horváth Katalin	Illés Márton	Jerger Timea Karolina
Horváth Krisztina	Illés Zsófia	Jeszenszky Réka
Horváth Krisztina	Illik Péter	John Tibor
Horváth László	Illyés Dóra	Jókai Ágnes
Horváth Lídia	Imre Loránd Balázs	Jolánkai Máté
Horváth Natália	Imre Mónika	Jóna Dávid
Horváth Orsolya	Imre Zsófia Orsolya	Jónai Erzsébet
Horváth Orsolya	Írás Emese	Jónizs Éva
Horváth Réka	Istvánffy Miklós	Joó Annamária
Horváth Erika	Ivancsik Edda	Joó Balázs
Horváth Tamás	Ivanics Ilona Cecília	Joó Cecília
Horváth Tamás	Ivánka Zsófia	Joó Kinga
Horváth Vanda	Ivánkay Kata	Joós István
Horváth Violetta Mária	Iványi Balázs István	Józsa Judit
Horváth Zita	Iványi Tímea	Józsa László
Horváth Zsuzsa	Ivicsics Gyula	Józsa Marianna
Hován Viktória	Izsó Eszter	Juhász Ákos
Höfle Attila	Jaczenkó Éva	Juhász Beáta
Hörömpő Krisztina	Jagicza Berta	Juhász Dávid András
Hubay Katalin	Jakab Dániel	Juhász Erika
Huber Márk	Jakab Katalin	Juhász Ibolya
Hudson Szandra	Jakab Szabolcs	Juhász Ildikó
Hulyák Edit	Jakabfi Balázs Barna	Juhász Lívía
Hunor Nelija	Jákói Dávid	Juhász István Ábel
Hunya Csilla	Jaksa Iván	Juhász László
Hunya Miklós	Jakus Réka	Juhász Szilvia
Hunyadi Bulcsú	Jakusch Gabriella	Juhász Zsolt
Hunyadi Réka	Jani Klára	Juhász Zsuzsanna
Huszár Andrea	Jankó Krisztina	Juhos Csaba
Huszi Judit	Jankovics László	Jung Anna
Huszi Lívía	Jankovits Krisztina	Jurányi Gergely
Hutchinson, Graham	Jankus Zsolt	Kabai Gábor
Hutter Anett	Jarecsni Anita	Kabályi Miklós
Hutter Helga Gyöngyi	Járfás Ágnes	Kaczor Eszter
Hübel Mónika	Jassó Judit	Kácsér Anikó Teréz
Hütter Veronika	Jász Anikó	Kacskovics Zsófia
Iharos Irén	Jávor Bence	Kaffka Károly
Iház Gabriella	Jávor Dániel	Kaiser Mónika Csilla

Kákonyi Klára	Kecskeméti Dávid	Király Zsuzsanna
Kalász Nándor	Kecskeméti Endre	Kirschner Beáta
Kálazy András	Kecskeméti Eszter	Kis Boróka
Káldi Anna	Kecskeméti Rita	Kis Gábor
Káldi Katalin	Kecskés Eszter	Kis Gergő Barnabás
Káldos János	Kecsmarik András	Kis Nikoletta
Kalina Erzsébet	Kéfer Piroska	Kisberk Melinda
Kálmán Anikó Virág	Keglovich Rita	Bernadett
Kálmán Barbara	Kéhner Brigitta	Kisfaludy Gyöngyi
Kálmán Dóra	Kékesi Livia	Kis-Kapin Róbert
Kálmán Emese	Kelecsényi Éva	Kis-Rabata Tamás
Kálmán Péter	Kelecsényi Judit	Kiss Katalin
Kálmánchey Laura	Kelemen Anna	Kiss Adrienn
Kalmár Eszter	Kelemen Péter	Kiss Annamária
Kalmár Zsófia	Kelemen Zsófia	Kiss Antal
Kamrada Bernadett	Kelenffy Judit	Kiss Attila
Kanizsai András	Keller Mária	Kiss Bence Gábor
Kántor Szilvia	Kemendy Tímea	Kiss Csilla
Kapocs Tímea	Kenéz Ildikó Emese	Kiss Éva
Karácsonyi Zsuzsanna	Kepenyes Márta	Kiss Gábor István
Karczagi Alexandra	Kepka Márk	Kiss Gergely
Kardos Judit	Keppinger Boglárka	Kiss Gergely István
Karl Eszter	Kércsi Renáta	Kiss Imre Péter
Karlóczai Beatrix	Kerek Flávia	Kiss Katalin
Károlyi Zsuzsanna	Kerekes Ágnes	Kiss Roland
Kárpáti Viktória	Kerekes Klára	Kiss Sándor
Kárpáti Zsolt	Keresztes Gáspár	Kiss Wanda
Karvázy Balázs	Keresztfalvi Zsuzsanna	Kiss Zoltán
Kas Erika	Kereszturi Zoltán	Kiss Zsófia Borbála
Kas Géza Imre	Kéri Mónika	Kitta Gergely
Kasovitz Kinga	Kern István	Klenk Annamária
Kassai Beáta	Kertész Balázs	Klisz Péter
Kasza Andrea	Kertész László	Kloczok-Mlinárik Eszter
Kaszás Villő Zita	Kertész Stella	Knap Janet
Kászonyi Gábor	Kertész Szilvia	Kobán Mónika
Kaszová Andrea	Kéthelyi Mátyás	Kóczyán Lilla
Katits Bernadett	Kimmel Emil	Koczka Katalin
Katona Krisztián	Kincses Réka	Koczka Zsófia
Katona Zsófia Renáta	Kinyó F. Tamás	Koczkás Dalma
Kautnik András	Kipke Hajnalka	Kóczy Judit

Kocsi Tamás	Kószó Rita	Kovaliczky Tamás
Kocsis Barbara	Kosztolányi Örs	Kovácsnay Gergely
Kocsis Beáta	Kotsis Ágota	Kováts Dániel
Kocsis Orsolya	Kotun Éva	Kováts Péter
Kohári Katalin	Kovács Adrienn	Kozák Szilvia
Kohári Mária	Kovács András	Kőhegyi Imre
Kohut György	Kovács Annamária	Kökény Ferenc
Kohut Livia	Kovács Áron	Köles Ágota
Kókány Gabriella	Kovács Balázs	Kórníves András Máté
Kolesza Edit	Kovács Bálint Márk	Könnyű Orsolya
Koleszár Zsuzsanna	Kovács Barbara	Körmendi Adrienn
Karolina	Kovács Benedek	Kőrös Sándor
Kollár Beáta	Kovács Bernadett Márta	Kőrössy Olivia
Kollár Katalin	Kovács Dávid	Kőszegi Annamária
Kollár Péter	Kovács Edit	Kősztner Réka
Kollár Tamás	Kovács Ferenc	Kövér Balázs
Koller Melinda	Kovács Gergely	Kraft Enikő
Kolonics Bálint	Kovács Gombos Ádám	Kránitz Fatima Flóra
Kolosváry Balázs	Kovács Helga	Krautheim Vanda
Kolozsi Róbert	Kovács Judit	Kreczinger István Szabolcs
Kolozsvári Judit	Kovács Júlia Éva	Krieszter Emese
Kolpaszky Zsuzsanna	Kovács Kristóf	Kriesch András
Koltai Dániel	Kovács Kristóf Áron	Kriesch Tamás
Komáromi Zsána	Kovács Krisztina	Kriski Zsuzsa
Komáromi Zsófia	Kovács Martin	Kristó Andrea
Komjáthy Katalin	Kovács Miklós	Kristó Nagy István
Komlósi Csaba	Kovács Nikoletta	Kristóf Annamária
Komlósi Réka	Kovács Noémi	Kristóf Gabriella
Komondy Zsuzsa	Kovács Olga	Kriston Judit
Kónya Judit	Kovács Orsolya	Kriváchy Emőke Rita
Kónya Katinka	Kovács Örs	Krivácsi Anikó
Kopasz Krisztina	Kovács Örs Levente	Krnács Katalin
Kopeckzy Kornél	Kovács Réka	Krudy Melinda
Korda Judit	Kovács Viktor	Kuba Cecília Éva
Kordás Katalin Anikó	Kovács Zoltán	Kucher Julianna
Koricsánszky Dóra	Kovács Zoltán András	Kucsera Ildikó
Kormos Zita	Kovács Zsuzsa	Kucsera Tamás Gergely
Kormos Zoltán	Kovács Zsuzsanna	Kugler Viktor
Kortálh Enikő	Kovácsné Pálfai Gyöngyvér	Kulcsár Katalin
Kósa Gabriella	Kovácsné Török Tímea	Kupovits Andrea

Kurkó Izabella	Lazányi Krisztina	Lukács Piroska
Kurkó Kinga	Lázár Eszter	Lukács Valéria
Kuszenda Izabella	Lázár Martin	Maczák Ibolya
Kuthi Áron	Leba József	Mácsai Rita
Kuthi Eszter	Leba Viktória	Mádai Nándor
Kútvölgyi Emese	Legeza Réka	Madarász István
Kuzder Gellért Dávid	Léhner Henrietta	Mag Júlianna
Kuzmann Eszter Margit	Lehóczky Ágnes	Magassy Lajos
Kükedi Tamás	Lehoczky Tamás	Magdó Emil
Kürti Kristóf	Lénárd Gábor	Magonyi Zsolt
Kvassay Krisztina	Lénárd Márta	Magyar Zsófia
Lacza Péter	Lendák Hajnal	Magyar Zsolt András
Lacza Tamás	Lendvai Gábor	Magyari Gabriella
Laczó Ágnes	Lendvai Paula	Magyari Katalin
Láda Regina	Lengyel Balázs	Major Ágota
Ladik Livia	Lengyel Tatjana Andrea	Major Szilvia
Lájer Veronika	Lengyel Zsuzsanna Édua	Majoros Nóra
Lakatos Gábor	Leppes Klárisz	Mák Tamás
Lakatos István Antal	Lernyei Réka	Makovecz Virág
Lakatos Krisztina	Lévai Éva	Malomsoky Ildikó
Lakatos Livia	Levendovszky Flóra	Manger Marcell
Lakatos Réka	Lex András	Mányai Csaba
Lakatos Szabolcs	Ligeti Zsuzsanna	Mányai Zoltán
Laky Katalin	Lindner Ágnes Luca	Mányi Benedek
Lám Alexandra	Lipták György	Marczali Anna
Lambertus József	Lisztes Annamária	Marek Viktor
Lami Júlia	Locskay Mercédesz	Margitházi Orsolya
Lampérth Tünde	Lohner Orsolya	Mari Béla
Lang Anita	Lohr Krisztián	Márk Katalin
Langó Bernadett	Lombosi Krisztina	Markó Márta
Langschadl István	Lotz Katalin	Markos Gergely
Lapis Gabriella	Lovas Judit Dóra	Márkus Johanna
Laposa Beáta	Lovas Mónika	Martinák Edit
László Dávid Márton	Lovas Orsolya	Martini Réka
László Erzsébet	Lőrincz Andrea	Márton Ágnes
László Krisztina	Lucza Endre	Marton Ágota Flóra
László Livia	Lucza Flóra	Marton József
László Noémi	Ludányi Péter	Márton Julianna
László Virág	Lukács Eszter	Márton Kinga Jolán
Lay Ágnes	Lukács István	Máté András

Máté Noémi	Migléczi Ádám	Moravcsik Zsuzsanna
Máté Szilvia	Mihálffy Eszter	Móricz Ildikó
Máté Zsuzsanna	Mihalovics Réka	Mórotz Réka Fruzsina
Matécsa Ildikó	Miháltz Erzsébet	Morvai Noémi
Matisz István	Mihályfi András	Mosonyi Barbara
Mátrai Rita	Mihályfi Borbála	Mosonyi Darinka
Matus László	Mihályi Angyalka	Moys Enikő
Mayer András	Mihályi Mária Adrien	Mózes Ambrus Gábor
Mayer Mária	Mikesy András	Mózes Zoltán
Mayer Veronika	Miklósfalvi Réka	Mráz Gábor Róbert
Máyer Zoltán	Mikolay Csilla	Mudri Annamária
Mécs András	Mikulai Bernadett	Mudriczki Judit
Mécs László	Millei Rita	Muhari Emese
Medve Zsuzsanna	Milvich Adrienn Orsolya	Muhari Mónika
Megyer Baranabás Zoltán	Mindler Ilona	Munteán László
Méhes Péter	Miseje Balázs	Muray Gábor
Melegh Anikó	Miskolczy Magdolna	Muszka Ibolya Éva
Melegh Natália	Mlinkó Beatrix	Mutschler Ágnes
Mentes Ágnes Katalin	Mocher Melinda	Müller Máté György
Menyhárt Csaba	Móczár Enikő Bernadett	Müller Zsófia
Menyhért Gábor	Mocsáry Vilmos	Nacsa Gabriella
Mersits Tímea	Mogán Orsolya	Naccsinák Gergely
Meskál Mónika	Mogyorósi Attila	Nádor Katalin
Mester Györgyi	Mohay Ákos	Nágl Marianna
Mészáros Ádám	Mohay Gábor	Nagy Adrienn
Mészáros Ágnes	Mohay Gergely	Nagy Ágnes
Mészáros Éva	Molnár Anna	Nagy Alexandra
Mészáros Ferencz	Molnár Emőke	Nagy András
Mészáros István	Molnár Eszter Andrea	Nagy Andrea
Mészáros Lilla	Molnár Gyula	Nagy Anikó
Mészáros Marián	Molnár Lilla	Nagy Anna Mária
Mészáros Mónika	Molnár János	Nagy Annamária
Mészáros Orsolya	Molnár Katalin	R. Nagy András
Mészáros Péter	Molnár Krisztina	Nagy Balázs
Mészáros-Komáromy Dénes	Molnár Mátyás	Nagy Barbara
Mezei Gabriella	Molnár Mónika	Nagy Bence
Mezei Virág	Molnár Nikoletta Réka	Nagy Diána
Mezey Artúr Attila	Molnár Péter	Nagy Ervin
Mező Krisztina	Molnár Piroska	Nagy Erzsébet
Micsinai István	Molnár Tamás	Nagy Eszter

Nagy Ilona	Németh Zsófia	Ottlik Judit
Nagy Imola Dóra	Németh Zsolt	Örkényi Enikő
Nagy István	Némethy Kálmán	Örley Katalin
Nagy János	Neuman Tibor	Ósi László Bulcsú
Nagy Karolin	Névery Zsófia	Paál Katalin
Nagy Katalin	Nezvál Orsolya	Pablényi Ágnes
Nagy Kristóf	Nikes Krisztián	Páhán Zita
Nagy Krisztina	Nikowitz Nóra	Pakó Géza
Nagy Krisztina Mariann	Nimila Ágnes	Paksa Éva
Nagy Marianna	Nobilis Ágnes Barbara	Paksy Ágnes
Nagy Márta	Nógrádi Mária	Paksy Nóra
Nagy Noémi	Novák Orsolya	Pál Amanda
Nagy Nóra	Nyári Anna	Pál Izabella
Nagy Orsolya	Nyári István	Pál Margit
Nagy Patrícia	Nyáry Judit	Pálfai Gyöngyvér
Nagy Péter Márk	Nyilasy Gergely	Pálfai Imre
Nagy Rita	Nyíri Eszter	Pálfalvi Kinga
Nagy Tibor Gergely	Nyitrai Zoltán	Pálfay Adrienn
Nagy Tünde	Oborni Erzsébet	Pálfy Bernadett
Nagy Veronika	Oborni Katalin	Palkó Eszter
Nagy Viktória	Oláh Adrián Péter	Palla Gabriella
Nagy Zsófia	Oláh Csaba	Pallaghy Koppány
Nagy Zsuzsanna	Olajos Csaba	Pallaghy Noémi
Nagyjános Zsuzsanna	Ollé Viktória	Pallaghy Orsolya
Nagymihály Szilvia	Oltai Katalin	Pálmány Lilla Mónika
Nagy-Pál Levente	Ongjerth Dávid	Palotás Petra
Nándori Gergely	Ónodi Árpád	Palya Kristóf
Naviczky Norbert	Ónodi Petra	Pámai László
Nedbál Miklós	Oravec Ágnes	Pándy Zoltán
Nékám Petra	Orbán Emőke	Pap Krisztián
Nemcsics Judit	Orbán Tímea	Pap Krisztina
Nemcsik Balázs	Ordódy Gábor	Pap Noémi
Németh Balázs	Ormai Réka	Pápai Luca
Németh Csaba	Orosz Renáta	Papanek Ferenc
Németh Fruzsina	Oroszi Zsuzsanna	Pápay György
Németh József	Ország Polyák Dávid	Papp Benedek
Németh Kálmán	Orthmayr Kinga	Papp Csaba Zoltán
Németh Melinda	Oszkó Julianna	Papp Erika
Németh Patrícia	Osztrólczy Sarolta	Papp Eszter
Németh Sarolta	Ótott Kovács Attila	Papp György

Papp Judit Linda	Pfeifer Andrea	Polyák Mariann
Papp Kata	Pfeifer Zoltán	Pongrácz Ágnes
Papp Orsolya	Pfisterer Angelika	Pongrácz Gergely
Papp Péter	Pichler Zsófia	Porczió Krisztina
Papp Richárd	Pigler Anna	Porkoláb Imre
Papszt Miklós	Pilhál Tamás	Pósa Péter
Parádi Judit	Pilis Eszter Judit	Posch Melitta
Párdányi Domokos	Pinkóczi Julianna	Posta Júlia
Parti Szilvia	Pintér Andrea	Pozsik Borbála
Pásti Andrea	Pintér Balázs	Pozsonyi Péter
Pásztor Beatrix	Pintér Bernadett	Pölöskei Adrián
Pásztor Natália	Pintér György	Preusser Péter
Pásztor Virág	Pintér Noémi	Prevoz Cecília
Pásztory Ádám	Pintér Tamás	Primász Gábor
Páthy Ádám Ferenc	Pintér Tünde	Puchmann Rita
Patonay Katalin	Pintz Judit	Pucsek Beáta Zsuzsanna
Patziger Katalin	Pintye István	Pudleinerné Kamrada
Paulik András	Pirbus Adrienn	Dolores
Pekarik Zita	Piri Mátyás	Punk Gabriella
Pelei András	Piró Krisztina	Puskás Annamária
Pelikán Viktória	Plachtovics Réka	Puskás Barbara
Péntek Szilvia	Plauscin András	Puskás Erika
Perédy Anita	Plesz Katalin	Pusztai Lilla
Perjámosi Sándor	Polgár Viktória	Pusztai Viktória
Perjés Tamás	Pluta Veronika	Pusztaszeri Judit
Perpék Éva	Pocza Kálmán	Rab Krisztina
Pertorini Dániel	Pogány Bernadett	Rábai Ildikó
Pesti Norbert	Pohl Eszter	Rabi Szilvia
Péterváry Zsófia	Póka Zsófia	Rácz Ferenc
Petes Róbert	Pokol Zsuzsanna	Rácz Gergely
Pethő Mária	Polák György	Rácz László
Pethő Tibor	Polányi Mária	Rácz Lőrinc
Petrás Ede	Polgár Éva	Rácz Tibor
Petrás Péter	Polgár László	Radanovits Lilla
Petró Ildikó	Poli Kinga	Ráday Dávid
Petróczi Rita	Pollák Emil	Rádi Boglárka
Petrovics Nóra	Pollák Lilla	Radnai Balázs
Petrovits Attila	Polner Andrea	Radnóti Csilla
Petrovski-L. Brigitta	Polner Krisztina	Radó Eszter
Pfeffer Attila	Polovkhine Alexei	Radó Katalin

Rádóczi Éva Mária	Rozmann Viktor	Schláth Réka
Radványi Orsolya	Rózsa György	Schlemmer Éva
Rafaelian Hovannesz	Rózsa Réka	Schlosser Annamária
Rainer Viktória	Rózsa Zoltán Márk	Schmidt Attila
Rajczi Andrea	Rózsahegyi Péter	Schmidt Erika
Rajczy Szilárd	Rozsnyai Dorottya	Schmied Júlia
Rákossy Anna Márta	Rönky Anna	Schmikli Norbert
Raphael Dóra	Rubóczki Angéla	Schneider Ágnes
Rátkai Balázs	Rudán Pál	Schneider Zsófia
Ratkai Márta	Rudolf Anica	Schnur Mátyás
Rébay Orsolya Anna	Ruppert Éva	Schön Péter
Rédei János István	Ruska Viktória	Schramek András
Rédly Katalin	Rusko András	Schramek László Péter
Reggel Sándor	Sabján Ildikó	Schrenk Boglárka
Regős Csilla	Sághi Tamás	Schubert Edina
Regula Richárd	Salánki Barbara	Schuszter Anna Krisztina
Reichenberger Dóra	Sallai Gergely	Schuszter Lilian
Remete Róbert	Sándor Ádám	Schütz Gabriella
Repka György	Sándor Andrea	Schweighardt Ferenc
Rér Áron	Sándor Mária	Scultéty Ágnes
Ress Szabolcs	Sándor Szabolcs	Seffer Edina
Reszler Gábor	Sápi Ákos	Seffer Tímea
Rétei Eszter	Sápi Mónika	Selmeczi Edit
Révész Katalin	Sáray Balázs	Semsey Balázs
Reviczky Ágnes	Sárik Tamás	Semsey Gábor
Ribánszky Zsolt	Sarkadi Gabriella	Semsey Veronika
Rieder Gábor	Sárkány Bence	Sibak Zsuzsanna
Rieger Anita	Sárközi Veronika	Sík Dániel
Riegler Edit	Sárközy Miklós	Siki Andor
Rikassy Andrea	Sármásy Orsolya	Siklósi Diána
Rimár Eszter	Sárossy Bence	Siklósi Katalin
Rizmayer Péter	Sasvári Gábor	Siklós Katalin
Róka Krisztina	Sasvári Imre Balázs	Sikonya Ágnes
Román Sándor	Sátek Szilvia	Sima Gábor
Román Zsuzsa	Sávoly Tamás	Simándi Judit
Romhányi Boróka	Schäffer Péter	Simon Borbála
Róna Hedvig Csilla	Scheirich Frida	Simon Eszter
Rosta András	Schelling György	Simon Gergely
Rostás Edit	Schifflich Renáta	Simon Györgyi
Roth Anna	Schilling Sára	Simon Szilvia

Sipos Kálmán	Suvada Lívía	Szabó Szilvia
Sipos Orsolya	Sülle Kata	Szabó Tamás
Sipos Zsófia	Sümegi Eszter	Szabó Timea
Sirokay Borbála	Sütő Gyöngyi	Szabó Vilmos
Skipina Jadranka	Sütő Réka	Szabó Zoltán
Skobrák Judit	Sütő Szende	Szabó Zoltán Károly
Skultéty György	Süveg Szilvia	Szabó Zsófia
Smidelik Péter	Sversits Ágnes	Szajf Éva
Prevoz Cecília	Sylvester Dávid	Szak Krisztina
Soha Krisztián	Szabadi Beatrix	Szakács Édua
Solymár Károly	Szabados Balázs	Szakállas Eszter
Sólyom Attila	Szabady Márton	Szalagy Csilla
Sólyom Melinda	Szabics Lilla	Szalai Tamás
Somfai Melinda	Szabó Ágnes	Szalai Veronika
Somfai Örs	Szabó András	Szalay Orsolya
Somogyi Balázs	Szabó Anett	Szalay Réka
Soós Ágnes	Szabó Anita	Szalay Virág
Soós Eszter	Szabó Aranka	Szalma Krisztián
Soós Mária	Szabó Beatrix	Szalmay Ágnes
Soós Viktor	Szabó Csaba Tamás	Szalóczi Emese
Sőrés Antal Balázs	Szabó Dorottya	Szalontay Tamás
Speidl Bianka	Szabó E. Virág	Szántó András László
Sperai Renáta	Szabó Emese	Szántó Attila
Spisák Mónika	Szabó Emőke Mária	Szántó Krisztina
Stalter Judit	Szabó Erik	Szántó Melinda Judit
Stefkó Krisztián	Szabó Eszter	Szántó Szilvia
Steinhaus Dorottya	Szabó Gábor	Szántó Szonja
Stella Szonja	Szabó Gergely	Szappanyos Balázs
Stift Hildegard	Szabó Gyöngyi	Szarka Nóra
Stoller Rita	Szabó Izabella	Szász Boglárka
Stoltz Dénes	Szabó Judit Nikoletta	Szász Éva
Striczki Teréz	Szabó Katalin	Szász Tamás
Studniczki Rita	Szabó Katalin Viola	Szász Terézia
Sturovics Andrea	Szabó Kitti	Szathmáry István
Sulcz Mónika	Szabó Krisztina	Száva Tamás
Sullay Gergely	Szabó Noémi	Szávai Orsolya
Sulyák Zsuzsanna	Szabó Orsolya	Szécsi Ágnes
Sulyok Tünde	Szabó Péter	Szécsi Zoltán
Surányi Szilvia	Szabó Réka	Szederkényi Barbara
Suta Anna	Szabó Rita	Szederkényi Éva

Szegedi Beáta	Szijjártó Lisa	Szőnyi Tamás
Szegedi Sándor	Sziklai Mariann	Szörényi Katalin
Szegi Ádám	Sziklai Márta	Szövényi Zsófia
Szeidl Ágnes	Sziklai Zoltán	Szövördi Edina
Székács István	Szikora Tünde	Sztakovics Erika
Székely Éva	Szilágyi András	Szubert Kinga
Székely Gyöngyvér	Szilágyi Mónika	Szujad Andrea
Székely Miklós	Szilágyi Réka	Szuromi András
Szekér Nóra	Szilágyi Zsuzsa	Szűcs Eszter
Szekeres Ágnes	Szilárd Orsolya	Szűcs Ildikó
Szekeres Júlia	Szilasi László	Szvitek Attila
Szekeres Nikolett	Szilléry Éva Edit	Szvitek Miklós
Szelei Katinka	Szilva Anna	Szvorényi Róbert
Szelényi Regina	Szilvási Zsolt	Tab György
Szelid Veronika Petra	Szinai Boglárka	Tabi Katalin
Szelke László	Szinku Ágota	Tagányi Anikó
Széll Szilvia	Szirmay Krisztina	Tahin Gábor
Szemere János	Szita Sarolta	Tahy Judit
Szénási Ágnes Szilvia	Szittner Ágnes	Takách Zsuzsanna
Szende János	Szlaby Ilona	Takács Eszter
Szendeff Dániel	Szlis Bernadett	Takács Éva
Szendrey Gabriella	Szlovák Ágnes Anikó	Takács Katalin
Szente Norbert	Szlucska János	Takács Krisztina
Szentei Anna Zita	Sznopek Katalin	Takács Máté
Szentes Kinga	Szoboszlai Annamária	Takács Péter Attila
Szentgyörgyi Csaba	Szolgay Eszter	Talabos Zsuzsanna
Szentgyörgyi Jablánczy Nóra	Szollár Domokos	Tallián Katalin
Szentgyörgyi Júlia	Szombat László	Tálosi Emília
Szentirmai Máté	Szomjú Krisztina	Tamás Gábor
Szentirmay Endre	Szopkó Dávid	Tamás Krisztina
Szentléleki Krisztina	Szovics Szilvia	Tamási Balázs
Szentpáli Gábor	Szőcs Enikő	Tamási Dóra
Szentpály-Juhász Miklós	Szőcs Eszter	Tancsa Judit
Széphegyi Zsófia	Szőcs Izabella	Tapodi Anett
Szerecz György	Szőcs Péter	Tapody Péter
Szeremlei Andrea	Szőke Eszter	Tar Zsolt
Szigeti Aranka	Szőke Zoltán	Tarján Bence
Szigeti Hajnalka	Szőke Zsuzsanna	Tarján Edina
Szigeti Krisztina	Szőnyi Gergely	Tarjáni Zita
Szijártó Bernadett	Szőnyi Marcell	Tárnok Attila

Tárnok Tamás	Tóth Emese	Traub Katalin
Tarsányi Ágoston Péter	Tóth Eszter	Trieb Mariann
Taskó Erzsébet	Tóth Evelin	Trieber Péter
Tasnádi Attila	Tóth Gergely	Tulipán Éva
Tatár Sarolta Éva	Tóth Gergely István	Tunyogi Mihály
Tattay Enikő	Tóth Gyöngyi	Turbán Zsófia
Téglás Gyula Ferenc	Tóth Györgyi	Turbucz Beáta
Terbe Mária Erika	Tóth Helga	Turcsik Ágnes
Terdik Roland	Tóth Henriett	Turgonyi Szabolcs
Terner Anita	Tóth Ibolya	Túri Boglárka
Teszler Tamás	Tóth Ida	Turi Gabriella
Thaisz Miklós	Tóth János	Turi Violetta
Till Dóra	Tóth József	Turoczy Elek
Tille Regina	Tóth Judit	Tuza Éva
Timár Áron	Tóth Katalin Flóra	Türk Zoltán
Timár Sarolta	Tóth Krisztián	Ujvári Pintér György
Timkó András	Tóth László	Ungár Andrea
Timmermann Eszter	Tóth Patrícia	Ungi Anita
Tóbiás István	Tóth Petra	Untsch Gergely
Tokai Gergely	Tóth Sándor	Urbán Péter
Tolnai Andrea	Tóth Szabolcs	Vácz Enikő
Tolnay Eszter	Tóth Szabolcs	Vadas Ernő
Toma Vanda	Tóth Tímea	Vadász Dániel
Tomka Barnabás	Tóth Tímea	Vágó Krisztina
Tomkó Viktória Katalin	Tóth Veronika	Vágó Sándor
Tomor Csilla	Tóth Viktória	Vajda Andrea
Torma Krisztina	Tóth Zoltán András	Vajda Tamás
Tornay Dorottya	Tóth Zsolt Ipoly	Vajk Ádám
Tóth Ágnes	Tóthmárton Melinda	Vakarcs Mónika
Tóth Alexandra	Totth Benedek	Valentin András
Tóth András	Tóvári Zoltán	Valló Judit
Tóth Andrea	Tömösvári Emese	Vámosi Judit
Tóth Annamária	Török Emese Bereniké	Vancsai Viktória
Tóth Bálint Ferenc	Török László	Várad Eszter
Tóth Beatrix	Török Szabolcs	Várad Kalmár Zsuzsanna
Tóth Bence	Török Szilárd	Várfi Melinda
Tóth Benedek	Török Tímea	Varga Ágnes
Tóth Csaba	Törzsök Eszter	Varga Ágota
Tóth Dávid	Tőzsér Ádám	Varga Alexandra
Tóth Dorottya	Tőzsér Pál	Varga Balázs

Varga Beáta	Veres Éva	Weinbrenner Gábor
Varga Diana	Véssey Vera	Weninger Nóra
Varga Edit	Vetési Dániel	Wildner Ágost Balázs
Varga Emese	Vető Éva	Windt Szandra
Varga Gábor	Vető Zsuzsanna	Winkler Adrienn
Varga Gábor	Vezér Viktória	Wirth Gábor
Varga Glória	Vicze Viktor Attila	Zachar Hortenzia
Varga Judit	Viczenik Anna	Zakál Edit
Varga Kornélia	Vida Viktória	Zala Márta Orsolya
Varga Viktória	Vidóczy Katalin	Zalai Noémi
Varga Zsanett	Vidolovics Ágnes	Zalányi Kinga
Vári Andrea	Vidra Bernadett	Zambó Dóra
Várnai Patrícia	Víg Orsolya	Zaránd Kornél
Varró István	Villi Angéla	Zarándy Gergely
Varró Péter	Viniczai Andrea	Zeke Szabolcs
Varsányi Orsolya	Virág András	Zeke Tamás
Várterész Rita	Virág Zsófia	Zelei Tünde
Vass Julianna	Virágh Márton	Zelnik Bálint
Vass Szilvia	Visegrádi Nikoletta	Ziegler Szilvia
Vasváry Viktor	Visontai-Kovács László	Zimler Györgyi
Vasváry Virág	Vitai Nikoletta	Zimonyi Melinda
Véber János	Vitéz Viktória	Zimonyi Zsófia Anna
Vécsey Axel	Vladár Bea	Zirkuli Ágota
Vég Adrienn	Volom Viktor	Zoltai Anikó
Vég Zoltán	Votisky Iván	Zolyomi Eszter
Végh Zsuzsanna	Vörös Dóra	Zombó Katalin
Végvári Szilvia	Vörös Tamás	Zöld Tünde
Veidinger Éva	Vrábel Krisztina	Zsadányi Melinda
Veilandics Gábor	Vravuska Eszter Anna	Zsebedits Kriszta
Vén Adrienn	Vucskics Ivett Vanda	Zsigmond György
Veréb Ildikó	Vuray Villó Zsófia	Zsiray Eszter
Vereb-Dér Botond	Wagner Szilvia	Zsiros Eszter
Verebélyi Rita	Walter Piroska Anna	Zsugonits Gábor
Veres Ágota	Wégner Krisztina	Zsupán Zita

A RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

adj.	adjunktus
ált. műv.	Általános műveltséggel és hitélettel kapcsolatos előadás
BTK	Bölcsészettudományi Kar
doc.	docens
ea.	előadás
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
et.	egyetemi tanár
gyj.	gyakorlati jegy
HÖK	Hallgatói Önkormányzat
HÖT	Hallgatói Önkormányzati Tanács
HTK	Hittudományi Kar
JÁK	Jog- és Államtudományi Kar
JATE	József Attila Tudományegyetem
JPTE	Janus Pannonius Tudományegyetem
k.	kollokvium
KGRE	Károli Gárpár Református Egyetem
koll.t.	kollégiumi tanár
KLTE	Kossuth Lajos Tudományegyetem
lekt.	lektor
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
nyt.	nyelvtanár
OSZK	Országos Széchényi Könyvtár
OTDK	Országos Tudományos Diákköri Konferencia
PPKE	Pázmány Péter Katolikus Egyetem
sz.	szeminárium
szem.	szemeszter
szig.	szigorlat
ts.	tanársegéd
v.	vezető

SZERKESZTŐI UTÓSZÓ

Első évkönyvünk a Bölcsészettudományi Kar életének első nyolc tanéből (1992–2000) vett adatokat tartalmaz, az anyaggyűjtés 2000. augusztus 31-én zárult le. Természetes dolog, hogy ezt követően számos ponton történt változás, e könyv megjelenésekor összeállításunk sok vonatkozásban már a lezárt múltat tükrözi. Az is kétségtelen, hogy a Bölcsészettudományi Kar első oktatói és dolgozói az intézmény meggyökereztetésével, személyi és tárgyi fölfejlesztésével, struktúrájának kialakításával voltak elsősorban elfoglalva a kezdeti években. Ebből következően – bár egy visszapillantó összesítés kiadásának igénye már az első években fölmerült – az évkönyv anyagának összegyűjtése és a sokféle dokumentum megszerkesztése egyre tovább váratott magára. Az első jelentős anyaggyűjtés a nyolcadik tanév lezárulásával, a második dékán kinevezését követően, 2000. augusztus 31-ével ért véget. Az *Oktatás és kutatás* című fejezet szakismertetői elvszerűen az 1999/2000. tanév állapotát ismertetik, míg az *Adattárban* közölt oktatói névsor az első nyolc évben bármikor a Karon tanító oktatók nevét tartalmazza. Több tekintetben így sem lehet teljes az anyag, néhány egyetemi rendezvény már csak az azon résztvevők elmosódó emlékeiben él tovább. Azért, hogy e kötet végül is lezárható legyen, a szerkesztők úgy állapodtak meg, hogy az oktatók tudományos pályájának és publikációs jegyzékének adatait majd a következő évkönyv lesz hivatva pótolni. Minden jó szándék ellenére is előfordulhat, hogy hiányos, esetleg téves adat került a kötetbe. Hogy a következő kötetben a pontosítás megjelenhessen, kérjük ezek jelzését a következő címre: sanita@btk.ppke.hu. A Bölcsészettudományi Karon először 1997. szeptemberében jelent meg nyomtatott, könyv formájú tanrend, amely az 1997/98-as tanév első félévének kurzusait és az akkor aktuális tanulmányi és vizsgaszabályzatot tartalmazta. Az ezt követően fél évenként megjelenő tanrendek és a kari levéltár nyújtanak további tájékoztatást az oktatás korai időszakára vonatkozóan.

KÉPEK

Az elhagyott laktanya. Bal oldalon a Quaestura épülete (az egykori „gyengélkedő”), az átépítés előtt.

Az elkészült Quaestura (1997).
Itt található a kari hivatalok egy része és a posta.

Épül az Augustineum 1994 tavaszán.

Az Augustineum épületében 1994 szeptemberében indult meg az oktatás.

Az első diplomák átadása a Bölcsészettudományi Karon 1997. szeptember 15-én.
Maróth Miklós dékán (BTK), Gál Ferenc rektor, Seregély István egri érsek,
nagykancellár, Erdő Péter dékán, későbbi rektor (HTK).

1997. szeptember 15: az egyetem alapításának öt éves évfordulója Piliscsabán.
A Pázmány Péter Emlékérmek átadása. Seregély István egri érsek, nagykancellár és
Semjén Zsolt országgyűlési képviselő.

A régi legénységi étkezdéből kialakított ideiglenes Auditorium Maximum,
a Stephaneum megépüléséig ünnepeink helyszíne.

A Stephaneum díszterme, átadás előtt.

Háttérben az Anselmianum oktatási épület, előtérben az épülő Stephaneum éttermi része (1999).

A Refectorium menzája 1994 óta használható.

Csíky Gábor főmérnök bemutatja az Ambrosianumot.
Középen ifj. Vastagh György 1922-ben készített Pázmány-szobra.

Maróth Miklós, a Bölcsészettudományi Kar első dékánja (1992–2000)

Pázmány Péter Katolikus Egyetem - Bölcsészettudományi Kar

Pázmány Péter Catholic University - Faculty of Humanities
Katholische Péter-Pázmány-Universität - Philosophische Fakultät
Université Catholique Péter Pázmány - Faculté des Lettres

H-2087 Piliscsaba, Egyetem utca 1.

Tel./Phone: (+36 26) 375-375 Fax: (+36 26) 374-570

<http://www.btk.ppke.hu>